

ave maria

GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA

GOD. XL., br. 2 (115) 2021.

SADRŽAJ

Riječ č. majke s. Jake Vuco	3
Iz Uredništva AM (s. S. Sente).....	5
Glas Crkve: Motu proprio: <i>Antiquum ministerium – služba katehete</i>	6
Novi kotorski biskup Ivan Štironja	8
Novi hvarski biskup Ranko Vidović	12
Sv. Josip – Isusov hranitelj i Marijin zaručnik (Bitno.net)	14
Marija – Kruničarsko hodočašće u MB (fr. K. Kevo)	16
Ozanina stranica: Proslava bl. Oz. u Zagrebu i Križevcima	22
Iz Tajništva Kongregacije (s. B. Bagudić)	45
IDI – Uz godinu sv. Dominika: Pismo pape Franje Učitelju reda.....	48
Za stolom sa sv. Dominikom – u Bolonji (s. M. Puškarić i s. S. Sente).....	51
Na Škrapama proslavljen blagdan sv. Katarine.....	58
Duhovne vježbe u Zagrebu.....	62
Obnova zavjeta s. Marte i s. Irene.....	62
Duhovna obnova za djevojke (s. M. Puškarić)	63
Mali vlakić juri (s. A. Begić)	64
Dominikanke u novim medijima (s. M. Puškarić)	66
Svećeničko ređenje trojice dominikanaca (www.dominikanci.hr)	68
Zlatna misa p. Marinka Zadra (www.dominikanci.hr).....	70
Nezaboravno ljetovanje u Orebiću (s. M. Puškarić)	71
Nagradno ljetovanje za pobjednike vjeron. olimpijade (IKA)	72
Ostale vijesti iz dominikanske obitelji (sabrala s. S.. Sente)	73
Aktivnosti DV Bl. Hozana.....	78
Velikani OP Reda: Sv. Margarita iz Città di Castello (I. Armanda)	82
Da se bolje upoznamo: s. Nevenka Njegovec (intervju s. S. Sente)	85
Što ima nova u katoličkim knjižarama: (sabrala s. Slavka S.).....	92
Što kažu naše najmlađe: Duhovna obnova sestara juniorki s. M. Puškarić)	96
Susret sestara juniorki (s. N. Cindrić)	97
Priča o četiri redovnička poziva (s. M. Puškarić).....	98
Stranice povijesti: s. Emilia Goravica (I. Armanda).....	100
Fazinićevi arhivski pronalasci o Veloj luci.....	110
Hodočašće na Čiovo (P. Mrđen).....	113
Naši pokojnici: s. Vjera Jagnjić	115
s. Mihaela Matić	120
o. Reginald Klapež	124
Mara Matić	127
Josip Ivanković	129
Marijan Peričić	131
Ivo Jovanović	132
Ivo Gujić.....	134
Anda Jolić.....	134
Meditativni trenutak: Vjera nikad nije bez teških posljedica (p. D. Polanščak).....	136
Zeleni agronomov kutak: Smokva (N. Fazinić i s. S. Sente)	137
Razbibriga: (s. S. Sente)	140

GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA

Uređuje: s. Slavka Sente, Zagreb, Kruge 44/a

Tel. (01) 6129-210; e-mail: slavka.sente@gmail.com ili ssente@inet.hr

RIJEČ ČASNE MAJKE

Drage sestre, poštovani čitatelji,

u ovo ljetno vrijeme dok se brinemo i tražimo neko osvježenje za svoje tijelo, je li jednakom brigom čeznemo za osvježenjem duše? Možda u vremenu godišnjih odmora zaboravljamo Gospodina koji razveseluje našu mladost, naš život, Boga koji nas uvijek pažljivo prati, nježno poziva i čeka! Pozvane smo gajiti duhovni život, razvijati ljudske vrednote kako ne bi životom okrnjile ono što riječju govorimo.

U svečanom iščekivanju i slavljenju Jubileja – 800 godina od smrti sv. Oca Dominika i dolaska dominikanaca (i dominikanki) u Hrvatsku, vjerujem da je svaka pronašla neku misao, primjer, osmisnila odluku, posebno se založila u osobnom i općem poslanju... Vjerujem da naša pripadnost Dominikanskom Redu, tom velikom i vrijednom djelu Božjem u Crkvi, nije omeđena samo imenom i bojom... Vjerujem da svaka trajno preispituje i usmjerava svoje korake života na više i

bolje! Možemo li i više? Opravdavamo li se godinama ili brojevima! Pogledajmo u prošlost i budućnost kako bi mogle kvalitetnije živjeti sadašnjost! Jesmo li se zatvorile i “okovale” Riječ Božju u svoje sobe, samostane, društva, poslove, nezadovoljstva... Imamo li na to pravo?

Sveti Dominik nas i danas šalje. I danas imamo priliku govoriti Istину, živjeti Istину, tražiti Istину, čeznuti za Istином. I danas treba “prodati knjige” kako bi se osloboidle ropstava koja nas onesposobljavaju za istinski i otvoreni razgovor, neposrednu, jednostavnu komunikaciju koja uvijek nudi bolje i punije odnose. Je li naši, svakodnevni ili drugi, razgovori imaju vrijednost pronicanja Boga i čovjeka u smislu vrijednosti prvotnog poziva na život, poziva na naviještanje Evanđelja, poziva na svjedočenje ljubavi u prihvatanju drugih i drugaćijih, u pozivima brata ili sestre u teškoćama, u pozivu na dosljednost Kristu i Kristovom duhu

kojim treba gorjeti srce redovnice kada prepozna ili ne prepozna Učitelja!

Drage sestre, slavimo ovu godinu Jubileja u radosti izabranja i poslanja. Možda ne možemo napraviti sve što trebamo, možda ne stignemo napraviti sve na vrijeme, možda ne možemo biti gdje trebamo, možda ne možemo dati koliko treba, možda nismo dovoljno spremne, možda mislimo da će netko drugi doći,

biti, uskočiti, možda! Bog sve vodi, Bog sve prati, Bog sve može! Dat će On snaže, ideje, mesta, otvorena srca... Dat će! Možemo i moći ćemo snagom njegovom!

Neka nam svetkovina sv. Dominika bude još jedna prilika i poticaj za veće zajedništvo, za otkrivanje ljepote i vrijednosti karizme Uteteljitelja i pripadnosti Dominikanskom Redu! Neka naše srce utemeljeno u Gospodinu nadahnjuje i krije Duh Sveti da budemo navjestitelji ljubavi koju Krist traži, nudi i daje!

Vrši Oče što si rekao, molitvom pomozi nas!

U sv. Dominiku

s. Jaka Vuco, vrhovna glavarica

Već smo prešli polovicu ove građanske godine koja je na osobit način bremenita jubilarnim milosnim događajima, bilo na općoj razini Crkve, dominikanskoga Reda ili u našoj Kongregaciji.

Prije svega, to je Godina sv. Josipa, pa Godina sv. Jakova. Godina je to sv. Dominika – 800. obljetnica njegove smrti i ujedno 800. obljetnica dolaska dominikanaca na hrvatsko tlo. Ima toga još u sveopćoj Crkvi, kao i na društvenoj razini. Stoga će sv. Pavao reći da nam se daje *milost na milost*. Dobro je prisjećati se ljudi, događaja i Božjih zahvata koji su nam obilježili živote, usporili ili ubrzali korake, natjerali smijeh ili suze na oči. Lijepo kaže ona Žankova pjesma: *Tko na tvrdoj stini svoju povist piše ...* U našoj je Kongregaciji, kao i kod braće dominikanaca bilo jubilarnih slavlja zavjeta odnosno svećeništva. Sjećanje na te i slične događaje pobuđuje u nama upozorenje, poruku, osvježenje i ohrabrenje.

Upravo bi tako trebalo gledati na protok vremena, slavlja i događaja. No, ipak, nekih događaja nismo niti svjesni, a dotiču nas svaki dan. Prije svega to je čudo Božje prisutnosti na razne načine među nama smrtnicima, grešnicima, znatiželjnicima. Osjećamo svakodnevno Božju nazočnost u brižljivosti sv. Josipa, u hrabrosti sv. Jakova, u gorljivosti i svetosti Dominika. No, jednako je tako živa Božja nazočnost u osobama, konkretno, u sestrama s kojima živimo i dijelimo iste dominikanske vrednote. Ponekad (nažalost) prepoznamo tek kad nas napuste, kad prijeđu s ovoga svijeta, koliko se bogatstvo krije u njihovim dubinama, kakav smo Božji dar izgubile njihovim odlaskom. Na sve nas to podsjeća i ovaj broj našega glasila *Ave Maria*, koje od samog početka želi biti vidljiv i opipljiv znak i sredstvo našega zajedništva s Bogom i s ljudima. Hvala svima koji svojim prilozima pridonose tom raspoznajnom znaku Božje prisutnosti.

Vjerujem da će biti zanimljivo pročitati kako bl. Ozana postaje sve prepoznatljivija u našem narodu, i što se sve čini u promicanju njezine svetosti. Tu je i opis radosnog sudjelovanja u proslavi sv. Dominika u Bologni, kao i mnogi događaji vezani uz dominikansku obitelj diljem svijeta. Naš stalni dopisnik dr. Armanda nađe uvek zanimljive stranice povijesti kao i likove iz OP obitelji. Od srca mu hvala!

Neka vam svima ovi vrući ljetni dani budu lakši uz štivo koje je samo za vas pripremljeno.

Urednica

MOTUPROPRIJ ANTIQUUM MINISTERIUM PAPA FRANJO USTANOVIO SLUŽBU KATEHETE

**Dana 10. svibnja 2021. god. papa Franjo je uspostavio
službu katehete apostolskim pismom u obliku
motupropria *Antiquum ministerium*.**

UVatikanu je u utorak 11. svibnja objavljeno apostolsko pismo u obliku motu proprija pape Franje *Antiquum ministerium* kojim se ustanavljuje služba katehete.

Kršćanska je zajednica od samog svog početka poznavala opći oblik službe koji je zadobio konkretan oblik u službi muškaraca i žena koji su, poslušni djelovanju Duha Svetoga, svoj život posvetili izgradnji Crkve. Darove koje Duh

Sveti nije nikada prestao izlijevati na krštenike pronalazile su u određenim trenucima vidljiv i oplijev oblik izravnog služenja kršćanskoj zajednici u njegovim različitim izrazima, tako da su prepoznati kao dijakonija prijeko potrebna zajednici, – kaže Papa u svom Apostolskom pismu ističući kako se povijest evangelizacije nastavlja tijekom čitave povijesti kršćanstva, sve do naših dana.

Biskupi, svećenici i đakoni, zajedno s mnogim posvećenim muškarcima i ženama, posvetili su svoj život katehetskom poučavanju, tako da vjera uzmogne biti vrijedna podrška osobnom životu svake osobe. Neki su od njih, uz to, okupljali oko sebe drugu braću i sestre koji su, dijeleći istu karizmu, osnovali redovničke zajednice u potpunosti posvećene službi kateheze.

Ne može se zaboraviti nebrojeno mnoštvo laika i laikinja koji su katehetskim poučavanjem uzeli izravnog udjela u širenju Evanđelja. Ljudi i žene nadahnjivani velikom vjerom i vjerodostojni svjedoci svetosti koji su, u nekim slučajevima, bili također utemeljitelji Crkava, došavši čak dotle da polože svoj život. Također u naše dane tolike katehete, sposobni i snažni, na čelu su zajednica u različitim krajevima i razvijaju nezamjenjivo poslanje u prenošenju i u produbljivanju vjere – piše papa u svom apostolskom pismu.

U nastavku svoga motuproprija Papa potiče biskupe i cijelu kršćansku zajednicu da prepoznaju laičke službe u Crkvi, koja mogu pridonijeti preobrazbi društva unošenjem kršćanskih vrijednosti u svijet društva, politike i ekonomije.

Neosporno je, dakle, da je „svijest o identitetu i poslanju vjernika laika u Crkvi porasla. Možemo računati na brojne laike, premda to još nije ni približno dovoljno, koji imaju duboko ukorijenjen osjećaj zajedništva i odlikuju se velikom vjernošću u ispunjavanju zadaća na polju karitasa, kateheze, slavljenja vjere“, ističe Papa u

apostolskom pismu *Antiquum ministerium* citirajući *Evangelii gaudium*. Iz toga slijedi da primanje neke laičke službe kao što je služba katehete snažnije naglašava misijsko zalaganje koje je svojstveno svakoj krštenoj osobi koju se mora vršiti u potpuno laičkom obliku ne upadajući u bilo kakav oblik klerikalizacije.

U nastavku motu proprija govori se o samoj službi katehete te osobinama koje trebaju resiti one koji će je obavljati: „Ova služba ima snažne značajke vrste poziva koji zahtijeva odgovara-

juće razlučivanje od strane biskupa i naglašava se obredom uvođenja. To je zato što je to trajna služba mjesnoj Crkvi u skladu s pastoralnim zahtjevima koje utvrđuje mjesni ordinarij, ali koja se vrši na laički način, kao što to zahtijeva priroda ove službe. Dobro je da se u tu službu katehete pozove muškarce i žene duboke vjere i ljudske zrelosti koji aktivno sudjeluju u životu kršćanske zajednice, koji znaju prihvatićti ljude, koje resi velikodušnost i sposobnost za bratsko zajedništvo. Oni moraju steći odgovarajuću biblijsku, teološku, pastoralnu i pedagošku naobrazbu kako bi istine vjere pažljivo drugima prenosili i moraju imati prethodno iskustvo u katehezi. Trebali bi biti vjerni suradnici sa svećenicima i đakonima, spremni služiti tamo gdje je potrebno i biti vođeni istinskim apostolskim žarom“.

Papa poziva biskupske konferencije da se potrudite da služba katehete zaživi u praksi, uspostavljajući potrebne formacije, norme i kriterije za pristupanje toj službi.

Razmotrivši sve aspekte,
snagom apostolske vlasti
uspostavljam laičku službu katehete.

Raspoznavanje darova kojih Duh Sveti neće nikada dopustiti da nedostaju njegovoj Crkvi, neka bude za njih nužni oslonac da učine stvarnom službu katehiste za rast vlastite zajednice. – kaže Papa u zaključku motuproprija. (usp. IKA)

NOVI KOTORSKI BISKUP
MONS. IVAN ŠTIRONJA

Sveti Otac Franjo, prihvativši odreknuće mons. Ilije Janjića od pastoralnog vodstva Kotorske biskupije, koje je podnio radi navršene dobne granice, imenovao je novim kotorskim biskupom don Ivana Štironju, svećenika Trebinjsko-mrkanske biskupije.

Mons. Ivan Štironja je rođen 10. svibnja 1960. u Pješivcu, tadašnja župa Prenj, danas Aladinići, Trebinjsko-mrkanska biskupija, u obitelji od desetero djece. Otač Stojan i majka Anica, rođena Bošković, rodili su tri sina i sedam kćeri – od kojih je jedna preminula još kao beba. Osnovnu je školu polazio na Pileti, u Crnićima (1967.-1975.), gimnaziju u Dubrovačkom sjemeništu kod isusovaca (1975.-1979.), vojnu obvezu je služio na Visu i u Šibeniku (1979.-80.), a bogoslovni studij pohađao na Visokoj filozofsko-teološkoj školi u Sarajevu (1980.-1986.).

Za biskupa je zaređen u Mostaru

Izabrani biskup Ivan želio je da ređenje bude u Kotoru, kao što je to i obznanio na svetkovinu sv. Tripuna u kotorskoj katedrali 3. veljače 2021., no došlo je do promjene zbog iznimno loše epidemiološke situacije u Crnoj Gori i ograničenog kretanja i komunikacije.

Stoga je ređenje izabranoga biskupa Kotorske biskupije mons. Ivana Štironje bilo u srijedu 7. travnja u katedrali Marije Majke Crkve u

Mostaru, a ustoličenje 27. travnja, na blagdan bl. Ozane Kotorske, u katedrali sv. Tripuna u Kotoru.

Glavni zareditelj na liturgijskom slavlju u Mostaru, bio je splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. Marin Barišić. On je u propovijedi istaknuo kako vjeruje da će mons. Štironja “s iskustvom različitih službi u Mostarskoj biskupiji, kao i misionara u Americi i Africi”, biti “dobar misionar i evangelizator u Kotorskoj biskupiji” koja je mala, ali bogata duhovnim naslijedom i kulturnim blagom.

“Don Ivane, tko smo mi svećenici, redovnici i biskupi? Često nas drugi, a i mi sami sebe oslovjavaju različitim časnim nazivima i počasnim titulama, ali ono što nas najbolje predstavlja u dostojanstvu našega poziva i poslanja jest titula prijatelji Zaručnikovi (usp. Iv 3, 29). Mi smo samo Zaručnikovi prijatelji! Zaručnik je jedan jedini – Isus Krist – Raspeti i Uskršli! Njegova zaručnica je Crkva – biskupija, župa, Božji narod među kojim smo u njegovo ime pozvani i poslani.”

Biskup Barišić je također podsjetio da novi biskup ide služiti u Zaljev svetaca te da ga danas prate “znani i neznani nebesnici”: sv. Tripun, sv. Leopold Bogdan Mandić, bl. Ozana Kotorska, bl. Gracija Kotorski, službenica Božja Anamarija Marović...“

Prigodnu je čestitku novozaređenom biskupu Štironji uputio najstariji svećenik Kotorske biskupije mons. Srećko Majić, kanonik Stolnog kaptola i dugogodišnji župnik u Perastu: „Oče biskupe! Nakon današnje posvete za biskupa Vi preuzimate novu dužnost, možda sa zebnjom i ponešto straha u srcu, razmišljajući: Kamo idem? Što me čeka? Što će od mene biti? Idete u predivnu Boku Kotorsku, taj prirodni kutak

neba na zemlji! Čekaju Vas četiri Gospina svećita, više od 90 crkava i kapelica u kojima se barem jednom godišnje slavi misa. Čekaju Vas sveci i blaženici, miljenici Boke, oko 10.500 vjernika, dvadesetak časnih sestara, 1 đakon i 13 svećenika. Vaših, na poseban način, najbližih suradnika.“ - kazao je mons. Majić te kazao da su svećenici Kotorske biskupije uz pljesak primili obavijest da je mons. Ivan Štironja imenovan

novim kotorskim biskupom.

Na samom kraju svete mise okupljenima se obratio novi biskup mons. Ivan Štironja. Najprije je zahvalio Bogu, zatim svojim roditeljima i obitelji, kolegama biskupima te svima okupljenima.

“Svi smo svjesni situacije i opasnosti u kojoj se nalazimo. Hvala svima vama prisutnima u katedrali i izvan katedrale, koji ste danas došli moliti i pjevati, Boga slaviti i zahvaljivati mu zajedno sa mnjom. Osjećam vas i doživljavam kao hrabre branitelje koji unatoč opasnosti idu u borbu, ovaj put molitvenu borbu protiv bolesti i zla, što je sveta Crkva uvijek činila, ovlaštena od svoga Gospodina, a to i danas nastavlja činiti osobito u misijskim krajevima gdje ne samo da vreba smrt zbog raznih zaraza i bolesti, nego i zbog kriminala i ratova prisutna u svijetu. Nadam se da će biti prigode, kad se uvjeti normaliziraju, za prijateljski susret sa svima onima koji su očekivali i htjeli danas biti tu, ali radi aktualne situacije ili druge spriječenosti nisu mogli. Sve ih nosim u svojim molitvama.”

Štironja, koji je kao biskupsko geslo uzeo citat: “Bog je ljubav”, podsjetio je kako nas je Gospodin sve po krštenju pozvao u svoju Crkvu da zajedno svjedočimo da on doista jest ljubav, da živimo od te ljubavi i da za tu ljubav stavimo na raspolaganje svoje duhovne i tjelesne snage.

MONS. IVAN ŠTIRONJA USTOLIČEN ZA KOTORSKOG BISKUPA

Na blagdan blažene Ozane Kotorke, 27. travnja 2021. tijekom svečanog Euharistijskog slavlja u katedrali sv. Tripuna u Kotoru, ustoličen je novi kotorski biskup, mons. Ivan Štironja.

Tim je činom biskup Štironja preuzeo službu pastira Kotorske biskupije koju mu papa Franjo povjerio na upravljanje i vodstvo. U svojoj se propovijedi novi biskup osvrnuo na misna čitanja, posebno na Evanelje, gdje Isus donosi mir uplašenim učenicima. „Svojim pozdravom Mir vama, Krist razgoni strah u srcima svojih učenika nakon strašnih događaja u Jeruzalemu; vraća im nadu koja je poljuljana bičevima i udarcima

prosutim po njegovu svetom tijelu; raspršujetamu neviđene mržnje prema Pravedniku koji se zove Otkupitelj ljudskoga roda; ulijeva novu snagu ljubavi i mira u srca učenika čije su misli okupirane užasnim raspećem Učitelja. Pozdravom „Mir vama“ Isus se otkriva kao onaj koji je raspet, umro i pokopan, a sada u novom svjetlu, Uskrsnuli, koji poziva na novi način života, vječan i savršen, ispunjen radošću i mirom.

Upravo taj pozdrav sa svim sadržajima Uskrsloga Krista Gospodina, u ovo uskrsno vrijeme, upućujem s ovoga svetoga mjeseta, ne samo kršćanima katolicima Kotorske biskupije u Boki, nego svim ljudima dobre volje, bez obzira na vjeru i naciju, svima u ovoj zemlji Crnoj Gori, svima do kojih se prenosi ovaj sveti čin. Pozdravljam, dakle, sve vas do kojih dopire ovaj glas želeći svima Spasiteljev istinski mir i ljubav, radost i sreću.“ – rekao je biskup Štironja, te potom nastavio o bl. Ozani, čiji se spomandan slavio upravo na taj dan.

„Ovaj čin ustoličenja novoga pastira Kotoranske biskupije događa se na dan kada Katolička Crkva slavi spomandan odnosno ovdje blagdan bl. Ozane (1493.-1565.), redovnice Trećega reda sv. Dominika, sveca čiji su sinovi i kćeri ostavili jak pečat u ovoj biskupiji, gdje se poput stražara nalaze njihovi samostani kao znak njihova

svjedočanstva. U ovom Misnom slavlju posebno želim moliti Gospodina za svećenička zvanja kao i za redovnička, muška i ženska, kako bi se u ovim krajevima pomladila duhovna karizma sv. Augustina, sv. Dominika, sv. Benedikta, sv. Franje, sv. Ignacija Lojolskoga...

Bl. Ozana kći je ovoga dijela svijeta. Tu u blizini katedrale, uz crkvu sv. Pavla provedla je više od pedeset godina svoga života možeći i žrtvujući svoj život za svoj grad i svoje sunarodnjake.

Kažu da se bl. Ozana dala fizički zatvoriti u isposnički sobičak. A zapravo ona se duhovno otvorila svomu Stvoritelju, njegovoj beskrajnoj ljubavi i dobroti. Potpuno je očitovala svoje srce i tako otvorila vrata ovoga grada i svoga naroda Bogu koji je više puta uslišio njezine molitve u raznim nedaćama kao što su: poplava, kuga, međuljudske razmirice, a posebno je zapamćena po molitvama za zaštitu grada u vrijeme turško-mletačkoga rata (1538.-1540). Uspomena na taj događaj obnavljala se procesijom od crkve Svetе Marije kroz grad do ove katedrale sv. Tripuna uz molitvu krunice koja je završavala ovdje u katedrali uza svečani Tebe Boga hvalimo. Tako je to bilo skoro 400 godina na prvu nedjelju desetoga mjeseca, sve do II. svjetskog rata. Vjerujem da prestankom vanjske procesije nije zamrla pobožnost i naša zahvalnost i Gospu i bl. Ozani, kao i sjećanje na tu svetu kćer koja je stoljećima bila i suzaštitnica grada. Neka nam u ovoj pandemiji, kugi našega vremena, pomognе zagovor Blaženice kod Boga!“

Potom se biskup Štironja osvrnuo na misna čitanja, starozavjetna i novozavjetna koja govore o ljubavi, te je s tim u svezi spomenuo Gospina svetišta, kao i zaljevske svece rekavši: „Bog dakle prebiva među ljudima na sebi vlastit način, neshvatljiv u svojoj trojstvenosti, ali učinkovit u svojim djelima. Tako zapravo želi djelovati u nama i po nama u svijetu. Zato mu se valja otvoriti srcem i dušom poput Bl. Djevice Marije – Gospe od zdravlja; Gospe od Škrpjela; Gospe od Milosti; Gospe Ratačke,... Valja otvoriti oči srca da ga prepoznamo u tajni križa poput sv. Tripuna; u tajni Presvete Euharistije

poput bl. Gracije od Mula; u tajni sakramenta Božjega praštanja poput sv. Leopolda Bogdana Mandića. Otvoriti oči srca kako bismo shvatili da smo veliki i snažni onoliko koliko živimo u ljubavi i zajedništvu jedni s drugima i u zajedništvu s Bogom.“ ... Na završetku svoje propovijedi biskup je ponovio ono isto što je odgovorio novinarima koji su ga pitali koji program i koji su planovi novoga biskupa. „Taj čudesni program i plan glasi: Ljubi Boga svim srce svojim, svim umom svojim, svom dušom svojom a bližnjega svoga kao sebe samoga! Ovo je poziv i program upućen svima, ne samo meni i vjernicima Kotorske biskupije, nego svakom čovjeku bez obzira na vjeru i naciju. Davno napisani program, ne za jednu godinu ili jedan mandat, nego za desetljeća, stoljeća, za vječnost. Svatko od nas osobno najbolje znade dokle je stigao u ostvarivanju toga programa.

Nazvah ga čudesnim programom. Zašto? Čudesnost ovoga programa jest u tomu što ga možemo početi od zadnje točke, od srednje ili od prve, danas ili sutra. Odakle god počeli, uvek smo na tragu jedne te iste Ljubavi, one istinske izvorne ljubavi Boga, oca svih ljudi. Ključ je jednostavan. Ne odlagati za sutra, ne čekati da počne netko drugi. Ja to trebam početi, i to danas, već sada. Blago onomu tko ljubav Boga – Oca ugraditi u svoj život, u svoju obitelj, narod i zemlju. Želim i od Boga molim svima, skladan život i suživot, utemeljen na divnim melodijama Božje ljubavi. Amen.“ (ktabkbih.net)

SESTRE DOMINIKANKE NA USTOLIČENJU U KOTORU

Na blagdan blažene Ozane Kotorske, 27. travnja 2021., časna majka s. Jaka Vuco, s. Marinela Rukavina, s. Barbara Bagudić i ja, s. Manes Puškarić uputile smo se u Kotor, u Crnoj Gori gdje smo prisustvovale svečanom euharistijskom slavlju u crkvi sv. Tripuna, na kojem je mons. biskup Ivan Štironja, čije je ređenje bilo u Mostaru 8. travnja, ustoličen za kotorskog biskupa. On je ujedno i predvodio svetu misu i održao homiliju. Bilo je prisutno više (nad)biskupa, ne samo pripadnika Hrvatske biskupske konferencije, već i onih

iz okolnih, susjednih zemalja, kao što je, za primjer, Albanija. Bilo je prisutno i veći broj redovnica iz Cetinja, Kotora, Splita te mi iz Korčule i Šibenika. Na svetu misu došli su i predstavnici gradske vlasti u Kotoru te predstavnici Srpske pravoslavne crkve u gradu Kotoru. Biskupovo geslo jest "Bog je ljubav" stoga je njegova homilija i bila usmjerena prema toj tematiki. Mi smo posjetile i crkvicu u kojoj se nalazi tijelo bl. Ozane te se pomolile i preporučile ne samo one koji su zamolili da prenesemo njihove nakane blažeoj Ozani, već i za sve naše sestre i Kongregaciju. Svi ljudi bili su jako srdačni prema nama, velikodušni i gostoljubivi. Grad je to koji ima srce. Biskup i želi da to srce kuca u Kotoru te da se stvara ozračje zdravog zajedništva, što je i naglasio više puta tijekom svete mise. Bilo je uistinu toplo! Ne mislim samo na vremensku prognozu, već i na samo ozračje toga dana. Velik je to događaj za grad Kotor i biskupiju. Neka je novom biskupu s blagoslovom i neka ga prati zagovor bl. Ozane, moćne zaštitnice grada Kotora!

s. Manes Puškarić

NOVI HVARSKI BISKUP
MONS. RANKO VIDOVIĆ

**Papa Franjo imenovao je hvarskim biskupom don Ranka Vidovića,
svećenika Splitsko-makarske nadbiskupije,
dosadašnjeg župnika župe Gospe od Otoka u Solinu.**

Monsinjor Vidović rođen je 6. svibnja 1961. u Vidonjama kod Metkovića Vidović kao treće od jedanaestero djece, od roditelja pok. Gabrijela i pok. Ande r. Ćerlek.. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1986. u crkvi Gospe od Zdravlja u Splitu. Bio je župni vikar u Kaštel Kambelovcu, zatim župnik u splitskoj župi Gospe od Milosrđa, a posljednjih sedam godina dekan Solinskog dekanata. Papa Franjo imenovao ga je 4. ožujka 2021. godine hvarskim biskupom. Biskupsko je

ređenje bilo 22. svibnja 2021. u hvarsкоj katedrali. Naslijedivši mons. Palića, mons. Vidović postao je 57. hvarski biskup. U svom prvom obraćanju svećenicima i vjernicima svoje biskupije, mons. Ranko Vidović je, između ostalog rekao: - „Mene svećenika don Ranka Božja pro-vidnost šalje vama da vam budem biskup. Do-lazim vam nesiguran u koracima jer mi je sve novost, ali otvorena srca znajući da ljubav može sve pokrit. Nosim vam Evandjele gospodina na-šega Isusa Krista koje će nam biti jedini siguran putokaz u nebeski Jeruzalem. Primite me kako bismo zajedno hodili tim putem.“

Odgovarajući na (neizostavna) novinarska pitanja koji će mu biti prvi koraci, biskup Vido-vić je odgovorio da će u Hvarskoj biskupiji raditi na tome „da svi budemo braća i sestre, da bu-demo prijatelji i jedni drugima dar, a ne kamen spoticanja“. I da želi „biti normalan, biti čovjek, živjeti s tamošnjim ljudima kao vjernik i ostva-riti one prve odnose, pristupiti svakome kao čo-vjek čovjeku, kao svećenik svećeniku, kao otac onima koji su mu povjereni, biti jedan od njih,

biti normalan.“ Biskupsko geslo Ranka Vidovića je: *Evo ti Majke!*

Prilikom imenovanja, glavni zareditelj, nadbiskup Marin Barišić govorio je o novoizabranom biskupu Ranku biranim riječima:

“Sveti je Otac prepoznao u tebi revnost kojom si privlačio ljude Kristu pa te je našao doličnim za nove zadaće u Crkvi. Tvoje dugogodišnje pastoralno iskustvo koje si stjecao kao svećenik, župnik i dekan u našoj nadbiskupiji, sada će doći do novog izražaja u hvarsкоj biskupiji. Dugo te osobno poznajem i uvjeren sam da ćeš svojom otvorennošću i neposrednošću znati biti otac i

brat svećenicima, redovnicima, redovnicama i svim ljudima dobre volje u tvojoj novoj biskupiji i otocima Hvaru, Braču i Visu. Sigurno se danas zbog tebe raduje cijeli prezbiterij naše mjesne Crkve. U društvu svećenika uvijek si rado viđen, u razgovorima i raspravama konkretan i jasan, za druženja i hodočašća uvijek spremam, za pomoći svakome tko ti pokuca na vrata raspoloživ. Tvoji kolege i braća, kako ovi ovdje nazočni tako i svi do kojih dopre ova vijest uputit će ti svoju čestitku, ali, uvjeren sam, i molitvu da budeš snažan i ustrajan u naviještanju radosne vijesti,” poručio je nadbiskup Barišić.

Neretvanski ‘Nazaret’ – jedinstven je slučaj u svijetu da je jedna župa dala tri biskupa

Na infoportalu **Likemetković**, Stanislav Soldo između ostalog piše i ove retke:

Župa Vidonje, koja teritorijalno pokriva veći dio općine Zažablje, rekorder je u broju svećenika i redovnica iz toga kraja u odnosu na broj stanovnika. Među svećenicima najpoznatiji su mons. **Marin Barišić**, splitsko-makarski nadbiskup metropolit, i mons. **Martin Vidović**, ninjski izabrani naslovni nadbiskup i bivši nunciju u Bjelorusiji, a sada im se priključio i don Ranko Vidović, koji će biti biskup na Hvaru, Braču i Visu. Svjetsko čudo – da jedno malo mjesto put Mliništa Crkvi dadne tri biskupa.

Stoga župu Vidonje često nazivaju i Nazaretom jer je Crkvi dala dvadeset svećenika, među kojima su i trojica biskupa, te šezdesetak redovnika u raznim redovničkim zajednicama.

U čemu je tajna velikog broja duhovnih zvanja u župi Vidonje? Na to pitanje nije teško odgovoriti, pogotovo kada se zna koliko su tamošnji ljudi privrženi vjeri i Katoličkoj crkvi.

– I ovo imenovanje don Ranka Vidovića za biskupa na neki način je nagrada za sva duhovna zvanja koja su Vidonje podarile hrvatskom narodu. Ovdašnji ljudi su kroz povijest živjeli kršćanskim životom u krilu Katoličke crkve. Dovoljno je reći da su sve svoje poslove započinjali s riječima “Bože pomozi” i “U Božje ruke”. Živjeli su jednu puninu vjere, što je rezultiralo velikim broj duhovnih zvanja, svećenika i još više časnih sestara – govori nam **Ivan Barišić**.

Među redovnicama najbrojnije su sestre služavke Maloga Isusa, a sestara iz župe Vidonje ima među benediktinkama, dominikankama (s. Zorka, s. Jelka, Aurelija, s. Jagica, s. Trpimira, s. Dolores), franjevkama od Bezgrešne, milosrdnicama sv. Vinka Paulskoga, školskim sestrama franjevkama, u Družbi Kraljice svijeta i u Družbi sestara od zadovoljštine.

Stoga župu Vidonje s pravom zovu Nazaretem iz kojeg Gospodin podiže proroke, pastire i apostole svome vjernom narodu. (Stanislav Soldo)

SVETI JOSIP – ISUSOV HRANITELJ I MARIJIN ZARUČNIK

Evangelje ga opisuje u dvije riječi: bio je pravedan i vjeran. Sveti Josip štuje se napose kao zaštitnik cijele Crkve i svake obitelji, kao i pomoćnik na času smrti.

Sveti Josip je vrlo štovan među vjernicima zbog njegove uloge čuvara i hranitelja Isusa i Marije. Evangelje ga opisuje u dvije riječi: bio je pravedan i vjeran. Štuje se napose kao zaštitnik cijele Crkve i svake obitelji. Patron je napose očeva, muževa te svih zanatlija i radnika. Josip je posebno štovan u Hrvatskoj. Vrijedno je spomenuti da ga je Hrvatski sabor prije više od tri stoljeća, (1687.) proglašio Zaštitnikom Hrvatske.

U svakoj je crkvi njegov kip ili slika. Prikazuju ga kao čovjeka srednjih godina, blagih ali odlučnih crta, s bradom, u ruci mu je štap, a Dijete Isus u naručju ili uz njega. Slikaju ga i u radionici, sa stolarskim ili tesarskim alatom. Isti sveti Josip slavi se po kalendaru i 1. svibnja, kao "Josip Radnik".

"Jakov rodi Josipa, muža Marije, koja rodi Isusa koji se zove Krist" (Mt 1,16).

U toj suhoj, gotovo protokolarnoj rečenici, kojom sv. Matej završava rodoslovje Isusova ljudskog podrijetla, sadržano je ono najvažnije što predaja kaže o Josipu iz Nazareta, a to je da je i on bio "sin Davidov," andeo ga tako i naziva, i da je u njegovim žilama kolala krv kralja Davida, iz čijeg je roda imao poteći i Mesija. On sam bit će tome Mesiji poslije Marije najbliži. Pred zakonom će biti njegov pravni iako ne i naravni otac. Apokrifna evangelija pričaju o njemu nevjerojatne stvari, koje nemaju ništa zajedničko s trijeznošću kojom ga opisuju vjerodostojna Evangelijska. Prema njima Josip je bio pravedan muž, čovjek dobra srca, primjernog pouzdanja u Boga, čovjek vjere i poslušnosti, vjeran i onda kad je poslušnost tražila od njega velike žrtve, zaručnik i muž čista srca koji s poštovanjem živi s Marijom Djemicom kao brižan čuvar, skrbnik i otac najsvetije obitelji. Zbog svega toga zaslužuje sve ono poštovanje kojim su ga osobito kasnija i najnovija stoljeća obasipala.

Povijest štovanja sv. Josipa

Stvarnu veličinu sv. Josipa uz Evangelijska otkrili su i sveti Oci i kasnije teolozi i duhovni pisci. Daleko bi nas odvelo kad bismo spomenuli sva svjedočanstva, zato ćemo se ograničiti na ona najvrjednija i najznačajnija. Sv. Jeronim protiv izmišljotina apokrifisa, a i nekih poganskih pisaca, uz Marijino brani i Josipovo djevičanstvo. Njega slijedi u tome i sv. Augustin te uzvisuje jedinstveno Josipovo očinstvo braneći kako vezu pravoga braka tako i međusobno Marijino i Josipovo djevičanstvo. Walafrid Strabon, opat samostana Reichenau na Bodenskom jezeru u IX.

stoljeću, pišući o tome kako su pastiri našli Mariju, Josipa i dijete, zaključuje: "I posredstvom tih troje svijet je bio spašen."

Remigije iz Antuna oko godine 900. opisuje sv. Josipa kao intimnog suradnika u djelu našeg otkupljenja te uzdiže njegovu izvanrednu poslušnost. Od velikih skolastičkih teologa mnogo su toga rekli o sv. Josipu sv. Bernard i sv. Toma Akvinski. Prvi ga uspoređuje s Josipom Egipatskim, a drugi tvrdi kako je između Marije i Josipa postojala prava ženidbena veza, ali se nisu služili bračnim pravima. Zatim sv. Toma naučava kako je sveti Josip kroz čitav život održavao savršeno djevičanstvo i, napokon, kako je Marijin i Josipov zavjet djevičanstva prije ženidbe bio uvjetan, a poslije apsolutan. Razvoju teologije o sv. Josipu mnogo je pridonijela franjevačka škola. Tako sv. Bonaventura veliča sv. Josipa kao savršen uzor pobožnosti prema Isusu i Mariji. Sv. Bernardin Sijenski u jednom govoru čak govori o tjelesnom uskrsnuću sv. Josipa i njegovu uznesenju na nebo. Velik štovatelj sv. Josipa u srednjem vijeku bio je i slavni kancelar Pariškoga sveučilišta Ivan Gerson. On je sastavio o njemu

veliku latinsku pjesmu od 4800 stihova uzvisujući njegove kreposti i dostojanstvo. Održao je i svoj veliki govor pred ocima na saboru u Konstanzu, 8. rujna 1416., u kojem traži da bi Sabor službeno zazivao pomoć i zagovor sv. Josipa te da bi uspostavio njegov blagdan, a sve zato da bi se postiglo jedinstvo Crkve. Bilo je to u jednom od najkritičnijih trenutaka crkvene povijesti kad je valjalo ukloniti takozvani zapadni raskol, kad je Crkva imala trojicu papa i zapadno kršćanstvo bilo razjedinjeno. I Gerson drži da je sv. Josip bio posvećen već u majčinu krilu, da je bio slobodan od požude te da je uskrsnuo skupa s našim Gospodinom i da je uznesen na nebo.

MOLITVA SV. JOSIPU ZA ZAŠTITU

Preslavni sveti Josipe, tebe je Bog izabrao za hranitelja svom Sinu i za zaručnika prečistoj Majci Njegovoj i postavio te tako glavarom Svetoj Obitelji, pa te je zbog toga Namjesnik Kristov proglašio zaštitnikom Crkve Isusove. Svim pouzdanjem srca svoga molim te priteci u pomoć čitavoj radničkoj Crkvi! Štiti na poseban način svojom očinskom skribi Svetog Oca, te sve biskupe i svećenike, koji su sjedinjeni s Petrovom Stolicom!

Brani sve koji se uz sve poteškoće i patnje trude oko spasa duša i učini da se svi narodi ponizno podlože svetoj Crkvi izvan koje nema spasenja. Udostoj se, predobri sveti Josipe, primiti i mene među svoje štićenike.

Posvećujem ti se posve i molim te budi mi ocem, zaštitnikom i vođom na putu k spasenju. Isprosi mi čisto srce i veliku želju za vlastitim posvećenjem. Učini da po tvom primjeru sva moja djela budu upravljena na što veću Božju proslavu i za sjedinjenje s božanskim Srcem Isusovim i bezgrešnim Srcem Marijinim i s tobom, o sveti Josipe. Moli za me da postanem vrijedan biti dionikom onoga pokaja i blaženstva što si ga ti osjetio na svom smrtnom času. Amen.

(usp.Bitno.net, Objavljeno: 19. ožujka 2020.)

KRUNIČARSKO HODOČAŠĆE U MARIJU BISTRICU

8. SVIBNJA 2021.

Ovogodišnje kruničarsko hodočašće u Mariju Bistrigu bilo je na blagdan Gospe Pompejske, 8. svibnja, no u nešto izmijenjenom programu. Taj je, naime dan bilo i hodočašće Bjelovarsko-križevačke biskupije, na čelu s biskupom Vjekoslavom Huzjakom, zato je on vodio glavnu riječ u euharistijskom slavlju. Ali prije svete mise, bila je zajednička krunica koju su predvodili kruničari, a nakon toga je zapaženo predavanje imao dominikanski đakon fr. Karlo Kevo, koje donosimo u cijelosti.

Dragi hodočasnici, dragi kruničari, Bogu hvala da smo se unatoč političkoj situaciji uspjeli okupiti ovdje na Mariji Bistrici, na 12. kruničarskom hodočašću naše provincije.

Crkva kao stara, a uvjek mlada zajednica vjernika, se rado prisjeća jubileja, tako ove godine slavimo 800 godina od Dominikove smrti, 800 godina od dolaska dominikanaca na naše prostore, spominjemo se 30 godina od početka Domovinskog rata, ali i 150 godina od proglašenja svetoga Josipa zaštitnikom sveopće Crkve, pri čemu je papa Franjo ovu godinu proglašio godinom svetoga Josipa. Vjerojatno ima još godišnjica, ali ove 3 su nama bitne za ovo naše današnje promišljanje. U svjetlu jubileja Dominikova rođenja za vječnost, promišljat ćemo što

je za njega bila krunica, ali i za dominikance koji su bili širitelji krunice. Zatim ćemo promišljati o tome što hrvatskome narodu znači krunica, te naposljetku o primjeru svetoga Josipa i njegovoj povezanosti s krunicom.

Vjerujem da vam je poznato na koji način je krunica došla u kršćanstvo. Naime, ona nije samo religijski fenomen brojanice, budući da muslimani imaju svoju brojanicu koju zovu tespīh, budisti imaju svoju koju zovu jāpamala, pa da bi onda kršćani trebali imati i svoju koju bi nazivali krunica. Krunica je milosni Božji dar, povjeren Crkvi po svetom Dominiku, odnosno po njemu dominikanskome redu. Početkom 13. stoljeća, Dominik se povukao u šumu pokraj Toulousea u Francuskoj te je molio za heretike

Albigenze, koji su bili kršćani koji nisu vjerovali ni u što kršćansko: smatrali su da postoji Bog dobra i Bog zla, da Isus nije postao čovjekom, uskrsnuće tijela se negativno smatralo jednom vrstom reinkarnacije. Dok je molio, ukazala mu se Marija i rekla:

„Ne čudi se što si dosad postigao tako malo plodova svoga rada; propovijedao si suhoj zemlji koja još nije zalivena rosom Božje milosti. Kad je Bog želio obnoviti lice zemlje, počeo je tako da pošalje plodnu kišu anđeoskog pozdrava. Zato propovijedaj moj psaltir!“

To je bio trenutak u kojem je krunica objavljena, a samim time i propovijedana. Stoga ćemo preko ovih Marijinih riječi vidjeti što to znači krunica, kako u Dominikovu životu, tako i u našim životima.

Iako su biskup Diego, Dominik i još nekoliko braće propovijedala pravu vjeru, njihovo propovijedanje donosilo je malo plodova, unatoč raznim čudesima koja su se događala. Nakon smrti biskupa Diega, Dominik je ostao propovijedati u južnoj Francuskoj, te iako je bio trn u oku Albigenzima, čak su ga htjeli i ubiti, nije uspio krivovjerce izvesti na pravu vjeru. Pritom nisu bili uspješni niti papinski poslanici. Štoviše, situacija je došla do te mjere da je papa Inocent

III. pozvao francuske katoličke plemiće da krenu mačem na Albigenze, budući da ih je jedan dio sudjelovao i u razbojništvima. Ono što je važno napomenuti jest da nije Dominik bio voditelj propovijedanja već su to bili papinski izaslanici ili biskupi. Tako je jednom Dominik išao s biskupom na jednu raspravu s hereticima, a biskup je spremio pompoznu pratnju i povorku koja je trebala ići tamo. Dominiku se to nije svidjelo te je predložio biskupu da idu bosonogi. Pritom su naišli na čovjeka koji im se ponudio voditi ih do mjesta gdje su se trebali sastati sa hereticima, ali nisu znali da je i sam taj čovjek bio krivovjerac te ih je namjerno vodio krivim putovima kroz razna šipražja, želeteći se narugati s njima. Kada su biskup i njegova pratnja počeli negodovati, budući da su im se stopala razreza, Dominik je odvratio:

„Vjerujte Bogu, pobjeda je naša, ta i naši su grijesi oprani u krvi. Ta pisano je: Kako su ljupke po gorama noge glasonoše radosti koji oglašava mir.“

Njihov vodič, kad je to čuo, rasplakao se i rekao istinu, te je odbacio svoja krivovjerja.

Kao što je Marija rekla Dominiku, potrebno je natopiti zemlju da izraste plod. U ovom slučaju, Dominik ju je topio krvlju, ali količina

čovjekove krvi je ograničena, a Božja milost je neizmjerna. Za Dominika je krunica postala poput motike kojom je pripremao srca onih kojima je propovijedao. Ta su srca bila suha i napukla poput ispucale zemlje koja se dugo nije navodnila, a znamo da se takva zemlja ne može oblikovati, ma koliko god iskusan lončar bio, ta zemlja može samo pucati pod njegovim rukama. Stoga je Dominik molitvom krunice potihno pripremao srca onih koji su ga slušali, Božja je milost ispunjala njihova srca, smekšala ih i omogućila Dominiku da posadi pravo i istinito kršćansko sjeme, koje je kasnije raslo u bogate plodove. Kaže na jednom mjestu Reginald Garrigou-LaGrange, jedan od najvećih dominikanskih teologa 20. stoljeća:

„I što nije mogla Dominikova riječ, slatka molitva zdravo Marije je mogla. Kao što je Maria obećala, krunica se pokazala najplodonosnijim oblikom propovijedanja.“

Izdvojio bih još jedan događaj iz Dominikova života, također usko vezan uz krunicu. Osobito zato što kada netko kaže krunica, pomisli se na neku jednostavnu gospođu, uglavnom starije dobi, koja u rukama prebire zrncra krunice. Međutim, to što je krunica jednostavna, nipošto ne znači da je manje vrijedna od nekih velikih i

učenih riječi. Isto tako, nisu muškarci cijepljeni protiv krunice, neće im njihova muževnost nestati ako mole krunicu. Jednom je Dominik propovijedao u Parizu na blagdan sv. Ivana Evanđelista i to profesorima pariškog sveučilišta, koje je tada bilo jedno od glavnih u Europi, a samim time i u svijetu. Ali on ih nije želio zadirniti velikim i učenim riječima o sv. Ivanu, već im je on govorio jednostavnim, štoviše dječjim jezikom o krunici blažene djevice Marije.

Puno bi se toga još moglo reći o Dominiku i krunici, ali iako je on zasigurno bio najveći širitelj krunice, nije bio jedini, nije to blago držao za sebe već ga je dao svojoj braći, a samim time i čitavoj Crkvi.

Novost koju je Dominik ostavio Crkvi u baštinu bila je upravo dvostruka dimenzija molitve krunice, jer krunica nisu samo riječi, i nisu samo razmatranje, već je krunica spoj i misaone i jezične molitve. Za Dominikovo vrijeme su postojali takozvani Marijini psaltiri, odnosno 150 Zdravo Marija koje su molili nepismeni monasi, u zamjenu za 150 psalama. Međutim, dominikanci su takvu vrstu molitve izvukli izvan samostanskih zidina i dali joj dušu, odnosno za svaku pojedinu deseticu razmatranje određenog otajstva Kristova života. Zbog njezine jednostavnosti, ali i njezine dubine, krunica je dobila naziv „sažetak svega Evanđelja.“ Kad bismo pokušali sažeti Evanđelje na samo jednu riječ, vjerujem da biste se složili da bi to bila riječ **zajedništvo**. Zajedništvo čovjekovog duha, duše i tijela, zajedništvo čovjeka i Boga te zajedništvo jednih s drugima.

1. **Zajedništvo čovjekovoga duha, duše i tijela**

Danas u vrijeme kada se čovjeka razapinje na različite strane, kada se čovjeka trga iz samoga sebe, kršćanski stav o čovjeku je ključan. Nai-me, čovjek je stvoren u harmoniji, to jest njegovo tijelo, duša i duh su bili uskladjeni. Ističnim grijehom došlo je do poremećaja, do gubitka ravnoteže, a čovjek je postao bojno polje njegovoga tijela, duha i duše. Stoga ni ne čudi da su se primjerice Albigensi tako neprijateljski odnosili prema tijelu, ili da su se totalitarni režimi,

osobito oni koji su se temeljili na ateizmu, tako neprijateljski odnosili prema čovjekovom duhu. Međutim, u molitvi krunice čovjek se ponovno usklađuje, čovjek prestaje bit razdijeljen i postaje jedno. Riječi *Zdravo Marija* koje tijelo izgоварa, razmatranje određenog otajstva Kristova života koje se odvija u čovjekovom duhu, hrani njegovu dušu i ispunja je Božjom milosti. I na taj način krunica usklađuje i objedinjuje čitavoga čovjeka

2. Zajedništvo čovjeka i Boga

Bez zajedništva s Bogom, čovjek ne može biti u skladu sa samim sobom, a niti s drugim ljudima. Kakav je naš odnos s vertikalom, takav je naš odnos i s horizontalom. A mi smo u središtu toga križa. Kada želimo biti zajedno s nekom osobom, želimo je što više upoznati, želimo što više znati o njoj, što više joj se približiti. Moleći krunicu, mi upoznajemo Boga, mi upoznajemo Isusa Krista i na taj način stupamo u zajedništvo s njime. Božjom milosti, svaka naša krunica produbljuje našu spoznaju Boga, jer nas vodi od početka njegovog zemaljskog života, preko njegove smrti pa sve do njegove slave. Upravo iz ovog zajedničkog hoda Isusovoga života, križa i proslave, mi kršćani hodamo zajedno s Isusom i kroz naš život, naše križeve i naše proslave.

3. Zajedništvo jednih s drugima

Kao što su zrnca krunice povezana lancem ili špagom, tako smo i svi mi kao molitelji krunice povezani Duhom Svetim u jedno. Kaže jedan svetac da, koliko ljudi moli krunicu, da si toliko krunica tada izmolio. Tolika je snaga zajedničke krunice. Također, moleći krunicu, učimo se slušati jedni druge. Naime, dok jedna osoba predvodi krunicu, mi svi ostali šutimo. Dok mi odgovaramo, predvoditelj šuti. A sad zamislite kakvo bi bilo ovo naše kršćansko društvo da znamo šutjeti kad treba šutjeti, a govoriti kad treba govoriti. Upravo zbog toga i toliko podjela u društvu. Jer, mi smo malo pobrkali 'lončiće'. Kad smo trebali govoriti, kad smo se trebali izjasniti, ostali smo šutke, a kad smo trebali šutjeti i slušati, mi smo radili buku. A to nas zahvaća u

svim porama našega života, i u osobnom životu, i na poslu, i u crkvi, i u državi. I sami imate iskustvo da ste nekad neke stvari prešutjeli, a sad ne biste tako napravili, ali isto tako da ste i rekli nešto za što ste se kasnije pokajali. Ali moleći krunicu, učimo se Marijinu razboritosti. Svaka njezina riječ bila je upravljena u najboljem mogućem trenutku, i bila je itekako odvagana. Isto tako, njezina šutnja pod križem govori više negoli sve riječi ovoga svijeta.

Ovo trodijelno zajedništvo između nas, Boga i naših bližnjih očituje se i u trodijelnoj strukturi *Zdravo Marije*. Prvi dio govori Bog, kao što je govorio po anđelu Gabrijelu u trenutku navještenja: *Zdravo Marijo, milosti puna, Gospodin s tobom!* Drugi dio govori Elizabeta, koja simbolizira naše bližnje, koja simbolizira svetce u Crkvi: „*Blagoslovljena ti među ženama, i blagoslovjen plod utrobe tvoje, Isus!*“ Naposletku, treći dio govorimo mi, ne samo u svoje ime, već i u ime svih grešnika u Crkvi: „*Sveta Marijo, majko Božja, moli za nas grešnike, sada i na času smrti naše, amen!*“

Ove godine je također i 30 godina otkad je počeo stravični domovinski rat. Nažalost, u posljednje se vrijeme sve više pojavljuju naslovi koji govore o nespojivosti puške i krunice koje

su hrvatski vojnici nosili. Crkvu se optužuje za poticanje na rat, a hrvatske branitelje i njihovu vjeru koja ih je nosila kroz taj mučni period se obezvrijedjuje.

Jedan svećenik izjavio je da se krunice nose oko puške, da ne bi trebala puška pucati. Time želi reći da je rat uvijek krivi odgovor, ali je najmanje ponekad prisilan. Ne bih ulazio u ratnu tematiku, ali ono što treba naglasiti jest da je krunica na bojištu bila simbol nade, da je bila simbol oproštenja, simbol zajedništva jednih s drugima, i napisljeku, podsjetnik da nas nije Bog ostavio. Donosim samo nekoliko svjedočanstava vojnika koji govore o krunici, a koje profesor Parlov donosi u jednome svome članku:

Prvi gardist kaže ovako: „Nosimo krunice oko vrata, jer ne želimo biti ruzinave cijevi koje pucaju i ubijaju. Mi se nismo odgajali za rat i mržnju, nego za ljubav i mir. Bez krunice na fronti čovjek je prazan. Kad nju uzme u ruku, osobito nedjeljom i blagdanom, zamišlja da je u crkvi na nedjeljnoj svetoj misi. Krunica je velika pomoć da ostanemo na visini kao ljudi i kao kršćani.“

Drugi pak kaže sljedeće: „U tišini, u predahu, kad čovjek ostane sam sa sobom, upravo preko molitve krunice, čovjek može doći do svoga

očišćenja, do svoje ljudskosti u ovom ratu.“

Isto tako, hrvatski su biskupi bili žarki u pozivu na molitvu krunice za vrijeme rata. Tako je kardinal Franjo Kuharić u jednoj propovijedi rekao: „Molimo svetu krunicu za mir sa samim sobom, mir sa svim ljudima, mir s Bogom. Molimo se za mir, život i radost za sve građane Hrvatske, i rođene i nerođene. Za napadače da se vrate kućama, za zločince da se pokaju i da ih Bog spriječi da čine zlo, za naše da se brane odlučno, ali bez mržnje i osvete.“

Također je i splitski nadbiskup Frane Franić istaknuo značenje krunice za vojниke:

„Ako se krunica nosi s vjerom u Boga, koji je pravedan i koji nas ljubi, onda ta vjera daje snagu da ljubimo i neprijatelja, ali i da hrabro branimo svoju Domovinu. Ako hrvatski vojnik moli krunicu, njezino je djelovanje još veće, jer mu Bog daje u još većoj mjeri svoju ljubav, u prvom redu prema Domovini, ali i prema neprijatelju. Tako naši vojnici-branitelji mogu nadvisiti same sebe, jer će im Bog dati snagu da ne mrze, da se ne osvećuju, da se čuvaju pljačke i krađe i drugih grijeha kojima su vojnici izloženi ako duže vremena ostaju na fronti.“

Ova svjedočanstva dvojice vojnika, propovijedi dvojice biskupa, donosim upravo zato da kada se idući put krunica bude koristila u negativnom kontekstu, da se sjetite onih kojima je krunica bila Božja slamka spasa u ratu, koja ih je održala ljudima, štoviše koja ih je preobrazila u kršćane. Krunica nije samo puki nakit, niti je samo simbol mira, ona je blago Crkve koje s čovjekom može biti i u najgorim periodima života. Domovinski je rat prošao, ali svatko od nas ima naše osobne ratove u svome životu, bilo sa samim sobom, bilo s bližnjima, bilo sa samim Bogom. Ali, neka nam hrvatski vojnici koji su se krvlju izborili za slobodu Hrvatske budu primjer ustrajnosti, borbe i molitve u našim današnjim ratovima.

Na kraju, nalazimo se u godini svetoga Josipa, koji je zaštitnik sveopće Crkve, ali i naše domovine. Ali on ne samo da je zaštitnik, već je i uzor u molitvi krunice. Čovjek se može zapitati kako nam Josip može biti uzor baš u tome, ali svrha

krunice je ista kao i svrha Josipovog sna, a to je kako mu je andeo rekao: „Ustani, uzmi dijete i majku njegovu!“ Koji uzima krunicu u ruke, uzima Isusa i Mariju u svoje srce.

Nadalje, izraz koji je papi Franji jako drag, jest onaj iz knjige Postanka: „Idite k Josipu, i što god vam rekne, učinite.“ Veoma dubok izraz, osobito ako uzmemo u obzir da Josip nije ništa rekao kroz čitav Novi zavjet. Kako ćemo činiti, ako on šuti? Jedno od obilježja naše današnje kulture je da bismo mi najviše željeli da nam drugi kažu što točno i kako treba nešto napraviti da bismo ostvarili neko postignuće u životu. Zbog toga kada odete u knjižare, pa čak i katoličke, nalazite razne self-help knjige, kako postati sretan u 3 laka koraka, sredite svoj život uz 8 laganih stvari, kako se obogatiti pomoću 5 laganih trikova i slično. Međutim, prianjajući uz to, mi kidamo sami sebe i puštamo da drugi misli umjesto nas. Kada drugi misli umjesto nas, tada nas on zaro-bljava. A što Josip radi? Šuti, moli i radi. Njegov šutljivi lik nas poziva da uključimo svoj razum, da uzmemo Isusa i Mariju u svoj život i da zajedno s njima donosimo odluke.

Da završim, krunica, iako nekom može izgledati kao nešto što veže čovjeka, u stvari ga oslobađa. Oslobađa ga da može ljubiti Boga, da može ljubiti bližnjega i da može ljubiti samoga

sebe. Ondje gdje nema slobode, nema ni kršćanstva. Ondje gdje nema slobode nema ni ljubavi. A znamo da gdje je ljubav, da je tu i žrtva. To je nauk Isusa Krista, koji nam je to i sam pokazao svojom smrću na križu. Nadam se da će vam ove misli biti na duhovni rast, na bolje razumijevanje krunice, ali i na njezinu žarču molitvu.

Fr. Karlo A. Kevo, OP

PROSLAVA BL. OZANE U ZAGREBU

U subotu 24. travnja započela je trodnevna priprava za svetkovinu bl. Ozane Kotorske u Zagrebu. Zbog trenutnih epidemioloških uvjeta, uzrokovanih širenjem zaraznog korona virusa, svete mise nisu bile u samostanskoj kapeli bl. Ozane, nego župnoj crkvi Krista Kralja, gdje je veći prostor.

Prvi dan trodnevlja misno slavlje je **predvodio** mons. **Antun Sente**, rektor Hrvatskog nacionalnog svetišta svetog Josipa, u Karlovcu. Prema misnim čitanjima toga dana, središnja misao njegove propovijedi je bila Euharistija. Tom životnom hranom hranila se i bl. Ozana Kotorska, zato je mogla izdržati dragovoljan pokornički isposnički život pune 52 godine. Njezin nas primjer poziva i potiče da i mi njegujemo svoj duh Kristovim duhom, hranimo se i jačamo njegovom riječju i tijelom, jer se samo na tom vrelu crpi snaga za ovozemaljski život i daje nam se jamstvo vječnoga života. – naglasio je propovjednik. U nastavku propovijedi vlč. Toni je prikazao i lik svetog Josipa koji je također svojim samozatajnim životom omogućio tjelesni rast i sazrijevanje samog Sina Božjega.

Ovi su nam Božji ugodnici dani za primjer, ali i kao moćni zagovornici na ovozemaljskom životnom putu, stoga je korisno i uputno slijediti njihov život i preporučiti se u njihove molitve, zaključio je propovjednik.

Drugoga dana trodnevlja bl. Ozani Kotoraskoj, kad se u Crkvi slavi nedjelja Dobrog Pastira, misno slavlje je **predvodio o. Zvonko Džankić, OP.** Iz njegove propovijedi izdvajamo:

Evanđeoski tekst koji smo čuli, šalje nam snažnu poruku o pastiru – Bogu koji nježno brine o svome stаду. I ne samo to nego nam evanđelje otkriva dubinu intime između Boga i čovjeka. Kako ona izgleda najbolje svjedoče ikonografski prikazi Krista. Naime, jedan je od najstarijih i najčešćih motiva kršćanske umjetnosti još od vremena ranokršćanske ikonografije na slikama katakombe i reljefima sarkofaga jest Pastir koji na ramenima nosi ovcu ili janje, bilo da se nalazi usred stada ovaca. Uvijek se radi o simbolu Kristove ljubavi prema ljudima. Slika je preuzeta iz Starog zavjeta gdje ta analogija pastira i stada pokazuje da je Jahve Izraelov zaštitnik koji sigurno vodi svoj narod kroz sve kušnje i pogibli. Cilj prikaza je bio prikazati otajstvo Krista, a ne njegovu vanjštinu. Kako smo u drugom danu pripreme za blagdan naše blaženice valja priznati da nas evanđeoski tekst blisko povezuje s njom. Naime, treba podsjetiti na ambijent odrastanja bl. Ozane. Riječ je o selu, daleko u brdima i od gradske vreve. I sama pastirica koja uz blago – stado ponajprije otkriva

prirodu odnosno upoznaje stvoreni svijet, a zatim i Stvoritelja. Kao što se Isus služi jednostavnim slikama iz života kako bi nas poveo na put prema Bogu Ocu tako nam i Ozana sa svojim jednostavnim zapažanjima otkriva ponajprije svoju intimu, a onda kroz čuđenje i divljenje otkriva Boga. Njezin svijet odrastanja je ispunjen radošću, ljepotom i lišen je svake opterećenosti. Seoski život i boravak u prirodi uz stado dovodi je u Božju blizinu koji u njezino srce sadi cvijet

ljubavi koji će rasti i cvasti do konačnog susreta licem u lice. Kako znamo iz njezina života, djetinjstvo i život na selu neuke djevojčice odredio je njezin daljnji put. Sve se dogodilo na početku uz stado i ljubav prema njemu. Ona upoznaje pastira i slijedi ga. Između njih postoji duboki odnos ljubavi.

„Ja sam pastir dobri. Pastir dobri život svoj polaže za ovce“ (Iv 10,11). Sestre i braća, valja nam učiti od Dobrog pastira i nastaviti to poslanje. Na tom putu neka nam pomogne nebeski zagovor bl. Ozane, naše „pastirice“ za čiji se blagdan pripremamo. Amen. – zaključio je o. Džankić.

Misno slavlje uzveličali su svojim pjevanjem mlađi iz naše župe Krista Kralja. Na kraju je kućna priora s. Katarina Maglica zahvalila o. Džankiću, mlađima, domaćim svećenicima kao i svima nazočnim na sudjelovanju i preporučila svima da se s pouzdanjem utječu našoj dragoj blaženici Ozani.

Treći dan trodnevlja, u ponедјeljak 26. travnja, misno je slavlje **predvodio prof. dr. Vladimir Dugalić**, profesor i dekan KBF u Đakovu.

Središnja misao njegove propovjedi bila su duhovna zvanja, s obzirom da smo jučer proslavili nedjelju Dobrog Pastira. Posebno se osvrnuo na Ozanin život koji nam se može činiti bijeg od svijeta, a zapravo ona je iz svoje ćelije otvorila vrata neba i bila uzor redovničkoj i župnoj zajednici. Tu je tvrdnju potkrijepio s nekoliko točaka.

„Prvo, kažu da je bila reklusa, da je bila zatvorena, zazidana. To znači da se svojevoljno dala zatvoriti u ćeliju, redovito unutar samostana, da se u potpunoj izolaciji preda Bogu. Nije to bio bijeg od svijeta, kao kod starih pustinjaka. Ozana ostaje u središtu grada, u središtu buke, ona želi biti svojevrsni znak spoticanja, znak osporavan; jedan živi primjer odricanja i pokore u društvu koje polako ali sigurno tone u neke druge vode. Takvom gradu, takvoj kulturi ona postaje svjedok evanđeoskih vrijednosti, odnosno, savjest društva. Izazov je to i pitanje svima nama, ne samo redovničkim osobama,

- nastavio je propovjednik, - znamo li mi pronaći jednu zdravu ravnotežu između molitve i tištine i susreta s ljudima, kontemplacije i akcije? Svjedočimo li mi evanđelje današnjem vremenu? Je li se mi kršćani razlikujemo od onih koji nisu kršćani, ili od onih koji ne žive praktični svoju vjeru? Ili se utapamo u svjetovnost, toleriramo sve i svašta, jednostavno ne svjedočimo evanđeoske vrijednosti. Ozana je to činila na jedan vrlo radikalni način. A nemojte misliti da je vrijeme bilo drugačije nego naše. Možda nisu imali telefone, mobitele i druge tehničke stvari, ali čovjek je čovjek, isti. S istim manama i istim grijesima.“ – naglasio je nadalje prof. Dugalić te pojasnio kako je to Ozana mogla činiti.

„Ozana je njegovala duh žrtve i pokore. Ona nije nikoga osuđivala. U skrovitosti života živi svoj poziv, moli za svijet. Takav njezin život molitve i pokore bio je izazov za druge, osobito za mlade žene i djevojke koje su je željele slijediti. Tome u prilog govori i jedan Ozanin životopisac koji veli: „Tada su postojale neke pobožne djevojke koje su željele slijediti Ozanine korake i zajedno s njom zavjetovale redovnički život.

Njima je bilo omiljeno da se zatvore pored njezine ograde. Te su djevojke bile religiozne i njima je bilo omogućeno vidjeti najljepše primjere svake vrline.“ Postavljam pitanje, - nastavio je propovjednik, - jesu li naše zajednice istinski poželjne za mladiće i djevojke, mjesta koja odišu radošću, gdje će oni ostvariti svoj poziv? Ozana je privlačila, oduševljavala, što svjedoči da su se mlade djevojke povele za njom. Kažu da je ona vršila ulogu ‘strpljive učiteljice’ u svemu što je sa sobom donosio dominikanski zajednički život. Živjela je u kući Božoj, koja je bila kuća molitve. Istočje se njezina ljubav prema sestrama. I to je privlačilo.“

Govoreći potom o slobodi koja se danas osobito ističe, kad svatko traži svoja prava, propovjednik je istaknuo da za Ozanu „prava sloboda nije u svijetu nego u čeliji. Zatvorena u čeliji otvorila je vrata neba. Skučenost te čelije dopustila joj je da dušu oslobodi od svih tereta svjetovnosti i da se neprestano uzdiže k svome cilju, duhovnom savršenstvu i posjedništvu nebeskih darova. Blažena Ozana nam otkriva paradoksalnost slobode, to će reći da smo najslobodniji u

žrtvi i odricanju. Ona nam je prije, skoro petsto godina, rekla da je istinska sloboda u raspetom Kristu. Slobodan je onaj tko je spreman umrijeti sebi da bi drugi živio, koji toliko ljubi da sebe drugima dariva. To je Ozana radila, to svjedoče njezini životopisci. Povukla se, molila je, činila pokoru, ali i susretala ljude i bila istinski znak i svjedok evanđelja. Najslobodniji je čovjek koji je spreman sebe, bezrezervno dati drugima. Možemo biti ponosni da imamo u našem narodu jednu takvu blaženicu, vrlo specifičnu.“ – rekao je prof. Dugalić, te na završetku citirao jednog njezinog životopisca koji svjedoči da je „Ozana neprekidno i s velikom djelotvornošću za sve ljude molila, bez obzira na položaj i stanje, a na posebna način za one koji su se pouzdavali u njezine molitve, a njih je doista bilo mnogo, jer svima je bila poznata svetost njezina života. Tamo su je posjećivali građani i stranci, među kojima su bili ljudi na visokim položajima, uzbuđeni iznimnim mišljenjem koje se svuda širilo o njezinoj svetosti, tako da je svatko žarko želio da je vidi i s njom porazgovara. Međutim, ona nije željela nikoga čuti prije nego što bi se žarko pomolila

Gospodinu kako bi je On nadahnuo nebeskim duhom, da iz njezinih usta ne bi izišla riječ koja nije usmjerena na slavu Gospodnju i na korist bližnjemu. Uistinu je iz svoje čelije otvorila vrata neba.“ – zaključio je propovjednik.

Prof. Dugalić je još dodao, vezano uz Dan molitve za duhovna zvanja, kako je jedna časna sestra izjavila da je cijelog svoga redovničkog

života molila da Gospodin pozove nekoga u svećenički ili u redovnički stalež iz svake župe u kojoj je djelovala. A prošla je desetak župa. Mogu reći, potvrdio je prof. Dugalić, da danas iz tih župa imamo i svećenika i časnih sestara. Duboko sam uvjeren da se Bog neće oglušiti niti na naše molitve, a u tome nam bl. Ozana itekako može biti živi primjer.“

SREDIŠNJA PROSLAVA BL. OZANE

U utorak, 27. travnja 2021. bila je središnja proslava naše prve hrvatske blaženice Ozane Kotorske, u crkvi Krista Kralja u Trnju. Misno je slavlje **predvodio o. Slavko Slišković**, provincial HDP u zajedništvu s drugom svojom subraćom dominikancima, te župnikom vlč. Filipčićem. Slavlje je uzveličao župni mješoviti pjevački zbor.

Na početku misnog slavlja, obraćajući se nazočnim štovateljima bl. Ozane, župnik Filipčić je posebno zahvalio o. Slavku Sliškoviću, profesoru na KBF- u Zagrebu, koji je došao predvoditi misno slavlje umjesto najavljenog

gospičko-senjskog biskupa Zdenka Križića. On, naime, nije mogao doći zbog smrtnog slučaja u obitelji. „Pogledajte Ozanin lik ovdje ispred ambona, u krilu joj je raspeti Krist. Tom anđelu grada Kotora i našeg samostana, Krist na križu bio je knjiga života iz koje je crpila posebnu snagu i znanje. I nas danas poziva da toj duhovnosti križa otvorimo svoje srce i živimo s više nade, pouzdanja i predanja.“ – zaključio je župnik Filipčić.

O. Slavko se u svojoj propovijedi najprije osvrnuo na vazmeno vrijeme u kojem se nalazimo, te naglasio kako svece i blaženike slavimo i

častimo upravo zbog vjere u Kristovo uskrsnuće, „jer vjerujemo da oni koji su s njime živjeli na zemlji, da onda zajedno s njime žive i u vječnosti.“ „Oni nas kod Boga zagovaraju da i mi idemo tim putem koji će nas dovesti do vječnoga zajedništva i s njima i s Gospodinom. U tom kontekstu možemo promišljati život bl. Ozane Kotorske, koju danas slavimo.“ Propovjednik je potom naveo neke crtice iz života bl. Ozane. „Prvi Ozanini životopisci, - kazao je o. Slišković, – spominju kako je ona iz ljepote prirode nازirala i čeznula za ljepotom Onoga tko je izvor te ljepote. Diveći se planini, šumi, vodi, cvijetu tražila je ljepotu Umjetnika koji je sve to stvorio i oblikovao. Bio je to početak njezina tražnja Boga, ali i ne znajući, bio je početak njezina života u dominikanskom Redu koji također naučava da se Boga može spoznati i našim umom, našim razumom; da se iz stvorenih stvari može nazrijeti Stvoritelja, i jednako tako koji naučava da je potrebno našu narav staviti u službu Božje milosti i s njome surađivati.“

„Svatko od nas – nastavio je o. Slavko, – ima nekakav dar, ima nekakav talent koji može staviti u službu Božje milosti i onda, surađujući s njom činiti ovaj svijet boljim i ljepšim, kako bi

i drugi, promatrajući ovaj svijet, poželjeli upoznati Boga u kojega mi vjerujemo. Nije li to izvršenje one zadaće koju je Isus dao svojim učenicima i svima nama kad je rekao: *Svijetlite tako da ljudi vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima.* Takav način života će nas zasigurno dovesti do Boga, a to je i put nasljeđovanja Blaženice koju danas častimo.“

Propovjednik je nadalje pojasnio što je Ozanu najviše potaklo da izabere život samoće i pokore. „Nakon dolaska u Kotor ona je, naime, osobito bila pobožna prema muci Kristovoj. U križu je prepoznala znak ljubavi. Nadahnjivale su je one svetopisamske riječi da je *Bog tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca, da ni jedan koji u njega vjeruje ne umre.* I stoga je odlučila svoj život suočiti njegovu patničkom životu. Izabrala je put pokore, put odricanja, put siromaštva, put neudobnosti života.

U čemu nam jedna takva osoba može biti uzor, – pitao se nadalje propovjednik? Što nam to Ozana može poručiti, kako bismo, po uzoru na nju, mogli živjeti?

Ima li smisla tako živjeti? Na prvi pogled, nema! – nastavio je o. Slišković. – Ali ako se sjetimo naše ljudske svakodnevice, onda ćemo lako

prepoznati i vidjeti kako osobi koja pati nekada i ne možeš drugčije pomoći nego jednostavno

dijeleći njezinu patnju, bivajući s njom u njezinoj patnji. To je upravo Ozana učinila. Ona se svojom patnjom približila Onome u kome je prepoznala ljubav. Željela je zajedno s njim patiti. Ali je također znala da patnja nije samoj sebi svrha. Nakon križa slijedi slava uskrsnuća. To joj je davalо snagu. A što je mogao Onaj kojemu je ona pridružila svoju patnju, nego i nju pridružiti slavi svoga uskrsnuća. Opet snažna poruka za nas: Ako se želimo suobličiti Isusu Kristu, moramo biti spremni, poput njega, živjeti i trpjeti za one vrijednosti za koje je On bio spremna, pa i pod cijenu vlastita života. To su neprolazne vrijednosti koje ne mogu umrijeti, koje su neraspadnute poput tijela bl. Ozane nakon toliko stoljeća.

Propovjednik je nadalje istaknuo još jednu Ozaninu pouku. Ona je znala u svakom patniku prepoznati lice Božje. Njezini životopisci bilježe „da se Ozana nije zatvorila da bi bila neosjetljiva za patnju svojih suvremenika, nego su k njoj rado dolazili na razgovor, kroz prozor ćelije, sví

oni koji su trebali kakav savjet ili utjehu. Ona je molila za njih. Dakle, nije bila zatvorena za patnje i potrebe ljudi, nego ih je znala prepoznati i na njih odgovoriti. Ozanu je, naročito nadahnjivalo promatranje Kristove muke. Njega „satriješe za naše opačine i radi našeg je opravdanja morao umrijeti.“

Znamo, Isus Krist nije trpio samo za grijeh svojih suvremenika, niti za grijeha onih koji su živjeli prije njega, nego za grijeha čitavoga svijeta, pa i za grijeha svih nas koji smo, evo, večeras ovdje. – rekao je o. Slišković. Govoreći nadalje u čemu još možemo slijediti bl. Ozanu, o. Slavko je rekao da se svatko od nas može zatvoriti u svoju ‘ćeliju’, odnosno zatvoriti se svemu onomu što nas navodi na grijeh, što nas odvodi od dobra, što nas odvodi od Božje milosti. Trebamo se ograditi od onoga što je zlo, što nije nužno za nas, a znamo da najčešće najviše snage, živaca i novaca potrošimo upravo na stvari koje nisu egzistencijalno potrebne. Tada ćemo živjeti slobodnije i sretnije, radosnije i svetije kako je to bl. Ozana činila u onoj svojoj ćeliji. Ona je bila najslobodnija upravo kad je bila zazidana. Nitko joj nije mogao ništa uzeti jer nije ninašto bila vezana. Nije li to ostvarenje onih Isusovih riječi da mu nitko ne može život uzeti, jer ga on sam rado daje. Pa, budimo i mi spremni ugrađivati svoj život u njega, da bi kraljevstvo Božje bilo vidljivo na ovoj zemlji. Na tom će nam putu bl. Ozana zasigurno pomoći svojim zagovorom. – zaključio je svoju propovijed o. Slišković.

Zahvala priore s. Katarine

Nakon svakog dana trodnevlja bl. Ozani, kao i nakon proslave na sâm dan, priora s. Katarina Maglica je zahvalila svakom propovjedniku, župniku, kapelanu, poslužiteljima oltara i pjevačima, a također i svim vjernicima, štovateljima bl. Ozane, koji su revno dolazili svakoga dana. Od svih osobina koje su isticali propovjednici o bl. Ozani, priora je još istakla njezino mirovorstvo. Svi, naime, koji su imali bilo kakve sporove, obiteljske, međusobne, društvene ili šire, dolazili su k njoj i ona im je pomogla vratiti pomirenje.

O blaženoj Ozani u emisiji *Svjetionik*

U subotu, 24. travnja u emisiji *Svjetionik* koju emitira Radio Sljeme, sudjelovala je s. Ana Begić, urednica zbornika znanstvenih radova o Ozani Kotorskoj.

Govorila je o blaženoj Ozani, o njezinim primjerima svetosti i porukama njenoga života koje su i danas aktualne.

Mozaična emisija *Svjetionik* svake subote poslijepodne od 15.30 donosi pogled u važne događaje i zanimljivosti iz vjerskoga života vjernika grada Zagreba, kao i iz cijele Zagrebačke nadbiskupije. Obraduju se raznovrsne teme s područja kršćanske duhovnosti. U oblikovanju emisije sudjeluje više novinara, a urednica je Ana Dagelić.

KAKO JE OZANA KOTORSKA ŽIVJELA DANE IZOLACIJE I SAMOĆE

Susret s Bogom i bližnjim ispunjavao je prazninu Ozanine ćelije

Glas Koncila: Martina s. Ana Begić, 1. svibnja 2021.

Zatvorenost je u mnogih izazvala depresije, stanja izbezumljenošti, nasilja u obiteljima, a zatvorenost bl. Ozane Kotorske izazvala je trajno uprisutnjenje susreta s Bogom i bližnjim. S njima je najbolje osmisnila svoje karantene

Samo spomen osobe koja je živjela prije 456 godina navest će možda koga na pomisao što se ima o njoj više danas reći? No ima se što reći! Takva je osoba bila prva hrvatska blaženica bl. Ozana iz Kotora. Žena o kojoj su pisali mnogi hrvatski teolozi, žena koja je nadahnjivala mnoge skladatelje, umjetnike i pjesnike i danas može biti oslonac u molitvi i okrjepa u životnim nedaćama.

Pola stoljeća u »samostanskoj karanteni«

Blažena Ozana Kotorska priča priču o Djetetu Isusu

Teško je opisati život bl. Ozane Kotorske u nekoliko misli. No moguće ga je prikazati preko tri temeljne etape koje se mogu isčitati uglavnom iz svih njezinih dosadašnjih životopisa. Prva je etapa Ozanino djetinjstvo. Blaženica je rođena 25. studenoga 1493., a preminula je 27. travnja 1565. Živjela je u selu Relezi u planinskim vrlećima bokokotorskoga zaljeva te je kao djevojčica u svemu stvorenom promatrala ljepotu Božjega stvaranja, diveći se svakomu cvijetu i travi. Dozrijevajući s godinama, željela je doznati tko je Bog koji je sve to stvorio. Tako s majkom odlazi u Kotor kako bi vidjela sliku Isusa u obliku malenoga novorođenoga djeteta i sliku raspetoga Krista na križu te shvatila ono što ju je majka poučavala o Bogu.

Potaknuta tim viđenjima, shvatila je da je Bog zove na najsavršeniji način života, čime započinje druga etapa života blažene Ozane, kada odlazi i ostaje u Kotoru raditi te služiti u poznatoj obitelji Buća. Ondje upoznaje dominikanca Vinka Buću, koji kasnije biva njezinim isповjednikom i poučavateljem u vjeri, kao što je to bila i njezina gazdarica gospođa Buća. I treća etapa života bl.

Ozane jest ona u kojoj prima habit dominikanske trećoredice te postaje zazidanom djevicom. U samostanskoj ćeliji od samo nekoliko kvadrata bl. Ozana Kotorska provela je 52 godine.

Ozanine poruke današnjem čovjeku

Sadašnje vrijeme praćeno je neizvjesnošću i pitanjima na koja se teško pronalaze odgovori. Nevidljivi virus koji je zahvatio cijeli svijet te odnosi i uništava živote ljudi prisilio je na zatvorenost, na socijalnu distancu, ukrao je zagrljaj, bliskost, rukovanje, ukrao je pravo na život dostojan čovjeka... U pandemiji koronavirusa mnoge je najteže pogodila karantena, vrijeme izolacije i samoće, vrijeme u kojem su se mnogi našli sami sa sobom i nisu se smjeli približiti svojim najbližima.

Zaraženima ispred njihovih vrata ostavljali su hranu i piće, kao da su se nalazili u vlastitim čelijama. Nemoguće je izdržavati takvu vrstu izolacije deset ili petnaest dana, a zazidana djevica bl. Ozana Kotorska živjela je tako 52 godine!

Iako zatvorena, njezini su je životopisci nazivali »trubljom Duha Svetoga«. Mnogi su joj se ljudi utjecali, nije bilo razlike. Slušala je i savjetovala mnoge, od najučenijih teologa do neukih pučana. Za nju je čovjek bio osoba stvorena na Božju sliku i u svakome je pronalazila njega

Čovjek sadašnjice voli život vreve, lako se utapa u mnoštvo i postaje dijelom pojedinačnog društva, kao da je dio kakvoga stroja. Traži rastresenost, predaje se zabavama, da što manje bude u vlastitoj nutrini, sa samim sobom. Postao je stranac samomu sebi jer je napustio središte vlastitoga života, napustio je Boga. Zatvorenost je u mnogih izazvala depresije, stanja izbezumljenosti, nasilja u obiteljima, a zatvorenost blažene Ozane Kotorske izazvala je trajno uprisutnjenje susreta s Bogom i bližnjim. Ozana je imala na svojoj čeliji dva prozorčića – jedan je gledao na svetohranište unutar crkve sv. Pavla, a drugi na ulice grada Kotora. Mnogi u svojim prostorima izolacije nisu u posljednjih nešto više od godinu dana imali prozorčiće s pogledom na svetohranište, ali su sigurno imali one prozore koji su gledali na svijet. Ipak, neki su u nuždi euharistijski prozorčić zamijenili virtualnim prozorima televizije, mobitela ili tableta prateći prijenose euharistijskih slavlja, ne bi li barem na taj način malo utažili svoju žđ za Bogom. Trebalo je znati osmisliti vrijeme za Boga te upućivati trajno vlastite nakane za pomoć bližnjima. Je li se u tome uspjelo? – pitanje je za svakoga posebno. Blažena Ozana u tome je uspjela. Iako zatvorena, njezini su je životopisci nazivali »trubljom Duha Svetoga«. Mnogi su joj se ljudi utjecali, nije bilo razlike. Slušala je i savjetovala mnoge, od najučenijih teologa do neukih pučana. Za nju je čovjek bio osoba stvorena na Božju sliku i u svakome je pronalazila njega. Susret s Bogom i bližnjim ispunjavao je prazninu Ozanine čelije!

Primjer koji nadahnjuje i privlači

Aktualnost blažene Ozane Kotorske jača je danas negoli ikada. Njezina zatvorenost osvjetjava put da se u svakoj situaciji može pronaći smisao. Da se ne prepušta ni duhovnim ni tjelesnim klonulostima, nego da je potrebno da se čovjek prepusti Bogu. S njime će najbolje osmisliti svoje karantene. Ugledavši se u lik te blaženice čiji zemni ostatci počivaju u crkvi sv. Marije u Kotoru te su neraspadnuti i 456 godina nakon njezine smrti i nastojeći osmisliti vlastiti život unatoč izolacijama za susret s Bogom, bit će lakše nositi gorčinu koju vrijeme i život nameću.

Danas kada se pomalo zaboravlja vrijednost šutnje i molitve, osobito euharistije, a na post i pokoru gleda kao nešto što pripada prošlosti, blažena Ozana Kotorska govori kako se upravo na taj način može izvrsono služiti svijetu i ljude privoditi Bogu. Njezino otvoreno srce za Boga i čovjeka primjer je koji nadahnjuje i privlači i dandanas.

Apostolat ljubavi u apostolat žrtve

U tom kontekstu promatrano vrijeme karantena i zatvorenosti sigurno je mnoge ponovno dovelo

na put k Bogu, sigurno su ga mnogi koji su bili u potrazi za njim ponovno pronašli u svojoj nutrini. U teškoćama koje život nameće treba kročiti upravo tim putom. Blažena Ozana Kotorska stoga bi baš u vremenu zatvorenosti i izolacije trebala biti zagovornicom. Vjernici bi mogli svoje osamljenosti, praznine, izolacije, karantene preporučiti zagovoru bl. Ozane Kotorske koja je znala kako provoditi vrijeme u samoći, a ne prepustiti se izgubljenosti i praznini.

Bila je jaka i krjeposna žena koja je u samoći svoje ćelije crpila snagu živoga Boga i široko-grudno ju dijelila svakomu tko je pomoć zaiskao. Krjeposti savjeta, strpljivosti, poniznosti,

pobožnosti, jakosti, slušanja bližnjega posebno rese lik blažene Ozane Kotorske, a nadasve je bila žena snažna duha u teologalnim krjepostima vjere, ufanja i ljubavi u Gospodinu.

Ozana Kotorska osoba je koja pretapa apostolat svete ljubavi u apostolat žrtve. Moli za žive i mrtve, pruža Bogu zadovoljštinu za druge te primjerom pomaže i izgrađuje druge. A ti su drugi svi njezini bližnji. Za nju nisu postojale staleške ili religiozne razlike, prihvaćala je svakoga čovjeka jednako jer je živjela dvije zapovijedi ljubavi u cjelovitosti vlastitoga života i bivstovanja. Ljubila je Boga svim srcem svojim i svoga bližnjega kao sebe samu!

13. DANI HRVATSKIH SVETACA I BLAŽENIKA

I ove su godine, sada već 13. put, u organizaciji Udruge za promicanje znamenitih Križevčana „Dr. Stjepan Kranjčić“, na čelu s dr. Tanjom Baran, održani Dani hrvatskih svetaca i blaženika od 27. do 30. svibnja u Križevcima.

Prvi dan, u četvrtak 27. svibnja, svjedočkim i molitvenim programom sv. Marku Križevčaninu, misno je slavlje predvodio rektor Nacionalnog svetišta sv. Josipa iz Karlovca mons. Antun Sente ml., koji je organizirao izložbu Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu, splitske slikarice i kiparice Karin Grenc. U svojoj je propovijedi mons. Sente istaknuo: „Nosim te slike s likovima hrvatskih svetaca i blaženika već tri godine po cijeloj Hrvatskoj. Ali sve je krenulo

odavde, iz Križevaca, od ove manifestacije, od sv. Marka Križevčanina, ili, još preciznije, od križevačkoga župnika na glasu svetosti, Stjepana Kranjčića. Tako su Križevci postali predvodnici promicanja štovanja naših svetih ljudi u Hrvatskoj.“ Izložbu je otvorio bjelovarsko-križevački biskup mons. Vjekoslav Huzjak. Glazbeni obol programu dao je Zamak – zajednica mladih katolika Karlovac, a kroz program je uime organizatora 13. Dana hrvatskih svetaca i blaženika

Udruge za promicanje znamenitih Križevčana „Dr. Stjepan Kranjčić“ te križevačkih župa sv. Ane te BDM Žalosne i sv. Marka Križevčanina vodila Tanja Baran.

Drugi dan 13. Dana hrvatskih svetaca i blaženika bio je obilježen osvrtom na službenicu Božju Anu Mariju Marović. Misno slavlje je predvodio don Ian Bodrožić, duhovnik Hrvatskoga katoličkoga liječničkoga društva. On je u svojoj propovijedi izrazio radost što ovom prigodom „može progovoriti o Bokeljki porijeklom iz Dobre koja je svoju svetost ostvarila kao redovnica u Veneciji. Njenu je duhovnost usporedio s duhovnošću starih monaha iz prvih kršćanskih vremena. Skrbila se za ljude s rubova društva. Službenica se Božja odrekla svojih mnogih umjetničkih darova kako bi se u potpunosti posvetila Gospodinu.“

Glazbeni obol euharistiji dao je Oratorijski zbor crkve sv. Marka u Zagrebu „Cantores sancti Marci“, uz dirigenta Juricu Petra Petrača.

Nakon mise održan je okrugli stol „Svetost i zdravlje“. Sudjelovali su križevački grkokatolički biskup mons. Milan Stipić, predsjednik Hrvatskoga katoličkoga liječničkoga društva dr. Rok Čivljak, i član obitelji zaslužne za promicanje štovanja Ane Marije Marović Marko Perčin.

Treći dan ovih događanja, u subotu 29. svibnja, bio je posvećen bl. Ozani Kotorskoj. Nazočno je bilo više naših sestara, na čelu s č. majkom Jakicom i zagrebačkom priorom s. Katarinom. Sestre su animirale svetu misu pjevanjem, čitanjem i molitvom vjernika, koju je sastavila s. Katarina. Veliku smo čast imale što je za ovu prigodu došao novi kotorski biskup mons. Ivan Štironja, koji je predslavio svetu misu. O tom je bogatom danu dr. Tanja Baran napisala izvještaj koji donosimo u cijelosti:

Biskup Štironja dominikankama i dominikancu fr. Anti Kazotiju:

„Drage dominikanke i dominikanci, otišli ste,
a bl. Ozanu ste u Kotoru ostavili samu! Vratite se!“

Projekcijom dokumentarnoga filma i misnim slavljem u čast bl. Ozane Kotorske, koje je predvodio kotorski biskup mons. Ivan Štironja, predstavljanjem knjiga te izvedbom dramske igre posvećene blaženici, u subotu 29. svibnja 2021. održan je program trećega dana 13. Dana hrvatskih svetaca i blaženika. Time je proslavljena 800. obljetnica dolaska dominikanskoga reda u Hrvatsku.

Nakon uvodnih pozdrava župnika križevačke župe sv. Ane Stjepana Sovičeka, koji je srdačno čestitao biskupu Štironji u ime Bjelovarsko-križevačke biskupije, Križevaca i osobno na nedavnom biskupskom ređenju, prikazan je HRT-ov dokumentarni film o bl. Ozani Kotorskoj, scenarista i redatelja Bože Vodopije.

Slijedilo je misno slavlje koje je, u suslavljisu sa župnikom Sovičkom, franjevcima kapucinima fra Jurom Šarčevićem i fra Nedjeljkom Golubarom i dominikancem fr. Antonom Kazotijem, u nazočnosti dvadesetak sestara dominikanki, više sestara Kćeri Božje ljubavi i vjernika, predvodio kotorski biskup mons. Ivan Štironja.

U propovijedi je biskup govorio o ključnim naglascima Ozanina života: kako se kao djevojčica raspitivala za Boga, kako se kasnije u Kotoru pridružila dominikanskim trećoredicama te kako je 50 godina živjela kao zazidana djevica u Kotoru. „Zahvaljujući njenom predanju Bogu u potpunoj duhovnoj intimi provodila je sve svoje vrijeme u posvećenju, molitvi i pomaganju susedima“, rekao je biskup Štironja i pozvao dominikanke i dominikance da dođu živjeti i djelovati u Kotor. Obraćajući se sestrama dominikankama i nazočnom dominikancu fr. Anti Kazotiju biskup Štironja ih je pozvao da se vrate i da zajedno s njim djeluju u Boki. „Drage dominikanke i dominikanci, otišli ste, a bl. Ozanu ste u Kotoru ostavili samu! Vratite se!“, poručio je rekvāši da je Kotor danas prazan grad i da se pita kamo su nestali ljudi, kome su ostavili stoljeća

predivne kulture. „Boka, naš zaljev svetaca nekada je bio prostor u kojem su Hrvati živjeli, radili, množili se i svjedočili vjeru. Danas nema ljudi, a oni koji jesu, uglavnom se bave biznisom. A toliki hrvatski sveci u Boki zaslužili su da hodamo oko njih“, zaključio je biskup Štironja poručivši dominikankama i dominikancima da će ih Bog, ako žele doći u bokeljsku vjerničku zajednicu, obilato nagraditi. Propovijed je završio poetski, stihovima književnika Velimira Deželića posvećenima bl. Ozani.

Glazbeni su obol euharistiji dale sestre dominikanke, potpomognute prijateljima pjevačima te uz orguljašku pratnju mo. Maria Perestegija.

Nakon mise održano je predstavljanje dvoju novih knjiga posvećenih bl. Ozani. O prvoj, zborniku znanstvenih radova s međunarodnoga studijskog dana o 450. obljetnici blaženičine smrti (1493. – 1565.) pod nazivom „Blažena Ozana Kotorska – žena susreta s Bogom i čovjekom“ govorila je s. Ana Begić, urednica zbornika. Drugu je knjigu životopis bl. Ozane Kotorske napisala i predstavila s. Slavka Sente. Uz urednicu i autoricu, koje su iscrpljeno, bogato i svjedočki govorile o knjigama i bl. Ozani, u svečanosti predstavljanja govorila je vrhovna glavarica Kongregacije sestara dominikanki svetih anđela čuvara s. Jaka Vuco, zahvalivši domaćinima na izboru slavlja bl. Ozane na Danima hrvatskih svetaca i blaženika. Kroz program je uime organizatora vodila i jedna od autora znanstvenih radova u zborniku, Tanja Baran, predsjednica Udruge „Dr. Stjepan Kranjčić“. Istaknula je da je, nakon sve prouke koju je o bl. Ozani učinila, došla do zaključka da je Ozanina svetost neupitna i da je tragedija hrvatskoga naroda što u bl. Ozani još uvjek nemamo službenu prvu hrvatsku sveticu. Pozvala je vjernike na molitvu za proglašenje svetim, a aktera kauze Kotorskog biskupiju te suaktere dominikanke i dominikance da učine sve što je potrebno da kauza, koja je

otvorena još 2013., intenzivno zaživi na putu do Ozanine službene svetosti.

Izvedbom dijaloga između malene bl. Ozane i njezine majke sudjelovala je i Dramska družina „Visoko“ kraj Novoga Marofa te Hrvatska

bratovština Bokeljska mornarica 809.

Cjelokupan se program mogao pratiti preko facebooka portala prigorski.hr, Hrvatskoga katoličkog radija i Radio Marije.

Tanja Baran

DAN BL. OZANE

Križevci – crkva sv. Ane, 29. svibnja 2021.

Na molbu i prijedlog dr. Tanje Baran, glavne organizatorice DHSB došao je u Križevce, u subotu 29. svibnja 2021. novi kotorski biskup mons. Ivan Štironja. Taj je dan, naime, bio posvećen bl. Ozani Kotorskoj. Bila je to posebna čast i milost, posebno za sestre, jer su imale prigodu izravno razgovarati s biskupom o procesu kanonizacije bl. Ozane koja je u tijeku. Za vrijeme svete mise u svojoj se propovijedi osvrnuo na našu Blaženicu, koju je, kako smo se mogli uvjeriti, u relativno kratkom vremenu svoga boravka u Kotoru, veoma dobro upoznao.

Njegovu propovijed donosimo u cijelosti:

Propovijed novog kotorskog biskupa mons. Ivana Štironje

Započet ću ovo razmišljanje s jednim kratkim iskustvom iz Boke, koje se odvilo samo nekoliko dana poslije moga biskupskog ustoličenja u Kotoru na blagdan bl. Ozane, Kotorke 28. travnja 2021. Radi se o susretu s jednom gospodom, koja je rođena u Boki a živi u Zagrebu. Bilo mi je zanimljivo, ujedno i dragoo, što nosi ime Ozana. Na pitanje o reakcijama ljudi u Zagrebu, kada čuju kako joj je ime, odgovorila je: Ne samo da je ljudima u Zagrebu novost čuti ime Ozana, nego je to novost i nepoznanica u Kotoru, gdje su je zadivljeni melodičnom ljepotom toga imena pitali: otkuda dolazi to ime. Ne govori li ovo i nije li znak koliko poznajemo svoje svece i blaženike, koliko do njih držimo, a da ne govorimo koliko im se utječemo?

Prvo liturgijsko čitanje (Hoš 2,16b.15b. 19-20), vrlo zorno opisuje život i djelo bl. Ozane. Ponovit ću gdjekoju riječ ili parafrazirati. *Pri-mamit ću je stoga, evo i odvesti u pustinju i njenu*

progovoriti srcu. Gospodin je čudesno primio malu pastiricu, pokazao joj ljepotu crkve u Kotoru, i progovorio joj na svoj božanski način. Svoju je božansku ljubav prema svojoj djeci pretočio u njezin život, a preko nje sve bogatstvo vječnosti ponudio svima onima s kojima se susretao. Prihvatala je biti provodnikom Božje mislosti u svijetu.

Ne može se bez providnosti razumjeti životni put male Katarine, naše blažene Ozane. Ta mala, ponizna pastirica, bila je puna pitanja, kao i svakog dijete. Pitanje koje je postavila svojoj majci vrlo je zanimljivo i otkriva nam vjerničku sliku obitelji u kojoj je rasla: Majko, tko je taj Bog,

gdje stanuje? Majka je odgovorila na svoj majčinski način, kako je najbolje znala.

Ne upućuje li ovo pitanje jedne znatiželjne djevojčice na zaključak da se u njezinoj obitelji govorilo o Bogu? Dijete pita i zanima se u okvirima tema o kojima roditelji pričaju. Ako riječi: Bog, Isus, Gospa, svetci, blaženici; ili pak: vjera, nada, ljubav, istina, pravednost, poštenje..., nisu riječi i teme obiteljskih razgovora, teško će dijete postaviti pitanje na tu temu. Nije li istina da dijete usvaja jezik svojih roditelja, tj. jezik koji svakodnevno čuje i sluša? Slušanjem se najbolje usvaja.

Jednom prigodom upitah svoje najmlađe vječroučenike: Tko znade ispričati neku priču? Većina je odgovorila da znaju priču o crvenkapici. Na pitanje: Tko znade neku priču o Isusu?, javio se jedan dječak. Bijaše mi drago što barem jedno dijete od njih dvadesetak znade priču o Isusu. Sažeto i lijepo ispričao je priču o milosrdnom Samaritancu. Upitah ga: Od koga si to čuo, tko ti je ispričao tu priču? Odgovorio je: baka i mama.

Katarinina mama ne samo da je svojoj kćerkici odgovarala na pitanja o Bogu – koje je znala, nego ju je, kad je već stasala, uzela za ruku i

odvela u Kotor i povjerila nekoj plemičkoj obitelji (obitelj Buća – Buchia). Tu je rasla u spoznaji Boga i slušala o katoličkoj vjeri. Ubrzo se povezala s dominikanskim trećoredicama čija je na kraju postala članica.

Iz životopisa bl. Ozane saznajemo da je pedesetak godina živjela kao „zazidana djevica“. Na takav život odlučila se slušajući propovijed na Veliki petak o Isusovoj muci i smrti. Odluka je pala da će Isusu za ljubav kao „zatvorenica“ provesti ostatak života. Tu u blizini katedrale sv. Tripuna, u gradu Kotoru, na poziv Gospodinov ušla je u pustinju zatvorenosti svjetu i galami koju svijet nudi u sve većem i jačem intenzitetu. Zahvaljujući njezinu predanju Bogu, ta je pustinja i zatvorenost postala oaza potpune otvorenosti Isusu, s kojim je u dubokoj duhovnoj intimi provodila sve svoje vrijeme moleći i žrtvujući se za svoju zajednicu i narod, za posvećenje i ujedinjenje kršćana.

Tu u svojoj ćeliji, kao dominikanka trećoredica, darovala je svoju mladost vječnom zaručniku Isusu, u čijem je društvu doživjela svu nježnost božanske ljubavi, upijala sokove vječne radosti i milosti, uzrasla u mudru djevicu koja je sve podredila susretu s vječnim zaručnikom Isusom, kojemu je svakodnevno išla u susret (usp. Ps 45). Upravo zbog te sjedinjenosti i bližine s Kristom mogla je, svojim savjetom i molitvom pomoći brojnim sugrađanima osobito u raznim međuljudskim razmiricama i svađama, jednostavno je mogla biti mostom između ljudi koje je pomirivala i spajala. Tako je ujedno svima nama postala zagovornicom i učiteljicom njegovanja međuljudskih odnosa, te kako već na zemlji, blagovremeno započeti blaženu vječnost. I ne samo da je postala zagovornica i primjer nego i most između istoka i zapada, zagovornica i zaštitnica crkvenoga ekumenizma i jedinstva.

Evangelje donosi primjer o pet mudrih i pet ludih djevica (Mt 25,1-13). Primjer koji nas uči da se vječne vrijednosti ne mogu steći na brzini, u zadnji čas, nego ih se treba stjecati cijeli život u njima rasti i s njima se suživjeti toliko da postanu vlastiti identitet, istinsko kršćansko

opredjeljenje. Isto tako, te se vrijednosti ne mogu posuditi ili umjesto nekoga graditi nego se za njih treba osobno odlučiti i za njih se svakodnevno opredjeljivati.

Bl. Ozana nam je primjer kako se i u ovo naše vrijeme isplati zatvoriti pred agresivnim i ludim nasrtajima svijeta i okoline, povući se u duhovnu molitvenu osamu, osjetiti toplinu Božjega srca te evanđeoske riječi i upute, uz molitvu i žrtvu, pretvoriti u sretne i radosne korake svakodnevnog života. Bl. Ozana, ne samo da je bila mudra djevica, nego je bila istinski Kristov svjetionik koji je mnogima pokazao pravac i osvijetlio put u tami svijeta.

U ovom duhu valja nam razumjeti „zazidnost“ na koju se odlučila bl. Ozana. Sama posmisao na takav život mnoge uplaši, pogotovo su nepoznate i strane današnjem vremenu i svijetu. No, činjenica da se povećava broj duhovnih zvanja kod zatvorenih redova, znak je da i danas brojni ljudi, muževi i žene, žele radikalno živjeti evanđelje u potpunom sjedinjenju s Kristom. To nas zasigurno tješi i daje nadu da će i ovo naše vrijeme barem pojedinci označiti primjernim kršćanskim i svetačkim životom. Zato danas molimo na te nakane, da Gospodin pošalje svojoj Crkvi brojna duhovna, redovnička i svećenička zvanja te da i u ovo naše vrijeme bude i ostane dovoljno ljudi koji će se razumno i mudro brinuti za ulje u svjetiljkama svoga života te podržavati svjetlo i biti svjetiljke na radost sviju oko sebe.

Dok sam ovih dana prolazio, osobito u jutarnje sate, praznim ulicama Kotora, pitah se: Gdje

su ti Kotorani? Komu su ostavili svoj grad? Ne znam koliko ima stalnih stanovnika u gradu! Zasigurno nema puno. Ne samo da su crkve prazne i samostani napušteni, nego i kuće, trgovci, ulice. Nestale su zanatske radionice kao i njihovi vlasnici, i njihovi šegrti. Zaspao je ili bolje rečeno, umro je grad. Bojim se da nije pomor donijela samo pandemija – COVID-19.

Kao pastir žarko vapim i molim Gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju. A kako bi se tek veselio kada bi se u grad vratili sinovi i kćeri sv. Dominika! Kako bi se u nebu veselila bl. Ozana!? Ona u nebu nije sama, ali je njezino tijelo u Kotoru samo. Prijatelji bl. Ozane, braćo i sestre! Nemojmo ostaviti svoju Ozanu samu. O sretna blaženice, Božja ugodnice, bl. Ozano, moli za nas!

Završiti ću riječima pjesnika Velimira Deželića, iz pjesme „Blaženoj Ozani“:

„Sjaji nam svjetлом s neba u visini, daj da se narod vjerom ujedini,

„Kršni nam kamen svaki blagoslov, sve nas obnovi.“ Amen!

(mons. Ivan Štironja, kotorski biskup)

MOLITVA VJERNIKA

Molitvu vjernika, nakon propovijedi, sastavila je i predmolila s. Katarina Maglica, priora zagrebačkog samostana.

Bog trajno iskazuje svoju ljubav i brigu narodu za koji je Krist na križu umro. Danas mu zahvalimo za sve ljude koji su to svojim životom svjedoče i vapimo:

Gospodine, učini nas svjedocima svoje ljubavi!

1. Gospodine, vodi i nadahnjuj kršćanske crkve i njene pastire kako bi uvijek bili svjedoci tvoje ljubavi i očinske brige za svakog čovjeka
2. Gospodine, Ti si blaženu Ozanu uveo u tajnu križa i muke Isusove, izabравši je da u tini svoje sobice s Isusom nosi patnje i brige svojih suvremenika. I nas učini osjetljivima na patnje ljudi koji nas okružuju.
3. Gospodine, tvoj uskrsni pozdrav se razlio kroz povijest: 'Mir vama! ' Blažena Ozana je

svojom molitvom, poticajima i svakim naštojanjem taj mir učvršćivala u srcima svojih suvremenika i vraćala ga u srca ljudi, obitelji i susjeda

4. Blažena Ozana je svoje poslanje prepoznaла u služenju tebi i čovjeku svoga vremena. Ljubav kojom si ispunio njeni srce nije se mogla zatvoriti u jednu ćeliju. Od Tebe, po Ozani, razlijevala se ulicama Kotora. I nas učini apostolima svoje ljubavi i milosrđa.
5. Pedeset i jednu godinu Ozaninog klanjanja i predanja života samo tebi donosilo je vidljive plodove u životima i odnosima kotorskih

građana. I nas učini graditeljima zajedništva i mira u našim obiteljima i našem narodu.

6. Gospodine, Ozana se hranila tvojim tijelom i krvlju i veliki dio svoga dana provodila u klanjanju i zahvaljivanju tebi u svetoj hostiji. Odatile njeni ljubav, dobrota, znanje, mudrost i sposobnost vođenja i savjetovanja ljudi. Daj da shvatimo kako ovaj svijet možemo mijenjati samo ljubavlju i dobrotom koja od tebe dolazi.
7. Gospodin Isus je vatio Ocu da na zemlji bude jedno stado i jedan pastir. Pospješi Oče Nebeski približavanje i razumijevanje svih onih koji u tebe vjeruju, ali i onih koji te još ne poznaju i ne priznaju. Blažena Ozana je za sve ljude imala ljubavi i razumijevanja. I nama udijeli tu milost.
8. Gospodine, Ti si Ozanu pozvao u dominikansku obitelj. Obnovi našu obitelj duhom i brojem i učini da ti svi njezini članovi vjerno služe i tako izvrše poslanje koje si im povjerio.
9. Gospodine, ti si u svojoj službenici Ozani pobudio ljubav prema svojoj Muci i žrtvi na križu odakle je crpila snagu i izdržljivost, mudrost i razboritost, trajno živeći u tvojoj prisutnosti, klanjanju i divljenju tvojoj brizi za čovjeka i čovječanstvo. Daj i nama milost da u zajedništvu s tobom podnosimo teškoće života i budemo od koristi braći ljudima. Koji živiš i kraljuješ ...

PREDSTAVLJANJE ZBORNIKA I ŽIVOTOPISA BL. OZANE U KRIŽEVIMA

Nakon svete mise Dramska družina „Ozana“ iz Visokog, kraj Novoga Marofa, izvela je kratak prikaz - dijalog između male Kate (bl. Ozane) i njezine majke, odnosno bake. Taj su prikaz iz života bl. Ozane djeca sama sastavila, pod vodstvom školskog pedagoga prof. Tibora Martana, voditelja Dramske družine.

Nakon svete mise bilo je predstavljanje dviju knjiga o bl. Ozani. Prva je Zbornik znanstvenih radova međunarodnoga studijskog dana o 450. obljetnici blaženičine smrti (1493. – 1565.) koji

je pod nazivom „Blažena Ozana Kotorska – žena susreta s Bogom i čovjekom“ uredila s. Ana Bećić. Druga je knjiga životopis bl. Ozane Kotorske koji je napisala s. Slavka Sente. Uz urednicu i autoricu u svečanosti predstavljanja govorila je i jedna od autora znanstvenih radova u zborniku dr. Tanja Baran. Uvodnu riječ je imala s. Jaka Vuco, vrhovna glavarica sestara dominikanki.

s. Jaka: Poštovani i dragi Križevčanke i Križevčani, cijenjeni župniče, organizatori 13. Dana hrvatskih svetaca i blaženika, drage moje sestre dominikanke, oče Biskupe Kotora-Ivane... sve vas radosno pozdravljam.

Danas, iako nije blagdan blažene Ozane Kotorske imamo priliku o njoj govoriti, slušati, njoj se zagovarati i Bogu zahvaljivati za primjer života kakav nam je pokazala. Blažena Ozana, danas po nama i dalje svjedoči ljubav, pripadnost, usmjerenost, predanost, pobožnost, otvorenost, skromnost, i druge vrline/kreposti koje se rijetko spominju u suvremenom svijetu i specifičnom načinu života. Ali, neka nikada u nas ne dođe na manje ono što je Ozana pokazala kao jedini i najvrjedniji put kojim se kroz odricanje, žrtvu i muku dolazi do radosnog zajedništva s Kristom koji nam je cilj – On je naš vijenac i slava naša.

U ovoj, za nas dominikanke i dominikance,

jubilarnoj godini u kojoj obilježavamo 800 godina od smrti svetog oca Dominika i 800 godina dolaska dominikanaca (i dominikanki) u Hrvatsku, više je sadržaja kojima želimo ukazati na prave vrijednosti.

U njima želimo zahvaliti:

- na darovanosti života i poziva koji nam je Bog uputio, a mi ga prihvatili,
- na pripadnosti tolikih dominikanki i dominikanaca Redu po kojima su mnoga bogatstva slijevana s neba na zemlju po riječima i svjedočanstvima pripadnika dominikanskog Redu,
- o životu koji je po dominikankama i dominikancima u svojim djelima bio primjer i pomoć u suvremenim problemima ili svakodnevnim teškoćama ljudi u potrebi.

Zahvaljujem organizatorima što su našu blaženicu izabrali za temu današnjeg dana. Neka sve ono što radite u smislu promicanja štovanja hrvatskih svetaca, blaženika/ca, slugu Božjih i drugih Božjih ugodnika našeg naroda ustraje i bude Bogu milo. Neka i među hrvatskim svećima bude što prije i svetica- neka se zove sv. Ozana!!! Neka nas ona sve zajedno zagovara kod Gospodina!

Molimo na tu nakanu! Blažena Ozana Kotorska, moli za nas!

ZAVRŠENI 13. DANI HRVATSKIH SVETACA I BLAŽENIKA U KRIŽEVCIMA 2021.

Misnim slavlјem i predstavljanjem publikacija o slugama Božjim Vendelinu Vošnjaku i Aleksi Benigaru Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda u Križevcima su u nedjelju 30. svibnja 2021. završeni 13. Dani hrvatskih svetaca i blaženika.

Misu je, nakon uvodnih pozdrava križevačkoga župnika Stjepana Sovičeka, predvodio provincijal fra Milan Krišto, a propovijedao je fra Ratko Radišić, vicepostulator kauze sluge Božjega Alekse Benigara. Pjevali su franjevački bogoslovi.

U propovijedi je o. Radišić približio svjetle likove svoje provincije. Časni sluga Božji VenDELIN VOŠNJAK (1861. – 1933.) živio je u Zagrebu i umro na glasu svetosti, što je Crkva potvrdila 2000. Grob mu je u crkvi sv. Franje u Zagrebu.

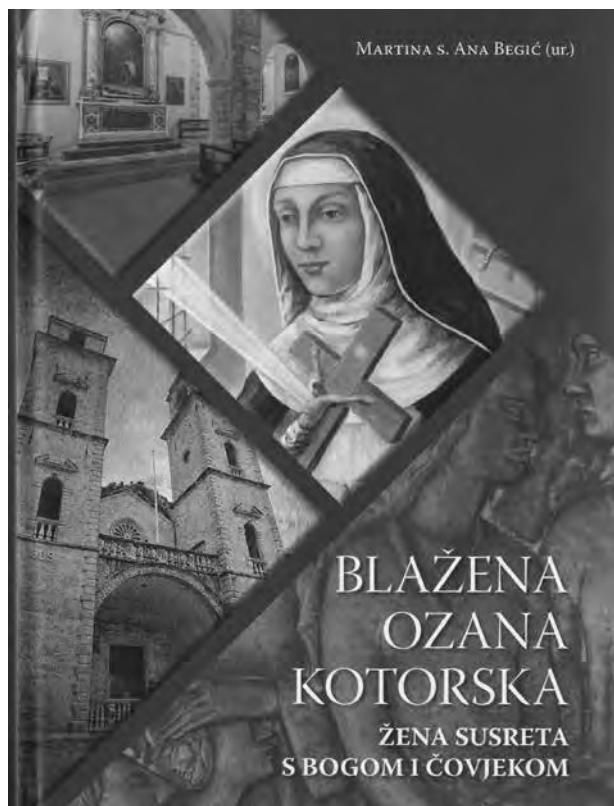
Sluga Božji Alekse Benigar (1893. – 1988.) umro je u Rimu, a pokopan u Zagrebu. Njegovi su zemni ostaci 2007. preneseni u kriptu franjevačke crkve u Zagrebu na Kaptolu. Za sobom je ostavio glas svetosti.

Manifestaciju su, uz pokroviteljstvo Bjelovarsko-križevačke biskupije, organizirali: Udruga za promicanje znamenitih Križevčana „Dr. Stjepan Kranjčić“, župa sv. Ane Križevci te župa BDM Žalosne i sv. Marka Križevčanina Križevci, uz potporu Grada Križevaca, Glasa Koncila, portala prigorski.hr, Hrvatskoga katoličkoga radioa i Radio Marije. Suorganizatori su bili: Nacionalno svetište sv. Josipa iz Karlovca, Hrvatsko katoličko liječničko društvo i Gradski muzej Križevci.

Tanja Baran i s. Slavka Sente

PREDSTAVLJANJE ZBORNIKA O BL. OZANI KOTORSKOJ U ZAGREBU

U Zagrebu je, 7. srpnja 2021., u samostanskoj kapeli bl. Ozane, predstavljen zbornik „Blažena Ozana Kotorska – žena susreta s Bogom i čovjekom“

Zbornik radova s međunarodnog studijskog dana o 450. obljetnici blaženičine smrti (1493. – 1565.) održanog u Kotoru 28. travnja 2015. uredila je doc. dr. sc. Martina s. Ana Begić. Osim urednice, zbornik je predstavila časna majka sestara dominikanki Kongregacije Svetih anđela čuvara s. Jakica Vuco te recenzenti dr. sc. Ivan Armanda i izv. prof. dr. sc. Vladimir Dugalić. Zbornik je posthumno posvećen prof. dr. Marijanu Biškupu, svećeniku dominikancu u znak zahvalnosti za njegovo dugogodišnje promicanje štovanja bl. Ozane Kotorske i zauzimanje za njezinu kanonizaciju.

Na samom početku predstavljanja zbornika okupljenima se obratila časna majka sestara dominikanki Kongregacije Svetih anđela čuvara s. Jakica Vuco.

Doc. dr. sc. Martina s. Ana Begić pozdravila je sve koji su na bilo koji način doprinijeli

organizaciji večerašnjeg susreta i progovorila o sadržaju zbornika. „Hvaljen Isus i Marija. Izuzetna mi je radost kada vas vidim ispred sebe jer onda znam da ima interesa za bl. Ozanu Kotorsku. Pred nama se nalazi zbornik radova koji je nastao o 450. obljetnici smrti bl. Ozane Kotorske kada se održao 2015. simpozij u Kotoru. U zborniku se nalazi devet radova. Zbornik je obogaćen profesionalnim fotografijama koje nam je ustupio fotograf Nenad Bandić, a koje su bile izložene na izložbi u Kotoru. Osim tekstova i znanstvenih radova, u zborniku će se naći i popis pjesama koji su pisani u čast blažene Ozane. Na kraju, ali ne i manje važno, upravo suprotno slijedi zahvala svima koji su pomogli da ovaj zbornik imamo danas pred nama. Čovjek koji se svesrdno zalagao za bl. Ozanu Kotorsku, pokojni pater Marijan Biškup i iskreno vam kažem da sam sretna što sam nastavila nakon patera Biškupa baviti se bl. Ozanom.“ Na kraju svojeg izlaganja, sestra Ana Begić zahvalila je svima koji su doprinijeli da ovaj zbornik ugleda svjetlo dana, ali i za večerašnju organizaciju i pomoć.

“Zbornik na jedan suvremen, znanstven, ali na svima pristupačan način predstavlja prvu hrvatsku blaženicu. Oni koji barem malo poznaju njezin život naučit će nešto novo, osvježit će svoje spoznaje, a oni koji ne znaju imaju jako dobru priliku da saznaju makar osnovne stvari i da prošire svoje vidike jer čini mi se da bi trebalo biti dio opće kulture za vjernički i katolički puk

u Hrvatskoj makar nešto znati o prvoj hrvatskoj blaženici. I na koncu, držim da je zbornik uspio prikazati Ozanu kao ženu susreta Boga s čovjekom. Dakle, zbornik zapravo prikazuje bl. Ozanu Kotorsku kao autentičnu dominikanku. Što to znači? Ozana je uspjela razmatrati i plove svoje kontemplacije dijelila drugima, a to je uspjela na izvanredan način. Kada govorimo o njezinoj čeliji u kojoj je živjela u Kotoru, ta čelija ima dva prozora. Jedan je gledao na oltar u crkvi sv. Pavla i jasno simbolizira da činjenicu da Ozana u molitvi i euharistiji razgovara s Bogom. Drugi prozorčić gledao je na ulicu. Bio je okrenut kotorskim građanima i pokazuje da je Ozana plodove svojeg razmatranja i razgovara s Bogom onda dijelila kotorskim građanima pa je mogla biti zapamćena kao "trublja Duha Svetoga" kako su je nazivali makar je živjela poprično strogim i zatvorenim životom", zaključio je dr. sc. Ivan Armanda.

"Želio bih vam reći nešto o zborniku. Ovih devet radova koji su objavljeni nisu samo znanstveni doprinos boljem razumijevanju vremena, podrijetla, života i duhovnosti bl. Ozane nego su istovremeno jedan vrlo vrijedan doprinos hrvatskoj duhovnoj baštini. Impresivno je koliko je bl. Ozana prisutna u slikarstvu, književnosti. Koliko ima pjesama ispjevanih njoj u čast. Mi o tome ne znamo. Ovaj zbornik je to vratio u javnost. Ozana je dobivala različite naslove po

kojima su je štovali. Evo samo nekih; *Zazidana djevica u srcu grada; Pastirica izgrađena duha; Djevica iscijeliteljica; Apostol ljubavi; Ekumenska svetica; Štovateljica Muke Isusove; Čuvarica grada Kotora; Majka siromaha; i tako dalje...* Samo od tih naslova koje joj je puk dodijelio možemo napraviti litanije." Potaknut pročitanim zbornikom prof. Dugalić potaknuo je i okupljene riječima da je zbornik vrijedno pročitati i pri tom priupitao okupljene "Što meni danas ova blaženica govorи i ima li ona za mene i za tebe kakvu vrijednost? Prije svega, pogledajte koliki postotak katolika Hrvata sudjeluje u nedjeljnim misama. Govorimo o broju od deset posto. Ne može čovjek živjeti kršćansku duhovnost *agape*, bezrezervnu ljubav ako nema tu milost iznutra koju dobiva od euharistije. Blažena Ozana može biti primjer euharistijske pobožnosti i može potaknuti današnjeg čovjeka na štovanje euharistije i nedjeljnu misu. Ona je od toga živjela i sva njezina duhovnost proizlazi iz toga. Drugo, pandemija koronavirusa. Zamislite koliko nam je teško pala socijalna distanca i zatvorenost. Biti zatvoren u četiri zida nije nešto prirodno. Mi smo društvena bića. A Ozana? 52 godine zazidana u četiri zida. Ona je znala osmislići svoju zatvorenost i izoliranost, ali u toj fizičkoj zatvorenosti bila je u duhu s Bogom i čovjekom. A mi *pucamo, živčanimo*, ne možemo prihvati samouču iako je dio našega života. Ne znamo samouču osmislići i prihvati. Mislim da tu Ozana

današnjem čovjeku itekako može govoriti o važnosti tištine, šutnje, zatvorenosti, ali koja ima smisao i daje plodove.” Treće, Ozana je bila pokornica i ona je svjesno sebe zatvorila. Mi živimo u vremenu liberalizma gdje je sloboda stavljena na pijedestal kao cilj koji želimo postići. Sloboda postaje ideal, a zapravo je to pogrešno jer krščanin slobodu gleda isključivo kao sredstvo da dođem do nečega. Cilj je ljubav, ispunjenje, zajedništvo s Bogom. Bl. Ozana itekako nam govori o antropologiji te slobode i osmišljavanju vlastite slobode u sebedarju, darivanju,

zagovornoj molitvi, pobožnosti, gdje nije isticala sebe, ali je svoju slobodu dala drugima”, zaključio je prof. Dugalić.

Pauzu između govornika ispunila je pjesma klape Blažena Ozana Kotorska.

Širenju govora o svetosti Ozane Kotorske doprinosi i nova knjiga sestre Slavke Sente. Riječ je o novom životopisu o našoj prvoj blaženici Ozani Kotorskoj. “O životu bl. Ozane napisane su već mnoge knjige na hrvatskom, talijanskom i mnogim drugim jezicima. Ali je činjenica da je naš narod još uvijek premalo poznaje. Mogli

bismo se i mi sestre i svi dominikanci i dominikanke malo *udarati u prsa* zbog premalog i štovanja i promicanja.

Nastavivši, spomenula je riječi autora Don Niko Lukovića: "Štujmo narodne svece svoje. Ugledajmo se u druge narode kako se ponose svojim svecima, na primjer, Francuzi Talijani, Poljaci. Zašto mi u bl. Ozani i drugim narodnim svecima ne bi gledali svoje osobite zaštitnike pred Bogom". Potaknuta tim i drugim izazovima, sestra Sente odlučila je napisati ovo, kako

sama kaže "djelce" o bl. Ozani. "Mnogo možemo naučiti o njoj. Neki se u prvih mah uplaše kada gledaju Ozanu samo kao zatvorenu isposnicu koja svoj život provodi samo u pokori i molitvi. Međutim, ako je poznajemo od njenog djetinjstva, mladenaštva, pa kao dominikanku, vrlo brzo će nam postati simpatična, privlačna kao osoba, svetica s kojom se naprsto želimo družiti i nasljedovati je," zaključila je sestra Sente. (IKA)

Djevojka Nina je tražila od s. Barbare sliku bl. Ozane.

Nakon što je dobila sliku, djevojka je odgovorila:

Draga s. Barbara,

Još jednom od srca hvala na slici bl. Ozane. Bila sam igrom "slučaja" baš na njen blagdan do Splita i sliku preuzela od s. Marte.

Inače, do prije četiri godine iskreno nisam ni poznавala tu svetu ženu, a onda sam na staru godinu, uoči nove godine 2018 isprintala i izrezala papiriće kako bi izvukla sveca zaštitnika za narednu godinu. Od svih velikana, mene pronašla bl. Ozana. A kako ni prije ni poslije nisam izvlačila sveca zaštitnika, ona je jedina.. Mislim ima i drugih dragih ali osjećam da je ona mene "izvukla!"

U veljači 2018 sam bila u Kotoru i imala priliku posjetit njen grob i neraspadnuto tijelo. A nedugo nakon toga se otvorila i prilika da pristupim Trećem redu sv. Dominika kojeg još uvijek vodi moj duhovnik, otac Petar Galić.

Još od prije je Gospodin davao poticaje i želje u srce, a kad Gospodin nešto želi onda on ne pušta. Tako da evo, ukratko, u lipnju putujem za Italiju, u jedan zaista predivni benediktinski samostan na malenom otočiću Isola san Giulio. (<https://benedettineisolasangiulio.org/>)

Tu ću biti do kraja studenog, pa ćemo vidjeti da li je to to.. Kako se nekako osjećam dosta tjelesno a i duhovno krhko za takav jedan intenzivan život koji sestre vode, zagovor bl. Ozane će mi biti ikako potreban..

Zato hvala još jednom na slici.. Bilo bi lijepo da bl. Ozana, bude i više poznata i da se može lakše naći neki suvenir od nje kao podsjetnik da joj se utječemo.

Bit ćete u mojim molitvama, dominikanski red ima posebno mjesto u mom srcu jer je tu sve nekako počelo još za vrijeme pok. pater Veselka.

Preporučujem se i ja u vaše molitve..

Inače vi se nalazite u samostanu na Korčuli?

Mir i blagoslov,

Nina

✉ KRONOLOŠKE ZABILJEŠKE IZ TAJNIŠTVA KONGREGACIJE ☰

23. ožujka – U emisiji Izdvojeno na Laudato TV sudjelovale su s. Jaka Vuco i s. Manes Puškarić. Tema emisije je bila „Kava s dominikankama.“

24. ožujka – s. Ana Begić sudjelovala je u emisiji Izdvojeno na Laudato TV. Tema emisije je bila: „Kako je pandemija aktivirala duhovni rast.“

27. ožujka – Održan je stručni skup za odgojitelje u vjeri putem ZOOM platforme. Na skupu je sudjelovala s. Antonija Matić kao voditeljica povjerenstva za predškolski odgoj. S. Ana Begić je održala predavanje na temu: „Dijaloška dimenzija odgovornosti i ekološko obraćenje.“

5. – 11. travnja – U Korčuli su održane duhovne vježbe za sestre. Predvoditelj duhovnih vježbi bio je p. Ivan Marija Tomić, OP.

7. travnja – Zaređen je novi kotorski biskup, mons. Ivan Štironja. Na ređenju u Mostaru u katedrali Marije Majke Crkve bile su časna majka s. Jaka Vuco i s. Manes Puškarić.

16. – 18. travnja - U samostanu Gospe od Ružarija u Šibeniku održana je duhovna obnova za djevojke. Prisustvovalo je osam djevojaka iz Zagreba, Ljubitovice, Makarske, Sarajeva i Pule.

24. travnja – održana je sjednica Vrhovnog vijeća u Zagrebu.

24. travnja – S. Ana Begić sudjelovala je u emisiji Svjetionik koju emitira Radio Sljeme i govorila je o blaženoj Ozani.

24. – 27. travnja – U Zagrebu je svečano proslavljen blagdan bl. Ozane Kotorske, zaštitnice Samostana, svečanim trodnevljem u župnoj Crkvi Krista Kralja i svečanom sv. misom na sam blagdan bl. Ozane.

27. travnja – U Kotoru je ustoličen novi kotorski biskup mons. Ivan Štironja. Ujedno je proslavljen i blagdan bl. Ozane i 25 godina biskupske službe umirovljenog biskupa mons. Ilije Janjića. Na proslavi su sudjelovale s. Jaka Vuco, s. Barbara Bagudić, s. Marinela Rukavina i s. Manes Puškarić.

26. – 29. travnja – U Splitu je svečano proslavljen blagdan sv. Katarine Sijenske, zaštitnice Samostana na Škrapama svečanim trodnevljem i sv. misom na sam blagdan sv. Katarine Sijenske.

26. – 30. travnja – U Šibeniku se održao Tjedan obilježavanja Dana vrtića i pete godine postojanja Dječjeg vrtića „Blažena Hozana Šibenik.“ Program obilježavanja je sadržao otvaranje izložbe likovnih radova djece u Gradskoj knjižnici, vokalnu senzaciju „Pjesma nad pjesmama“ u izvedbi odgojiteljica, muzikl „Blažena Ozana Kotorska“ u izvedbi djece i vrtički spomenar.

30. travnja – 1. svibnja – Održan je susret juniorki naše Kongregacije u Zagrebu, u samostanu bl. Hozane Kotorske.

8. svibnja – U Korčuli su obnovile zavjete na godinu dana s. Marta Turi i s. Irena Lušo. Istog dana službu učiteljice novicijata preuzeila je s. Josipa Otahal.

9. svibnja – Novicijat s učiteljicom s. Josipom Otahal hodočastio je bl. Ozani u Kotor. Posjetile su i novog kotorskog biskupa mons. Ivana Štironju.

24. svibnja – Naše sestre su sudjelovale na svečanoj misi jubileja u Bologni.

29. svibnja – Naše sestre su sudjelovale na manifestaciji *13. Dani hrvatskih svetaca i blaženika*. Bile su na proslavi Dana bl. Ozane Kotorske u Križevcima. Pjevale su na euharistijskom slavlju nakon kojeg su predstavljene knjige *Blažena Ozana Kotorska – žena susreta s Bogom i čovjekom* i *Bl. Ozana Kotorska, životopis*.

4. – 6. lipnja – U organizaciji Povjerenstva za početnu formaciju Hrvatske redovničke konferencije održan je godišnji susret juniorki u Duhovno-obrazovnom centru Marijin dvor u Lužnici. Sudjelovalo je oko šezdesetak redovnica iz različitih redovničkih zajednica i među njima i s. Manes Puškarić, s. Natalija Cindrić i s. Zorana Kadić.

19. lipnja – Sestre iz zagrebačke zajednice bile su na jednodnevnom izletu u Vukovaru i Kopačkom ritu.

20. lipnja – Započeo je serijal od deset emisija „Zajedno sa svetim Dominikom“ na Radio Mariji BiH. U emisiji su sudjelovale s. Rahela Rukavina i s. Manes Puškarić. Emisije će se emitirati svake treće nedjelje u mjesecu u 14 sati.

1. – 6. srpnja – Učenici koji su ostvarili najbolje rezultate na državnom natjecanju iz vjeronomuške – vjeronomuškoj olimpijadi bili su na nagradnom ljetovanju u Korčuli, u Samostanu Andjela čuvara, kao dar Hrvatske biskupske konferencije. S njima su bili njihovi mentori i animatori.

3. do 8. srpnja - održane su duhovne vježbe u Samostanu bl. Hozane Kotorske u Zagrebu. Voditelj duhovnih vježbi je bio fr. Slavko Slišković, OP

7. srpnja – Održano je predstavljanje zbornika „Blažena Ozana Kotorska – žena susreta s Bogom i čovjekom“ u Samostanu bl. Hozane Kotorske u Zagrebu. Zbornik su predstavili s. Ana Begić, urednica, s. Jaka Vuco, vrhovna glavarica, te recenzenti dr. sc. Ivan Armando i izv. prof. dr. sc. Vladimir Dugalić. S. Slavka Sente je govorila o svojoj knjizi „Blažena Ozana Kotorska.“

9. srpnja - održana je sjednica Vrhovnog vijeća u Samostanu bl. Hozane Kotorske u Zagrebu

Lipanj i Srpanj – djeca i mladi iz Sisačke biskupije bili su na odmoru u našoj kući u Orebiću.

NAŠI POKOJNICI:

26. ožujka – Ivo Jovanović
7. travnja – s. Vjera Jagnjić
9. travnja – Mara Matić, majka s. Antonije Matić
10. travnja – Josip Ivanković, brat s. Nade Ivanković
8. svibnja – Marijan Peričić, otac s. Mirjam Peričić
1. lipnja – s. Mihaela Matić
16. lipnja – Andja Jolić, nevjesta s. Ivice Jolić

DUHOVNE VJEŽBE

KORČULA
OD 26. RUJNA DO 1. LISTOPADA

Voditelj fr. Slavko Slišković, OP

Sažetak 12. sjednice Vrhovnog vijeća

Dvanaesta sjednica Vrhovnog vijeća održana je 24. travnja 2021. u Samostanu Blažene Hozane Kotorske. Nakon molitve, čitanja zapisnika s prethodne sjednice i pozdrava č. Majke, započela je sjednica po prethodno utvrđenim točkama Dnevnog reda.

č. Majka je pročitala potpunu dokumentaciju s. Ivane Pavle i izvjestila vijeće da je sestra napustila zajednicu. Nakon takvog čina potrebno je pričekati molbu s. Ivane Pavle o razrješenju zavjeta ili pokrenuti postupak o razrješenju.

Nakon pročitanih molbi s. Marte Turi i s. Irene Lušo za obnovom zavjeta, i izvješća o njima učiteljice s. Ana-Marije Martinović, dopušta im se obnova zavjeta koja će biti u Korčuli 8. svibnja. Sestre juniorke su na svojim dužnostima odgovorne i lijepo i zdušno obje svjedoče svoju pripadnost Bogu, Redu i Narodu.

Nakon dugotrajnog promišljanja i usrdne molitve, za učiteljicu novicijata izabrana je s. Josipa Otahal. s. Josipa je mlada sestra kojoj se povjerava nadasve odgovorna i teška služba, ali vjerujući u milost Božju i kvalitete, vještine i kreposti koje sestra nastoji usvajati, vjerujemo da će prenijeti blago Božje ljubavi na sestre koje nam dolaze kao blagoslov Božji i znak Njegove naklonosti nama u ovoj Jubilarnoj godini... Molimo za naše mlade sestre!

S nadom da će ove godine biti moguće ostvariti Dane Kongregacije, odlučeno je da će to biti 16. i 17. listopada u Novigradu na Dobri. Na sljedećoj sjednici odredit će se tema i predavač.

Duhovna obnova za sestre s pri-vremenim zavjetima će se održati u Zagrebu od 30. travnja do 1. svibnja. Voditelj duhovne obnove je fra Stipan Klarić.

Susret za sestre juniorke održat će se i u organizaciji Hrvatske redovničke konferencije i bit će u Lužnici. Na ovaj susret poći će sve naše sestre juniorke koje mogu.

Sažetak 13. sjednice Vrhovnog vijeća

Trinaesta sjednica Vrhovnog vijeća održana je 9. srpnja u Samostanu Blažene Hozane Kotorske u Zagrebu. Raspravljalo se po prethodno utvrđenom Dnevnom redu.

Pošto je pristigla molba s. Ivane Pavle za razrješenje zavjeta, napravljeno je sve kako bi se što bezbolnije, za jednu i za drugu stranu postigao dogovor. Pročitana je potrebna dokumentacija i pripremljeni prijevodi koji se u kompletu šalju u Rim na Kongregaciju za ustanove posvećenog života....

U svezi kanonizacije bl. Ozane Kotorske potrebno je napraviti nekoliko koraka. Postulator za kauze svetaca našega Reda, o. Vito T. Gomez, je umirovljen, a da bismo nastavili kauzu bl. Ozane moramo imenovati sadašnjeg/novog postulatora za kauzu, o. Giannia Festu. U suradnji s novim Kotorskim biskupom, mons. Ivanom Štironjom to će se pokrenuti. Biskup je otvoren za svaku suradnju. Predloženo je i usvojeno da se u sljedećoj godini izda knjiga o književnom stvaralaštvu sestara dominikanki o bl. Ozani Kotorskoj. Ovaj posao povjeren je s. Blaženki Rudić. U tom stilu će se tiskati i knjiga pjesama s. Jasne Matić. Bit će to ujedno prigoda da se i na taj način obilježi 100. obljetnica smrti ute-meljitelja naše Kongregacije, o. Andjela Marija Miškova.

Sestre Mirka Vareškić i Ivana Škrinjar će se definitivno vratiti iz Kanade krajem ljeta. Većina pravnih poslova s tim u svezi je obavljeno, a ostatak još sestre privode kraju u hodu.

s. Barbara Bagudić,
vrhovna tajnica

Sabrala, prevela i priredila s. Slavka Sente

UZ GODINU SV. DOMINIKA

**Pismo pape Franje Učitelju Reda povodom jubilarne,
800.te obljetnice smrti sv. Dominika**

PRAEDICATOR GRATIAE

Bratu Gerardu Franciscu Timoneru, O.P.
Generalu Reda Propovjednika

Propovjednik milosti (Praedicator gratiae): između mnogobrojnih naziva pripisanih svetom Dominiku, na poseban način ističe se "Propovjednik milosti" zbog svoje uske povezanosti s karizmom i misijom Reda koji je osnovao. U ovoj godini u kojoj se obilježava osamsto godina od smrti svetog Dominika, vrlo rado se pridružujem braći propovjednicima u njihovoј zahvalnosti za puninu duhovnih plodova karizme i misije, a koja se očituje i vidi u raznolikoj dominikanskoj obitelji koja je rasla tijekom prethodnih stoljeća. Moje molitve i dobre želje odlaze svim članovima te velike obitelji, a koja obuhvaća kontemplativni i aktivni život klauzurnih redovnica i apostolskih sestara, svećenika i braće laika, laičke ustanove i pokrete mladih.

U apostolskoj pobudnici *Gaudete et Exsultate* izrazio sam svoje uvjerenje da je *svaki svetac*

misija planirana od Oca kako bi odrazio i utjelovio, u posebnom trenutku povijesti, određeni aspekt evanđelja (br. 19). Dominik je odgovorio na hitnu potrebu njegovog vremena, i to ne samo da propovijeda Evanđelje, već jednako važno i da vjerdostojno svjedoči u živoj zajednici Crkve. U duhu svih pravih reformi, on traži povratak siromaštvu i jednostavnosti po uzoru na prve kršćanske zajednice, okupljene oko apostola i vjerne njihovom

nauku (usp. Dj 2, 42). Istovremeno, njegova revnost za spasenjem duša vodila ga je da osnuje zajednicu vjernih propovjednika čija ljubav prema svetom Pismu i cjelovitost života može rasvijetliti umove i zagrijati srca svojom životnom, velikodušnom istinom i božanskom riječju.

U našem vremenu, karakteriziranom velikim promjenama i novim izazovima za crkvenu evangelizacijsku misiju, Dominik može služiti kao inspiracija svim krštenima koji su pozvani, kao misionarski učenici dohvatići svaku periferiju našeg svijeta svjetлом evanđelja i milosrdnom ljubavlju Kristovom. Govoreći o višegodišnjoj i višestoljetnoj Dominikovoj viziji i karizmi, papa Benedikt XVI. podsjetio nas je da *u srcu Crkve misionarska karizma mora uvijek gorjeti* (Audijencija, 3. veljače 2010.).

Dominikov veliki poziv bio je propovijedati evanđelje Božje milosrdne ljubavi u svoj njezinoj spasonosnoj istini i otkupiteljskoj snazi. Kao student u Palenciji, nikada nije razdvajao vjeru od djela, istinu od ljubavi, cjelovitost i suojećanje. Kako nam sam blaženi Jordan Saksonski kaže, Dominik je prodao svoje dragocjene knjige potaknut velikim brojem onih koji su patili i umirali tijekom velike gladi te osnovao centar u kojem su siromašni mogli jesti (Libellus, 10). Njegovo svjedočanstvo Božjeg milosrđa i duboka želja da donosi ozdravljajući lijek onima koji osjećaju na svojoj koži duhovnu i materijalu bijedu i siromaštvo, bili su predznak i inspiracija

za osnutak Vašeg Reda te kasnije primjer za život i apostolat bezbroj dominikanaca i dominikanki na mnogim mjestima i kroz mnoga vremena. Jedinstvo istine i milosrđa možda nalaze najbolji izričaj u dominikanskoj školi u Salamanci te dijelom u djelu fr. Francisca de Vitoria, koji je predložio okvir internacionalnog prava utemeljenog u temeljnim ljudskim pravima. To je potaknulo fr. Antonia Montesinosa u Americi i Dominika de Salazara u Aziji da brane dostojanstvo i prava domorodaca.

Evandeoska poruka našeg neotuđivog ljudskog dostojanstva kao djece Božje i članova jedne ljudske obitelji danas izaziva Crkvu da ojača sponne socijalnog prijateljstva, nadiće nepravedne ekonomske i političke strukture te radi na cjelovitom razvoju svake individue i svih ljudi. Vjerni Božjoj volji i vođeni Duhom Svetim, Kristovi nasljednici pozvani su surađivati svojim snagama *u rađanju novog svijeta, gdje smo svi braća i sestre, gdje ima mjesta za sve a pogotovo za društveno marginalizirane, gdje sjaje pravda i mir* (Fratelli Tutti, 278). Neka Red propovjednika, danas kao što je i nekad, bude u prvom redu u obnovljenom propovijedanju Evanđelja. Neka bude onaj koji će govoriti srcima muškaraca i žena našega vremena i probuditi u njima žđ za dolaskom Kristova kraljevstva svetosti, pravde i mira!

Sveti Dominik je revnovao za Evanđeljem i njegova želja iskrenim apostolskim životom vodila ga je do naglašavanja važnosti zajedničkog života. Ponovno nam blaženi Jordan Saksonski govori da je Dominik u osnivanju Vašeg Reda znakovito izabrao *ne biti nazvan pod-priorom već bratom Dominikom* (Libellus, 21). Ovaj ideal zajedništva je nastao kako bi izrazio upravljanje, u koje su svi uključeni putem procesa razlučivanja i donošenja odluka u suodnosu s njihovim autoritetima. Ovaj *sinodalni* proces omogućio je Redu prilagoditi svoj život i misiju određenim

povijesnim kontekstima, ali opet, zadržavajući zajedništvo. Svjedočenje evanđeoskog bratstva, kao proročko svjedočanstvo Božjeg plana u Kristu, plana obnove i jedinstva cjelokupne ljudske obitelji, ostaje temeljni element dominikanske karizme i stup napora Reda oko promicanja obnovljenog kršćanskog života i širenja Evanđelja u našem vremenu.

Zajedno sa svetim Franjom iz Asiza, Dominik je shvatio da širenje Evanđelja, riječima i djelima, podrazumijeva izgradnju cijele crkvene zajednice u bratskom jedinstvu i misionarskom učeništvu. Dominikanska karizma propovijedanja vrlo rano se prelila u različite grane dominikanske obitelji, podržavajući tako sve načine života u Crkvi. U sljedećim stoljećima, pronašla je svoj izraz u pismima svete Katarine Sienske, umjetničkim izričajima blaženog fra Angelica i karitativnom radu svete Ruže Limske, blaženog Ivan Macias i svete Margarete iz Castella. I danas ta karizma nastavlja nadahnjivati djela umjetnika, učenjaka, učitelja i govornika. U ovom jubileju, ne možemo zaobići dominikanske mučenike čije je svjedočanstvo snažan oblik propovijedanja. Ili, bezbroj muškaraca i žena

koji slijede primjer i jednostavnost svetog Martina de Porresa. Također, ovdje razmišljam i o tisućama dominikanskim trećoredaca i članova pokreta mladih u Redu koji održavaju važnost uloge laika u djelu evangelizacije.

U jubileju rođenja svetog Dominika za vječni život, htio bih na poseban način zahvaliti se braći propovjednicima na zadivljujućem doprinosu koji su dali propovijedajući Evanđelje kroz teološku misao otajstava naše vjere. Poslavši prve fratre na ugledna europska sveučilišta, Dominik je potvrdio važnost davanja budućim propovjednicima teološke naobrazbe temeljene na svetom Pismu, poštujući postavljanje pitanja temeljenim na dobrim razlozima te ih pripremiti za snažan dijalog u službi Božje objave u Kristu. Intelektualni apostolat Reda koji se očituje u mnogobrojnim školama i institutima više naobrazbe te promicanju svetih znanosti i prisutnosti u svijetu kulture, potaknuo je dijalog između vjere i razuma, tečnost kršćanske vjere i unaprijedio misiju Crkve da privuče umove i srca Kristu. Mogu samo zahvaliti na povijesti Reda što je toliko služio Svetoj Stolici, što seže sve do samog Dominika.

Tijekom moga posjeta Bologni prije pet godina, bio sam blagoslovjen provesti neko vrijeme u molitvi ispred groba svetog Dominika. Molio sam se za Red propovjednika, moleći za vjernost njegovih članova temeljnoj karizmi i tradiciji čiji su baštinici. U zahvalnosti *Svetome* (Dominiku) za sve dobro koje su njegovi sinovi i kćeri učinili u Crkvi, kao poseban dar, molio sam za znatan porast svećeničkih i redovničkih zvanja.

Neka proslava jubilarne godine izlje obilje milosti na braću propovjednike i cijelu dominikansku obitelj te unese novu svježinu Evanđelja. S velikom naklonošću, preporučujem sve koji sudjeluju u proslavama jubileja Reda zagovoru Gospe od Ružarija i Svetom Dominiku te srdačno dijelim svoj apostolski blagoslov u obliku mudrosti, radosti i mira u Gospodinu.

FRANJO
Rim, iz svetog Ivana Lateranskog,
24. svibnja 2021

ZA STOLOM SA SVETIM DOMINIKOM U BOLONJI

od 23. do 25. svibnja 2021.

PRVI DAN

Nedjelja, 23. svibnja 2021.

Naše hodočašće u Bolognu započelo je veoma rano ujutro u zelenom srcu Hrvatske – Gorskom kotaru. Sastale smo se u župnoj crkvi sv. Terezije Avilske u Ravnoj Gori. A tko to? Iz Zagreba doputovale su s. Marina, s. Slavka, s. Silvestra i s. Zorana a iz Dalmacije (Korčula, Split, Šibenik) časna majka s. Jaka, s. Rahela, s. Estera, s. Manes, s. Andželina i postulantica Antonija. Iako je vrijeme u gorskoj Hrvatskoj bilo dosta prohладno, srca su nam bila ugrijana, još više jer smo naše hodočašće prema Bologni započele svetom misom na Duhove. Misu je samo za nas u 7:30 imao župnik prethodno navedene župe vlč. Robert Reimann. Srdačno nas je pozdravio, a u propovijedi je istaknuo važnost novosti i otvorenosti Duhu Svetom, koji je u potpunosti različit od duhova ovoga svijeta.

Nakon svete mise uputile smo se prema Italiji, naravno kroz Sloveniju. Kroz to vrijeme molile smo časoslov, krunicu, pjevale pjesme, čitale o

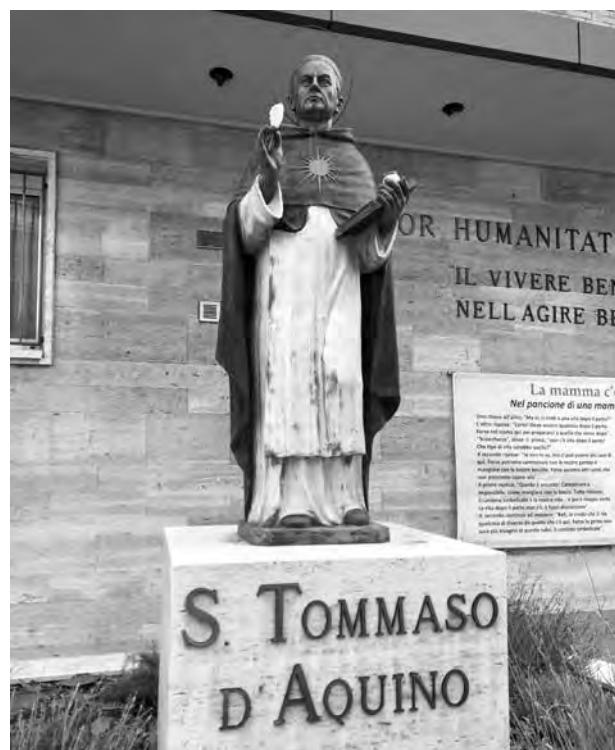

sv. Dominiku, o mjestima gdje putujemo. Jednom riječju pripremale smo se još više za ono što slijedi, pokušavši ući u tu duhovnu stvarnost susreta s Dominikom na jedan poseban način.

No, prije sv. Dominika dođosmo u Padovu posjetiti sv. Antu, koji je svakome u nečemu pomogao kroz život! Bazilika sv. Ante je uistinu prekrasna. Oslikana sa svih strana! Nema mesta gdje oko ne "zapne", a da ne nađe nešto veličanstveno! Na grobu sv. Ante pomolili smo se za svoje nakane. Nakon toga prošetali smo gradom i uputili se prema Bologni – našem najvažnijem središtu. O da, sunce nas je pratilo od Rijeke pa dalje sve do Bologne.

Nakon Padove posjetili smo drevni grad Ferraru gdje su ljudi veoma srdačni i ljubazni, grad u kojem vam se svatko nasmiješi i pozdravi, grad koji živi i diše i gdje renesansne zidine i dvorci u svojoj veličanstvenosti progovaraju.

Nakon toga stigosmo u Bolognu, u Ospitalità di San Tommaso, koje se nalazi odmah uz baziliku sv. Dominika, a koji je u vlasništvu braće dominikanaca. Nakon što su nas srdačno dočekali, smjestili smo se u svoje sobe i okrijepili. Budući da je bazilika bila zatvorena jer je prošlo 19 sati, prošetasmo zajedno gradom i pripremismo za sutrašnji dan, blagdan prijenosa sv. Dominika.

DRUGI DAN

Ponedjeljak, 24. svibnja 2021.

Naše jutro započelo je zajedničkom jutarnjom molitvom časoslova u kapelici koja se nalazi u Ospitalià. Nakon toga u dvorani smo, na prijedlog jednog dominikanca, pogledali polusatni dokumentarac o bazilici i njezinim umjetnina-ma, a na poseban način su bili opisani detalji s groba sv. Dominika. Uputile smo se u baziliku, gdje smo na grobu sv. Dominika izmolile zajedno krunicu BDM i zapjevale sv. Dominiku. Sva-ka je imala priliku razgledati grob i pomoliti se u tišini. Budući da su nam se dva dominikanska bogoslova ponudila kao vodiči po bazilici i njihovom samostanu, krenuli smo u obilazak.

Fr. Claudio, bogoslov II. godine teologije, uveo nas je kroz klaustar u samostan. Klaustar koriste laici studenti, a u Dominikovo vrijeme služio je kao poseban ulaz za narod koji bi kroz prozoriće probijene u zidovima mogao gledati u samostan (u koji se nije smjelo ulaziti) odno-sno mogli su na taj način sudjelovati u proslavi

oblačenja novih dominikanaca. U klastru se mogu vidjeti i vanjske zidine sobe inkvizicije, u koju smo kasnije i ušli. Naša iduća postaja je bila kapelica (danasa) a u Dominikovo vrijeme i vri-jeme prve braće bila je njegova, Dominikova čeli-ja. No, fr. Claudio je rekao da Dominik zapravo nije nigdje imao svoju čeliju koju bismo mogli nazvati "njegovim vlasništvom". Ipak, tu je pro-vodio vrijeme kad bi došao u Bolognu. Na podu i na zidu točno je označeno kolike širine i visine je bila ta čelija odnosno čelijica! Na zidu, danas kapelici, nalazi se kopija umjetničkog prikaza La tavola di san Domenico, a koji je jako važan jer se na tom prikazu mogu jasno uočiti lica prve braće koja su bila uz Dominika. Umjetnički pri-kaz nastao je 1218. godine. U Dominikovoj čeli-ji nalazi se i njegov nož koji je koristio došavši u samostane braće odnosno kada bi naišao da su braća zapisala nešto krivo ili da su stavila ne-što pod grijeh. Onda bi Dominik tim nožićem rezao taj tekst odnosno brisao ga. Od njegovih stvari, tu se nalazi i dio njegovog brevijara, ko-pija priznanja Reda, dio štapa koji je koristio na putovanjima.

Iduća postaja je bila soba prvih kapitula Reda koji su se održali 1220. i 12221. u Bologni. Soba je kasnije, kroz povijest, služila za razne prigo-de, a u jednom povijesnom razdoblju odnosno tijekom Drugog svjetskog rata nastradala je u požaru. Likovni prikazi na zidovima datiraju iz četrdesetih godina prošlog stoljeća. Dvorana prvih kapitula konačno je renovirana i stavljen-a u uporabu sedamdesetih godina zbog General-nog kapitula Reda. U kapelici koja se nalazi u

dvorani kapitula nalazi se i najstariji likovni prikaz sv. Dominika.

Dodosmo i do čuvene sobe invizicijskih procesa u Bogni koje su vodili braća dominikanci. Fr. Claudio je napomenuo kako je samo jedna osoba osuđena na smrt, naravno, od civilnih vlasti te da bolognski procesi nisu bili tako okrutni i teški kao u nekim drugim gradovima Europe. U prostoriji se nalazi sunčani sat po kojem su dominikanci znali koliko je točno sati. Imamo prikaz psa koji čuva stado (ovce) od bijesnog lava i divljeg zeca. Taj pas predstavlja dominikanski Red koji čuva nauk Crkve. U sobi se nalazi i mala kapelica odnosno oltar gdje bi sudsionici prije odlučivanja o određenom procesu zazivali Duha Svetoga i to ispred likovnog prikaza sv. Tome Akvinskog.

Kad smo u dominikanskom samostanu, nezaobilazno mjesto je knjižnica. Knjižnica je sagrađena u sakralnom stilu da bi se naglasila važnost i duhovna dimenzija studija u dominikanskom Redu. Knjižnica ima u veliku dvoranu koja se koristi za svečane događaje, predavanja i simpozije. Fr. Claudio nas je kroz samostan proveo i doveo natrag u baziliku gdje nas je dočekao drugi dominikanski bogoslov, njegov kolega. On nam je protumačio drvene likovne prikaze iz Staroga zavjeta kojim je izrezbaren kor u kojem fratri dominikanci mole časoslov. Također, pokazao nam je mjesto u bazilici gdje je sv. Dominik ponajprije bio pokopan. To je mjesto označeno križem. Dominikova želja je bila biti pokopan pod nogama svoje braće. To su njegova braća i ispoštovala do prijenosa koji je bio 24. svibnja 1233. godine. U bazilici se čuvaju i relikvije odnosno kosti prvih sestara bl. Cecilije, Amate i Diane.

Posjet grobu bl. Imelde Lambertini

Poslijepodnevne sate, do večernje molitve i susreta s Generalom Reda, svaka je sestra iskoristila ili za osobnu molitvu na grobu, obilazak crkvica i bazilika u gradu. Ono što Bologna skriva u svojim zgradama pastelnih boja i kamenim ulicama skrivenim ispod veličanstvenih, oslikanih lukova jesu mnogobrojne crkve i bazilike!

Crkve koje sežu u visinu i vuku te u veličanstvo vječnoga života. Čovjek ne može ostati ravnodušan! Mi mlađe sestre uputile smo se na grob bl. Imelde Lambertini, naše dominikanske novakinje i zaštitnice prvpričesnika. Njeno tijelo nalazi se u crkvi sv. Sigismunda koja je na našu veliku sreću cijeli dan otvorena! Na njenom grobu smo se pomolile za naše pokojne sestre, za sve žive sestre naše Kongregacije i za nova duhovna zvanja u našoj Kongregaciji! Iako smo dosta pješačile da bismo došle do groba, imalo je to i svoje prednosti. Naime, otkrili smo brojne crkve, ušli u njih a ako nismo mogli ući divili smo se izvana velebnim zdanjima. Bologna je uistinu prekrasan grad!

Susret s Generalom reda fr. Gerardom Franciscom III. Timonerom.

Prije večernje molitve i svečane svete mise u bazilici, susreli smo se Učiteljem našega Reda fr. Gerardom. Čovjek je to koji je ponizan i jednostavan. Pravi nasljednik sv. Dominika! Svaka sestra se predstavila, s njim smo malo porazgovarali. Pitao nas je jesmo li pročitali pismo pape Franje prigodom jubileja Reda i preporučio nam da to učinimo ako nismo. Nakon kratkog razgovora, ali jako opuštenog, fotografirali smo se.

Svečana misa prijenosa sv. Dominika

Braća su nam rezervirala najbolja mjesta u bazilici. Ne samo nama – dominikankama iz Hrvatske – već i onim dominikankama iz Bologne. Bilo nas je sve skupa lijepo vidjeti. Svirao je orkestar i zbor koji inače surađuje s braćom dominikancima u Bologni. Andeoski sviraju i pjevaju! U procesiji je bilo mnogo svećenika i bogoslova. Bili su tu i franjevci i dijecezanski svećenici. Svečanu svetu misu nije predvodio General Reda, što bi, rekli bi kod nas – bio red! Ne, on je poput pravog nasljednika sv. Dominika prepustio sve svojoj braći. Prior bolonjskog samostana pozdravio je na poseban način sestre iz Hrvatske te rekao da smo mi otvorile sezonu hodočašća došavši iz susjedne zemlje. Nakon svete mise braća su se u procesiji uputili na grob sv. Dominika gdje su zajedno molili. Ljudi su išli za njima, pa i mi naravno. Uistinu treba pohvaliti i zbor / orkestar koji su jako puno pridonijeli svečanosti euharistije!

Završna riječ Učitelja Gerarda

Na završetku misnoga slavlja, nazočnima se obratio Učitelj Reda o. Gerard. Najprije se ukratko osvrnuo na pismo - čestitku Svetoga Oca cijelome Redu, te je rekao: „Njegovo pismo

nadahnjuje i ohrabruje Red povodom osam stoljetne obljetnice rođendana za nebo svetoga Dominika. Zahvalujemo Svetom Ocu što je za nas 'Stijena', što nas ohrabruje u vjeri. Zahvalujemo Papi Franji na pozdravu što ga je uputio cijeloj Dominikovoj obitelji. U svom pismu Papa je spomenuo kako je za vrijeme svoga boravka u Bologni prije pet godina bio posebno blagoslovljen što je mogao „provesti nekoliko trenutaka u molitvi na grobu sv. Dominika. Molio sam na

poseban način za Red propovjednika zazivajući na njihove članove milost da ustraju u vjernosti njihovoj prvotnoj karizmi i sjajnoj tradiciji čiji su baštinici. Zahvaljujući svecu za sve dobro što njegovi sinovi i kćeri vrše u Crkvi, posebno sam molio za znatan porast svećeničkih i redovničkih zvanja.“ – napisao je Sveti Otac u svojoj čestitku. Učitelj je pozvao sve da i mi molimo za Svetoga Oca, kao što on moli za nas.

U nastavku svoga kratkog osvrta Učitelj Gerard se pitao što za nas znači prijenos tijela sv. Dominika.

„Ljudski je život preokret ili prijenos utjelovanja: to jest riječ koja postaje tijelo. Dakle, najprije smo tijelo, a kad umremo ovom svijetu, to će ostati sjećanje, i u određenom smislu postat ćemo riječ.“ U nastavku je Učitelj naglasio kako su život i karizma sv. Dominika bile dinamične riječi koje su postale tijelo i ostvaruju se u njegovoj braći po cijelome svijetu. U širem smislu, riječi i karizma sv. Dominika prenesene su i opisane na razne jezike i kulture. Dominikov prijenos je značajan samo zato što je njegova karizma, recimo tako, prenesena do danas. I kao što postoje dobri i loši prijevodi - prijenosi, molimo da način na koji danas živimo - prenosimo svoj dominikanski život, bude vjeran izvornom tekstu, odnosno izvornoj Dominikovoj zamisli. – zaključio je svoju kratku poruku Učitelj Reda Fr. Gerard Timoner, te potom zahvalio svima koji su organizirali i prisustvovali ovom slavlju.

TREĆI DAN

Utorak, 25. svibnja 2021.

Došlo je jutro koje donosi i rastanak od Bologne, ali...prije toga sudjelovale smo na jutarnjoj svetoj misi u bazilici sv. Dominika. Imale smo priliku i slušati dio jutarnje molitve dominikanaca u koru koji se nalazi iza glavnog oltara. Svi su na molitvi, od najmlađih do najstarijih – pjevaju skladno, kao da sami nebeski anđeli pjevaju! Nema oštре dubine, nema tanke visine! Jednostavno, samo skladnost. Na svetoj misi veoma svečano, iako bi čovjek rekao da je to "samo" misa na jedan običan radni dan. Svečana ulazna procesija, bogoslovi pjevaju dijelove mise, svećenik dominikanac propovijeda. Mir i tišina, jutarnja svjetlost probija kroz vitraje i donosi dio nebeskog slavlja. Ne bismo mogle otic̄i iz Bologne a da još jednom ne zastanemo na grobu našeg utemeljitelja. Budući da nas je točno deset sestara, svaka je izmolila jednu Zdravo Mariju na neku svoju nakanu, te smo tako zajedno izmolile deseticu krunice. Obišle smo grob svetog Dominika, kleknule, pomolile se, pozdravile s njegovim grobom. Nas su još čekali i braća dominikanci da nas pozdrave i isprate. Uistinu su jako, jako srdačni!

Nakon doručka s. Marini smo pjevali sretan rođendan! O da, zaboravih spomenuti! Kad smo išli u Bolognu, u nedjelju, s. Silvestra je imala rođendan, a na povratu s. Marina. Naša odredište nije odmah bila Hrvatska. Išli smo u Mantovu, rodno mjesto bl. Ossane iz Mantue, dominikanke mističarke i stigmatičarke iz 15. stoljeća. U Mantovi, gradu na tri jezera kojeg okružuju velične zgrade i zidine, katedrale i crkve, nalazi se

crkva sv. Martina gdje se ljudi dolaze moliti bl. Ossani. U toj crkvi nalazi se njen likovni prikaz. Njena rodna kuća je sačuvana i moguće ju je posjetiti i razgledati uz turističkog vodiča. O tome svemu se brinu sestre dominikanke iz Mantove. Također, postoji i jedna crkvica, jedna od najstarijih u Mantovi iz 11. stoljeća, posvećena sv. Lorenzu. Ali, ono što je važno za tu crkvu jest da pri ulazu ima dva drvena kipa: sv. Katarine Sienske i sv. Dominika. Prodavačica sakralnih suvenira, među kojima su i dominikanske sličice, nam je rekla kako se u toj crkvi često sastaju dominikanke i mole. Pokraj te crkvice nalazi se konkatedrala i bazilika sv. Andrije u kojoj se čuvaju relikvije predragocjene Krvi Kristove. Sva je oslikana, visoka, a zanimljiv je jedan prikaz sv. Marije Magdalene i Uskrstog gdje je on uistinu likovno prikazan kao vrtlar.

Nakon Mantove, naše posljednje odredište prije Hrvatske bila je veličanstvena Venecija. Najprije, crkva sv. Marije iz Nazareta koju vode karmeličani. Pokraj nje nalazi se i njihova pro-davaonica s ljekovitim biljem i suvenirima. Oni izrađuju proizvode (balzame, kreme, sapune...) po stoljećima staroj recepturi pod nazivom "Melissa". Još smo pogledale baziliku sv. Marka na glavnem trgu Piazza di san Marco, koja je sagrađena u bizantskom stilu. Dosta je tamna i mračna, ali se ispod svega toga nazire njen pr-votni zlatni izgled. Sva je u ikonama stoga je za-nimljiva. Izvana je još ljestva! Nevjerojatno što sve ljudska ruka može izgraditi.

Krenusmo kući, u Hrvatsku. Netko za Zagreb, netko za Šibenik, netko Split, Korčulu...

Ovo hodočašće je bilo bogato. Bogato druženjem, duhovnim sadržajima, kulturnim zgra-dama, umjetninama, likovnim prikazima, glaz-bom. A ono najvažnije – bazilika sv. Dominika; grob sv. Dominika – to je ono hrani, tu je Dominik! Ta juturnja tišina na grobu, ljudi koji mu se dolaze moliti, večernji ophod braće oko groba na sam blagdan nešto je što ostavlja bez riječi i budi samo zahvalnost i potrebu da se Dominiku još više molimo. Imamo toliko predivnih sveta-ca, a mi uvijek biramo neke druge za molitvu! Zagovor Dominikov je veoma jak. To svjedoči velik broj ljudi koji mu se dolaze moliti. Zagovor naših svetica je jak. To govori broj ljudi koji se mole na grobu bl. Imelde i bl. Ossane.

s. Manes Puškarić

Stol sv. Dominika u Bologni

Stol koji se čuva u crkvi Santa Maria della Masurella u Bologni važno je svjedočanstvo o povijesti Reda propovjednika. Na njemu je najstariji sačuvani prikaz sv. Dominika. Dominik je pri-kazan s aureolom, okrenut prema gledatelju, za bogatim stolom s 48 braće.

Predaja kaže da je to isti stol za kojim su Dominik i braća sjedili prilikom umnažanja kruha, o čemu je tijekom procesa kanonizacije svjedočio brat Rudolf 1233. Prema njegovom kazivanju, kada hrane nije bilo dovoljno, sv. Dominik poslao bi ih da mole, jer će Bog providjeti. I nikada ničega nije nedostajalo. Jednom su se pri-likom dva brata vratile iz prošnje praznih ruku. Dominik se tada pomolio te su se u refektoru pojavila dva anđela noseći kruh.

Stol za kojim se to dogodilo vjerojatno je oslikan nakon Dominikove kanonizacije, njemu u

čast. Tijekom povijesti zbog raznih je okolnosti izgubio svoj prvotni oblik, no on se može rekonstruirati. Pretpostavlja se da je bio dug 5,76 m, visine svega 44 cm. Od prikazane 48 braće, sačuvano je njih 40. Slika prikazuje Dominika za bogatim stolom, na kojem su tanjuri, noževi, vrčevi i čaše za vino. Braća su prikazana po dvoje ispod bogato urešenih lukova, dok je sam Dominik u središtu, prepoznatljiv po nešto većim dimen-zijama i aureoli. Nije prikazan odvojen ili drugačiji od drugih, nego kao dio cjeline, što ukazuje na tradiciju slavljenja Reda kao cjeline, ne samo njegova osnivača. Za razliku od drugih ikono-grafskih tradicija, primjerice franjevačke koja u središte stavlja lik sv. Franje, Dominik se često prikazuje s drugima, kao *prvi među jednakima*.

Ova je slika tijekom obnove u 14. stoljeću prekrivena i zaboravljena, a s druge je strane

naslikan prizor umnažanja kruha prema hagiografskim izvorima. No, sam je stol smatran relikvijom. Jednom su ga zgodom braća pokušala ukrasti župljanim i odnesti u svoj samostan, smatrajući da pripada u baziliku gdje se čuva i Dominikovo tijelo. Kako bi se pomirila neslaganja između hagiografskih izvora o pitanju mesta gdje se čudo dogodilo, neki lokalni izvori pripovijedaju kako su postojale dvije zgrade umnažanja kruha, jedna u crkvi svete Marije, kada su došli anđeli, a druga u bazilici sv. Dominika, kad su anđeli donijeli kruh i smokve.

Stol se najprije čuvao u samoj crkvi sv. Marije, a potom u kapelici posvećenoj sv. Dominiku. U 19. je stoljeću premješten u kapelicu Uznesenja Marijina, kad je prepiljen na tri dijela. G. 1923.

Dvije su slike odijeljene: ona iz 14. stoljeća je preseljena na platno, dok je ona starija ostala na izvornoj drvenoj površini.

Na toj su izvornoj slici prikazana braća čini se iz cijele Europe. Autor ih je možda vidio prilikom Generalne skupštine, ili je možda bio nadahnut bulom Dominikove kanonizacije Fons Sapientiae: „Jednom je Bog, pozivajući na raznim mjestima i na razne načine svoje odabrane na vječnu gozbu, posljednjih dana pozvao slugu da dovede pozvane jer je sve bilo pripravljeno. U tumačenju sv. Grgura Velikog, ovaj je sluga Red propovjednika, koji mora biti poslan u posljednja vremena, upozoriti duše na dolazak Suca.“ Ovo poslanje ostaje trajna zadaća Reda propovjednika. (IDI - p.s. J.)

NA ŠKRAPAMA PROSLAVLJEN BLAGDAN SV. KATARINE SIJENSKE

U Splitu, na Škrapama, u samostanu posvećenom sv. Katarini Sijenskoj svečano je proslavljen njezin blagdan u četvrtak 29. travnja. Uoči svetkovini upriličena je trodnevna priprava koju su vodili oci dominikanci: fr. Matej Trupina (đakon), fr. Stipe Jurić i fr. Kristijan Rajić.

Prvi dan trodnevne priprave za blagdan zaštitnice samostana dominikanki na Škrapama predvodio je fr. Stipe Jurić, OP. On je istaknuo nekoliko crta iz života sv. Katarine. Ona je

svojom ljubavlju prema Papi i svojim neumornim molbama uspjela nagovoriti Grgura XI da se vrati u Rim. Imala je veliku ljubav prema siromasima i bolesnima. Žarko je ljubila Krista, svoga Zaručnika, te ju je on obdario znakovima svojih svetih rana. Fr. Stipe je posebno istaknuo Katarinin život u istini, koja je geslo Reda. Njena duša je bila zaljubljena u Božju istinu, slijedila je Isusa – Istinu. Biblijski pojам istine temelji se na religioznom iskustvu. Istina je punina

Objave usmjerene na Krista. Propovjednik je posvijestio da je Isus i večeras prisutan u svojoj riječi i u pričesti. Zapitao se je li i u nama gori srce dok slušamo Pisma i dok nam Krist lomi kruh.

Drugi dan trodnevija sv. Katarini fr. Kristijan Dragan Raić OP predvodio je drugi dan priprave u trodneviju sv. Katarini na Škrapama. Budući da se slavio spomendan

bl. Ozane Kotorske osvrnuo se na njen život i povezao sa životom sv. Katarine. Ove dvije dominikanke rođene su u razmaku od 146 godina. Bile su uronjene u Krista te su bile sposobne upućivati savjete malima i velikima. Katarina je bila usmjerenica Kristu Zaručniku, a Ozana Kristu Patniku. Bl. Ozana se smatra zaštitnicom ekumenizma. Fr. Kristijan je istaknuo da je ona već davno prije živjela tri odrednice koje je definirao II vatikanski koncil: poniznost, istinoljubivost i molitvu. I Katarina i Ozana su u svojoj poniznosti učinile puno dobra za Crkvu živeći svaka u svom vremenu i prepoznajući potrebe običnih malih ljudi.

Treći dan trodnevila na misi je propovijedao dominikanski đakon fr. Matej Trupina.

Dođi, Duše Sveti, u moje srce i svojom moći privuci ga k sebi. Daj mi svoju ljubav i svoj strah. Čuvaj me, Gospodine Isuse, od svake zle misli. Ogrij me svojom presvetom ljubavlju. Sveti moj Oče i mili moj Gospodine, pomaži me u svakom mojojem radu.

Ovim riječima molitve Duhu Svetom sv. Katarine Sijenske započeo je fr. Matej svoju propovijed. Istaknuo je kako je cijeli njezin život bio prožet ovom molitvom. Ljubila je Crkvu i papu, tog „slatkog Krista“ na zemlji, kako ga je ona nazivala. Željela se posvetiti molitvi u samoći, ali nije za to imala vremena, jer je nošena poticajima Duha Svetoga, život provodila na putovanjima, poučavajući i potičući mnoge na svet život. Zato je u svom srcu izgradila unutarnju ćeliju u kojoj je uvijek boravila s Kristom. Njena istinska svjetlost bio je Isus. Bez svjetlosti nema

ovog fizičkog, zemaljskog života. Bez duhovne svjetlosti nema vječnog života. Primajući Isuse riječi primamo tu vječnu svjetlost. Propovjednik je pozvao na nasljedovanje sv. Katarine upravo u molitvi Duhu Svetom kako bi i nama pomogao da ispunimo svoju zadaću i postigneemo vječni život.

Svetkovina sv. Katarine Sijenske, 29. travnja 2021.

Svečanom svetom misom u 19 sati, proslavljenia je u četvrtak 29. travnja 2021. svetkovina sv. Katarine Sijenske u istoimenom samostanu, odnosno župi Prečistoga srca Marijina u Splitu na Škrupama. Misno je slavlje predslavio o. Kristijan Raič OP. S njim su zajedno koncelebrirali domaći župnik don Ante Žderić, župni vikar don Andrej Marić i fra Stipe Nimac, uz asistenciju đakona fr. Mateja Trupine. Župni je zbor, pod ravnanjem s. Pavle Negovec, uzveličao ovo slavlje svojim pjevanjem. Propovjednik se najprije ukratko osvrnuo na relativno kratak život naše drage svetice, a koji je bio bogat nebeskim darovima kojima ju je Bog obdario kako bi помогла Crkvi u burnim vremenima u kojima se našla. Katarina se posve predala tom poslanju. Evo kako je to prikazao o. Kristijan u svojoj propovijedi:

Propovijed p. Kristijana Raića na svetkovinu sv. Katarina Sijenske na Škrapama

Slaveći svetkovinu svete Katarine Sijenske, mističarke i naučiteljice Crkve, zaštitnice samostana sestara Dominikanki u Splitu, na Škrapama, nastojimo ju, kao i sve svece Crkve, uzorno naslijedovati. Rođena je u mnogobrojnoj obitelji 1347. godine u Sieni. U dobi od 16 godina, potaknuta viđenjem svetog Dominika, pristupila je sestraru Dominikankama. Dok je živjela u obiteljskom domu potvrdila je zavjet djevičanstva, koji je dala privatno još dok je bila mlađa, posvetila se molitvi, pokori i djelima ljubavi, prije svega djelima ljubavi prema bolesnima.

Iako je živjela samo 33 godine, tijekom njenog života zabilo se mnogo toga! Sveta Katarina je kao mlađa zrela osoba bila tražena duhovna savjetnica, a odigrala je i važnu ulogu u prekidajućem avinjonskog sužanjstva papâ. Kada se raširio glas o njenoj svetosti, davala je duhovne savjete svima koji bi joj se obratili za pomoć: plemićima, političarima, umjetnicima, posvećenim osobama, crkvenim velikodostojnicima, uključujući i samog papu Grgura XI., koji je u to doba boravio u Avignoneu, a kojeg je Katarina snažno

pozvala da se vrati u Rim, što je papa i učinio.

Katarinu je papa Pio II. proglašio svetom 1461. Njezin život i nauk resi takvo bogatstvo da ju je sluga Božji Pavao VI., 1970., uz Sv. Tereziju Avilsku, proglašio crkvenom naučiteljicom. Sv. Katarina je proglašena suzaštitnicom grada Rima, prema želji blaženog pape Pija IX., te zaštitnicom Italije, prema odluci sluge Božjega pape Pija XII. Mnogo je putovala kako bi ubrzala reforme u Crkvi i da bi pomogla uspostavu mira među državama. I to je jedan od razloga zbog kojeg ju je sv. Ivan Pavao II. 1999. godine, uz sv. Benedikta, proglašio suzaštitnicom Europe: "Da Stari kontinent nikada ne zaboravi kršćanske korijene koji su u ishodištu našeg povijesnog puta i da iz evanđelja nastavimo crpiti temeljne vrijednosti koje jamče pravdu i sklad među ljudima".

Šest godina prije smrti, 1374., sudjelovala je na Generalnom kapitulu Dominikanskog reda u Firenzi na kojemu joj je za duhovnika dodijeljen Rajmund iz Capue, učen i ponizan dominikanac, budući učitelj dominikanskog Reda. Postavši njezin isповjednik i „duhovni sin“, Rajmund je napisao prvi cijeloviti životopis ove svetice.

Nauk sv. Katarine, sadržan je u njezinim pisanim djelima, u Dijalogu Božanske providnosti,

remek-djelu duhovne literature, u njezinim Pisimima kao i u zbirci Molitava. Sveta Katarina je živjela iskustvo „mističnoga braka“ s Isusom. Kako piše sv. Rajmund, u viđenju koje je uvijek prisutno u Katarininom srcu i pameti, Gospa ju je predstavila Isusu koji joj je darovao jedan sjajni prsten, govoreći joj:

„Ja, tvoj Stvoritelj i Spasitelj, uzimam te za svoju zaručnicu u vjeri, koju ćeš uvijek čuvati čistom, sve dok ne budeš zajedno sa mnom u nebu slavila vječne zaruke.“ Taj je prsten bio vidljiv samo njoj. (*Rajmund iz Capue, S. Caterina da Siena, Legenda maior, br. 115, Siena 1998.*).

U tome izvanrednom događaju vidimo životno središte Katarinine religioznosti i autentične duhovnosti. Krist je za nju u centru sveg života, poput zaručnika s kojim je uspostavila odnos prisnosti, zajedništva i vjernosti. Isus je dobro koje se voli više od svakog drugog dobra. To duboko jedinstvo s Gospodinom prikazano je u jednom drugom događaju iz života ove osobite mističarke: zamjeni srdaca. Prema Rajmundu iz Capue, koji prenosi ono što mu je Katarina povjerila, Gospodin Isus joj se ukazao „držeći u svojim svetim rukama ljudsko srce jarko crveno i blistavo.“ Zatim je rekao:

„Predraga kćeri, kao što sam neki dan uzeo tvoje srce koje si mi pružila, evo ja ti sada dajem svoje i od sada će stajati na mjestu gdje je prije

bilo twoje.“ (*Rajmund iz Capue, S. Caterina da Siena, Legenda maior, br. 115, Siena 1998*). Katarina je doista živjela riječi svetog Pavla: „Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist“, (*Gal 2, 20*).

Poput Sijenske svetice, svaki vjernik osjeća potrebu suočiti se s osjećajima koje Krist nosi u svojem srcu da ljubi Boga i bližnjega poput samoga Krista. Svi mi možemo dopustiti da nam Krist preobrazi srce i nauči nas ljubiti poput Njega, u prisnom zajedništvu s Njim, koje ćemo njegovati molitvom, razmatranjem nad Božjom riječju i sakramentima, prije svega čestim i pobožnim primanjem svete Pričesti. Kako svetoj Katarini tako je i nama Euharistija izvanredni dar ljubavi koji nam Bog uvijek iznova daje, da nas njime hrani na našem putu vjere, da nam učvrsti nadu, rasplamsa naše milosrđe, te postanemo sve sličniji Njemu.

Ključna ideja Katarininog učenja je da čovjek, bilo u samostanu ili u svijetu, uvijek mora boraviti u celiji samospoznaje, (Sokrat: γνῶθι σεαυτόν), upoznavati samoga sebe. Svaki čovjek treba boraviti u toj nutarnjoj celiji u kojoj se putnik kroz vrijeme do vječnosti mora ponovno roditi u duhu. Sestre i braće, kako bismo se ponovno rodili u duhu, učimo i od svete Katarine ljubiti Krista, ljubiti Crkvu i naše bližnje - hrabro, snažno i iskreno. Amen. – zaključio je svoju propovijed fr. Kristijan Raič, OP.

DUHOVNE VJEŽBE U ZAGREBU

Od utorka 6. do nedjelje 11. travnja održane su u Zagrebu prve duhovne vježbe. Može se reći da su po svemu bile prve takvog tipa, stoga i neuoobičajene, ali o plodovima će reći život ...

Skupina sestara trebala je, naime, otpotovati u Korčulu na redovite duhovne vježbe, ali su odustale zbog sve većeg širenja korone virusa. Međutim, premda su odustale od puta, nisu odustale od duhovnih vježbi. Priora je, naime, odlučila da obavljaju same, u zajednici, a predavačice će biti sestre. I bi tako! Prvo je predavanje održala priora s. Katarina Maglica, drugo

s. Ana Begić, a treće, završno, s. Slavka Sente. Ozračje je bilo izvrsno, ali jedina stvar, koja je već postala tradicionalna, nije se mogla izbjegći niti za vrijeme ovih duhovnih vježbi. Bili su to, naime, sprovodi: p. Reginaldu Klapežu u Zagrebu, zatim s. Vjeri Jagnjić u Splitu, i smrt majke, s. Antonije. Ipak je sve prošlo u najboljem redu i sestre su radosno i zahvalno molile Tebe Boga hvalimo na završetku ovih neuobičajenih duhovnih vježbi. Svima je to bilo novo iskustvo i dokaz kako Bog djeluje na različite načine, Duh puše gdje hoće...

s. Sl.

KORČULA: Obnova zavjeta s. Marte i s. Irene

U subotu 8. svibnja, na blagdan Zaštite Blažene Djevice Marije nad Redom propovjednika, u Korčuli su s. Irena Lušo i s. Marta Turi obnovile privremene redovničke zavjete na godinu dana.

U prijepodnevnim je satima euharistijsko slavlje pred okupljenim sestrama i rođbinom predvodio fr. Josip Dolić OP. U propovijedi je istaknuo lik Marije koja nam svojom majčinskom zaštitom može biti zagovornica i uzor te

naglasio njenu važnost kroz povijest spasenja. Nakon propovijedi s. Irena Lušo i s. Marta Turi u ruke vrhovne glavarice s. Jake Vuco položile su privremene redovničke zavjete na godinu dana.

Slavlje je nastavljeno zajedničkim objedom, nakon kojeg su članice novicijata prigodnim programom zahvalile dosadašnjoj učiteljici s. Mihaeli Viher. S. Barbara Bagudić, vrhovna tajnica, potom je pročitala dekret imenovanja nove učiteljice novicijata s. Josipi Otahal. Časna majka zahvalila je objema na spremnosti služenja, istaknuvši kako svatko služi na svoj način i koristeći darove koji su mu povjereni, ali to ne čini za sebe ili za nekoga, nego za Boga te zaključila kako nitko od nas ne traži da nešto činimo na neki određeni način, nego da u okolnostima u kojima jesmo nastojimo uvijek učiniti ono što treba. Novu učiteljicu i povjerene joj odgajanice preporučila je svim sestrama u molitve.

DUHOVNA OBNOVA ZA DJEVOJKU

U samostanu Gospe od Ružarija u Šibeniku, od 16. do 18. travnja održana je duhovna obnova za djevojke. Sestre dominikanke animirale su duhovnu obnovu, uz predavanje i svećeničku angažiranost p. Areka Krasickog. Duhovna obnova bila je prožeta svetom misom, najuzvišenijom

molitvom i slavljem Crkve, zatim adoracijom pred Presvetim Oltarskim Sakramentom, molitvom časoslova, osobnom molitvom pred Presvetim u tišini, predavanjima i radionica-ma. Kroz svaku točku djevojke su imale priliku upoznati sestre dominikanke u njihovoј zajednici, razgovarati i družiti se, pitati, nasmijati se i stvarati nova zajedništva i odnose, ali i sestre su imale priliku upoznati djevojke koje u svijetu žive svoju vjerničku angažiranost kroz različite profesije, studij i volontiranje. Hvala Trojednom Bogu na ovim milostima i blagoslovu!

s. Manes Puškarić

MALI VLAKIĆ JURI...! Od Zagreba do Vukovara i Kopačkog rita

U subotu 19. lipnja sestre dominikanke iz zagrebačke zajednice uputile su se na jednodnevni izlet. Svaki izlet ima svoje bogatstvo u svome rekreativnom dijelu, ali za nas sestre on je mogućnost zajedničkog druženja, izmjerenjivanja mišljеnja, radosti, opuštenosti i vedrine. Krenule smo u ranojutarnjim satima put Vukovara gdje smo imale dogovorenou svetu misu koju je predslavio gvardijan tamošnjeg samostana sv. Filipa i Jakova, fra Ivica Jagodić. Jer, kako započeti dan nego sv. Misom? Sam dolazak u Vukovar za svakoga osobno ima poseban osjećaj, mjesto je to stradanja hrvatskoga naroda, sveto je to tlo hrvatskih mučenika. Svaka od nas sestara u svojim je mislima prebirala događaje koje su grad Vukovar učinile hrvatskim gradom herojem. Fra. Ivica nas je nakon sv. Mise odveo u razgledavanje franjevačke riznice i bogatstva koje su braća uspjela sačuvati mukotrпno za vrijeme agresije na Hrvatsku. Riznica je bogatstvo sakralnih predmeta, knjiga, među kojima se na poseban način ističu Inkunabule, te umjetničkih vrijednih slika. Ono što ostavlja poseban dojam jest svakako kripta u kojoj se nalaze kosti grofova Eltz, a čija je grobnica bila bombardirana od strane agresa- ra i kosti su bile razbacane, a braća franjevci su ih sakupili sve na jedno mjesto, te su uspjeli sačuvati tri sarkofaga koja se mogu vidjeti u kripti.

Svaki dio koji dodirnete, svaki pedalj koji pregazite nogom može ispričati svoju povijest. Vukovar ima tešku i bremenitu povijest i kratko je vrijeme da bismo samo u nekoliko sati mogli sve obići, tako smo, nakon franjevaca, otiše jedan dio sestra na Ovčaru, a drugi dio na Memorialno groblje. Vrijeme je bilo prekratko, ali nas to nije omelo da se pomolimo na svetom tlu, i upravo tako rasprostranjene bile smo ujedinjene u molitvi i na Ovčari i na groblju. Znam, da će se neki pitati ali kako nije bilo vremena? Vrijeme koje smo imali u programu bilo je ovoga puta predviđeno za razgledavanje vukovarskog Vodotornja. Znamo da se ove godine spominjemo 30. obljetnice na spomen žrtve Vukovara, i baš zato je simbolično da smo imale priliku popeti se na Vodotoranj koji priča svoju priču.

Visok je 50 metara. Kada se dođe na vrh prvi pogled vam pada na hrvatsku zastavu, koja je u vrijeme napada na Vukovar, zahvaljujući dvama mladićima koji su se svaku noć penjali kako bi razvili barjak, bila znak da Vukovar nije pao! Vodotoranj na sebi nosi obilježja granatiranja i ranjenosti, mi smo se penjale liftom, a samo se zapitajmo kako su naša dva hrvatska junaka svaku noć dolazili do vrha? To samo može srce junačko i ljubav prema domovini! Mogu samo prenijeti osobni dojam, ali ne bi bilo fer prema drugim sestrama, već ću se usuditi izreći opći dojam svih nas, ponos, ljepota, zadržanost i emocije! To je Vodotoranj!

Ispunjene dojmovima nastavile smo dalje svoje putovanje prema parku prirode, Kopačkom ritu. Kako je bilo vrijeme ručka otišle smo se okrijepiti i malo rashladiti u Baranji, a potom smo krenule prema parku prirode. Tamo nas je gospođa turistički vodič najprije riječima upoznala sa ljepotama parka, objasnivši zašto se zove park Kopački rit. Naime kada je vodostaj Dunava visok, kao što je u mjesecu svibnju i lipnju, tada močvarno tlo rijeke Drava i Dunava preplave te se vodostaj podigne tako da izroni

taj tako zvani rit, odnosno rukavac. Dunav je rijeka koja protjeće kroz najviše mjesta u svijetu i svojom silinom, kada se susretne zajedno u prijatuju sa Dravom, zaustavlja ju i zauzima veći dio površine vodom. Isto tako upoznale smo se s raznim vrstama ptica koje žive u parku prirode, a najpoznatiji su orlovi štekavci kojih trenutno u parku ima 60 parova. Potom, tu su i ptice kor-morani, zatim čaplje sive, bijele, riječni galeb, i jedna zanimljiva ptičica koja se zove trstenjak iz razloga što svoj životni vijek provodi ljudajući se na trsci. Blago mu se!!! Saznale smo i da šišmiši nisu slijepi kako mislimo, već da vide, te da reagiraju prema zvukovnim frekvencijama koje se odbijaju o zidove. Stoga, ako nam slučajno šišmiš uleti u prostoriju, najbolje je zamračiti, otvoriti vrata i prozore i on će izići vani. Zanimljivo!

Nakon prezentacije uputili smo se u mali turistički vlakić koji nas je vozio do pristaništa broda. Vožnja, iako kratka, bila je veoma radosna i uzbudljiva, bilo je smijeha, pjesme: *mali vlakić juri, kud se tako žuri...* i radosti! Bili smo sretni, a tu radost smo prenijele i na druge ljude koji su bili s nama u vlakiću. Pri ulasku u brod bilo je tipičnih pitanja: koliko je duboko, i slično, a jedan od vodiča nam je simpatično rekao ‘uvijek se netko ne vrati’! Upoznali smo se tijekom vožnje

sa pticama ali i sa bijelim vrbama koje imaju lje-kovite listove, čiji se sastojci nalazi u lijekovima. Isto tako smo saznali i zašto se tužna vrba tako zove. Uvijek smo pretpostavljali da joj je ime po obješenim granama, no nije tako, već se njeno deblo toliko napije vode da višak počne kapati preko listova i vrba izgleda kao da plače, te je po tome *tužna vrba*. Svoju vožnju brodom sestre su, na radost svih prisutnih, obogatile pjesmom, te smo zapjevale 'Ribar plete mrižu svoju', a

posebno je dirljiva bila pjesma 'Ne dirajte mi ravnicu', gdje su svi zajedno s nama pjevali. Uživale smo u predivnom pogledu na prirodu koja odražava svoj sklad baš u Božjoj stvorenosti, jer kada ljudska ruka nema zahvata moguće je vidjeti upravo onu izvornu stvorenost u promisli Božjoj. To je Kopački rit! Po završetku razgledavanja ispunjene dojmovima i ljepotom koju smo upijale vratile smo sretno svojoj kući.

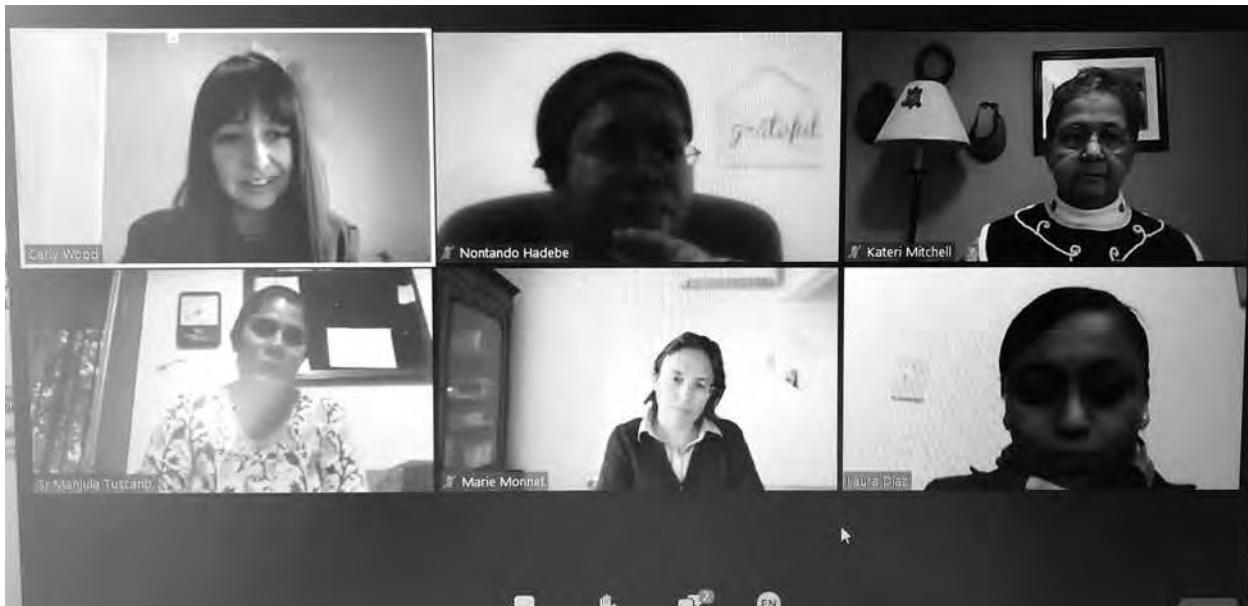
s. Ana Begić

DOMINIKANSKI WEBINAR NA APLIKACIJI ZOOM

U petak, 26. ožujka 2021. u 13:00 sati (po europskom vremenu) održan je webinar na aplikaciji Zoom pod temom "Promjena propovijedanja: jedna po jedna priča". Webinar je organiziralo dominikansko sveučilište "Domuni University", sa sjedištem u Toulouse, u Francuskoj. Iza naslova webinara kriju se pet različitih žena predavačica: sestra Manjula Tuscano, odvjetnica i socijalna radnica u Indiji; Nontando Hadebe, liječnica i članica Kruga teologinja koje se brinu za žene u Africi; Marie Monnet, prodekanica Domuni University i pravnica u Francuskoj; sestra Kateri Mitchel iz Sjeverne Amerike te Laura Elizabeth Diaz Gomez, odvjetnica centra za prava žena u Chiapasu, Meksiko. Sve sudionike webinara vodile su Carly Woods i Dusty Farnan. Pet predavačica imalo je svaka za sebe po najviše 10 minuta vremena izlaganja svoje tematike koja je vezana uz položaj djevojka i žena u dijelu svijeta gdje one djeluju u apostolatu i radu s njima na društvenoj, kulturnoj i nacionalnoj razini.

Sestra dominikanka Manjula progovorila je o svom apostolatu među Indijkama kao odvjetnica i socijalna radnica. Ona održava brojna predavanja o zdravlju i obrazovanju djevojkama i ženama te u njima budi svijest o njihovoj pravoj vrijednosti i dostojanstvu. Također, vodi brojne parnice na državnim sudovima u čemu joj pomazu i ostali civilni odvjetnici jer je sudstvo u Indiji veoma nepravedno prema ženama i parnicama su dosta teške. Svake godine održava Dan žena na kojem se radosno okupljaju brojne djevojke i žene te se druže i promišljaju o svome dostojanstvu i položaju u društvu. U njima to budi snagu i radost koju često nemaju. Otkako je nastupila pandemija, omogućeni su im i besplatni Covid testovi kako bi očuvale svoje zdravlje i zdravlje drugih. Sestra Manjula ističe kako se svijest o ženinoj vrijednosti među samim Indijkama počela buditi i da ide u zdravom smjeru.

Nontando Hadebe živi i djeluje u Africi, točnije u državi Zimbabwe. Svoje kratko izlaganje

započela je tradicionalnom afričkom uzrečicom koja kaže: "Ako takneš u ženu, taknuo si u stijenu." Istaknula je kako su u Africi u suprotnosti tri stupa koja trebaju biti u korelaciji a to su ljudska prava (zakon), kultura i religija. Pandemija Covid-19 potaknula je broj nasilja u afričkim obiteljima nad ženama, te se žene promatra kao donositeljice bolesti i Božjom kaznom. Puno je seksualnog nasilja prisutno i žene su se polako počele uzdizati iznad toga te se boriti za svoj položaj u afričkim zemljama. Ustaju u ime života, a na tom putu im biblijski prikazi, pogotovo oni starozavjetni (poput silovane djevojke ispred svoga doma) pomažu da se bore za svoj položaj u ljudskim pravima, religiji i kulturi. Mnogi muškarci stoje uz njih i bore se s njima, ali put je još dugačak za postizanje potrebne upotpunjenoosti ta tri stupa koja će pomagati ženama u Africi.

Slijedeće kratko izlaganje imala je Marie Monnet, laikinja i prodekanica dominikanskog sveučilišta u Francuskoj, a također i odvjetnica i finansijska upraviteljica. Ona je progovorila o ženskom vodstvu u suvremenom društvu te na koji se način ono može ostvarivati.

Laura Diaz progovorila je o svome radu s ženama iz seoskih sredina u Meksiku te o njihovom aktiviranju u društvu i pružanju vrijednosti koje zaslužuju, pogotovo onima koje su proživele ili proživljavaju različite vrste nasilja.

Zadnje predavanje imala je sestra Kateri Mitchell koja je odrasla u indijanskom plemenu Mohawk. Uz puštanje drevnih zvukova indijanskih bubnjeva progovorila je o odnosu žene prema Zemlji i prirodi općenito te Stvoritelju koji je sve stvorio. Što mi danas ostavljamo sedam generacija unaprijed? Pitanje je koje je postavila. Što je njeno pleme ostavilo budućim naustašnjima i na koji način je tu žena imala ulogu prikazano je kao odgovorno i snažno u njenom plemenu. Žena je imala svoju snažnu ulogu, pogotovo zbog te povezanosti s prirodom, i danas je pozvana čuvati Zemlju i prirodu i biti u posebnom odnosu sa svojim Stvoriteljem.

Nakon svakog izlaganja svi kao sudionici bili pozvani riješiti anketu vezanu za svako predavanje te ponuditi svoje mišljenje, a nakon svih izlaganja mogli smo postavljati i pitanja te sudjelovati u raspravi. Bilo je zanimljivo čuti s pet različitih strana svijeta mišljenja i djelovanje različitih žena. Zasigurno je položaj žena još uvijek svugdje ugrožen i težak, a društvo koči razvoj i bolji položaj što nije u skladu s pravnim normama koje nalažu drugačije, a negdje upravo i progovaraju o niskom položaju žene koji se uzima kao prihvatljiv. Ove predavačice pokazale su svoj doprinos na tom području i izložile ga u ovom webinaru. Webinar je nudio mogućnost engleskog, francuskog, španjolskog i arapskog prijevoda.

s. Manes Puškarić OP

SVEĆENIČKO REĐENJE TROJICE DOMINIKANACA

Tijekom svečanog misnog slavlja u samostansko-župnoj crkvi Kraljice sv. krunice na zagrebačkoj Koloniji na svetkovinu apostolskih pravaka sv. Petra i Pavla, 29. lipnja 2021., polaganjem ruku i posvetnom molitvom mons. Mije Gorskog – pomoćnog zagrebačkog biskupa zaređena su četvorica đakona.

Za svećenike su zaređeni dominikanci fr. Matjej Trupina (Župa sv. Ane, Podkraj - Vrhbosanska nadbiskupija), fr. Karlo Alan Kevo (Župa sv. Marka evanđelista, Split - Splitsko-makarska nadbiskupija), i fr. Saša Stjepan Bukvić (Župa Srca Isusova, Tavankut - Subotička biskupija).

Nakon svečanog ulaska procesije u samostansko-župnu crkvu pozdrav okupljenima uputio je fr. Slavko Slišković - provincijal Hrvatske dominikanske provincije. Poseban pozdrav uputio je ređenicima, njihovim obiteljima i predvoditeљu misnog slavlja mons. Gorskom.

Što vi mislite o Isusu Kristu – vi koji ste izrazili spremnost u suvremenom svijetu biti Isusove oči, njegova usta, njegove ruke, njegovo srce, upitao je ređenike biskup? Odgovor je moguć samo iz vjere, milošću Božjom: Isus je Bog i Spasitelj! Petrova isповijest vjere ujedno je i vaša. A vjera nije samo utjeha slabih i milosrđe grješnika, ona je i jakost onih koji po njoj žive. Ona traži hrabre ljude koji se usuđuju živjeti na drukčiji način, rekao je mons. Gorski. Podsetio je na riječi koje je papa Franjo uputio svećenicima: „Budite pastiri, a ne poduzetnici“.

To je poziv da se vjernicima laicima prepuste njihovi poslovi. Prava služba svećenika možda je nabolje sadržana u pokliku nakon posvećenja: „Tvoju smrt Gospodine naviještamo“. Svećenik u svojoj službi, posebno u euharistiji stoji trajno suočen sa smrću Isusovom i svojom, s Isusovim uskrsnućem i svojom vjerom u njega. U Isusovoj smrti na križu prepoznaje svoj zemaljski vršetak, kao pšenično zrno posijano u zemlju. Živeći i umirući za druge, prepoznaje svoj put.

Sv. otac Dominik je propovijedao svim žarom svoga srca i svim svojim znanjem i govorničkim umijećem. Neka vam dragi ređenici ne poneštane zanosa i volje, ljubavi i znanja, da nošeni primjerom sv. Dominika i tako časnom tradicijom bezbrojnih dominikanaca na hrvatskom tlu cijeli život svijetu koji traži spasenje možete klikktati: Isus Krist je Bog i Spasitelj, poručio je biskup ređenicima. Služba svećenika ima smisla samo ako je usmjerena prema vječnom životu u zajedništvu s Bogom.

Vjera u život budućega vijeka daje smisao naviještanju evanđelja i slavlju sakramenata. Bez dimenzije vječnosti koju nam je Isus svojim uskrsnućem otvorio, svećenički bi život bio tek jeftina utjeha riječi i skromna pomoć pružene ruke. Stoga je svakodnevno slavljenje euharistije, tog najljepšeg i najsvetijeg čina, neizostavan put osobnog posvećenja i posvećenja povjerenih ljudi. Blizina s Bogom u molitvi i euharistiji osposobljava za blizinu s čovjekom u nevolji. Kao što je Bog svoju blizinu s čovjekom posvjedočio po životu Isusa Krista, tako i svećenik svojom blizinom svjedoči o blizini Božjoj.

Završavajući propovijed mons. Gorski se obratio ređenicima: "Danas na svetkovinu svetih apostola Petra i Pavla, u godini u kojoj slavimo osamsto godina prisutnosti članova dominikanskog reda na hrvatskom tlu i 800. godina od smrti sv. oca Dominika, propovjednika koji je gorljivim propovijedanjem zapalio mnoga srca

za Boga, bit ćete zaređeni za prezbiterije. Niste bez svojih ljudskih slabosti, kao što nisu bili ni Petar i Pavao. Oni su iskusili što je čovjek bez milosti: grješnik, progonitelj. Ali, isto tako obojica iskušiće što je čovjek kad ga milost Božja obuzme. Dopustite stoga da vas vaša služba oblikuje, da po njoj rastete do punine Kristove, da uvijek možete Duhom Božjim nadahnuti odgovoriti na pitanje: Tko je Isus? To je pitanje svih pitanja. A o odgovoru ovisi naš život na zemlji i naše vječno spasenje. O odgovoru ovisi vaša služba i vaša vjernost."

Liturgijsko pjevanje animirao je mješoviti zbor „Augustin Kažotić“ pod ravnateljem fr. Bonifacijem Franje. (www.dominikanc.hr)

NOVA EMISIJA: Zajedno sa sv. Dominikom

Dragi slušatelji, od 20. lipnja počinjemo s emitiranjem nove radijske emisije, koju uređuju i vode sestre dominikanke Kongregacije Svetih Anđela Čuvara iz Hrvatske, pod nazivom „Zajedno sa svetim Dominikom“.

Serijal emisija sestara dominikanki moći ćete slušati svake treće nedjelje u mjesecu u 14h, a reprizu četvrte subote u 10.30h na valovima Radio Marije. Emisije ćemo objavljivati i na Youtube kanalu. Premijernu emisiju „Zajedno sa svetim Dominikom“ uređuju i vode s. Rahela Rukavina i s. Manes Puškaric, a emitirat ćemo ju 20. lipnja u 14h.

ZLATNA MISA FR. MARINKA ZADRE

Zlatomisnik fr. Marinko Zadro proslavio je zahvalno euharistijsko slavlje u subotu 15. svibnja 2021. u crkvi bl. Augustina Kažotića.

Euharistijskim slavljem u samostanskoj i župnoj crkvi bl. Augustina Kažotića na zagrebačkoj Peščenici 15. svibnja 2021. dominikanac fr. Marinko Zadro proslavio je 50. obljetnicu svećeničkog ređenja, u zajedništvu sa svojom dominikanskom subraćom, drugim svećenicima, sestrama dominikankama, užom rođinom i prijateljima samostana.

U prigodnoj propovijedi dominikanski provincijal fr. Slavko Slišković govorio je o neodvojivosti žrtve i života kod Isusa Krista, koji je

„svoj život stavio u službu drugima i tako postao savršena žrtva“. Kristova žrtva omogućuje zajedništvo i sjedinjenje s Bogom. U euharistiji vjernici se sjedinjuje s Kristom, i Krist s vjernicima, kojima daje snagu i osposobljava ih za darivanje svoga života u izgradnji boljega svijeta.

Proslava 50. obljetnice svećeništva trenutak je radosti i zahvalnosti za pola stoljeća predane svećeničke službe Crkvi, dominikanskom redu i Hrvatskoj dominikanskoj provinciji. Fr. Marinko Zadro, rođen 1944. u Ledincu pokraj Gruda, za svećenika je zaređen 15. svibnja 1971. u crkvi sv. Ivana Krstitelja u Otawi u Kanadi s drugom četvoricom dominikanaca. Fr. Marinko

je u provinciji obnašao razne službe, od župnog vikara, župnika, samostanskog starještine, priora do provincijala u četiri mandata po četiri godine. „Trebalo je u toj izloženosti podnijeti mnoge žrtve, ali napravljeno je puno toga, i duhovnoga i materijalnoga“, rekao je provincial, istaknuvši posebno njegov rad na izgradnji samostana i crkve bl. Augustina Kažotića. No, i na duhovnom području kao i na području izgradnje i obnove samostana bilo je potrebno puno vještine, mudrosti, truda, zalaganja i strpljenja.

Slavlje zlatne mise, dodao je provincial, podsjetnik je na sve poteškoće i kušnje s kojim se čovjek suočava, koje govore o čovjekovoj slabosti ali i o Božjoj snazi. Teškoće i kušnje su

podsjetnik na Božju blizinu i pomoć. „Ne slavimo čovjeka, nego Boga koji je po konkretnom čovjeku djelovao proteklih pola stoljeća pomažući mu u svim teškoćama i kušnjama jer je znao poput Petra kazati: ‘Gospodine, kome da idemo? Ti imaš riječi života vječnoga!’ Zato jedan ovakav život može biti svima nama inspiracija u vjernosti Bogu, i potrebna su nam ovakva slavlja“, zaključio je dominikanski provincial fr. Slavko Slišković.

Fr. Marinku čestitaju zlatnu misu sestre dominikanke žečeći da Gospodin svojim blagoslovom i dalje prati njegov rad te se raduje i nekim novim obljetnicama!

Nezaboravno ljetovanje u Orebiću

Od 24. lipnja do 1. srpnja 2021. u našoj kući za odmor u Orebiću ljetovali su mladi od 5. do 8. razreda. Oni su na biskupijskom natjecanju iz Vjeronaučne olimpijade osvojili prva tri mesta, a dolaze iz Graberja-Ivanićkog, Lasinje i Vojnića. Tih osam dana proveli su u zajedništvu s nama sestrama. Svaki dan bio je ispunjen nekim

duhovnim sadržajem. Tako smo jedan dan molili zajedno krunicu s razmatranjima o odnosu sv. Dominika prema BDM. Zajedno smo na dan Gospodnji išli u župu na sv. misu, posjetili Korčulu i naš samostan Andjela Čuvara. Djeca su posjetila i crkvu Svih Svetih te vidjeli salu i umjetnine koje se tamo nalaze. Popeli su se i na zvonik sv. Marka te uživali u pogledu. Jednu večer imali smo ispovijed, svetu misu i klanjanje pred Presvetim koje su animirali upravo ti mlađi tekstovima o oprاشtanju i Isusovoj prisutnosti u Presvetom Otlarskom Sakramantu a sve to vodio je fra Stipan Klarić, župnik u Slanom. Subotu poslijepodne iskoristili smo za meditaciju ispod maslina u vrtu na biblijski tekst o oprашtanju iz

Lukina evanđelja. Nakon toga djeca su se mogla bolje upoznati radeći u radionicama gdje su vodili rasprave i razgovarali o zadanim biblijskim tekstovima i njihovoj primjeni u svakodnevnom životu. Svoja promišljanja izlagali su ostalima pomoću izrađenih plakata. Svakako je nezabavno bilo gledanje nogometne utakmice između Hrvatske i Španjolske! Jednu večer imali su rekreaciju uz različite igre. Svaki dan zajedništvo djece, vjeroučitelja i sestara koje su bile s njima raslo je i sve se više osjećala radost i ljubav koja dolazi upravo od Boga. Rastanak je bio dosta težak, ali to je samo znak da je naše druženje donijelo svoje plodove. Hvala djeci i njihovim vjeroučiteljima iz Sisačke biskupije na otvorenosti, dobroti i pomaganju u svakodnevnim poslovima vezanima uz kuću i vrt. Do nekog novog susreta neka je s Božjim blagoslovom!

s. Manes Puškarić

KORČULA: Nagradno ljetovanje za pobjednike vjeronaučne olimpijade

Učenici koji su ostvarili najbolje rezultate na državnom natjecanju iz vjeronauka - vjeronaучnoj olimpijadi u školskoj godini 2020./2021. sudjeluju na nagradnom ljetovanju na Korčuli u samostanu sestara dominikanki, dar Hrvatske biskupske konferencije.

Pod budnom pratnjom organizatorice i voditeljice putovanja i ljetovanja, Anite Vranić, uz nezaobilazan boravak na prekrasnim plažama koje istražuju, učenici animaciju imaju i u čistome moru. Anita je, naime, održala "školu skakanja u more" u kojoj je većina učenika savladala svoj strah od skoka. Mentor i animator Andrijana, Ankica, Ilija, Nataša, Veronika i Sanja trude se da im ne nedostaje ideja za igru, a oboružali su se i lopticama, reketima za badminton i željom da nauče kako graciozno skakati u more. Uz jutarnju misu te prijepodnevno i popodnevno kupanje, navečer imaju i animaciju. Tako su se prvu večer svi predstavili i bolje upoznali, a mentor su u zabavnom kvizu za svoje učenike osvojili slatkiše. Sve su aktivnosti ispresjecane objedima koje poslužuju sestre dominikanke, a s. Barbara im je govorila i o svom pozivu, redu i samome samostanu te ih je jednu večer povela u šetnju Korčulom. Kako je i planirano, posjetili su gradsko groblje da bi se pomolili na grobu don Luke Depola. Sljedeće godine slavi se obljetnica vjeronaučne olimpijade, koju je on utemeljio, a koja je njih okupila na Korčuli, na kojoj učvršćuju stara i grade neka nova poznanstva, prijateljstva i zajedničke uspomene. Pred učenicima je još nekoliko dana ljetovanja. (IKA)

ZAGREB: Sestre i djeca DV BH proslavili imandan priori s. Katarini

U četvrtak 29. travnja svečano je proslavljen blagdan sv. Katarine Sijenske i u zagrebačkom samostanu bl. Ozane. Slavlje je započelo jutarnjom molitvom, i svetom misom koja je bila na

nakanu naše priore s. Katarine Maglica. Ovo joj je bio prvi imandan u zagrebačkoj zajednici u svojstvu priore. Za vrijeme ručka, osim zajednice sestara, došla su joj čestitati i djeca iz našeg vrtića Bl. Hozana. Za svoju su hrabrost, crteže i lijepo pjevanje bila nagrađena slatkišima.

ŠIBENIK: Križni put "Žene podno križa Isusova"

Posljednji križni put ove korizme u crkvi sv. Frane u Šibeniku održan je u srijedu 31. ožujka. Bio je poseban jer po tome što su ga animirale žene. Predvodile su ga tri časne sestre: franjevka od Bezgrješne s. Renata Azinović, dominikanka s. Manes Puškarić i milosrdnica s. Elizabeta Glasnović. Križ je naizmjence nosilo četrnaest šibenskih žena koje redovito dolaze u crkvu svetog Frane.

Meditacije za križni put koje govore u prvom licu jedne žene, majke, odnosno Isusove majke Marije, sastavio je vodički istaknuti i zauzeti vjernik Josip Jole Mateša.

DUBROVNIK: Nagrada dominikanskom samostanu u Dubrovniku

Na svečanoj sjednici Dubrovačko-neretvanske županije, održane u Kazalištu Marina Držića u Dubrovniku u srijedu 12. svibnja, na Dan županije i blagdan sv. Leopolda Bogdana Mandića, koji se slavi i kao zaštitnik županije, dodijeljene su javna priznanja i nagrade.

Samostan sv. Dominika u Dubrovniku dobitnik je nagrada za doprinos ugledu i promociji Županije u zemlji i svijetu u proteklom jednogodišnjem periodu, a nagradu je preuzeo prior samostana fr. Tomislav Kraljević, koji je zahvalio uime svih laureata.

Prior Kraljević je naveo dio dokumenta od 23. travnja 1501. godine kada je Senat Dubrovačke Republike odlučio podržati izgradnju knjižnice dominikanskog samostana jer će to biti „na čest Božju, na ukras samostana i utjehu kako svih naših građana tako i stranaca koji dolaze u naš Grad“. Ustvrdio je kako ovogodišnji laureati to potvrđuju jer su svoje djelovanje stavili u službu dobrega i lijepoga, plemenitog i istinitog, pravde i ljubavi, u službu svojih građana ali i stranaca i turista koji ovdje dolaze. Time su osvjetili temeljni poziv čovjeka i društva te ljudsku

djelatnost stavili u službu razvoja i procvata ljudske osobe i zajednice, osobnog i društvenog, pojedinačnog ili zajedničkog. Bez obzira u kojoj djelatnosti radili to je jednakovo važno jer „zadaća svih nas, neovisno od toga kojih djelatnosti bili dio, jest izgrađivati kulturu čiji plodovi će se očitovati u susretu, zajedništvu i solidarnosti“, naglasio je dominikanski prior.

Nagrada za doprinos ugledu i promociji Dubrovačko-neretvanske županije u zemlji i svijetu u proteklom jednogodišnjem razdoblju dobili su također Hrvatski nogometni klub Slaven iz Grude (Konavle) i Hrvatsko glazbeno društvo sv. Cecilija iz Korčule. Nagrade za iznimna postignuća u proteklom jednogodišnjem razdoblju dodijeljene su Ligi protiv raka Korčula – Pelješac – Lastovo – Mljet, zatim Odjelu za ekonomiju i poslovnu ekonomiju Sveučilišta u Dubrovniku i novinarki HRT-a Silvi Capurso. Nagradu za životno djelo dobio je redatelj i književnik Stjepo Mijović Kočan.

Nagrade je uručio župan Nikola Dobroslavić kojem su Dan županije u prigodnom programu čestitali uzvanici pristigli na ovu svečanost.

Odluka o dodjeli javnih priznanja donesena je na 19. sjednici skupštine Dubrovačko-neretvanske održanoj 16. ožujka ove godine. (Dubrovnik, IKA)

BOL: otvoren muzejsko-galerijski prostor u samostanu u Bolu

U povodu obilježavanja 800. obljetnice dolaska dominikanaca na hrvatske prostore u petak 11. lipnja svečano je otvoren muzejsko-galerijski prostor u sklopu dominikanskoga Samostana Sv. Marije Milosne u Bolu na Braču.

Na restauraciji umjetnina i arhivske građe te na realizaciji muzejske zbirke sudjelovala je nekolicina državnih ustanova na čelu s Ministarstvom kulture i medija Republike Hrvatske te privatna poduzeća i pojedinačni restauratori.

Muzejska zbirka sadržava vrijedna umjetnička djela i arheološke predmete, liturgijsko posuđe i liturgijske knjige, crkveno ruho, brojne vrijedne rukopise, isprave i kodekse te knjige. Zanimljiva je i vrijedna numizmatička kolekcija s

vrlo rijetkim primjerima antičkog novca. Izlošci obuhvaćaju razdoblje od prapovijesti, preko antike do 18. stoljeća.

Na početku programa otvorenja uzvanicima se obratio domaćin fr. Slavko Slišković, provincial Hrvatske dominikanske provincije, koji je u svojem obraćanju istaknuo svoje zadovoljstvo što je baš u godini kad hrvatski dominikanci slave svoj Jubilej otvoren novouređeni muzejski prostor te istaknuo želju da postane duhovna oaza bogate baštine Bola i Hrvatske.

Zbirku je predstavila voditeljica konzervatorskih radova i cijelog postava dr. sc. Vanja Kovačić, koja je istaknula posebnost i značaj ovog iznimnog blaga kulturno-umjetničke baštine koju dominikanci tako brižno čuvaju. Osim predstavnika kulturnih institucija otvorenju su prisustvovali i predstavnici državne te lokalne vlasti.

TROGIR: Prve zavjete položilo 44 novaka dominikanskog Trećeg reda

Na blagdan Prijenosa sv. oca Dominika u trogirskom samostanu sv. Dominika pod misom je održan obred polaganja prvih zavjeta dosadašnjih novaka dominikanskog Trećeg reda.

Prve zavjete je položilo 44 novaka na ruke provinciala Hrvatske dominikanske provincije o. Slavka Sliškovića, a jedna vjernica je položila doživotne zavjete. Danas je dominikanska obitelj obogaćena za velik broj novih članova i naša trogirska zajednica koja je dosad bila najmanja u našoj Provinciji odjednom je postala najveća zahvaljujući upravo dominikanskom laičkom bratstvu koje je večeras položilo svoje zavjete.

Dominikanski red danas slavi spomen Prijenosa tijela sv. Dominika i tom prigodom kad je otvoren Dominikov grob, prema svjedočanstvu nazočnih, raširio se iznimski miris koji je oduševio sve prisutne. Miris možemo opisivati raznim riječima, ali ga ne možemo doživjeti dok ga ne osjetimo. Tako smo i mi članovi dominikanskog Reda pozvani ne samo riječima svjedočiti nasljedovanje Isusa Krista po primjeru svetog Dominika, već naprotiv, naš život treba biti taj miris koji će ljude privlačiti da i sami požele slijediti Isusa Krista. Nadam se da je naša dominikanska prisutnost i različiti načini na koje propovijedamo privukla vas koji ste poželjeli biti članovi laičkog bratstva i tako postati članovi dominikanske obitelji, kazao je u nadahnutoj homiliji o. Slavko Slišković čestitavši svima koji su položili svoje prve zavjete, a i starješini samostana fr. Petru Galiću, za kojeg je kazao kako je njegovim dolaskom samostan u Trogiru doživio renesansu i velik broj vjernika tu nalazi odgovore na svoje duhovne potrebe.

Uz novake koji su položili prve zavjete, a koji dolaze iz raznih krajeva, već sada je veća grupa vjernika u postulaturi i to pri samom kraju za ulazak u novicijat što nas jako raduje. Posebno veseli činjenica da se sve veći broj mlađih ljudi uključuje u dominikanski Treći red, kazao je starješina trogirskog samostana podsjetivši kako prije vječnih zavjeta laici prvo polaze razdoblje postulature, a nakon nekog vremena ulaze u novicijat, kada se prima dominikanski škapular, oznaka pripadnosti dominikanskoj obitelji. Novicijat traje otprilike godinu dana, a potom se polažu prvi zavjeti na tri godine te slijede doživotni zavjeti.

Vječne zavjete položila je Zagrepčanka Marija Badrov koja je kazala: „Velika je stvar dati doživotni zavjet, to je kao sakrament braka, što znači da nema više odvajanja od dominikanca. Zapravo sam u Zagrebu u Župi Kraljice sv. Krunice upoznala dominikance i vidjevši njihovu karizmu, istinu, propovijedanje i način kako prihvaćaju drugačije od sebe odlučila nasljedovati tu karizmu.“

Nakon koncelebriranog misnog slavlja i polaganja prvih zavjeta druženje trećeredaca s provincijalom, starješinom samostana te ekonomom Provincije fr. Zvonkom Džankićem nastavilo se u samostanu uz prigodni domjenak.

ZAGREB: 17 članova laičkog bratstva «Sveti Dominik» položilo je svoje zavjete

U ponedjeljak, 24. svibnja 2021., na spomen Prijenosa svetog oca Dominika te Marije, Majke Crkve, u crkvi Kraljice Sv. Krunice u Zagrebu sedamnaestero članova laičkog bratstva "Sveti Dominik" položilo je svoje svečane (doživotne) zavjete.

Rozalija Ester Bregović Pračić, Tina Andela Copot, Rado Čibarić, Roska Čibarić, Ivana Marta Đuras, Dubravka Katariна Hinšt, Vladislav Albert Hinšt, Rozalija Jakšeković, Ivica Kisić, Marinka Kisić, Ivna Veronika

Kocijan, Vesna Marta Merlić, Vjera Benedikta Mrvelj, Željka Veronika Šubarić, Katarina Ozana Tomljenović, Robert Tomljenović te Vesna Marija Uradin u ruke svog duhovnika i provincialovog sociusa fr. Domagoja Augustina Polanščaka dali su obećanje kojim žele do smrti živjeti prema pravilu laika sv. Dominika.

U prigodnoj homiliji fr. Domagoj Augustin naglasio je kako je dosljedan kršćanin onaj koji zna da samo u svojem životnom okruženju i vremenu kojemu pripada može pronaći i susresti Boga, živjeti svoju vjeru i ispunjavati svoje poslanje. Za sv. Dominika to je okruženje u početku bila njegova kanonička zajednica, zatim redovnička obitelj, ali i ljudi njegova vremena sa svojim osobnim, vjerskim, društveno-političkim i ekonomskim problemima.

Dominik nije bio svet zato što su prilike njegova vremena bile povoljne za svetost. Nema povoljnog, ili, bolje rečeno, nepovoljnog vremena za svetost. U tom i takvom svijetu Dominik je, vođen evandeoskim idealima, zdravim razumom i čovjekoljubljem, unosio ljubav, istinu i dobrotu. U tom i takvom svijetu Dominik je vjerovao, molio, mislio i djelovao.

Homilija je završena željom propovjednika da zavjetovanici još više zavole Dominika i da budu poput njega, dosljedni kršćani, svjesni vremena kojemu pripadaju i njegovih izazova, jednostavni i otvoreni prema svim ljudima te postojani u molitvi. (www.dominikanc.hr)

PAKISTAN: Preminuo je Aldino Amato, svećenik, dominikanac, koji se 60 godina brinuo o siromašnima i slijepima u Pakistanu

Stotine vjernika ispratile su voljenog svećenika Aldina Amata, talijanskog dominikanca koji je gotovo 60 godina pomagao siromašnima u Pakistanu.

Otac Amato preminuo je 1. svibnja u bolnici u Lahoreu, a posljednjih deset dana bio je spojen na respirator zbog zaraze virusom COVID-19. Imao je 90 godina.

Kakojavlja UCA News, svećenik je pokopan u grobnici koju je sam napravio u sklopu župnog kompleksa Gospe od Milosti u selu Okara 6 Chak, u provinciji Punjab. Tijekom sprovođa, koji je u zajedništvu s dvadesetak svećenika predvodio mons. Indrias Rehmat, biskup Faisalabada, brojni okupljeni bacali su latice po lijisu.

Biskup je u propovijedi poručio kako će se Crkva u Pakistanu "uvijek sjećati" o. Amata. "On je rado ulagao novac u udaljena područja, pretvarajući ih u naselja. Crkva u Pakistanu uvijek će ga se sjećati. Bio je ponizni *sufi* (mistik, op. a.) koji je potiho širio obrazovanje i milosrđe. I dok u našoj zajednici postoji trend napuštanja zemlje, legendarni misionar prihvatio je naše vrijednosti i siromašne", rekao je biskup.

Iskaze sućuti poslao je i nadbiskup Christophe Zakhia El-Kassis, tamošnji apostolski nuncij.

Kako ističu katolički mediji koji izvještavaju o Crkvi u Aziji, Aldino Amato bio veliki dobrotvor. Tako UCA News piše da je od svog dolaska

u Pakistan 1962. talijanski svećenik sagradio šest crkvi, tri škole opremljene s informatičkim učionicama, dva centra za slijepce, dvije stambene kolonije i žensku školu.

Dominikanac Younas Shahzad poručio je kako je o. Amato školovao djecu, "bio prijatelj siromašnih bez obzira na njihovu vjeru" te kako su ga mnogi tražili za savjet u teškim trenucima.

U razgovoru za AsiaNews, dr. Sabir Michael, profesor na Sveučilištu Karachi, poručio je kako je on sam jedan od plodova rada oca Amata. "Bio je veliki duhovni lider koji je inspirirao bezbroj svećenika", poručio je profesor, dodavši da je svećenik "osnivao kršćanske škole i domove za slijepce te školu i koledž za siromašne stanovnike sela Okara 6 Chak".

"I ja sam jedan od onih koji su se tamo školovali", zaključio je Michael, inače slijep od rođenja. (Bitno.net)

Robert Schuman, otac ujedinjene Europe, na putu svetosti

Papa Franjo je odobrio objavljivanje Dekreta kojim se priznaju herojske krjeposti Roberta Schumana, te tako postaje časni sluga Božji.

Roden je 1886. godine, po zanimanju odvetnik, bio je vrijedni kršćanin. Kada je imao 25 godina bavio se najbjednjom djecom, onom koja nisu imala nikoga i koja su preživljavala od prijevara. Willibrord Benzler, koji će postati biskup Metza, želio ga je na mjestu predsjednika Biskupijskoga saveza katoličkih udruga mladih. Godina 1913. bila je godina 60. Katholikentaga, kongresa njemačkih katolika, koji se te godine održavao u Metzu. Schuman je bio uključen u

organizaciju, te je san o ujedinjenoj Europi, ute-meljenoj na solidarnosti i očuvanju mira u svijetu, u njemu postao cilj političke karijere započete 1919. godine. Iza djelovanja te javne osobe nalazi se nutrina čovjeka koji živi sakramente, koji se, kada mu je moguće, skloni u neku opati-ju i koji razmišlja o svetoj Riječi prije pronalaže-nja oblika svojih političkih riječi.

“Robert Schuman cijeli svoj život posvetio je služenju za opće dobro. Tražio je mirna rješe-nja sukoba te pomirenje sa Njemačkom kako bi stvorio zajednicu europskih država. Njego-vo poslanje kao predanog kršćanina i političara bilo je trajno okončanje ciklusa ratova na eu-ropskim prostorima, bez obzira što je kao dr-žavnik možda ostao u neku ruku samozatajan u

pogledu javnog svjedočenja svoga privatnog ži-vota i svoje vjere”, izjavio je otac Bernard Ardura za agenciju *France-Presse*, a prenijela je *Catholic News Agency* (CNA) u petak 16. travnja.

Demokrščanin Schuman bio je i prvi pred-sjednik Europskog parlamenta, te je uz njemač-kog kancelara Konrada Adenauera i talijanskog predsjednika vlade Alcidea de Gasperija, slovio za ključnog “oca utemeljitelja” današnje Europ-ske Unije. Sva trojica su bili pobožni praktični katolici koji su smatrali da se zajednica europ-skih naroda i država može graditi samo na kr-šćanskom identitetu odnosno na kršćanskim temeljima. Inače, još 1991. godine Katolička Cr-kva pokrenula je postupak beatifikacije Roberta Schumana.

AKTIVNOSTI DJEĆJIH VRTIĆA »BL. HOZANA«

ZAGREB: Majčin dan je poseban dan u godini posvećen mamama. Obilježavamo ga svake go-dine druge nedjelje u svibnju, ove godine je to nedjelja 9.svibnja.

Rado i s velikim veseljem smo se pripremili za taj dan kroz ovotjedne aktivnosti.

Drage naše mame!

Promatrajući svaku od vas, ne možemo, a da se ne sjetimo Marije, uzora svih zemaljskih majki.

Veliko je i čudesno to otajstvo ; Svevišnji kuca na vrata volje jedne svoje službenice. Ne ulazi na silu, traži njen pristanak. Opredijelivši se za najuzvišeniji poziv majke, svjesno ste odabrale biti Marijin odraz prvenstveno u očima vaših muževa. Napajajte se zajedničkim snagama na izvorima njenih vrlina i kreposti i iz toga crpite potrebnu snagu za ono najuzvišenije – biti zemaljskim roditeljima nebeske nam djece.

S vama u molitvi i poslanju vaše tete dječjeg vrtića Blažena Hozana u Zagrebu.

Vole vas vaši Leptirići, Ribice, Smješkići, Bu-bamare, Zvjezdice i Andđeli.

ZAGREB: Naši "Andđeli" poletjeli su u nove životne pobjede

Utorak, 15. lipnja 2021. zauvijek će ostati upisan u naša sjećanja, jer tada su se naši Andđeli predškolci svojoj završnom priredbom oprostili od svog Vrtića i njihovih predivnih odgajateljica Nikolete i s. Mirjane. Njihovih "teta" koje su im kroz ovih 6 godina tkale krila kako bi jednoga dana mogli poletjeti u nove životne pobjede. Krila naših Andđela satkana od njihove ljubavi, ustrajnosti, požrtvovnosti, razumijevanja, upornosti, znanja i ponajviše vjere. Vjere i nade u sve njihove Andđele i njihove prve veće korake u još veće sutra.

Njihov nastup od devet pjesmica ozario je lica ponosnih roditelja. Za kraj priredbe svaki naš Andđeo otkrio je svoje velike životne planove te dobio prekrasan poklon na uspomenu i sjećanje na svoje vrtičke dane.

Zajedničko druženje upotpunila je prigodna torta, a naše drage "tete" iznenadio je i poseban transparent izrađen samo za njih. Jedan lijepi sunčani dan bio je kao stvoren za ovakav oproštaj.

I na kraju, još jednom veliko i iskreno Hvala našoj dragoj Nikoleti i s. Mirjani, našoj dragoj ravnateljici s. Antoniji, kao i svom osoblju dječjeg vrtića Blažena Hozane za sve ove divne godine provedene sa Vama.

A najviše od svega hvala dragome Bogu na našim i vašim Andđelima. Neka ih u novoj etapi života prati obilje Božjeg blagoslova!

Mama Natalija Pohovski

ŠIBENIK: Mjuzikl "Put do Boga" u čast bl. Ozane

Dragi roditelji, čestitamo vam Dan vrtića uz snimku mjuzikla u čast Bl. Ozane Kotorske "Put do Boga" najstarije vrtičke skupine „Ribice“ i njihovih odgojiteljica. Neka i nas primjer njenog života i njena zaštita prate i vode Bogu! Djelatnici vrtića.

Dječji vrtić Blažena Hozana proslavio svoju zaštitnicu

Zbog posebnih okolnosti ni ove godine nismo organizirali vanjsku proslavu Dana vrtića za roditelje i prijatelje vrtića. S djecom smo se pripremali za blagdan blažene Hozane različitim aktivnostima te izložbom likovnih radova na temu slikovnice „Pastirica i ruže“ kroz koju su djeca upoznala život naše zaštitnice kao pastirice, kućne pomoćnice i sestre Ozane, dominikanke. Djeca najstarije vrtičke skupine „Anđeli“ pripremala su i izvela mjuzikl u čast bl. Hozane „Put do Boga“ za koji je tekst napisala s. Blaženka Rudić a glazbu Ivan Škunca.

Blažena Hozana divila se ljepoti svega stvorenoga. Neka i nama pomogne da promatramo ljude i svijet očima vjere i ljubavi te prepoznamo u njima dobrotu našeg nebeskog Oca.

Čestitamo blagdan blažene Hozane, zaštitnice našega vrtića pod čiji okriljem već skoro pedeset godina djeluje naš vrtić u Zagrebu, a pet godina u Podružnici u Šibeniku.

ŠIBENIK: Odgojna skupina „Leptirići“ su u nedjeljak 31. svibnja, bili na izletu u *Etnoland* u Pakovu selu. Uživali su upoznavajući kako su živjeli naši stari, igrajući se na dječjem igralištu, na ručku i zajedničkom provedenom vremenu. Nezaboravno iskustvo za male i velike.

Hvala domaćinima na edukativnom i stručnom vodstvu te ugodnoj atmosferi i širokogrudnoj dobrodošlici.

Veronika Ujaković

ŠIBENIK: Od 2. do 4. srpnja održana je duhovna obnova za djelatnike vrtića u našoj kući u Orebiću. Duhovnu obnovu vodio je p. Arek Krasicki na temu „Stvoreni za sreću“. Osim naših djelatnica iz Šibenika, bile su i četiri odgojiteljice iz Korčule. Vjerujem da je svrha i cilj ove duhovne obnove i ostvaren; duhom se obnoviti i osnažiti za nove izazove, učiniti predah od svakodnevnog životnog ritma, opustiti se i uživati u ljepotama Pelješca i Korčule. Hvala svima koji su nam to omogućili.

Djelatnice vrtića

ŠIBENIK: Kroz šesti mjesec najstarija skupina „Ribice“ odlučili su provesti u nezaboravnim druženjima i izletima unatoč koroni. U tome smo i uspjeli. Išli smo na jednodnevni izlet vla-kom iz Šibenika do Petkovića i natrag. Djeci je to bilo nešto novo što nikada nisu iskusili.

Bili smo na radionicama i dobili na dar mogućnost posjete tvrđavi sv. Nikole što smo i isko-ristili. Posjetili smo i Gradski muzej. Nakon što smo imali oproštajno druženje i rastanak od vr-tića, otišli smo jedan dan u Solaris na kupanje. Koji doživljaj! Izjavili su da im je to bio najbolji dan u vrтиću. Tako oni kažu za svaku novu stvar.

Vjerujem da će ova generacija predškolaca imati puno lijepih uspomena iz vrtača! Želimo m uspjeh u školi i hrabrost u suočavanju sa svim životnim izazovima!

Vaše odgojiteljice: Cvita Gašpić i Ivana Mamić

ZAGREB: Škola rolanja

U suradnji s DSR Mali sportaši u vratiču smo organizirali školu rolanja od 07. do 18.06.2021. Škola rolanja provodila se na terenu vrtača a po-hađalo ju je 16-ero djece iz skupina Bubamare i Zvjezdice. Sva su djece uspješno svladala obuku rolanja. Zadnji dan rolanja bila je dodjela me-dalja djeci polaznika programa i ogledni sat za roditelje. Roditelji su iskazali svoje zadovoljstvo organizacijom i provedbom Škole rolanja na ra-dost i ponos svoje djece.

Sv. Margarita iz Città di Castella

(oko 1287. – 1320.)

Kamen kojega odbace graditelji, nerijetko postane kamen zaglavni. (Ps 118, 22) To se može kazati i za dominikanku sv. Margaritu iz Città di Castella (zvanu i sv. Margarita iz Metole). Dapače, u njezinu slučaju bismo mogli kazati da je dijete koje odbaciše roditelji postalo "kamen zaglavni" koji svojom svetošću i nebeskim zagovorom povezuje bolesne, odbačene i prezrene. Da je to "Jahvino djelo" pravo "čudo u očima našim" (Ps 118, 23) potvrđio je papa Franjo kad je 24. travnja ove godine odobrio Margaritinu ekvipotentnu kanonizaciju. Ta njegova odluka iznimno je obradovala brojne njezine štovatelje diljem svijeta, a osobito Red propovjednika. Vrhovni učitelj Dominikanskoga reda, o. Gerard Franjo Timoner tu je vijest radosno prenio svim članovima Dominikanske obitelji, kazavši da je nova svetica bila "prekrasna slika Božje preobražavajuće ljubavi".

Odbačena djevojčica

Potkraj osamdesetih godina 13. stoljeća gospodari dvorca Metole na granici između Umbrije i Marche, Parisio i njegova supruga Emilija, radosno su očekivali rođenje sina, u nadi da će on postati nasljednik imanja i plemićke loze. Kad im se umjesto toga rodila djevojčica, i to jako sitne građe, izobličena lica, deformirane kralježnice, iskrivljene ruke, s desnom nogom kraćom od lijeve i slijepa, bili su razočarani. Sramili su se svoga djeteta i skrivali su djevojčicu od rodbine i prijatelja. Ni mjesni župnik nije ih mogao

odgovoriti od okrutnoga postupanja prema vlastitoj kćerki. Kad joj je bilo šest godina, Margaritu je otac odveo u šumu i tamo je zazidao u ćeliju uz neku crkvicu. Tu joj je jedini prijatelj bio rečeni župnik. Poučavao ju je u vjerouaku, tumačio joj je Sveti Pismo i pripremio ju za primanje sakramenata kršćanske inicijacije, koje joj je potom i podijelio. Oduševio se kad je napamet naučila desetak psalama, a osobito kad mu je jednog dana otkrila da zna napamet svih 150 psalama. Župnik joj je pomagao i na druge načine, pa je načinio štap pomoću kojega je mogla lakše hodati. U međuvremenu, Margarita se posvetila molitvi i pokorničkom životu.

Kad je kraj u kojemu je živjela zahvatilo rat, roditelji su je premjestili u dvorac Mercatello, a oko 1308. odveli su je u jedno svetište u Città di Castello. Tu su molili za čudo njezina ozdravljenja, a kad se to nije dogodilo, ostavili su kćerku u tom gradu i vratili se kući. Dok je uzaludno čekala roditelje na crkvenom pragu, Margaritu su opazili prosjaci te su je prihvatali kao jednu

od njih. Živjela je s njima kao beskućnica i prosila za kruh svagdašnji. Zbog bistrine uma, dobrote srca, blagosti naravi i suošjećajnosti prema svima koji trpe, ubrzo su je zavoljeli i ostali građani Città di Castella.

Dominikanska trećoredica

Margarita se osobito isticala ljubavlju prema Kristu, pa je već spominjani župnik zamolio da ju prime u jedan samostan u Città di Castellu. Kako je taj samostan prima samo plemkinje, a samostanska poglavarica nije vjerovala da je Margarita iz plemićke obitelji, odbijala je primiti ju. Osim toga, Margarita nije imala ni potrebni miraz. Poglavarica se ipak kod župnika detaljno rasipitala o njezinu porijeklu i kad se uvjерila da je Margarita plemićkoga roda, primila ju je u samostan. No, svojim uzornim ponašanjem ubrzo je postala trn u oku ostalim sestrama, pa su tražile da napusti samostan. Tako se Margarita ponovo našla na ulici.

Nedugo poslije nego je izašla iz samostana, Margarita je postala dominikanska trećoredica i otad je nosila habit kakvoga nose braća dominikanci. Svakodnevno je dolazila u dominikansku crkvu, molila, sudjelovala na misi i pričećivala se, doživljavajući pritom mistična iskustva i zanose. Jedan imućni bračni par primio ju je u svoj dom te je do smrti ostala kod njih. Zauzvrat

je čuvala njihovu djecu, odgajala ih i poučavala u vjeri. Ta obitelj joj je dodijelila sobu u gornjem dijelu kuće, pa se tu posvetila molitvi i razmoranju. Uvijek je postila, činila je razne pokore i spavala na podu. No, svoju je vjeru i djelima pokazivala. Prošavši iskustvo života u zatvoru, bolesti i siromaštva, osobito suošjećanje pokazivala je prema zatvorenicima, bolesnicima i siromasima. Bdjela je uz umiruće i hrabrla ih, posjećivala zatvorenike i poticala ih na pokajanje te obilazila bolesnike i njegovala ih, potičući i njih na pokajanje i primanje svetih sakramenata.

Predaje o čudima

Margaritini životopisci prenijeli su predaje o brojnim čudima koja su se, još za njezina života, dogodili po Margaritinim molitvama. Među prvima se spominje čudesni prestanak požara u domu obitelji kod koje je živjela. Vatra je zahvatila drvenu kuću slamanog krova, pa je bilo za očekivati da će progutati i tu i susjedne kuće. Znajući da je Margarita u kući, vlasnici su je u očaju dozivali, nadajući se da će izaći i spasiti se. No, ona je mirno došla do prozora, skinula svoj ogrtač i bacila ga ljudima okupljenima pred kućom, uputivši ih da ga bace u vatru. Kad su to učinili, vatra je prestala i tako je kuća spašena.

Predaja pripisuje Margariti i levitiranje iznad zemlje. To se dogodilo prigodom posjeta jednom zatvoreniku koji je, krivo optužen, mnogo propatio u zatvoru, a osobito ga je pogodila vijest da mu je preminuo sin. Otad je proklinjao i psovao Boga, sve dok ga Margarita jednog dana

nije posjetila. Dok je molila uz njega, tijelo joj se podignulo pedesetak centimetara iznad poda, a izobličeno lice postalo joj je lijepo i okruženo mističnom svjetlošću. Kad se spustila na zemlju, pričala je onom zatvoreniku o milosti Božjoj i poticala ga da se pokaje. Zatvorenik više nije mogao proklinjati Boga i pokajao se zbog svojih grijeha.

Poslije njezine smrti, vjernici su se u molitvama utjecali Margariti pa su životopisci zabilježili da su po njezinu zagovoru ozdravili slijepi, nijemi, gluhi, hromi, paralizirani, oboljeli o raka i raznih drugih bolesti. Dapače, njezinu zagovoru pripisuju su i oživljavanja mrtvih. Predaja bilježi da je jedna majka zazvala Margaritu kad joj se sin utopio i dijete je oživjelo. Drugom prigodom se po njezinu zagovoru vratio u život dijete koje je poginulo padom s balkona, a iz mrtvih se, nakon što se njegova obitelj utekla Margariti, vratio i drvosječa kojega je usmrtio medvjed.

Na glasu svetosti

Dominikanska trećoredica Margarita iz Città di Castella već je za života uživala glas svetosti. Kad je, okrijepljena svetim sakramentima, 13. travnja 1320. preminula u dobi od oko 33 godine, gradske vlasti dale su balzamirati njezino tijelo, a vjernici su zahtjevali da ga se pokopa u mjesnoj dominikanskoj crkvi. No, samostanski prior držao je da bi to bio iskaz preuranjenoga štovanja pa je odgovarao vjernike, ali oni su bili uporni. Dok se o tome raspravljalio, jednu paraliziranu i nijemu djevojku roditelji su donijeli do Margaritina tijela u crkvi i utekli se njezinu zagovoru. Pred očima mnoštva, pomaknula se Margaritina lijeva ruka i dodirnula paraliziranu

djevojku, koja je potom ustala i progovorila. Poslije toga više nije bilo dvojbe gdje treba pokopati Margaritino tijelo. U drvenom je kovčegu položena u grobnicu u pokrajnjoj kapeli dominikanske crkve u Città di Castellu, a o ozdravljenju paralizirane i nijemu djevojke provedena je istraga koja je potvrdila čudesni događaj.

Godine 1424. njezino je tijelo iz pokrajnje kapecle premješteno u crkvu sv. Dominika u Città di Castellu, a 1678. položeno je na glavni oltar te crkve. Prilikom ekshumacije Margaritina tijela, pregledano je njezino srce i u njemu su pronađene tri kuglice, nalik na bisere. Na jednoj se nalazio prikaz djeteta u jaslicama okruženog životinjama, na drugoj žena s krunom na glavi, a na trećoj starac pred kojim kleči djevojka u dominikanskom habitu i golubica. Bile su to jasne aluzije na Kristovo rođenje, Majku Božju i Duha Svetoga. Neraspadnuto tijelo sv. Margarite iz Città di Castella i danas se čuva u dominikanskoj crkvi u tom gradu, gdje svakodnevno dolaze hodočasnici, moleći za njezin zagovor pred prijestoljem Božjim.

Margaritino štovanje brzo je raslo i proširilo se izvan grada u kojem je živjela i preminula. Brojni su joj se utjecali u molitvama i dolazili na njezin grob, ali i svjedočili o čudesnim uslijanjima. Već potkraj 14. stoljeća prikazana je na jednoj slici u društvu drugih dominikanskih svetica i blaženica, a u Città di Castello službeno se obilježavao spomendan njezine smrti i nazivalo ju se blaženom. Papa Pavao V. je 19. listopada 1609. dopustio dominikancima u Città di Castello slaviti misu i časoslov na njezinu čast i tako je Margarita beatificirana, a papa Klement X. tu je povlasticu 6. travnja 1675. proširio na čitav Dominikanski red. Odobrivi 24. travnja 2021. njezino svetačko štovanje u cijeloj Crkvi, papa Franjo je kanonizirao Margaritu.

LITERATURA: *Margherita della Metola*. Milano 1920. – William R. Bonniwell: *The Story of Margaret of Metola*. New York 1952. – Ubaldo Valentini: *Beata Margherita de la Metola*. Città di Castello 1988. – Antonietta Lamorte: *Un mistero di dolore e di luce. Margherita da Città di Castello*. Firenze 2013.

Ivan Armanda

s. Nevenka (Ankica) Njegovec

Nekoliko sam puta pokušavala doznati od s. Nevenke nešto iz njezina života. Uglavnom nisam uspjela. Ovaj put sam ipak nešto saznala, pa neka to bude doprinos, ili jedan kamenčić u mozaiku našeg zajedničkog života u dominikanskoj zajednici. S. Nevenka najradije priča o svoje djetinjstvu. Sjećanja na događaje i ljude iz tog razdoblja najdublje su joj se usjekli u pamćenje. Dovoljno je spomenuti jedan detalj, odmah se prisjeti i niz drugih. Pa evo, što smo u cijeloj toj prići izdvojili.

AM: Sestro, recite gdje i kada ste rođeni?

s. Nevenka: Rođena sam 25. siječnja 1937. u mjestu Škriljevec, od oca Stjepana i majke Dorotheje, rođ. Kozulić. Bilo nas je devetero: Slavko, Vlatko, Ankica, Branko, Dragec, Margareta, Mica, Štefica i Ivica. Bilo je još troje, ali su umrli odmah nakon poroda. Baka Barbara bila je jako pobožna i znala je što treba napraviti ako je dijete slabo. Kad je vidjela da dijete neće preživjeti brzo ga je krstila, i zbilja, dijete je za pet minuta umrlo. Ti naši stari ljudi su svašta znali, a najviše su se pouzдавali u dobrog Boga.

AM: Kakvi su bili odnosi sa susjedima?

s. Nevenka: Djed Lovro je umro puno prije bake. On je bio jako dobar čovjek. Svi su ljudi na selu živjeli pravim kršćanskim životom. Svake

su nedjelje išli u crkvu, poštivali blagdane, postili kad je trebalo, zajedno molili. Zato je i bilo puno blagoslova u obitelji. Najviše se sjećam kako su moji roditelji i baka i djed bili dobri sa susjedima. Kad god je kome trebali priskočiti u pomoć, odmah su se odazvali, bilo u polju, bilo u kući, bilo kod kolinja. Bilo je veselo kod tih zajedničkih poslova, plesalo se, pjevalo, veselilo i na kraju bi se svakome podijelilo što je ostalo. Kad je bilo kolinje, pomagači bi dobili jedan dio mesa. Imali smo i krave. Kad se koja otelila, imali smo dosta sira i mlijeka, čak smo mogli nešto i prodati.

Nikad nismo bili gladni Bogu hvala. Imali smo tavan na kojem se sušilo meso, tako smo imali za cijelu godinu. Čak su nam i susjedi nosili svoje meso na sušenje.

Sjećam se i kad je bila 'lupitva', kad se ljuštio kukuruz. I onda bi došli susjedi pomagati. Ili kada se 'mlatila' pšenica. Na kraju se obavezno sviralo i plesalo. Ja sam još bila mlada, nisam još znala plesati. Jedan mi je mladić prišao i tražio da s njim plešem: „Milostiva, dojdite sa mnom na ples!“ Opirala sam se, da ne znam, ali sam morala ići. Barem smo se svi nasmijali, a ja sam ipak nešto naučila. Sve su to su bili događaji za pamćenje. Mislim da to danas fali. Ljudi su se nekad radovali jedni drugima, jedva su čekali da im netko dođe u posjet. Uvijek su imali vremena jedni za druge. Bio je jedan susjed koji si je volio popiti i onda bi uvijek bio dobre volje i pjevao: *Opala mala ja, bolestan ja, bez boli bolujem ja!* Nama je to bilo jako smiješno, svi smo naučili tu njegovu pjesmicu.

AM: Obično su ljudi imali puno djece, jesu li se tome radovali?

s. Nevenka: I još kako! Bio je običaj da bi kuma donijela na glavi korpu ili košaru svakakvih stvari na 'prigled' kad bi se rodilo koje dijete. Tako su

jedni drugima nosili, da bi mlada mama što prije ojačala, ali su time pokazali kako im je dragو što se rodilo dijete. Sviralo se, pjevalo, veselilo. Tako su i nama donosili. Kako se obitelj povećavala, napravili smo novu, veću kuću, ali smo ostavili i staru jer se u njoj, na tavanu, odlično sušilo meso a i spremali smo neke stvari u nju..

AM: Od čega ste živjeli?

s. Nevenka: Otac je radio u rudniku, težak posao i od toga nas je uzdržavao. Hvala Bogu rudnik nije bio daleko. Kad smo znali da se tata vraća, trčali smo pred njega jer smo znali da dam nosi nešto, bombona, čokolade, svega. Bože moj, onda nismo shvaćali koliko je tatu to koštalo da nam, nakon teškog posla još ide nešto kupiti. Nismo to mogli niti znati jer je on bio uvijek raspoložen i sretan što nas vidi i što nas može obradovati. Jedino je od nas tražio, kad smo krenuli u školu, da budemo dobri đaci. Morali smo pred njim čitati da vidi jesmo li dobro naučili i napisali zadaću. Uglavnom smo bili dobri đaci. Najbolji je bio najstariji Slavek, uvijek odličan. On je najviše pomagao na njivi i oko blaga. Još se sjećam nekih pjesmica koje smo učili u školi:

*Ura ide tika-taka, svako jutro budi đaka,
da se od sna brzo prene,
i u školu s knjigom krene.
A kad bije dvanaest sati,
stane ura đake zvati:
dobri đaci brzo kući,
dok su masni žganci vrući.*

Sjećam se dobro i jedne druge pjesmice, za svaki mjesec u godini:

*SIJEČANJ mjesec drva siječe
i sa snijegom sve zameće.
VELJAČA je velja zima
pa još snijega svuda ima.
OŽUJAK nam zemlju grijе
rataru se sunce smije.
TRAVANJ zimski kaput svlači
u zeleno sve oblači.
SVIBANJ će nam topal biti,
sav se cvijećem okititi.
LIPANJ cvjetnom lipom miri,
na daleko miris širi.
SRPANJ žanje žito zrelo
pa zaposli cijelo selo.
KOLOVOZ nam sam sve kaže
u hambare on žito slaže.
RUJAN rujnim voćem zori
a pjesma se gorom ori.
LISTOPAD će svud okolo
ostaviti drvo golo.
STUDEN nam mrazom javlja
da se zima već ponavlja.
PROSINAC sa snijegom vije
a pri kraju božićuje.*

Svi smo, inače, pomagali koliko smo mogli, oko blaga, na njivi ili mami u kući. I ona se mučila da nam skuha, da nas opere, da sve napravi, ali nikada se nije tužila. Bila je jako strpljiva i dobra. Poštivala je tatu i njega žalila, kao da je njemu puno teže nego njoj. A jednako su nosili teret obiteljskog života. Velika je žalost bila za našu obitelj kad je umro brat Vlatko. Izučio je neki zanat i mislio se zaposliti, onda se razbolio. Liječnici ga nisu mogli spasti. A nije imao niti dvadeset godina.

AM: Osim nedjeljnih misa, jeste li išli na proštenje negdje?

s. Nevenka: Svakako, osobito na Mariju Bistricu. To su bili posebni doživljaji. Za to se proštenje živjelo cijelu godinu. Najprije smo krenuli pješice jedan veliki dio puta, a kad bi stigli na

glavnu cestu, tamo su čekale kočije s konjima koji su prevozili hodočasnike do Marije Bistrice. To su bili naši 'taxisti'. Do Bistrice nam je trebalo oko četiri sata i tako bi uvijek nastavili put s tim 'taxistima'. Jako smo se tome radovali. Ponijeli bi sa sobom hrane jer smo tamo bili cijeli dan. Nismo mogli zaobići štandove s licitarskim proizvodima. Pa onda 'ringišpil'. To su prelijepi uspomene iz djetinjstva.

AM: Kako ste odlučili za redovnički život?

s. Nevenka: U našoj se kući redovito molilo. Išli smo svi u crkvu, pa je to već, valjda, bio povod da je Bog 'bacio' svoj pogled na mene. Ne smatram se ništa boljom od mojih sestara, zbilja ne znam te Božje planove. Bila je u selu jedna djevojka, Barica Negovec, teta od s. Martine i s. Pavle, ona je krenula u samostan kod milosrdnica. Tamo se, kao sestra zvala s. Agneta. To mi se sviđalo i mislila sam i ja tamo poći. Molila sam je da me preporuči kod tih sestara. Ali, izgleda da ona nije bila zainteresirana za me, ne znam zašto. Onda je bilo kod njih sve jako strogo, pa je

valjda mislila da ja to ne bi mogla. I tako nisam išla. Stric s. Martine, p. Pavao je bio dominikanc. Od njega sam saznaла za sestre dominikanke. Moj otac, koјeg su mještani zvali 'pobožni Štefek', i susјed Joža – otac s. Martine, bili su si jako dobri. Uvijek su išli u crkvу. I tako su oni, valjda, jedan drugome govorili o samostanskom životu i to prenosili nama. I ja sam odlučila poći u samostan u Korčulu. Sa mnom je išla Štefica Kozulić (s. Ljubica), zapravo ne znam je li ona išla nešto prije mene, ali nje važno. Išla je i još jedna djevojka, Đurđa Fiškuš, no ona nije ustrajala kod nas, pa je otišla u druge časne, Marijine sestre. Tamo je ustrajala. Nakon nas je došla s. Martina (Nadica) i tako je to krenulo.

AM: Kako vam je bilo u početku u samostanu?

s. Nevenka: U početku sam bila malo uzbudjena kad sam vidjela to nepregledno more. Pa onda puno časnih sestara, sve obučene u bijelo. Bilo mi je to lijepo. Brzo sam se navikla jer je bilo i drugih kandidatica, pa smo se sprijateljile i radile što su nam rekli. Jedino mi je bilo teško što

su nas nudili da moramo puno jesti. A hrana je bila sasvim drugačija nego što smo imale kod kuće, pa to nije uvijek išlo lako. Tada nas je u novicijatu bilo puno. Nažalost, nisu sve ustrajale, a neke su poglavari otpustili. Bilo mi je to jako žao. Možda bi se bile i one navikle. Učiteljica nam je bila č. Gabrijela, vrlo stroga, htjela je da budemo odmah svete. E, ne ide to tako lako! Sad je sve drugačije! Prve zavjete sam imala 24. svibnja 1956. Bilo nas je pet u grupi: s. Borislava Malagurski, s Zorka Sentić, s. Sofija Aladžić, s. Jasenka Mravak i ja, s. Nevenka.

AM: Nakon što ste položili zavjete, gdje ste išli?

s. Nevenka: Jedno sam vrijeme ostala u Korčuli, onda sam išla u Zagreb, pa u Pregradu, onda opet u Zagreb i iz Zagreba u Kanadu.

AM: Sigurno imate iz svih tih mјesta posebne doživljaje?

s. Nevenka: O svakoj toj kući bi mogla napisati romane. U Pregradi mi je bilo jako lijepo. Tamo sam bila tri godine, od 1963. do 1966. Radila sam sve poslove kao da sam kod kuće, u polju, u

štali, u kući. Župnik je bio vlč. Branko Ivanjko. On je inzistirao da ne smijemo, uza sve poslove, zanemariti svoj redovnički život. Govorio je da nam to mora biti na prvom mjestu. Svaka mu čast! Inače, ljudi su nas jako voljeli i poštivali. Uvijek bi nam nešto donosili, bilo kokicu, bilo jaja, sira... Starješica je bila s. Leopoldina Temunović. Ona je znala kako dobro s tim ljudima. A

i župniku je bila desna ruka. On je imao veliko povjerenje u nju. Uvjeti za život i rad su bili sukladni vremenu. Mi smo bile zadovoljne, nismo željele, a niti mogle imati nešto drugačije. Svi su ljudi oko nas, manje-više, živjeli kao i mi; skromno, jednostavno. Zato su nas, valjda, voljeli. Njima je bilo važno da smo tu, da mogu doći, malo popričati sa sestrama, 'izjadati se' i to je to. Bile smo sretne i davale smo sve od sebe. Kad sam ja trebala otići iz Pregrade, ljudi su mislili da mi se nešto ne svida tamo, jedan čovjek me pitao: „Pa kaj smo vam se mi zamerili?!" On nije znao da mi ne određujemo gdje i koliko ćemo dugo biti. O nama ovisi kako ćemo to pred ljudima pokazati.

Iz Pregrade sam došla u Zagreb. Tu sam bila do 1972.

AM: A onda Kanada?

s. Nevenka: Kad mi je č. majka ponudila da li bi mogla ići u Kanadu, nisam znala što me čeka. Prihvatile sam, pa, vidjet ću malo svijeta. Moj odlazak u Kanadu bio je 1972. i ostala sam тамо punih 35 godina, do 2007. Neki kažu da su im prvi dani bili jako teški. Mogu vam reći da meni nije bilo tako. Prije svega, тамо су već bile naše

sestre koje su znale jezik i koje su nas upućivale u sve. Odmah smo počele učiti francuski. U tome nam je najviše pomagala s. M. Bernardica Čavlov. Ubrzo sam naučila osnovne riječi da sam se mogla sporazumijevati s ljudima. Čak su se neke dame čudile kako lijepo izgovaram francuski. Radila sam gdje god je trebalo. Željela sam svakome ugoditi koliko sam mogla. Bog je video moju dobru volju. Jedno vrijeme su me stavili čak za zamjenicu č. Ignaciji, priori. To mi je bilo jako neugodno, pa kud baš ja?! Ali, i to je prošlo, Bogu hvala. Inače, č. Ignacija je bila jako dobra i snalažljiva. Znala je sve voditi. Klima je u Kanadi drugačija, osobito su oštре zime. Onda se nije išlo na godišnji kao danas. Predaleko je to i skupo. Ali su se sestre i za to pobrinule da se ipak možemo negdje odmoriti. Imale smo jednu vikendicu. Tu je bilo predivno, u prirodi. U ljetnim mjesecima je bilo ugodno šetati uz jezero, uživati svježi zrak, a zimi je bilo snijega i leda, pa smo se mogle skijati i sanjkati. Bilo je veselja.

AM: I sada ste ponovno u Zagrebu?

s. Nevenka: Evo, kad se tamo počela zatvarati naša kuća vraćale smo se u domovinu. Neke su išle u Split, neke u Šibenik, neke u Zagreb. Ja sam dobila premještaj u Zagreb. Znate kako se ono pjeva: *najljepši je Zagreb grad ...* pa sam bila jako sretna. Tu mi je lijepo. Iz svoje sobe mogu vidjeti Zagrebačku katedralu. Ovo je veliki

samostan, redovita je zajednička molitva, nastojim biti uvijek na svim zajedničkim vježbama koliko mi zdravlje dopušta. U zadnje se vrijeme nešto pogoršalo, ali nije ništa ozbiljno. Ne volim se tužiti na boljetice, jer toga ima svaki čovjek, vidim da su bolesne i puno mlađe od mene. Ja sam još 'junak' prema njima, (ha, ha..)! Pomažem koliko mogu, barem oko suđa. Ali mlađe su sestre jako uviđavne pa me puno puta zamjene i pošalji neka se odmaram.

AM: Vi ste već proslavili 2016. čak 60. obljetnicu redovništva, kako gledate, s jednim dugim 'stažom,' na redovnički život?

s. Nevenka: Od samog sam početku prihvatala taj život kao nešto veliko i sveto. Zahvalna sam Bogu što mi je dopustio da budem redovnica, i još k tome dominikanka. To je milost, to je Božji dar. Trudim se, koliko mogu, biti onakva kako se traži od redovništva. Svi znaju da tu ima uspona i padova. I dobro je da je tako, inače bi se brzo uzoholili. Mogu reći da sam sretna što sam redovnica, što me Bog pozvao u najljepši red – dominikanski.

Imala sam uvijek podršku i od mojih roditelja i braće i sestara. Svi su oni vidjeli u redovničkom životu nešto sveto i lijepo i bili su sretni što je i iz njihove obitelji netko u tom staležu. Danas nas ima u samostanu sve manje. Puno toga u redovničkom životu ovisi o vlastitom kućnom odgoju. Mir, tišina, sestrinska ljubav, to je svojstveno redovništvu. Voljela bih da se mlade nikada u tome ne razočaraju.

AM: Što biste poručili sestrama, osobito mlađima koje tek dolaze?

s. Nevenka: Mislim da je sve manje zvanja jer je sve manje spremnosti na žrtvu. Ništa se lijepoga ne događa bez muke i znoja. A ovdje bih rekla da bez muke i križa nismo slični Isusu koga smo došle naslijedovati. A kome smo onda slični ako ne Njemu...!? Treba puno moliti da budemo jaki kad dođu napasti. A one dolaze uvijek, kako kaže sv. Petar u poslanici: *Neprijatelj vaš, đavao, kao ričući lav obilazi tražeći koga da proždre...* (1Pet 5,8).

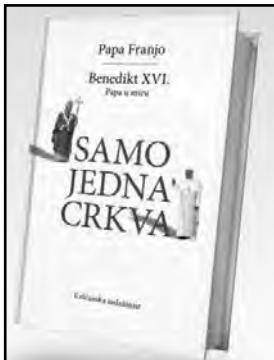
Ako budemo više molile onda ćemo biti dobre i jedna drugoj, a svaka to želi. Tada je lakše živjeti i djelovati prema onome kako stoji u našem geslu: Bogu, Redu i Narodu. Daj Bože da bude uvijek tako!

ŠTO IMA NOVA U KATOLIČKIM KNJIŽARAMA?

Papa Franjo i Benedikt XVI.: SAMO JEDNA CRKVA

Kršćanska sadašnjost objavila je dugoočekivani knjigu čiji su autori dvojica papa – papa Franjo i papa u miru, Benedikt XVI. Riječ je o knjizi *Samo jedna Crkva*, koja donosi prikaz kontinuiteta učiteljstva dvojice papa i posebnost njihova

pastoralnog stila, ali i pokazuje čitatelju da između Benedikta i Franje postoji ponajprije jedno živo zajedništvo u odanosti.

Ova knjiga trajni je znak njihove bliskoštiti, koja usporedno donosi glasove Benedikta XVI. i pape Franje o temama ključnim za sve muškarce i žene našega vremena. Od pet dijelova na koje je knjiga podijeljena, prva četiri dijela odgovaraju ciklusima kateheza (*Crkva i obitelj, Molitva, Vjera*), a u petom dijelu (*Istina i pravednost, milosrđe i ljubav*) riječ je o drugim temeljnim temama obrađenima u različitim ciklusima.

»Bog nije apsurdan, iako je otajstvo.«

»Molitva nije čarobni štapić.«

»Moliti znači osjetiti da je smisao svijeta izvan svijeta.«

»Bog ima slabost: slabost su mu ponizni.«

Ova knjiga donosi usporedne glasove dvojice papa, pape Franje i pape u miru Benedikta, o ključnim temama Crkve i učiteljstva.

»Novost u kontinuitetu«: riječi koje je Benedikt XVI. uporabio da bi definirao doprinos Drugoga vatikanskog koncila životu Crkve, mogu se primjeniti na djelovanje svih papa u odnosu na djelovanje njihovih prethodnika. Kada je riječ o papi Franji, novost i kontinuitet

imaju jedinstveno obilježje: nazočnost pape u miru uz njegova nasljednika.

Ovih godina vjernici su mogli zamijetiti ne samo posebnosti teoloških i pastoralnih stilova u tumačenju istoga učiteljstva nego i duboko zajedništvo u odanosti između dvojice papa. Ova knjiga trajni je znak te prisne bliskosti, koja usporedno donosi glasove Benedikta XVI. i pape Franje o temama ključnim za sve muškarce i žene našega vremena.

»Bog nije apsurdan, iako je otajstvo.« »Molitva nije čarobni štapić.« »Moliti znači osjetiti da je smisao svijeta izvan svijeta.« »Bog ima slabost: slabost su mu ponizni.« »Ne znači da automatski zna ljubiti bližnjega onaj tko pohađa kuću Božju i poznaje Božje milosrđe.« »Svetci su oni koji mijenjaju svijet na bolje, trajno ga preobražavaju.« Ovo su neke od dubokih riječi kojima nas pape poučavaju

Kako kardinal Pietro Parolin, državni tajnik *Svete Stolice*, piše u predgovoru, ova knjiga je »početnica kršćanstva« za reorientaciju glede vjere, Crkve, obitelji, molitve, istine i pravednosti, milosrđa i ljubavi. Duhovna utjeha dvojice prvosvećenika i različitost njihovih komunikacijskih stilova umnažaju vidike i obogaćuju iskustvo čitatelja: ne samo vjernika nego svih ljudi koji, u doba krize i nesigurnosti, prepoznuju u Crkvi glas koji može govoriti čovjekovim potrebama i težnjama«.

Papa Franjo - Jorge Mario Bergoglio: ŽELIM TI OSMIJEH

Osmijeh je milovanje, dar koji ima veliku vrijednost. Trebamo se iznova naučiti smiješiti, dopustiti da nas preplavi nova radost. Papa Franjo

Tema radosti jedna je od središnjih tema u naučavanju pape Franje, još potrebnija u ova „bolesna vremena“: Bog je radostan, svjedoči

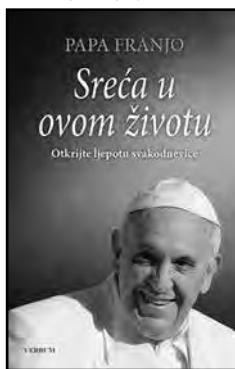
Papa na ovim stranicama koje predstavljaju proglašenje preporoda. U njima je sađana oslobađajuća poruka evanđelja, u konačnici i cijelo kršćanstvo: mi nismo na svijetu zato da ljudima namećemo obveze ili trapljenja ili te-re teže od onih koje već imaju, već da svjedočimo

i dijelimo lijep, nov i iznenadjujuć obzor. Istinska radost nije kratkotrajan osjećaj euforije ni iluzoran protuotrov onih koji ignoriraju patnju: ona proizlazi iz naše nade, konkretne nade koju nam ništa i nitko ne može oduzeti. To je radost koja uvijek ima posljednju riječ. A želja i dijeljenje osmijeha prvi je mali veliki korak da je doživite, obnovite se, preporodite.

U neizvjesnošću ispunjenoj sadašnjosti papa Franjo ovom knjigom svim ljudima nudi recept za istinsku sreću i za postizanje vedrine.

Papa Franjo - Jorge Mario Bergoglio: SREĆA U OVOM ŽIVOTU

Otkrijte ljepotu svakodnevice

Potraga za srećom zajednička je ljudima svih vremena i svih zemalja. Svaki je čovjek u potrazi za smislom, ostvarenjem snova, planova i nada. Za papu Franju uvažavanje našega svakodnevnog života duhovni je pothvat jer se duhovnost ne živi u teoriji nego u životnoj

stvarnosti onakvoj kakva jest, u kojoj smo pozvani otkriti ljepotu svakoga novog dana.

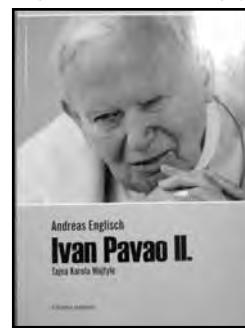
Sreća u ovom životu toplim, zanimljivim jezikom pristupačnim i vjernicima i nevjernicima daje čitateljima osnovne upute kako pronaći ljubav i sreću u ovom kaotičnom svijetu. Ova poticajna knjiga u kojoj su sabrane Papine nadahnjujuće misli iz propovijedi, govora, molitava i obraćanja ima snagu doprijeti do svakoga čovjeka, a njezine su teme općeljudske: potraga

za smislim, životna sreća, suočavanje s poteškoćama, jednostavnost, odnosi s drugima, suočavanje, iskrenost, razumijevanje, otvorenost i dobrom jernost, važnost radosna, pozitivna i konkretna pristupa životu, kako ne odustati od svojih snova itd.

U suvremenom svijetu prepunom užurbanosti i ova nadahnjujuća i za osobni rast korisna knjiga pomoći će čitateljima da pronađu put k duhovnom miru i radosnu životu u svakodnevici.

Andreas Englisch: IVAN PAVAO II.

Tajna Karola Wojtyle

Andreas Englisch gotovo je osamnaest godina kao novinski izvjestitelj pratilo papu Ivana Pavla II. u Vatikanu i na njegovim putovanjima diljem zemaljske kugle. Na izrazito zoran i zanimljiv način on opisuje što se uistinu odigrava iza kulisa crkvene države i kako je ovaj papa osvojio srca ljudi iz cijelog svijeta.

U knjizi Andreasa Englischha upoznajemo Karola Wojtylu iz neposredne blizine i počinjemo shvaćati u čemu su bile snaga i tajna toga čovjeka o kojem se toliko raspravljalo i kojeg toliko poštjuju. Knjiga *Ivan Pavao II. - Tajna Karola Wojtyle* jest biografija koja plijeni jedinstvenim uvidima, obiljem humora i iznimnom sugestivnošću.

“Vidio sam papu kako se smije i kako se plače. Gledao sam ga kako očajava, bio sam nazočan kad je činio pogreške i onda kad ih je pokušavao ispraviti, i bilo mi je dopušteno s njime o tome razgovarati. Saznao sam što ljuti Ivana Pavla II. i što ga gnjavi. Znao sam što je jeo, što bi rado činio, ali mu nije bilo dopušteno činiti, i ponekad sam vjerovao da sam naslutio o čemu je sanjao. Papa je dugo bio moj posao, ništa više, dok odjednom nije prestao biti samo posao”, napisao je u samom uvodu autor koji je na 290 stranica ove knjige donio predivnu sliku svetoga pape Ivana Pavla II. u konkretnim situacijama, onima povijesno

istaknutima, ali i svakodnevnim, kojima je novinar mogao svjedočiti iz neposredne blizine.

Neki od podnaslova knjige glase *U papinskem pulu, Tihe suze pred milijunima, Papamobil u prometnoj gužvi, Fatimska poruka, Papa u džamiji, Soba u Krakovu ...* Na kraju knjige autor donosi tzv. vremensku tablicu u koju je unio istaknute događaje iz života pape Ivana Pavla II., pa i niz manje poznatih zanimljivosti koje su ga obilježile.

SVETI DOMINIK U HRVATA

»Sveti Dominik u Hrvata« naslov je antologije koju su u povodu 800. godišnjice smrti svetoga Dominika i 800. obljetnice dolaska dominikana-

ca u hrvatske krajeve uredili Anto Gavrić i Božidar Petrač, a u suizdanju objavili Alfa i Dominikanska naklada Istina.

Sveti Dominik i Red propovjednika ostavili su duboke tragove u duhovnosti, znanosti i kulturi hrvatskoga naroda. U povodu ovih dviju

velikih obljetnica sabrano je na jednom mjestu, u jednoj knjizi na 984 stranice, sve ono što je o svetom Dominiku, utemeljitelju dominikanskoga reda, nastalo na hrvatskom tlu, sve ono što su tijekom povijesti, od njegova prvog spomena u hrvatskom narodu pa do naših dana napisali Hrvati, ali i pape iz onih prvih vremena poslije Svečeve smrti i pape koje su obilježili naše doba. Izbor predstavlja ono što su pisali hrvatski kardinali i biskupi, teolozi – znameniti dominikanci, povjesničari, kulturolozi i pjesnici, ali i izbor onoga što je pohranjeno u baštini hrvatske likovne umjetnosti. O 800. obljetnici smrti svetoga Dominika predstavlja se hrvatskoj najširoj javnosti ono što je baština svetoga Dominika tijekom gotovo osam stoljeća namrla hrvatskom narodu i kako je duboko utjecala na njegovu duhovnost i kulturu.

Sažetak: Godina 2021. godina je velikih obljetnica koje su iznimno važne u povijesti, duhovnosti i kulturi hrvatskoga naroda. Ona je godina u kojoj se obilježavaju dvije značajne

obljetnice: 800 godina smrti svetoga Dominika i 800. obljetnica dolaska dominikanaca u hrvatske krajeve. Sv. Dominik i Red propovjednika ostavili su duboke tragove u duhovnosti, znanosti i kulturi hrvatskoga naroda. U povodu 800. godišnjice smrti svetoga Dominika i 800. obljetnice dolaska dominikanaca u hrvatske krajeve sabrano je na jednom mjestu, u jednoj knjizi, sve ono što je o svetom Dominiku, utemeljitelju dominikanskoga reda, nastalo na hrvatskom tlu, sve ono što su tijekom povijesti, od njegova prvog spomena u hrvatskom narodu pa do naših dana napisali Hrvati, ali i pape iz onih prvih vremena poslije Svečeve smrti i pape koje su obilježili naše doba. Izbor predstavlja ono što su pisali hrvatski kardinali i biskupi, teolozi – znameniti dominikanci, povjesničari, kulturolozi i pjesnici, ali i ono što je pohranjeno u baštini hrvatske likovne umjetnosti. O 800. obljetnici smrti svetoga Dominika predstavlja se hrvatskoj najširoj javnosti ono što je baština svetoga Dominika tijekom gotovo osam stoljeća namrla hrvatskom narodu i kako je duboko utjecala na njegovu duhovnost i kulturu.

Wendy Shalit: POVRATAK ĆEDNOSTI

Nakladnička kuća Verbum u četvrtak 10. lipnja na konferenciji za medije predstavila je knjigu *Povratak čednosti*. Na konferenciji su sudjelovali dr. sc. Miro Radalj, direktor nakladničke kuće Verbum i mr. sc. Petar Balta, glavni urednik nakladničke kuće Verbum.

Nakladnička kuća Verbum upravo je objavila kulturnu knjigu *Povratak čednosti* autorice Wendy Shalit, koja na sveobuhvatan i vrlo zanimljiv način analizira kako smo došli do toga da smo izgubili vlastitu intimu i zašto je danas čednost važnija nego ikada dosada.

Kada je knjiga *Povratak čednosti* prvi put objavljena 1999. godine, njezina je mlada autorica iznenadila mnoge svojim pozivom da staromu idealu čednosti iznova posvetimo pozornost. Wendy

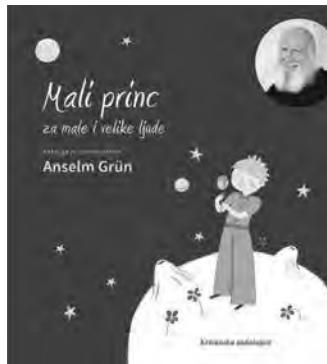
Shalit prva je koja je sustavno kritizirala model slobodnih seksualnih veza i podcrtala štetu koja nastaje od tolikoga premještanja seksualnosti u javni prostor. Stavljući u središte svojega zanimanja vrlinu čednosti, ona vrlo sustavno, preko niza različitih književnih, filozofskih i drugih kulturnih citata, demonstrirajući time i veliku naobraženost, dolazi do osnovne teze: trebamo rehabilitirati čednost kako bismo mogli ostvariti dubinu u odnosu sa suprotnim spolom, kako bismo se drugomogli potpuno predati i kako bismo mogli obnoviti napukline u suvremenome društvu.

Taj autoričin apel danas je još važniji. Jer dok nastavljamo pomicati granice prihvatljivoga poнаšanja, pritisak da se prevlada čednost i odbaci svaki osjećaj stida najveći je u ljudskoj povijesti, na što utječu i društveni mediji, koji sve više brišu granicu između javnoga i privatnoga života. Istovremeno, problemi s kojima se bore mlade žene postaju sve ekstremniji: od razočaravajućih usputnih veza, preko seksualnoga uznemirivanja, uhođenja i silovanja, do anoreksije i samoozljedivanja. Nudeći životnu alternativu svim tim negativnostima i frustracijama, ova je knjiga, dopunjena novim predgovorom koji se bavi jedinstvenim problemima s kojima se sada suočava društvo, stoga od presudne važnosti.

Povratak čednosti duboko je osoban prikaz i fascinantno intelektualno istraživanje svega što tvori naš svijet, od povjesnih načina ophođenja, preko umjetnosti, do suvremene popularne kulture i medija. Nadilazeći konzervativno-feminističke podjele, Shalit nas podsjeća na to da čednost nije puritanstvo, a ni poremećaj koji treba izlijeciti, nego najdublji instinkt, koji, ako ga iznova otkrijemo, ima moć očuvati u nama i našemu društvu ono što je dobro, a ono što nije - preobraziti.

MALI PRINC za male i velike ljude - kako ga je iznova otkrio Anselm Grün

Jedna od najljepših priča, *Mali princ*, otkako ju je 1943. objavio Antoine de Saint-Exupéry, neprestano privlači pozornost čitatelja diljem svijeta.

Sada ga je iznova otkrio benediktinac Anselm Grün, interpretirajući ga očima duhovnosti i povezujući s nizom motiva iz Novoga zavjeta i Isusovih djela.

Jedva su ikoju drugu knjigu tako rado čitali ne samo djeca nego i odrasli, kao što je to *Mali princ* francuskoga autora i pilota Antoinea de Saint-Exupéryja. Uvijek iznova u razgovorima i na predavanjima čuju se citati iz te knjige, kao na primjer: »Samo se srcem dobro vidi.«

Tko čita knjigu o *Malom princu*, dolazi u dodir s čežnjom za jednim drugim svijetom, za svijetom u kojem nas drugi ne vrednuju prema našem postignuću, u kojem je umjesto toga riječ o prijateljstvu i ljubavi, i u kojem se brinemo za ono što naš život doista čini vrijednim. Dok čitamo tu knjigu, uranjamo već u taj drugi svijet, koji se otvara nebu i njegovu sjaju. Doživljavamo sebe na nov način.

Posebnost ovog izdanja su misli odličnog p. Anselma Grüna koje je napisao za svako poglavlje. Time on nikako ne želi propisati kako trebamo čitati knjigu, već želi pomoći čitatelju da u slikama ove knjige prepozna sebe s bogatstvom svoje duše. Autor želi da „riječi ove knjige pomognu upoznati mudrost Vaše duše, kako biste joj vjerovali i slijedili je“ (iz predgovora).

Knjiga je opremljena jednostavnim i simpatičnim ilustracijama, a mogu je čitati i mali i veliki; mali će svojom djetinjom jednostavnošću vrlo lako razumjeti Malog princa i njegov pogled srca na svijet koji ga okružuje, a veliki će ponovno probuditi dijete u sebi, a istodobno će se moći zamisliti i duboko promišljati teme iz ove knjige pod vodstvom p. Anselma i njegovih riječi.

Knjiga je tvrdih korica, opremljena jednostavnim i simpatičnim ilustracijama na 60 stranica, a mogu je čitati i mali i veliki. (KS)

ŠTO KAŽU NAŠE NAJMLAĐE

DUHOVNA OBNOVA SESTARA JUNIORKI U ZAGREBU

U samostanu bl. Hozane Kotorske u zagrebačkom Trnju održana je duhovna obnova odnosno susret juniorki naše Kongregacije. Duhovnu obnovu predvodio je fra Stipan Klarić OFM, župnik i upravitelj samostana sv. Jeronima u Slanom. U molitvenu ozračju i razmatranju proveli smo prvi dan duhovne obnove, 30. travnja. Jutro smo započeli zajedničkom jutarnjom molitvom u kućnoj kapelici sv. Josipa (isto simbolično, budući da je godina sv. Josipa). Predavanje koje je fra Stipan održao odnosilo se na uskrsnuće Isusa Krista na temelju evanđeoskog odlomka Lk 24, 35-48. Isus se u tom odlomku ukazuje učenicima, jede s njima, razgovara. Na

temelju ponašanja Uskrsloga vidimo kakvo nas uskrsnuće očekuje, još više, uskrsnuće uključuje i prožima ne samo ljudski duh već njegovo čitavo biće – i duh i dušu i tijelo. Naglasak je stavljen na važnosti tijela jer su već u samim počecima kršćanstva, što se vidi i u novozavjetnim spisima, mnogi pošli u herezu – doketizam – koja je nijekala važnost tijela u kršćanskoj duhovnosti. Nakon toga slijedila je sveta misa. Poslijepodne smo iskoristili za kratki nagovor i pripremu za sakrament pomirenja, večernju molitvu, krunicu i klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom. Klanjanje je svojim razmatranjima također animirao fra Stipan. U subotu, 1. svibnja, hodočastili smo Majci Božjoj Bistričkoj. Tamo smo sudjelovali u slavlju svete euharistije, osobno se pomolili, prošetali te nastavili naše druženje putem Gornje Stubice gdje smo posjetili bistu i avion jednog od najpoznatijih pilota Hrvatskog zrakoplovstva i protuzračne obrane, Rudolfa Perešina. Vratismo se kući preko Sljeme uživajući u čistom i vedrom pogledu na cijeli grad Zagreb! Hvala Trojedinom Bogu na zajedništvu i mogućnosti susreta nas sestara s privremenim zavjetima!

s. Manes. Puškarić

SUSRET SESTARA JUNIORKI

U organizaciji Povjerenstva za početnu formaciju Hrvatske redovničke konferencije od 4. do 6. lipnja u Duhovno-obrazovnom centru Marijin dvor-Lužnica održava se godišnji susret sestara s privremenim zavjetima.

Na susretu sudjeluje šezdesetak redovnica iz različitih redovničkih zajednica, kao i više redovničkih odgajateljica.

Nizom predavanja pod zajedničkom temom „Dar vjernosti – radost ustrajnosti“, voditelj o. Ivan Ike Mandurić, SJ mladim redovnicama nastoji posvijestiti važnost njihova odaziva na Božji poziv, ali i prihvatanja svega što taj odaziv iziskuje. Bogu se predati bez pridržaja, vjerno, iz dana u dan i sve prihvati kao dar iz Božje ruke dovodi do radosti, istinske radosti. Vjernost je uostalom tajna radosti. Bog treba dragovoljce

koji bi današnjem čovjeku, poput živih pokaznica svjedočili da je Bog vjeran, da je vjernost Božja osobina.

Susret sestara s privremenim zavjetima ove godine je održan u Duhovno-obrazovnom centru „Marijin dvor“ u Lužnici od 4. do 6. lipnja 2021. Voditelj susreta bio je p. Ike Mandurić, DI, a sudjelovalo je oko šezdesetak redovnica iz različitih redovničkih zajednica. Među njima bile i nas tri dominikanke – s. Manes, s. Zorana i s. Natalija.

Jednokatni barokni dvorac Lužnica, nalazi se nedaleko od Zagreba i jedan je od najslikovitijih dvoraca Hrvatskoga zagorja i kulturni spomenik prve kategorije. S velikom okolnim perivojem i jezerom čini jedinstvenu prostornu cjelinu. Obasjan suncem s velikom terasom s koje se pruža prekrasni vidik na čitavi kraj, tajanstveni dvorac prati tijek dana i životnih zbivanja, te u svoje stranice upisuje sudbine onih koji u njemu nalaze mir svoje duše. Svojim šumarcima, jezerom i sjenicama prostrani park Lužnice svima nam je postao omiljeno mjesto mira, opuštanja, meditiranja i ljepote. A dva i pol kilometra duga šetnica svojim vijugavim stazama parku daje osobiti čar. „Očarane“ ljepotom prirode zajedno sa ostalim sestrama provele smo dva prekrasna dana.

U petak, u popodnevnim satima, stigle smo u Lužnicu u pratinji Časne majke. Ondje su nas srdačno dočekale sestre milosrdnice. Nakon

kratkog razgovora i okrijepe, s. Tea nas je uputila do naših soba gdje smo bile smještene. Uživale smo u ljepoti prostora koji nas okružuje, ali i u susretima sa nekim već od prije poznatim licima. Dan smo priveli kraju Večernjom molitvom i euharistijskim slavlјem, te zajedničkom večerom.

Raspored susreta sastojao se od liturgije časova (Jutarnja, Večernja, Srednji čas), zajedničkih obroka, euharistijskog slavlјa, klanjanja pred Presvetim, odmora, zajedničkog druženja, te niza predavanja pod zajedničkom temom „Dar vjernosti – radost ustrajnosti.“

Kao mladim redovnicama pater Ike nam je nastojao posvijestiti važnost našeg odaziva na Božji poziv, ali i prihvaćanja svega što taj odaziv iziskuje. Pater je stavio naglasak na to kako se Bogu treba predati bez pridržaja, vjerno, iz dana u dan i sve prihvati kao dar iz Božje ruke. Tačko povjerenje i predanje dovodi do istinske radoći. U svojim nagovorima često se osvrtao i na lik sv. Petra te mnoge šaljive zgode iz svog vlastitog života i redovničkog hoda.

Mislim da je ovaj susret još dublje u svakoj od nas potaknuo zahvalnost za dar poziva, za dar redovničkog života. Biti redovnica je prekrasan dar, najljepša milost koju Bog može dati čovjeku. Kao redovnice pozvane smo svjedočiti da je Bog vjeran te da je vjernost Božja osobina. Ali ne smijemo zaboraviti da ta vjernost treba biti prožeta radošću. Istinskom radošću.

Tako, istinski radosne i ispunjene, vratile smo u svoje zajednice nastojeći još više i još radosnije služiti Bogu, Redu i narodu!

s. Natalija Cindrić

PRIČA O ČETIRI REDOVNIČKA POZIVA – SIVE, BIJELE, CRNE, ALI SVE ISPUNJENE I RADOSNE!

“Ove četiri djevojke su se odvažile. Odvezale su svoj brod i zaplovile. I još putuju. I raduju se. Jer Bog je ljubav i radost, a biti Njegova, gledati ljude s kojima si počeo studirati kako rastu i raduju se u svome pozivu redovnice je uistinu predivno”. Pročitajte prekrasnu priču o Božjoj providnosti u životima ovih četiriju djevojaka, danas Kristovih zaručnica.

Njihovi putevi su jedno vrijeme bili spojeni, svaki dan, zahvaljujući faksu i predavanjima, a nakon toga, svaka je od njih krenula svojim putem redovničke formacije. Pročitajte svjedočanstvo četiriju mladih redovnica koje su se odvažile – odvezale su svoj brod, zaplovile i putuju s Kristom.

Svjedočanstvo je objavljeno na Facebook stranici Sestre dominikanke Kongregacija svetih Andjela Čuvara – RH i prenosimo ga u cijelosti.

Bijaše to 2012. godina. Završetak srednjoškolskog obrazovanja i odlazak u veliki grad, metropolu Zagreb. Slijedi školovanje na Katoličkom bogoslovnom fakultetu s različitim novim ljudima! Četiri različite djevojke, 1993. godišta, uputile su se u novu etapu života. Svaka od njih imala je neke svoje planove, ideje, ideale, zamisao studiranja.

Upoznaše se i njih četiri. Svaki dan zajedno slušahu predavanja, neke su zajedno i provodile sate nad knjigom, odlazile u menzu, na svete mise u Svetu Mati Slobode i na Knežiju. Ok, prebacujem u prvo lice jednine!

Zajedno smo učile, išle na faks...

Kad sam prvi put upoznala Anamariju, stajali smo u redu ispred referade. Tad je imala hlače i bijelu majicu. Idući put kad sam je vidjela bila je

u crnoj sukњi. "Ti si kandidatica?" Daaa. Svima na godini je to bilo predobro i preslatko! Naime, Anamarija Vuković je upisala faks kao kandidatica Družbe Kćeri Milosrđa TSR sv. Franje (bl. Marija Propetog Petković)

Kristinu Injić znala sam više iz susreta. Ona se više družila s Anamrijom, dok sam se ja više družila s Andrejom Žiher. Andreja je živjela u domu na Savi, a ja na Jarunu, u domu sestara Kćeri Marije Pomoćnice (salezijanke). Andreja i ja smo se stoga više vidale a i družile. Zajedno smo učile, išle na faks, ponekad zajedno i na misu (Knežija, Jarun).

Bog je svaku pozvao da bude u potpunosti Njegova!

No ono što nam je svakoj bilo zajedničko, a to smo postepeno otkrivale, jest da nas je Bog svaku pozvao da bude u potpunosti Njegova kao redovnica.

Tako je s vremenom Kristina postala kandidatica sestara Družbe Kćeri Milosrđa. Andreja je postala kandidatica sestara Kćeri Marije Pomoćnice (salezijanke) Ja, Romana Puškarić, postala sam kandidatica sestara dominikanki. Anamarija je, kako već napisah, bila već kandidatica sestara Kćeri Milosrđa.

Naši putevi su jedno vrijeme bilo spojeni, svaki dan, zahvaljujući faksu i predavanjima. Nakon toga, svaka je od nas krenula svojim putem redovničke formacije (novicijat, polaganje prvih zavjeta...). Ali...postadosmo s. Marija Anamarija Vuković, s. Marija Kristina Injić, s. Andreja Žiher, s. Manes Puškarić. Sive, bijele, crne, ali sve – ispunjene, radosne!

Ako riskiraš za Boga, Bog daje milost na milost!

I to je ono što najviše veseli. Sve ove godine, ovih osam godina, mi smo u svakom našem susretu radosne. Lijepo je vidjeti one osobe koje je Bog jednom stavio na isti put, istog godišta, da gledaju jedna drugu kako rastu u Njegovom posebnom pozivu za služenje Crkvi.

Djevojke. Ukoliko u srcu osjećate da imate poziv, nemojte se bojati odgovoriti na njega. Bog traži odlučnost! Ako riskiraš za Boga, Bog daje milost na milost! Ako nam daje i bez naših rizika, koliko tek daje s rizicima.

Ove četiri djevojke su se odvažile. Odvezale su svoj brod i zaplovile. I još putuju. I raduju se. Jer Bog je ljubav i radost, a biti Njegova, gledati ljude s kojima si počeo studirati kako rastu i raduju se u svome pozivu redovnice je uistinu predivno!

s. Manes Puškarić

S. Emilija Goravica

(1889. – 1967.)

Napustivši u 25. godini života rodni Šipan i pridruživši se Kongregaciji sestara dominikanki sv. Andjela čuvara, s. Emilija Goravica djelovala je u više samostana i filijala, vršeći u nekima službu priore i starješice. Brojni premještaji u njezinu redovničkom životu nisu bili rezultat nemirne naravi, nego baš suprotno, činjenice da je s. Emilija bila blage i miroljubive naravi, pa je tako djelovala i na sredine u kojima je boravila. K tome, isticala se molitvenim duhom i vjernim opsluživanjem redovničkih pravila te ljubavlju prema Kongregaciji i prema potrebnima kojima je služila. Pritom nam je naglasiti da se njezin redovnički život uglavnom odvijao u teškim društvenim prilikama Prvoga i Drugoga svjetskoga rata, a potom poratnoga neprijateljstva komunističkih vlasti prema Crkvi. Kroz dva svjetska rata s. Emilija nije prestala služiti potrebnima, a nakon Drugoga svjetskoga rata neumorno se, premda uzaludno, morala boriti za osnovna ljudska prava svojih sestara u komunističkoj Jugoslaviji. Od dolaska u samostan do kraja Drugoga svjetskoga rata sudjelovala je u podizanju nekih filijala, ponekad i kao jedna od njihovih prvih članica, a nakon rata je gledala kako komunističke vlasti oduzimaju sestrama dječje vrtiće i dijelove samostanâ kojima je ona kao priora upravljala. I u tim teških prilikama sačuvala je mir i dostojanstveno držanje. Svojim primjerom izgrađivala je sestre, pozitivno utjecala na Kongregaciju i na zajednice u kojima je djelovala te pružila primjer uzornoga redovničkoga života i strpljivoga nošenja križa. Sestre su je zbog toga voljele, a osobe izvan samostana iznimno poštivale.

Djetinjstvo i mladost

U Suđurđu na Šipanu, u težačkoj obitelji Petra Goravice i Kate rođene Grkeš, 16. listopada 1889. svjetlo dana ugledala je njihova kćerka Frana. Poslije četiri dana, 20. listopada krštena je u Pakljenoj.¹ Osim nje, roditelji su imali još dva sina i četiri kćeri.² Franina pet godina starija sestra Marija udala se u Gruž za Ivana Batistića s kojim je dobila nekoliko djece, među njima i buduću dominikanku s. Gabrielu Batistić (1912.

– 1998.). Premda je veliku ulogu kod njezina dolaska u samostan imao njezin tadašnji župnik, dominikanac o. Pio Maroević, ne treba ipak sumnjati da se s. Gabrijela ugledala i u primjer svoje tete, s. Emilije.

U rodnom mjestu Frana je završila šest razreda osnovne škole.³ Nažalost, o njezinu djetinjstvu i mladenačtvu prije dolaska u samostan ništa se ne zna, pa ni što ju je potaknulo da se u 25. godini života pridruži Kongregaciji sv. Andjela

¹ Usp.: Hrvatski državni arhiv u Zagrebu, mikrofilmirano gradivo, Matična knjiga rođenih Suđurađ 1834.-1903., f. 89, br. 8/1889. Petar Goravica rođen je 20. VI. 1843. u Suđurđu, a Kata Grkeš 21. II. 1848. također u Suđurđu. Tu su se 16. VII. 1877. i vjenčali. Usp. Hrvatski državni arhiv u Zagrebu, mikrofilmirano gradivo, Matična knjiga vjenčanih Suđurađ 1858.-1945., f. 11.

² Usp. Hrvatski državni arhiv u Zagrebu, mikrofilmirano gradivo, Matična knjiga rođenih Suđurađ 1834.-1903., f. 89, f. 70 (br. 2/1878.), f. 73 (br. 1/1880.), f. 76 (br. 5/1881.), f. 81 (br. 11/1884.), f. 85 (br. 3/1887.) i f. 95 (br. 4/1894.).

³ Usp. Arhiv Kongregacije sv. Andjela čuvara (dalje: AKSAČ), Zbirka osobnika časnih sestara dominikanki (dalje: ZOČSD), osobnik s. E. Goravice.

čuvara. Zna se samo da je 15. ožujka 1914. pri-mljena u samostan u Korčuli.⁴ Tu je, poslije ne-punih osam mjeseci, 1. studenoga 1914. stupila je u novicijat. Prve zavjete položila je 1. stude-noga 1915., a doživotne 1. studenoga 1920. No, kako je bila lakše bolesna, doživotne zavjete nije položila u crkvi, nego u svojoj sobi, na kreve-tu.⁵ Iz *Knjige preminulih sestara* saznaće se da je bolovala od teške upale zglobova, što je ostavi-lo trajne posljedice na njezino zdravlje. Unatoč tome, požrtvovno je i marljivo vršila službu ku-harice u nekoliko filijala i samostana.⁶

U Korčuli je od siječnja 1917. radila u Zaklo-ništu siromaha⁷ te je u doba Prvoga svjetskog rata razvila humanitarni rad među djecom i mladima. Zbog toga ju je posljednji austro-ugar-ski car, današnji blaženik Karlo I., nedugo prije prisilnoga napuštanja carskoga trona, 5. svibnja 1918., zbog zasluga "na polju dječje obrane i mlađenačke njege", odlikovao ratnim križem za građanske zasluge četvrtoga razreda.⁸

Između dvaju svjetskih ratova

Iz Korčule je s. Emilija 8. listopada 1919. premje-štena u samostan sv. Martina u Splitu,⁹ a odatle 19. listopada 1921. u šibenski samostan.¹⁰ No, poslije manje od četiri godine vratila se u Split, ali ne u samostan sv. Martina. Naime, nakon povlačenja sestara milosrdnica iz splitske Puč-ke kuhinje, dominikanke su pozvane da prihva-te rad u toj ustanovi, u sklopu koje se nalazilo i dječje zabavište. Vrhovno vijeće Kongregacije prihvatio je ponudu pa je časna majka Andjela Milinković 1. srpnja 1925. otpratila tamo prve

sestre, među njima i s. Emiliju.¹¹ Sve su, kako kaže s. Andelika Prizmić, bile "savjesne radnice, dobre redovnice, živi primjeri izdržljivosti i rada do iscrpljenja."¹²

Vjerojatno u drugoj polovici 1929., domini-kankama je stigao poziv da preuzmu svakodnevnu skrb za štićenike zagrebačkoga Doma milosrđa i za ostale siromahe koji tu navraćaju, čim te godine bude dovršena njegova gradnja. Kad je u tom pogledu sve konačno bilo uređe-no, časna majka Andjela Milinković osobno je 4. prosinca 1929. otpratila u Zagreb sestre Katarinu Milašić i Emiliju Goravicu da preuzmu službu u toj ustanovi.¹³ Tako su njih dvije posta-le prve dvije dominikanke koje su se nastanile u Zagrebu, a Dom milosrđa svečano je otvoren samo nekoliko dana nakon njihova dolaska, 8. prosinca. Tom svečanom činu prisustvovali su brojni uglednici, među njima nadbiskup Antun Bauer, ban i humanitarni djelatnik Josip Šilović (izaslanik kralja Aleksandra I. Karađorđevića), gradonačelnik Stjepan Srkulj i brojni drugi. Se-strama u Domu milosrđa pridružila se u siječ-nju 1930. s. Amata Kovačević, prva starješica nove filijale. Bio je to skromni početak rada prve filijale sestara dominikanki u Zagrebu. U njoj su skrbile za siromašne starce i starice koji nisu imali krova nad glavom, a znalo ih je biti do 260. Također, svakodnevno su pripremale hranu za nekoliko stotina siromaha koji nisu stanovali u Domu milosrđa, ali su dolazili preko dana i tu su se hranili.¹⁴

S. Emilija kuhala je u Domu milosrđa deset mjeseci, do povratka u splitsku Pučku kuhinju

4 Usp. ZOČSD, osobnik s. E. Goravice.

5 Usp. AKSAČ, *Knjiga oblačenja i zavjetovanja 1*, dne 1. XI. 1914., 1. XI. 1915. i 1. XI. 1920.

6 Usp. ZOČSD, osobnik s. Emilije Goravice.

7 Usp. AKSAČ, Protokoli spisa Vrhovne uprave (dalje: PSVU), br. 3/1917. od 22. I. 1917.

8 Usp. AKSAČ, Spisi Vrhovne uprave (dalje: SVU), bez br./1918., O. Andeo Marija Miškov sestrana dominikankama, Korčula, 24. V. 1918.

9 Usp. SVU, br. 12/1919., S. Imelda Jurić s. Emiliji Goravici, Korčula, 8. X. 1919.

10 Usp. SVU, bez. br./1921., *Osuda*, Korčula, 19. X. 1921.

11 Usp.: AKSAČ, *Kronika Kongregacije svetih andela čuvara 1922.-1942.* (dalje: KKSAČ 1), dne 1. VII. 1925.; ZSVV 1, dne 9. V. 1925.; *Status personalis et localis Dioecesis Spalatensis et Makarskensis pro anno Domini MCMXXV.* Spalati 1925., str. 148.

12 Andelika PRIZMIĆ: *Povijest Kongregacije.* U: *Ave Maria*, 3 (1974) 3, str. 70-71.

13 Usp. KKSAČ 1, dne 4. XII. 1929.

14 Usp. Ivan ARMANDA: *85. obljetnica dolaska sestara dominikanki u Zagreb.* U: *Ave Maria*, 33 (2014) 3, str. 100-101.

(u međuvremenu preimenovanu u Gradsku kuhinju) u listopadu 1930.¹⁵ Tu je 9. rujna sljedeće godine imenovana starješicom,¹⁶ a poslije prvoga mandata, povjeren joj je 6. ožujka 1932. i drugi.¹⁷ No, već 26. prosinca te godine vratila u zagrebački Dom Milosrđa, i to na službu starješice.¹⁸ Drugi njezin boravak u ovoj ustanovi potrajan je dvije godine. Jedan od rijetkih izvora iz tog doba, izvještaj časne majke Andeleta Milinković zagrebačkom Nadbiskupskom duhovnom stolu od 22. ožujka 1933., bilježi da u Domu

milosrđa tri sestre njeguju starice i starce, a s njima stanuju i dvije sestre koje se školuju u Zagrebu. Tako je u Domu bilo ukupno pet sestara.¹⁹

S. Bernardina Sardelić Kraljević, starješica filijale sestara dominikanki u dječjem antimalariačnom lječilištu na Čiovu, premještena je u studenom 1934. u Bol na Braču,²⁰ pa je na njezino mjesto na Čiovu poslana s. Emilija. Nažalost, točan datum njezina imenovanja nismo pronašli, no to se nedvojbeno dogodilo u studenom 1934. ili najkasnije u prosincu te godine. Poslije četiri godine, 15. kolovoza 1938. izvijestila je Vrhovni zbor Kongregacije da je čiovská filijala, u kojoj djeluju četiri sestre, "isključivo posvećena njezi bolesne djece kojih ima redovito 80-90, a isti se izmjenjivaju svako 3 mjeseca."²¹

Petnaest dana nakon što je Vrhovnoj upravi poslala izvještaj o čiovskoj filijali, s. Emilija je 30. kolovoza 1938. ponovo premještena u Zagreb, ali ne u Dom milosrđa kao ranije, nego na mjesto starješice u Domu za majke i dojenčad.²² Iz sačuvanih vreda ne može se utvrditi da je tu službu i preuzeila, jer joj je poslije malo više od jednog mjeseca, 10. listopada 1938. te godine, izdan dekret imenovanja starješicom u Zemunu.²³ Tu je ostala dvije godine, do studenoga 1940. U njezinu je osobniku u Arhivu Kongregacije zabilježeno da je zbog rata morala bježati iz Zemuna,²⁴ što je malo vjerojatno, jer je njezina nasljednica bez ikakvih problema došla u Zemun i preuzela starješinsku službu. Ukoliko je s. Emilija i morala bježati iz Zemuna, ostaje nejasno zbog kojih razloga i kome se eventualno zamjerila.

15 Usp. PSVU, br. 31 od 7. X. 1930.

16 Usp. AKSAČ, *Zapisnici sjednica Vrhovnoga vijeća 1905.-1970.* (dalje: ZSVV 1), dne 9. IX. 1931.

17 Usp. ZSVV 1, dne 6. III. 1932.

18 Usp. ZSVV, 1 dne 26. XII. 1932.

19 Usp. SVU, br. 7/1933., S. Andela Milinković Nadbiskupskom duhovnom stolu u Zagrebu, Korčula, 22. III. 1933.

20 Usp. KKSAČ 1, dne 19. XI. 1934.

21 AKSAČ, Kutija *Dokinute kuće i filijale*, Fascikl Čiovo, S. Emilija Goravica Vrhovnom zboru Kongregacije, Čiovo, 15. VIII. 1938.

22 Usp. ZSVV 1, dne 30. VIII. 1938.

23 Usp. ZSVV 1, dne 10. X. 1938.

24 Usp. ZOČSD, osobnik s. E. Goravice.

Na čelu šibenskoga samostana u doba Drugoga svjetskoga rata

Dana 5. studenoga 1940. istekao je mandat šibenskoj priori s. Terezi Aljinović. Ona je premještena u Zemun,²⁵ a iz Zemuna je na službu priore samostana Gospe od Ružarija u Šibeniku došla s. Emilija. Upravljanje samostanom preuzeila je 27. studenoga²⁶ i, premda mandat priore redovito traje tri godine, ostala je na službi do rujna 1945. Istini za volju, Vrhovno vijeće je 8. srpnja 1943. novom priorom imenovalo s. Paulu Grandov,²⁷ ali ona zbog teških ratnih okolnosti nije mogla doći u Šibenik. Dapače, došlo je do prekida komunikacije između Vrhovne uprave Kongregacije u Korčuli i pojedinih samostana, među kojima i šibenskim. Dokazuje to zapis u kronici Kongregacije iz studenoga 1944. gdje izrijekom stoji da Vrhovna uprava ne zna što je sa sestrama u Šibeniku jer nema kontakta s njima.²⁸ U takvim okolnostima s. Emilija je jednostavno nastavila upravljati šibenskim samostanom, sa čime se i Vrhovna uprava, u kratkim intervalima omogućene komunikacije, vjerojatno složila.

Nažalost, s. Emilija nije u samostanskoj kronici ostavila mnogo podataka. Uglavnom je unosila kratke zapise o održavanju ura klanjanja pred presvetim oltarskim sakramenton u samostanskoj kapeli, o održanim duhovnim vježbama te o nekim drugim događajima i smrtima dviju sestara.²⁹ Te bilješke ipak nisu beznačajne jer svjedoče da je s. Emilija sa sestrama u šibenskom samostanu u ratnim danima bila duboko uronjena u molitvu, čvrsto se pouzdavajući u Boga i predajući se u Njegove ruke.

Nešto podataka o zbivanjima u šibenskom samostanu u doba priorata s. Emilije pronašli smo

u kronici obližnjega franjevačkoga samostana sv. Lovre. Taj samostan teško je stradao 13. prosinca 1943. u anglo-američkom bombardiranju Šibenika, pa su dominikanke priskočile upomoći unesrećenim franjevcima i ponudile im da dolaze u njihov samostan na doručak, ručak i večeru te da, prema potrebi, i misu slave u njihovoj samostanskoj kapeli. Franjevcu su sve to prihvatali, pa zahvalni kroničar samostana sv. Lovre 24. prosinca 1943. za dominikanke kaže da su "tako ljubazne i dobre te su nam u svemu pri ruci."³⁰ Sutra, na Božić 1943., dominikanke su priredile ručak, koji je za one teške ratne dane bio po-prilično svečan. O tom kroničar samostana sv. Lovre piše: "Danas su nam č. Sestre pripremile lijep ručak; da i nije rat bilo bi dovoljno; imale su pulastre te su ih ubile, pa opet neko im dao bržole te su nam i to sa salatom pripremile. Bog im platio! Ta poslijе svega su nam zgotovile po šalicu kave. To je danas rijetkost i nema novaca koji bi je mogli platiti."³¹

Budući da su nakon bombardiranja svoga samostana franjevcu, kako sami kažu, "spali na teret čč. ss. dominikanki", gvardijan fra Špiro Živković predložio je sestrama da im, prema svojim skromnim mogućnostima, daje plaću. No, svjesna da sa sestrama pomaže kršćansku braću i članove bratskoga Franjevačkoga reda koji su ratnim razaranjem mnogo toga izgubili te gotovo ostali bez krova nad glavom, priora s. Emilija zahvalila se na ponudi i odbila primati plaću za ovu samaritansku djelatnost. Franjevački gvardijan je ipak, u znak zahvalnosti, u ožujku 1944. pismeno zahvalio dominikankama za iskazano milosrđe i 22. ožujka slavio misu za njih. Pismenoj zahvali priložio je i 10.000 kuna "kao jedno malo priznanje za njihov trud".³² Lijepu gestu

25 Usp. Arhiv samostana Gospe od Ružarija u Šibeniku, *Kronika samostana Gospe od Ružarija 1905. – 1953.* (dalje: KGRŠ 1), dne 5. XI. 1940.

26 Usp. KGRŠ 1, dne 27. XI. 1940. U samostansku kroniku svojom je rukom zapisala: "Dne 27. XI. 1940. nastupila tešku službu starešinstva." Ondje.

27 Usp. ZSVV 1, dne 8. VII. 1943.

28 Usp. AKSAČ, *Kronika Kongregacije Svetih anđela čuvara 1943. – 1965.*, dne 10. XI. 1944.

29 Usp. KGRŠ 1, dne 27. XI. 1940. do IX. 1945.

30 *Ljetopis samostana sv. Lovre u Šibeniku (1923.-1945.).* Priredio Petar Bezina, Split 1996., str. 162.

31 *Isto*, str. 163.

32 *Isto*, str. 175.

gvardijan je učinio i 19. kolovoza 1944. povodom imendana s. Emilije. O svom trošku nabavio je sve za svečani ručak i predao kuharici, pa su franjevci i dominikanke zajedno proslavili priorin imendant.³³

Zahvaljujući kronici franjevačkoga samostana sv. Lovre zna se da je s. Emilija sa sestrama oko Uskrsa 1944. u samostanu počela dijeliti hranu za osamdesetak siromašne djece. Hranu su im poslale hrvatske vlasti iz Zagreba, što su im nakon dolaska na vlast zamjerili partizani. Dominikanke su ipak još neko vrijeme nastavile svakodnevno okupljati siromašnu djecu na jutarnjoj misi kod franjevaca i potom u svom samostanu na doručku.³⁴

Kad je s. Emilija preuzeila upravljanje šibenskim samostanom, u njemu se nalazio i dječji vrtić. No, vođeni neprijateljstvom prema Katoličkoj Crkvi, čim su u studenom 1944. preuzeli vlast u Šibeniku, komunisti su počeli otpuštati redovnice iz bolnica, odgojno-obrazovnih i drugih državnih ustanova, ali i ukidati vjerske odgojno-obrazovne ustanove. U siječnju 1945. odlučili su oduzeti dominikankama njihov dječji vrtić i u istim prostorima voditi svoj. S. Emilija osobno je 23. siječnja otišla kod predsjednika gradskoga Narodnooslobodilačkoga odbora Šime Antića i žalila se zbog te odluke, ističući da dominikanke "žive sa svojim zabavistem." Antić joj je odgovorio da joj on ne može pomoći i savjetovao joj je neka se obrati msgr. Svetozaru Rittigu,³⁵ koji se nalazio u samostanu franjevaca konventualaca. Pravdajući se da je bolestan, Rittig je odbio primiti s. Emiliju, ali

se ipak raspitao o razlogu njezina dolaska. Saznавши o čem je riječ, poručio joj je: "To i slično što se događa i vama i popima i fratrima, to sve nije ništa što će vam se još dogoditi, bilo ovdje u Šibeniku, bilo u drugim gradovima, a osobito u Zagrebu kad tamo prispiju partizani (...). Podite k biskupu pa nek vam on savjetuje što da radite."³⁶

S. Emilija uistinu se obratila šibenskom biskupu Jeronimu Miletiju, koji joj je savjetovao "da svoga zabavišta ne dadu nikome, jer da partizani u svojim pravilima poštivaju privatno pravo vlasništva."³⁷ Koliko se biskup prevario dokazuje činjenica da su partizani ipak proveli svoj plan ukinuvši 1. lipnja 1945. sestrinski vrtić i otvorivši u istim prostorima svoj.³⁸ Tako je dječji vrtić šibenskih dominikanki nakon 30 godina i šest mjeseci plodonosna rada prisilno zatvoren.

Osim što se uzalud trudila sačuvati samostanski dječji vrtić, s. Emilija morala se boriti i protiv zauzimanja dijelova samostanske zgrade. Ni ta njezina borba nije bila uspješna. Svojom je rukom 1. svibnja 1945. u samostansku kroniku zapisala: "iznajmiše odnosno uzeše naši borci naš Samostan i to podrum i dva kata na svoju porabu."³⁹ Ti prostori sestrama su vraćeni poslije jedne godine, no s. Emilija u to doba više nije bila u Šibeniku.⁴⁰

Službe u poratnom Zagrebu

Dana 10. listopada 1945. s. Emilija oputovala je u Zagreb kako bi tamo, u svojstvu priore, preuzeila upravljanje samostanom bl. Hozane Kotorke.⁴¹ Nakon prvoga mandata, povjeren joj

33 Usp. *Isto*, str. 184.

34 Usp. *Isto*, str. 203.

35 Svetozar Rittig (Brod na Savi, 1873. – Zagreb, 1961.) bio je svećenik Zagrebačke nadbiskupije, povjesničar i političar. Nedugo nakon ustupstave NDH, u lipnju 1941., pobegao je u Hrvatsko primorje i 1943. pristupio partizanima. Od svibnja 1944. bio je vijećnik, potom član Predsjedništva ZAVNOH-a, od rujna 1944. bio je na čelu Komisije za vjerske poslove pri ZAVNOH-u, poslije pri Predsjedništvu vlade NR Hrvatske, u kojoj u veljači 1946. postaje ministar bez lisnice. Više o njemu vidi u: Margareta MATIJEVIĆ: "Između partizana i pristojnosti". *Zivot i doba Svetozara Rittiga (1873.-1961.).* Zagreb 2019.

36 *Ljetopis samostana sv. Lovre*, str. 216.

37 *Isto*, str. 216.

38 Usp. KGRŠ 1, dne 1. VI. 1945.

39 KGRŠ 1, dne 1. V. 1945.

40 Usp. KGRŠ 1, dne 9. VII. 1946.

41 Usp.: KGRŠ 1, dne 10. X. 1945.; ZSVV 1, dne 28. VIII. 1945.

je 15. rujna 1948. i drugi,⁴² pa je u povijest zagrebačkoga samostana ušla kao prva sestra kojoj je dvaput uzastopce povjerena služba njegove priore. No, drugi mandat potrajavao joj je svega sedam mjeseci, do travnja 1949., kad je novom priorom imenovana s. Ignacija Bojanović.⁴³

Došavši na službu priore u Zagrebu, s. Emilija zatekla je situaciju sličnu onoj u Šibeniku. I tu su komunističke vlasti 1945. zauzele dio samostana i odlučile oduzeti sestrama njihov dječji vrtić. Unatoč intervenciji Nadbiskupskoga duhovnoga stola, komunističke vlasti su 19. lipnja 1946. donijele odluku o preuzimanju sestrinskoga dječjega vrtića. S. Emilija je uložila žalbu u kojoj je, među ostalim, kazala da se vrtić nalazi u njihovoj samostanskoj zgradbi, u kojoj se još nalaze župna kapela i župnikov stan, te se služi samostanskom kuhinjom, hodnicima i drugim samostanskim prostorima i inventarom.⁴⁴ Žalba nije uvažena, nego je 17. kolovoza 1946. potvrđena odluka o oduzimanju vrtića pa je odgojiteljica s. Blaženka Apan 29. kolovoza predala komunističkim službenicima blagajničku knjigu i drugu dokumentaciju vrtića.⁴⁵ Naknadno je, na zahtjev s. Andelete Milinković, odlučeno će se samostanu plaćati najam od 2.400 dinara mjesečno za prostore u kojima će raditi državni dječji vrtić, počevši od 1. kolovoza

1947.⁴⁶ Malo poslije toga, 21. kolovoza 1947. obavljena je primopredaja inventara samostanskoga dječjeg vrtića⁴⁷ kojega su vlasti preuzele 1. listopada te godine i nastavile ga voditi u samostanu.⁴⁸ Poslije pet mjeseci, u ožujku 1948. dječji vrtić je iseljen iz samostana, ali dominikankama nisu vraćeni prostori u kojima je on djelovao,⁴⁹ nego su tu smještene opća i zubna ambulanta.⁵⁰

Potkraj ožujka 1948. komunističke vlasti oduzele su samostanu dvije velike i jednu malu sobu na prvom katu te dvoranu i blagovaonu u prizemlju, dodijelivši ih Prosvjetsnom otsjeku "za upotrebu istih za kulturne svrhe."⁵¹ S. Emilija uime samostana i vlč. Dragutin Kociper uime župe Krista Kralja podnijeli su zajedničku žalbu na tu odluku,⁵² ali je ona odbijena uz obrazloženje da te prostorije nisu bile korištene

S. Emilia Goravica (sjedi u sredini) sa sestrama ispred kuće u Subotici

42 Usp. ZSVV 1, dne 15. IX. 1948.

43 Usp. Arhiv samostana bl. Hozane Kotorka u Zagrebu (dalje: AHKZ), Dokumentacija o preminulim sestrama, kutija 2, svežanj 1, S. Česlava Andreis s. Ignacijski Bojanović, 4. IV. 1949.

44 Usp. AHKZ, Fascikl *Dječji vrtić Paromlinska – Bosutska*, Samostan sestara dominikanki Socijalnom odjelu Gradskoga narodnoga odbora u Zagrebu, nedatirani i nepotpisani koncept pisma.

45 Usp. AHKZ, Fascikl *Dječji vrtić Paromlinska – Bosutska*, *Zapisnik*, Zagreb, 29. VIII. 1946.

46 Usp. AHKZ, Fascikl *Dječji vrtić Paromlinska – Bosutska*, *Ugovor*, Zagreb, 12. IX. 1947.

47 Usp. AHKZ, Fascikl *Dječji vrtić Paromlinska – Bosutska*, *Zapisnik*, Zagreb, 12. VIII. 1947.

48 Usp. AHKZ, Fascikl *Dječji vrtić Paromlinska – Bosutska*, Odsjek za socijalnu zaštitu Narodnog odbora Trnje samostanu sestara dominikanki u Trnju, Zagreb, 1. III. 1960.

49 Usp.: Arhiv župe Krista Kralja u Zagrebu, *Spomenica župe Krista Kralja*, godina 1948.; AHKZ, Fascikl *Dječji vrtić Paromlinska – Bosutska*, Uprava samostana bl. Hozane Kotorka i uprava župe Krista Kralja dr. Zlatku Kuntariću, Zagreb, nedatirani koncept pisma.

50 Usp. AHKZ, Fascikl *Najmovi samostanskih prostora*, *Rješenje*, Zagreb, 24. XII. 1948.

51 Usp. AHKZ, Fascikl *Dječji vrtić Paromlinska – Bosutska*, *Rješenje*, Zagreb, 29. III. 1948.

52 Usp. AHKZ, Fascikl *Dječji vrtić Paromlinska – Bosutska*, S. Emilia Goravica i vlč. Dragutin Kociper Stambenom odsjeku Rajonskoga narodnog odbora IV. rajona u Zagrebu, Zagreb, 15. III. 1948.

S. Emilija Goravica (sjedi lijevo) sa sestrama u Veloj Luci

za samostanske ni za župne potrebe, nego je u njima bilo dječje zabavište, pa "iz toga slijedi da pravilna upotreba tih prostorija u socijalne svrhe ne onemogućava i nije na uštrb samostanskog života i vršenja bogoslužja." U nastavku piše kako ne стоји u žalbi iznesena tvrdnja da će oduzimanje rečenih prostorija i njihovo stavljanje na raspolaganje trećoj osobi ometati samostanski život i rad župnoga ureda, jer je u tim prostorijama i ranije djelovalo dječje zabavište, pa ako ono nije ometalo život u samostanu i rad u župnom uredu, neće ih ometati ni rajonski Prosvjetni odsjek.⁵³

Dobivši negativno rješenje svoje žalbe, s. Emilija i vlč. Kociper žalili su se Kontrolnoj komisiji za zaštitu ustavnih sloboda i prava. Objasnili su kako nije istina da dotični prostori nisu bili korišteni u vjerske svrhe, jer se u njima održavala katehetska pouka i vježbanje crkvenih zborova te su služili i za druge pastoralne potrebe, a

istodobno su ih dominikanke koristile i za potrebe svoje redovničke zajednice. Nekorektnom i neistinitom okarakterizirali su tvrdnju kako rad rajonskoga Prosvjetnoga odsjeka neće ometati život i rad samostana i župe jer ga nije ometalo ni dječje zabavište. U tom pogledu s. Emilija i župnik poručuju da su djeca u zabavištu "žive la usporedo sa samostanskim životom i tako su činili jedinstvenu zajednicu. Djeca u obdaništu živeći usporedo sa samostanskim životom nisu bili na smetnji niti samostanskom životu niti obavljanju bogoslužnih čina i pastoralnoga rada u župi, to tim više, što se njihov život skoncentrirao u vremenskom razdoblju od završenih jutarnjih bogoslužnih čina do predvečer, kada započnu večernje molitve i večernji samostanski i crkveni život. Drugim riječima, dječje obdanište djelovalo je u vremenu normalnog poslovanja dnevnog, ali i to ograničeno samo u okviru slobodnog vjerskog vremena samostana i župe." Za razliku od toga, "Prosvjetni otsjek počima sa radom predvečer, dakle u času, kada započimaju naše samostanske večernje molitve i obligatori samostanski mir. U tome času započima rad Prosvjetnog otsjeka, koji uz najbolju volju ipak za samostanski mir proizvodi nepodnositivu buku (pouka u plesanju, pjevanju i slično). Nije dakle uopće moguće, da bi Prosvjetni otsjek pravilno iskorišćivao ove prostorije, a da bi mogao ispuniti ovaj uvjet. Mi ovdje ništa ne prigovaramo Prosvjetnom otsjeku, ali branimo svoje pravo, a to je, da nam se omogući mirni i nesmetani vjerski i samostanski život."⁵⁴

Smatrajući da je rješenjem o oduzimanju rečenih prostorija i odbijanjem žalbe na rješenje "povrijedjeno ustavno načelo o zaštiti i pravima nesmetanog vršenja bogoslužja, pastoralnog rada", s. Emilija i vlč. Kociper zatražili su zaštitu Kontrolne komisije, što je podržao pomoćni zagrebački biskup Franjo Salis Seewis uime Nadbiskupskoga duhovnoga stola.⁵⁵ Kontrolna

53 Usp. AHKZ, Fascikl *Dječji vrtić Paromlinska – Bosutska, Rješenje*, Zagreb, 17. IV. 1948.

54 AHKZ, Fascikl *Dječji vrtić Paromlinska – Bosutska*, S. Emilija Goravica i vlč. Dragutin Kociper Kontrolnoj komisiji u Zagrebu, Zagreb, 14. V. 1948.

55 Usp. AHKZ, Fascikl *Dječji vrtić Paromlinska – Bosutska*, S. Emilija Goravica i vlč. Dragutin Kociper Kontrolnoj komisiji u Zagrebu, Zagreb, 14. V. 1948. Na poleđini se nalazi potpis biskupa F. Salisa Seewisa datiran 22. V. 1948.

komisija odlučila je da se samostanu vrati blago-vaona, ali ne i ostale oduzete prostorije, koje su ostavljene na korištenje Prosvjetnom otsjeku uz obrazloženje da u tom dijelu grada “nema nikakvih pogodnih prostorija, koje bi naslov mogao koristiti za svoje svrhe.”⁵⁶

Prosvjetni otsjek je gotovo svake večeri organizirao poučavanje u pjevanju i plesanju. Premda je s. Emilija upozorila da će to omesta samostanski mir i žalila se zbog toga, tek na intervenciju msgr. Svetozara Rittiga, Prosvjetni otsjek iseljen je u studenom 1948.⁵⁷

Vidjeli smo da je s. Emilija u travnju 1949. upravljanje samostanom predala novoj priori s. Ignaciji Bojanić. Iz arhivskih vreda nije jasno je li nakon toga ostala u zagrebačkom samostanu ili je premještena u neku drugu zajednicu. Svakako, najkasnije od veljače 1951. bila je na službi pri kapeli Ranjenoga Isusa na Jelačićevu trgu u Zagrebu.⁵⁸ Te godine je 6. prosinca s još nekoliko sestara posjetila nadbiskupa Alojzija Stepinca u Krašiću.⁵⁹

Nije isključeno da je s. Emilija odmah nakon prestanka službe priore poslana u filijalu pri kapeli Ranjenoga Isusa na Jelačićevu trgu, gdje je 13. travnja 1953. imenovana starješicom.⁶⁰ Poslije četiri mjeseca, u kolovozu 1953. napisala je izvještaj o ovoj filijali, prvi poznati starješinski izvještaj iz ove filijale. U njemu je kazala: “Misilska kuća ‘Ranjeni Isus’ – Zagreb je mala zajednica od same dvije sestre, čiji je glavni rad redjenje crkvice Ranjeni Isus, koju vode O. O. Dominikanci. Za svoj rad sestre primaju vrlo mizernu platu, tako da se jedva mogu da izdržavaju. Ova nagrada se sastoji od 5000 din. Položaj sestara se je malo poboljšao iza kako starješica

kuće s. Emilija Goravica prima pensiju. Radi ovih oskudnih prihoda ova kuća nije mogla da daje svoj doprinos za izdržavanje novicijata. Sestre vode konventualni život, vrše pravila svojih konstitucija (!), obavljajući zajedničke propisane molitve. U tome ih ne ometa povjereni im rad.”⁶¹

Od Gruža, preko Subotice i Vele Luke do Splita

Prema podacima iz njezina osobnika, s. Emilija je 1954. iz filijale pri zagrebačkoj kapeli Ranjenoga Isusa premještena na službu starješice u Gružu.⁶² Tu se nije morala boriti za očuvanje samostanske imovine, jer su komunisti nekoliko godina prije njezina dolaska već sve oduzeli sestraru te su se one nastanile u ratnim bombardiranjem teško oštećenom samostanu braće dominikanaca. Odatle je s. Emilija 20. listopada 1955. premještena na službu starješice u Subotici.⁶³ Tu su dominikanke 1947. otvorile filijalu u kući vlč. Antuna Kopunovića koji se nalazio u emigraciji. Poslije smrti njegovih roditelja, otkupile su 1954. kuću od njegove tete, ali su bile svjesne da ju je potrebno popraviti. U srpnju 1957. s. Emilija je zamolila Vrhovno vijeće Kongregacije da dopusti popravak kuće u Subotici, koju je, zbog loše napravljenog dimnjaka, dvaput oštetio požar. Naglasila je da bi troškove popravka snosile dvije gospođe koje žele sve pokloniti dominikankama, tražeći zauzvrat da ih se primi u samostan kao civilne osobe koje bi se uzdržavale od svojih prihoda, a dominikanke bi imale obvezu da ih u bolesti i starosti dodvore i otpreme na vječni počinak. Dodala je da radovi na kući ne bi počeli prije proljeća 1958., ali već sada mole dopuštenje kako bi mogle ishoditi dozvolu civilnih vlasti za izvođenje radova.⁶⁴

56 AHKZ, Fascikl *Dječji vrtić Paromlinska – Bosutska*, Kontrolna komisija IV. Rajonskom N. O-u Trnje, Zagreb, 14. VII. 1948.

57 Usp.: AHKZ, [Kronološke bilješke o samostanu bl. Hozane Kotorke od 1939. do 1964.], str. 5a; Arhiv župe Krisra Kralja u Zagrebu, *Spomenica župe Krista Kralja*, godina 1948.; *Kronika sestara Dominikanki Bl. Hozane Kotorke*, bez datuma 1948. i 1949., str. 39-40.

58 SVU, S. Česlava Andreis Nadbiskupskom duhovnom stolu u Zagrebu, Korčula, 2. II. 1951.

59 Usp. Ignacija BOJANIĆ: *Sjećanje na blagopokojnoga nadbiskupa kardinala Alojzija Stepinca*. U: *Sluga Božji Alojzije Stepinac*, 3 (1996) 1, str. 16.

60 Usp. ZSVV 1, dne 13. IV. 1953.

61 AKSAČ, Kutija Zagreb – Ranjeni Isus, S. Emilija Goravica Vrhovnom vijeću Kongregacije, Zagreb, 26. VIII. 1953.

62 Usp. ZOČSD, osobnik s. Emilije Goravice.

63 Usp.: PSVU, br. 123/1955. od 20. X. 1955.; ZSVV 1, dne 29. IX. 1955.

64 Usp. SVU, br. 202/1957., Samostan sv. Dominika u Subotici Vrhovnom vijeću Kongregacije, Subotica, 19. VII. 1957.

No, kako se dočulo da bi grad Subotica, zbog uređenja parka, mogao srušiti kuću u kojoj sestre žive, Vrhovno vijeće odbacilo je mogućnost većih radova i dopustilo samo popravak dimnjaka kako ne bi ponovo došlo do požara.⁶⁵

No, s. Mala Tereza Vidaković, rođena Subotičanka i članica filijale u rodnom mjestu, kojoj je s. Emilija kao svojoj desnoj ruci nerijetko prepustala inicijative, uz njezinu je suglasnost uime subotičke zajednice 3. listopada 1958. ponovo zamolila dopuštenje za popravak i nadogradnju kuće.⁶⁶ Usmeno je izvjestila Vrhovno vijeće da će troškove radova pokriti dvije gospođe uz iste uvjete pod kojima su i prošle godine bile spremne pomoći, pa je Vrhovno vijeće s. Emiliji javilo da odobrava radove, ali uz sljedeći naglasak: "Mi ne dajemo nikakove dozvole za bilo koji dug, niti sada na početku gradnje, a niti u toku gradnje. Prema tome, neka se dobro učini proračun koliko će to koštati, da nebi bili primorani na pola gradnje napraviti eventualni dug, jer toga mi nedozvoljavamo, radi inače slabih ekonomskih prilika naše Kongregacije. Lijepo molimo, da se striktno držite ove naredbe i stvar zrelo promislite, prije nego li išta započnete."⁶⁷

Dobivši dopuštenje Vrhovnoga vijeća, s. Emilija je nedvojbeno brigu oko radova prepustila s. Maloj Terezi Vidaković. Osim toga, sama vjerojatno nije ništa ni stigla poduzeti jer je 10. studenoga 1958., mjesec nakon odobrenja radova, premještena u Velu Luku.⁶⁸

Zlatni jubilej redovništva
s. Vjekoslave Poljanic (lijevo) i s. Emilije Goravice (desno).

Spomenuti nam je da je subotički samostan zadnji u kojem je s. Emilija vršila starjeinsku službu. Tu je službu ukupno vršila više od 22 i pol godine u deset različitih samostana i filijala. Neprekidno je u raznim zajednicama bila poglavica od rujna 1931. do travnja 1949. i, poslije četverogodišnje pauze, od travnja 1953. do studenoga 1958.

Premda je s. Emilija u Velu Luku, kako piše u njezinu osobniku, došla zbog odmora i oporavka, jer joj je zdravlje bilo narušeno,⁶⁹ uvjeti života sestara dominikanki u velolučkoj filijali teško da su mogli pogodovati odmoru i oporavku. Naime, pritisnute poratnim komunističkim represijama,

dominikanke su u listopadu 1949. morale napustiti Velu Luku. No, u veljači 1951. došla je u Velu Luku s. Zdislava Prizmić, rodom iz tog mesta, s još jednom sestrom te su se nastanile u kuću Zdislavina brata koji je živio u Australiji. Tu su im se kasnije pridružile još dvije sestre, ali su 1956. dvije sestre preselile u zgradu Bratovštine sv. Josipa pa je zajednica živjela na dvije adrese.⁷⁰ Nažalost, iz arhivskih vreda ne može se utvrditi je li se s. Emilija u studenome 1958. pridružila s. Zdislavi Prizmić u kući njezina brata, ili sestrama u kući rečene bratovštine. Svakako, život jedne zajednice na dvije adrese nije bio nimalo lak pa su sestre odlučile podignuti vlastitu kuću, tim više što se očekivao povratak brata s. Zdislave iz Australije. S. Nives Bodlović, koja je od 1963. bila starješica velolučke filijale, odlučila je podignuti kuću na zemlji koju su sestre

65 Usp. ZSVV 1, dne 21. IX. 1957.

66 Usp. SVU, br. 268/1958., S. Mala Tereza Vidaković Vrhovnom vijeću Kongregacije, Subotica, 3. X. 1958.

67 SVU, br. 268/1958., S. Andela Milinković s. Emiliji Goravici, Zagreb, 10. X. 1958.

68 Usp. ZOČSD, osobnik s. E. Goravice.

69 Usp. ZOČSD, osobnik s. E. Goravice.

70 Usp. Tješimira BEŠLIĆ i Alana MARIĆIĆ: *70 godina sestara dominikanki u Veloj Luci*. Vela Luka 1998., str. 47-57.

posjedovale od prije Drugoga svjetskoga rata. U lipnju 1964. počelo je rušenje barake na tom zemljištu i čišćenje terena za gradnju, a 15. srpnja blagoslovljen je i postavljen kamen temeljac te su počeli radovi. S. Emilija je, kako se može vidjeti na nekim fotografijama sačuvanim u velolučkom samostanu, pomagala u fizičkim radovima, koliko su joj godine i narušeno zdravljje dopuštali.⁷¹ No, ubrzo je premještena u samostan sv. Martina u Splitu. Držimo da je na to utjecao početak radova, koji je za sestre u Veloj Luci bio naporan i iziskivao je njihov osobni angažman kod gradnje. U takvim uvjetima s. Emiliji zacijelo nije bilo lako, ali ni velolučkoj zajednici nije bilo lako uz radove skrbiti za s. Emiliju i s. Zdislavu, obje u godinama i slaboga zdravlja.

Točan datum dolaska s. Emilije u samostan sv. Martina nismo pronašli, no to se svakako dogodilo između 15. srpnja i 1. studenoga 1964. Naime, vidjeli smo da je u srpnju prisustvovala polaganju kamaena temeljca za kuću u Veloj Luci, a 1. studenoga 1964. u splitskom je samostanu sa s. Vjekoslavom Poljanić proslavila pedesetu obljetnicu redovničkoga života. To znači da je u samostan sv. Martina došla najkasnije u listopadu 1964. Premda ni ona ni s. Vjekoslava Poljanić nisu željele svečanu proslavu svojega redovničkoga jubileja, mlađe sestre su ipak okitile samostansku kapelu i blagovaonu te priredile nekoliko deklamaciju i manju predstavu. Svečarice su zbog toga bile radosne, a kao uspomenu na taj događaj zajedno su se fotografirale pred oltarom u samostanskoj kapeli.⁷²

Od dolaska u Split zdravljje s. Emilije stalno se pogoršavalo. Dana 13. listopada 1965. morala je u bolnicu. Priora s. Ivanica Dujmović tom je prigodom u samostansku kroniku zapisala da je s. Emilija teški bolesnik jer ima srčanih problema, šećernu bolest i visoki tlak, na što su se

nadovezali problemi s bubrezima. U bolnici je ostala dva mjeseca, do 13. prosinca.⁷³ No, zdravljje joj je se pogoršavalo, a tegobe koje s godinama dolaze povećavale su se. U lipnju 1967. oboljela je od upale pluća, koja je kroz nekoliko dana skršila oslabljeli organizam te je s. Emilija preminula 1. srpnja 1967. u 78. godini života i 53. redovništva. Tijelo joj je pokopano 3. srpnja u samostanskoj grobnici na Lovrincu. Sprovodne obrede predvodio je katedralni župnik don Pavao Žanić u prisustvu dvojice dominikanaca i još nekoliko svećenika, sestara dominikanki i drugih redovnica te pokojničine rodbine.⁷⁴

* * *

Dugogodišnja praksa u Kongregaciji sv. Andjela čuvara nalaže da vrhovna tajnica Kongregacije nakon smrti pojedine sestre u kratkim crtama opiše njezin život u *Knjizi preminulih sestara*. Nakon njezine smrti, s. Vinka Bodlović je u tu knjigu, uz kratke biografske podatke o pokojnicima, zabilježila da je s. Emilija "bila uistinu sestra neprestane žarke molitve i vjernog opsluživanja redovničkih pravila" te zaključila: "Č. S. Emilija je bila blage, miroljubive naravi, što je činilo da je bila oblubljena od sestara i od vanjskih osoba s kojima je dolazila u vezu. Ljubila je dominikanski Red, naročito svoju Kongregaciju i sve sestre i uvijek se žrtvovala za njih."⁷⁵

Da ove riječi nisu mišljenje samo jedne sestre, nego opći dojam Kongregacije potvrđuje s. Ivanica Dujmović, priora samostana u kojem je s. Emilija preminula. Ona je u samostansku kroniku zapisala: "Cijeli joj redovnički život bio uzoran u svemu, točna u svojim dužnostima, vrlo pobožna, osobito Majci Božjoj. (...) Draga Sestro, molila si, radila, trpjela za svoju zajednicu na zemlji, sada moli u nebu."⁷⁶

Ivan Armanda

71 Usp. *Isto*, str. 61-63.

72 Usp. Arhiv samostana sv. Martina u Splitu, *Kronika samostana sv. Martina pisana od 1950. do 28. II. 1994. godine*, dne 1. XI. 1964.

73 Usp. Arhiv samostana sv. Martina u Splitu, *Kronika pisana od početka 1965. do početka 1979. godine*, dne 12. i 13. X. i 13. XII. 1965.

74 Usp. Arhiv samostana sv. Martina u Splitu: *Kronika pisana od početka 1965. do početka 1979. godine*, dne 1. VII. 1967.; *Ospizio e Chiesetta di S. Martino in Spalato 1900.*, dne 1. VII. 1967.

75 AKSAČ, *Knjiga preminulih sestara 1960. – 1995.*, s. *Emilija Goravica*.

76 Arhiv samostana sv. Martina u Splitu, *Ospizio e Chiesetta di S. Martino in Spalato 1900.*, dne 1. VII. 1967.

Prilog Nevena Fazinića za *Stranice povijesti*

Vrijeme leti, vrućine se penju preko 30 stupnjeva, korona nekako sustaje, a ja pokušavam sastaviti prilog za Ave Mariju. Slušajući današnju propovijed (4. 7.) vidim da je i Isus loše prošao u svom Nazaretu po onoj narodnoj: "Teško je biti prorok u svom selu." Ima tu velike mudrosti. Zainteresirala me sestra Hijacinta sa svojom pričom iz zadnjeg broja. E, nema svak' u sebi organizacione sposobnosti i viziju kako kročiti naprijed. Sjetio sam se jedne priče koja je kolala Korčulom pred mnogo godina, a odnosila se na glineno posuđe koje su ronioci sa otoka Krapnja našli na dnu mora i ponudili našem opatu don Ivu Matijaci na prodaju. On je bio pravi kolekcionar. Tih godina (negdje između 1969. do 1975.) bilo je opasno skupljati starine a ne prijaviti nadležnim službama. Don Ivo je prikupljeno posuđe pohranjivao u fratarskoj frušturici u sv. Nikole gdje nije bilo oku dostupno. Odatle je trebalo pomalo sve prebaciti u riznicu i našlo se rješenje kako. Sestre su u vrećama ili kofama pomalo prebacivale komad po komad i tako se cijela jedna prostorija opremila i danas se pokazuje turistima. Volio bi čuti priču sestre Hijacinte.

Pred par dana vidim nekoliko sestara sa mladosti šeta prema samostanu. Neuobičajeno za današnje prilike. Obično prođe sestra Bernardica i pita za današnji utržak, a ja joj odgovaram da utrška nije bilo već duže vrijeme jer nitko ne zalazi k nama u naš atelier. Vremena se mijenjaju, ljudi takoder. Turizam nije više onaj od prije korone a niti mi nismo oni od prije korone. Neobično je ovo ljeto. Jesu li ovi padajući brojevi zaraženih samo sezonska igra pred neki novi val koji nas čeka najesen? Najbolji lijek je On kojeg nažalost ljudski rod sve više zapostavlja u svakidašnjem životu, radu, ponašanju, molitvi, itd.

ARHIVSKI DOKUMENTI

Pronašao sam nekoliko arhivskih dokumenata koje donosim u svom izvornom obliku kao prilog povijesti sestara.

Žrnovo škola

Da bi ovaj popis učitelja-ca bio potpuniji dodat će još jedan dokument izdan u Zadru 24. srpnja 1912. a odnosi se na časnu setru Filomenu Andreis¹:

Br. 5394. ex 1912.

Gospodjici Filomeni Andreis privremenoj učiteljici pučke škole u Žrnovu

C.k. pokrajinsko školsko vijeće imenovalo Vas je stalnom učiteljicom trorazredne mješovite opće pučke škole u Žrnovu, koju ćete službu nastupiti početkom nastavne školske godine.

Priopćuje Vam se ovo na rješenje i s povratkom priloga natječajne Vaše molbenice 15. 4. 1912, s obzalom da ćete položiti propisanu službenu prisegu kada odredi nadležno Vam c.k. kotarsko školsko vijeće. Zatim bit će Vam doznačena beriva, koja Vam pripadaju po ovom imenovanju.

Za c.k. Namjesnika – Predsjednika – Manon.

...

Vela Luka na Gospu od Zdravlja 1930.

Čestita i cijenjena Gospodo!

Mili naši domoroci!

Već su tri godine, da su nastojanjem naše općine č.c. sestre dominikanke preuzele odgoj i brigu za našu najsitniju dječicu, da ih još u mlađim njihovim godinama uprave i pouče, te priprave na budući mledenački i muževni rad. Č.c. Sestre vrše taj teški i mukotrpni rad sa velikim samoprijegornim i ustrpljenjem, pak odista tim našim mališima u najplementijem i najuzvišenijem smislu zamjenjuju rođenu majku, koja zaokupljena teškim i prepotrebnim dnevnim radom, nije u mogućnosti, da udovolji uzvišenim materinskim dužnostima. Tako naša Luka crpi od rada časnih sestara dvostruku korist.

Naša je namisao bila da Č.c. sestrama povjerimo brigu i uzgoj naših djevojčica - onih kojima je tako velika potreba da sačuvaju stoje mladenačko doba od onih silnih moralnih pogibli, te da se osposobe naukom i kreposti, da jednom

¹ Arhiv samostana sestara dominikanki Svetih Andjela Čuvara u Korčuli, br. 3/1912.

postanu čestite žene, dobre majke i vrijedne domaćice.

Časne sestre rade i u ovom smjeru što je samo moguće. Vode Marijinu kongregaciju djevojčica; a poučuju i pomažu u svemu zašto se njima obraćamo. Dakako da se ovaj rad ne može razviti u tijesnim i slabim prostorijama, a ni u mjestu nemamo prave zgrade, koja bi zadovoljila ovim potrebama. Sadnje prostorije nijesu podesne ni za stan Č.Č. sestara, a još manje za one koje uzgajaju. Za primjer nek bude to, što u prostor gdje sa može sakupiti pedesetak djece od 3 - 6 godina, sabire ih se na dan i do 200; a djevojčice sa mogu samo u hodnicima poučavati.

Razumljivo je da ovo stanje ne može dugo potrajat. Ili moramo sagraditi Zavod, ili dopustit da nas č.č. sestre ostave. Prijeti nam dakle jedna pogibelj, da naše mjesto ostane bez onoga što nam je kao kruha potreba t.j. pravog kršćanskog odgoja i prosvjete. - To nesmijemo dopustit, a i nećemo do najviše nevolje, jer bi time nanijeli neprocijenjivu štetu Veloj Luci. Ali eto sestre i braća ne smijete to dozvoliti ni Vi, jer je ovaj odgojni zavod i za Vašu djecu i za Vaše kćeri, sinove, braću i sestre. I oni se ovdje odgajaju, da Vam budu od pomoći, da Vas jednom usreće. I Vi ste vezeni s njima roditeljskom i bratskom ljubavi - a naša je briga i nastojanje, da Vam sahranimo jaki i čestiti rod, prosvijetljen i napredan, bez čega danas ne možemo biti ni doma ni u svijetu. Idemo zatim, da kad Vi dodjete svom lijepom rodnom kraju, nadjete kreposno i često odgojene djevojke i djecu, koja će Vam biti ponos, dika i najbolja obrana života.

Da ovo postignemo neobhodno je potrebno da podignemo u našem mjestu pristojan zavod i dom namjenjen ovoj svrsi. Mi ćemo uložiti trud i sve što bude u našoj snazi a Vas molimo da nam pomožete darovima, da taj dom uredimo i pripravimo.

Znamo da danas u svijetu nikome ne cvatu ruže; znamo da je i Vaš zalogaj začinjen teškim znojen i gorkim suzama; ali znamo i to, da je ova naša molba opravdana, jer se radi o najvećem dobru onih, radi kojih ste Vi ostavili rodnu

grudu i radi kojih se tako u tuđem svijetu mućite. Mi ovom prigodon ne možemo, a da Vam ne izrazimo najveću zahvalu za sve ono što uvek činite za svoje mjesto. Zvona, crkve, društva, svaka plemenita i dobra ustanova ponosi se Vašim darovima i danas bi bili bez mnogo korisnih i lijepih stvari, da nije bilo Vaše pomoći. To nas napunja nadom i danas. Što za ovo žrtvujemo, dati ćemo za spomenik, koji neće biti mrtav, već koji će dati koristi i napretka i biti na ponos Veleluke - a naš ugojni zavod blagoslivljati ćete i Vi i mi, pa i Vaša pokoljenja.

Osobito se obraćamo i molimo Vas naše majke, sestre i kćerke. Vi koje ste u tudjem svijetu i koja ćete kao dobre žene sigurno najbolje shvatiti našu namjeru i molbu. Vi uznastojte kod svojih najbližih, kod svojih poznatih, pa i kod one gospode, koja nisu naši mještani, da se naše namjere ostvare. Bog zna možda bi i njima kome, kao i nama iz ovog našeg zavoda mogla sinut sreća i sunce života.

Molimo Vas u ime svih mještana, cijele Vele Luke; a najviše u ime onih nevinih, kojima hoćemo da sačuvamo čistiu dušu, prosvjetljeno mu i zdravo tijelo. Dao Bog, da i s Vašom pomoći dogodine za Božić pripravimo za dar našoj uzdanici - mladeži naš zavod Sv. Andjela Čuvara posvećen svetici naše krvi i jezika Blaženoj Ozanni Kotorki.

Zahvaljujemo Vam od srca, pozdravljamo svih i najiskrenije Vam želimo Sretan Božić.

Dr. Ljubo kanonik Bačić, župnik,
s. Andjela Milinković, vrhovna glavarica reda

S. Dominikanka,
Frano Jurković, načelnik

P. s. Priloge sa popisom imena pošaljite ili na Općinu ili na Župni ured ili na Upravu zavoda Bl. Ozane u Veloj luci.

Neven Fazinić

...

BIJELI ANĐELI

Bile su to prilične ritke
Za dicu niku, uvič istu.
U ono vrime tako je to bilo
Ni nas puno hodilo u crkyu.
Rezi i Mira, Ljiljana i Marija
i druga curma ženska, među njima i ja.
Časna Markulina i časna Vinka
će nas naučit deklamirat, pjevat
i još letit kć da smo pravi anđeli malí,
kroz dvorane svitle palaca velikoga
ravno sve do trona biskupskoga.
Na oni dan matere naše
Će nan bile veštice obuć
Od organisa i pica, tila oli svile,
i bičvice bile i postole bile.
U crkvi će nan časne bila krila stavit
krunon od biloga cvića glave okitit.
Slavlje posebno u palacu će bit
jer sveti Todor je zaštitnik naš
i biskup će na ti veliki dan
svečano doći i pohodit grad.
Monsinjor Butorac će za priličku ovu
Na prijestolje sedit
i bilu anđeosku četu čekat
što će samo njemu u čast
deklamirat i lipo pivat.
Mi ćemo mu onda prsten pojubit
a on će nama blagoslov dat.
I na kraju svega lipa bila torta
šore Marije Matijačinke
će nas svih skupa u sakristiji čekat.

Stanka Kraljević

PRVI PUT

Jedan put ka san malo dite bila
mater me je s Linom šetat pustila.
Kroz svetoga Nikolu san prohodila,
jedan za drugin sve male korake činila.
Tako me je Lina ravno u časnih ponila
i tako san prvi put
Zavod Anđela Čuvara vidila.
Na dugon taraci san ti put
prvi put devet anđela vidila.
S krišima raširenina ispo neba su stali,
s bilima licima pu kanala su gledali.
Oni su more i barke i Pelisac
i cili grad s kućama i sve jude čuvali.
Kapelju u to vrime nisan vidila,
jer je na nju u vrime II. rata bomba pala.
U tinelu u časnih san ti put, prvi put
časnu sestru dominikanku vidila,
malu sestru Kolombu
što me je po trbuščiću gladila
i po podu kako kozlina vajala.
A ja san se samo smijala, smijala.
Poslin san naučila da je devet anđela u časnih
devet anđeoskih zborova na nebū.
Poslin san vidila da je kapela uređena
I s još tri druga anđela i s križom urešena.
Tek san poslin doznala
da je mala sestra Kolomba
velika profesorica
u Zavodu Anđela Čuvara bila.

Stanka Kraljević

SPAŠAVANJE IZ ZABORAVA

Hodočašće Svetom Križu na Čiovu

**Evo jedan događaj koji se tradicionalno održava na Škrapama,
tj. hodočašće od jednog dominikanskog samostana do drugog.**

Usubotu 20. ožujka 2021. usprkos pandemiji, održano je hodočašće sv. Križu na Čiovu. Hodočašće župe Prečistog Srca Marijina Gospe Fatimske, svetištu Svetog Križa na Čiovu, prvi put je održano 2010. godine. Bilo je to u organizaciji tadašnjeg župnik don Mije Grozdanića i zajednice Obnove u Duhu Svetom "Novo radaće." Ideja vodilja, osim pukog hodočašća, bila je pokušati spasiti od zaborava jedno od značajnijih svetišta koje je nekadašnja Dalmatinska dominikanska provincija imala u Dalmaciji, a koje je s vremenom potpuno palo u zaborav.

Svi dosadašnji škapski župnici su nastavili sa tom tradicijom tako da je ovogodišnje hodočašće bilo jubilarno 10. pošto prošlogodišnje nije održano zbog pandemije. Svake godine se hodočašću pridruže i druge župe, pogotovo one čiji su župnici djelovali na Škrapama i koji su upoznati s ovim hodočašćem.

U subotu uoči GLUHE NEDJELJE, nakon jučarne svete Mise, pješke se hodočasti od župne crkve Prečistog Srca Marijina - Gospe Fatimske do crkve svetog Križa na Čiovu. Zanimljivo je da župna crkva na Škrapama pripada sestrama dominikankama, dok ona svetog Križa pripada braći dominikancima. Obje crkve su date na korištenje splitsko-makarskoj nadbiskupiji.

Ovo posebno hodočašće se odvija po danu i svih 30-tak kilometara hoda se naseljenim područjem, kroz kvartove grada Splita, Solina, Kaštela, Trogira i otoka Čiova. Obavezna kratka zaustavljanja su uz usputne crkve i kapele: u kapelici svetog Dujma u Dujmovači, u crkvi Svetog Jurja u Kaštel Sućurcu, u crkvi Svetog Jeronima u Kaštel Gomilici, crkvi Svetog Mihovila u Kaštel Kambelovcu, crkvi Svetog Petra u Kaštel Novom i u katedrali Svetog Lovre u Trogiru. Ispred svake crkve hodočasnici se pomole i zazovu blagoslov zaštitnika te crkve. Hodočasnici nose hodočasnički križ koji nije

svake godine isti. Ove godine bio je to križ koji je ustupio Centar za život, Split, dok je prije par godina nošen križ iz samostana sestara Klarisa iz Splita. Cijelim putem pjeva se i moli preko razglosa. Tim činom želi se donijeti Krista, barem na trenutak, u čovjekovu svakodnevnicu koja je opterećena raznim brigama ovoga svijeta.

Zaista je prekrasno vidjeti lica prolaznika koji se na trenutak zaustave u svom poslu, hodu ili vožnji, stariji muškarci skidaju kape, radnici na trenutak zaustave svoje alate, te ih sama molitva, pjevanje i pogled na raspetog Krista potaknu da naprave znak križa. Upravo zbog toga hodočašće se odvija u subotu uoči **gluhe nedjelje** da narod **čuje** riječ Božju, odazove se pozivu i otvorí svoje srca za Krista.

Hodočasnici se tradicionalno odmore i okrijepe u župi Svetog Petra u Kaštel Novom, zahvaljujući župniku don Dariju Čoriću, koji je nekada

djelovao na Škrapama. U Svetište na Čiovo stiže se u kasno poslijepodne. Tamo ih dočekaju župljeni koji stignu autobusom sa Škrpama. Ove godine nije išao autobus zbog epidemioloških mjer. Župljeni su stigli osobnim automobilima.

U 17:30 je bila sveta Misa koju obično predvodi župnik sa Škrpama. Poseban trenutak je zajednička molitva Oče naša s pogledom uprtim u raspetog Krista čije su rane krvarile na Veliku subotu davne 1600. godine, i koji viseći na križu raširenih ruku govori "Ovoliko vas ljubim."

Zahvaljujući hodočasnicima župe Prečistog srca Marijina Gospe Fatimske, ovo zaboravljeno hrvatsko svetište bar na kratko oživi. Korizmeno hodočašće i čašćenje Svetog Križa postalo je tradicija župe i šteta što ne izade iz njenih okvira.

Stručnjaci križ pripisuju radu splitskog kanonika Jurja Petrovića, a prema jednoj legendi napravio ga je od maslinova drva jedan pustinjak i na svojim ga leđima donio preko brda iz svetišta Gospe od Prizidnice u samostan koji se i danas po Svetom križu zove.

„Isusa može razumjeti samo onaj koji s ljubavlju nosi svoj križ. Ako nosiš svoj križ, a nisi zagledan u Kristov križ tvoj križ bit će ti na propast i prokletstvo. Ljubav ti otvara oči da možeš vidjeti na križu Njegovu ljubav, nošenje svog križa je blagoslov kada je motivirano ljubavlju onoga koji nas gleda s križa“. (don Ante Žderić)

Inicijativa za gradnju samostana svetog Križa potekla je od trogirskog dominikanca Nikole Milinovića koji je potaknuo Trogirane neka se zauzmu kod pape radi izgradnje samostana. Papa Eugen IV. je pristao i izdao bulu. Mletački dužd Francesco Foscari dao je dopuštenje dominikancima za osnivanje samostana strogoga redovničkog opsluživanja te im dodijelila neplodno i nenastanjeno zemljište dugačko 15 i široko 10 trogirskih vretena.

Samostan je utemeljen 1432. na osnovu Papine buli. Apostolski vizitator Valier zabilježio je 1579. da je ovdje glavni oltar bio posvećen sv. Križu, lijevi oltar Bogorodici Ružarija, a desni oltar sv. Jeleni. Osobito je štovano drveno raspelo koje je izradio Juraj Petrović. Davne 1600 godine brat laik je uređivao crkvu i primijetio

da iz ISUSOVIH RANA KAPA KRV. Preplašio se i otrčao javiti prioru, a onda su počeli zvoniti zvonima da okupe braću iz samostana. Odmah su odlučili javiti biskupu u Trogir, ali biskup nije povjerovao. U to vrijeme u Trogiru su živjeli i brojni Grci (pravoslavci) koji su, za razliku od "latina" povjerovali u čudo i odmah se brodicama uputili na Čiovo. CIJELU NOĆ SU BDJELI POD KRIŽEM, a krv je opet prokapala iz Isusovih rana. Na tom istom križu Isus je okrenuo glavu s jedne na drugu stranu.

PAPA EUGEN IV. DODIJELIO JE POTPUNI OPROST OD 7 GODINA svima koji NA BLAGDAN KRISTOVA UZAŠAŠĆA NA NEBO pohode tu crkvu, ispovjede se, pomole i ostave milodar za potrebe crkve. Od vremena kad se dogodilo čudo Križa datira blagdan "SUHI PETAK" – DAN KADA SE SUŠE ISUŠOVE RANE. Tada dominikanski prior pomaže rane pamukom, a onda tim pamukom blagoslavlja puk. To je prvi petak nakon Uzašašća.

Samostan je s vremenom postao NAJZNACAJNIJE SVETIŠTE Dominikanske provincije Dalmacije. Tu se obično hodočasti na Veliki petak i Spasovo. Uz raspelo bili su i zavjetni darovi te razne relikvije koje je osnivač Nikola Milinović prikupio kad je radio na osnivanju ovog samostana: prst sv. Tome Akvinskoga, prst sv. Petra Mučenika, ruke sv. Leona biskupa, sv. Ivana Krstitelja, sv. Jone i Danijela te sv. Andrije. Za mletačke vlasti bio je JAKIM MJESTOM REDOVNIČKOG I INTELEKTUALNOG FORMIRANJA MLADIH REDOVNIKA koji su tu bili u novicijatu ili su se tu teološki i filozofski obrazovali. Samostan je imao bogatu knjižnicu.

Napoleonova osvajanja rezultirala su osipanjem samostana, pa je spao na samo par redovnika, a 1852. nije više bilo niti jednoga. Iste je godine ukinut, dok je samostanska crkva u funkciji. Uoči drugog svjetskog rata samostan je oživio. Ondje su djelovale sestre dominikanke koje su u njemu vodile Misiju kuću antimalaričnog lječilišta za djecu. Od 1957. samostan opet oživjava, ali kao sjedište župe Žedno-Arbanijska.

Petar Mrđen

NAŠI POKOJNICI

s. VJERA JAGNJIĆ

DOMINIKANKA

28. travnja 1937. - 7. travnja 2021.

»Samo je u Bogu mir, dušo moja!« Javljam se sestrama dominikankama, braći dominikancima, rodbini, prijateljima i znancima da je dana 7. travnja godine 2021. u 84. godini života i 66. godini redovništva, okrijepljena svetim sakramentima blago u Gospodinu preminula naša draga

s. Vjera Marija Jagnjić

dominikanka

Sprovod drage pokojnice bit će u petak, 9. travnja 2021. na gradskom groblju Lovrinac, Split, u 12.30 sati. Sv. misa zadušnica slavit će se u crkvi Sv. Dominika, Hrvojeva 2, odmah nakon sprovoda.

Počivala u miru Božjem.

Ožalošćeni: sestre dominikanke i braća dominikanci, sestre Anda, č. s. Fidelis, Pera s obitelji, č. s. Julijana, obitelji pokojne braće Ivana, Jerke i Jakova te ostala mnogobrojna rodbina i prijatelji.

Molimo biti oprošteni žalovanja.

U srijedu 7. travnja 2021. u splitskoj bolnici Križine, okrijepljena svetim sakramentima, preminula je s. Vjera Jagnjić u 84. godini života i 66 godini redovništva.

Sprovodni obredi bili su u petak 9. travnja na splitskom groblju Lovrinac, nakon čega je slijedila sveta misa zadušnica u crkvi sv. Dominika, Hrvojeva 2, Split.

S. Vjera rođena je 28. travnja 1937. godine u mjestu Gala od oca Nikole i majke Ane rođ. Mravak. U zajednicu sestara dominikanki u

Korčuli stupila je 15. studenoga 1953. Redovničko je odijelo obukla 8. prosinca 1954. Prve zavjete je položila 9. prosinca 1955., a doživotne 2. listopada 1960. godine. Završila je katehetsku i orguljašku školu u Zagrebu. S. Vjera djelovala je u Korčuli, u Zagrebu – Trnje, Tavankutu, u Starom Gradu na otoku Hvaru, u Splitu – u samostanu Svetog Martina, na Škrapama i kod braće dominikanaca u Hrvojevoj, u Orebiću. U zajednici je vršila brojne i različite službe. Službu kućne starješice obavljala je u Orebiću

od 1972. do 1978. i u sv. Dominika – Split od 1987. do 1990. Bila je samostanska priora u Splitu na Škrapama od 1978. do 1984. i u samostanu sv. Martin –Split od 2002. do 2008. Obavljala je službu vrhovne savjetnice od 1977. do 1983. U zajednicu sv. Martina došla 1999. Dugi niz godina djelovala je u katedrali sv. Duje kao sakristanka.

Neka je uskrsli Gospodin primi u svoju vječnu radost.

Sprovod s. Vjere

Sprovod s. Vjere bio je u petak, 9. travnja 2021. na gradskom groblju Lovrinac. Sprovodne je obrede vodio o. Kristijan Dragan Raič OP, prior samostana sv. Katarine Aleksandrijske u Splitu. Vrhovna glavarica s. Jaka Vuco procitala je okupljenima biografiju s. Vjere i približila njezino kršćansko i redovničko dominikansko služenje. Nakon sprovodnih obreda bila je sveta misa zadržnica u crkvi Dominika na pazaru, kod braće dominikanaca. Misno slavlje predvodio je rođak s. Vjere i s. Fidelis, p. Mirko Jagnjić, dominikanc. Zajedno s njim koncelebrirala su šestorica svećenika, među kojima su bili don Tomislav Čubelić i don Ante Mateljan - bivši i sadašnji katedralni župnik sv. Duje u Splitu, gdje je s. Vjera dulje vrijeme radila kao sakristanka. Na kraju svete mise p. Luka Prcela zahvalio je s. Vjeri, u svoje ime kao i u ime priora o. Kristijana Raiča, na njezinu dugogodišnjem služenju u samostanu sv. Katarine Aleksandrijske, te istaknuo njenе katehetske i sestarske sposobnosti da pomogne u nevolji braći i ljudima oko sebe.

Na sprovodnim su obredima također prisustvovali i brojni svećenici – župnici iz Otoka i Gale, bolnički kapelan u Splitu, bivši kapelani župe Gospe Fatimske na Škrapama, brojne sestre dominikanke iz Zagreba, Pregrade, Splita, Šibenika i Korčule te rodbina i prijatelji pokojne s. Vjere. Dostojanstven ispraćaj, uz lijepi, tihi sunčani dan na vazmeni petak – je li mogla s. Vjera više poželjeti?! Čovjek odlazi kako je i živio. I današnji ispraćaj bio je tome lijep dokaz. Neka joj je laka zemљa, a vječni pokoj neka joj udijeli Gospodin. U raj poveli je anđeli!

s. Manes Puškarić

Od s. Vjere se, u ime sestara oprostila s. Jaka Vuco, vrhovna glavarica, ovim riječima:

U osmini uskrsnog tjedna, nakon proslave Kristova uskrsnuća, u srijedu ujutro, 7. travnja u 84. godini života i 66. godini redovništva, preminula je naša s. Vjera Jagnjić. S. Vjera Jagnjić rođena je 28. 4. 1937. godine u Gali, općina Sinj, kao drugo od osmoro djece u obitelji Nikole i Ane rođ. Mravak. Svojoj obitelji je bila uvijek u ljubavi privržena i sigurno je primjerom djelovala na svakoga posebno, osobito ljepotom i zanosom redovničkog idealta. Tako je na poseban način privukla Gospodinu i svoju sestrju, s. Fidelis.

U samostan sestara dominikanki ušla je kao šesnaestogodišnja djevojka 15. 11. 1953. godine, u novicijat 8. prosinca 1954., prve zavjete je položila 9. prosinca 1955, a doživotne 2. listopada 1960. god. sve u Korčuli.

Samo dva dana nakon polaganja prvih zavjeta u Korčuli premještena je u Zagrebu gdje je

boravila deset godina i bila na različitim dužnostima koje je po svojim poglavarima iz ljubavi prema Bogu - savjesno i vjerno izvršavala. Nakon Zagreba/Trnja premještena je u Tavankut, pa u Stari grad na Hvaru, Orebic, a najveći dio svog života je provela u Splitu, najprije u samostanu na Škrapama, kasnije kod braće dominikanaca u sv. Dominika, a od 1999. godine je u samostanu sv. Martina kod sv. Grgura Ninskog, unutar zidina Dioklecijanove palače.

U Kongregaciji sestara dominikanki obnašala je odgovorne službe; od 1997.-1983. bila je vrhovna savjetnica, u dva mandata je bila priora u samostanu sv. Katarine Sijenske na Škrapama i u samostanu sv. Martina u Splitu, ekonoma i potpriora u više mandata i u više samostana.

Sestra Vjera je bila katehistica i orguljašica. Tim svojim darovima služila je Bogu i čovjeku u svim mjestima gdje je bila na službi. Nije se ona ograničavala samo na svoju struku, nego je široko gledala, znala se snaći u mnogim nepoznatim situacijama i napraviti najbolje što može, i što bi bilo dobro! U svim tim susretima i dužnostima imala je mogućnost doći do mnogih duša, djece i odraslih. Sijala je Riječ Božju kako je najbolje znala. Pjevala je Gospodinu, a i druge poticala da mu pjevaju. Šivala je kako bi bila korisna i ekonomična. Dok je bila odgovorna kao priora, a i kasnije, budno je pazila da sestre ne budu preopterećene poslom... kada bi to vidjela, sama

bi se ubacila i pomogla podijeliti težinu života u velikodušnosti svoga srca. Trajno je razvijala vještine koje je kasnije upotrebljavala u svakodnevnom životu, i nesebično druge poučavala.

Kao sestra bila je hrabra i uvijek je znala što želi. Znala je prepoznati potrebu čovjeka u nevolji i dala bi sve od sebe da umanji bijedu i siromaštvo ljudi. U susretu s drugima je bila obazriva i druželjubiva. Nije marila za nebitne stvari, rado bi davala savjete kada bi netko bio u dilemi ili nesigurnosti.

No, svidjelo se Gospodinu pozvati je u svoje kraljevstvo, svidjelo se Gospodinu oslobođiti ju bolesti i križa kojeg je nosila zadnjih godina. Svidjelo se Gospodinu obdariti ju u vječnosti darovima koji su nepropadljivi i neprocjenjivi.

Mi vjerujemo da je Gospodin u svojoj ljubavi i milosrdju blago pogledao na našu sestru Vjeru i otvorio joj vrata raja, obrisao joj suzu s lica i primio ju u svoje krilo i obdario ju za sva dobra koja je činila.

Hvala Vam s. Vjera što ste svoje redovništvo i pripadnost dominikanskom Redu ustrajno svjedočila po evanđeoskim zavjetima. Hvala vam što ste istinu koja u Bogu ima uporište i smisao, ustrajno naviještala u svakodnevici života. Hvala Vam što ćete nas i s nebeskih visina zagovarati kod Oca. Mi ćemo moliti za Vas!

Počivajte u miru!

(s. Jakica Vuco)

S. Vjera je otišla u povijest

Kad sam se na Uskrs čuo sa s. Esterom Plavšom, rekla mi je da je s. Vjera u bolnici i da se njezin život bliži kraju. Već je dugo nosila križ svoje bolesti, pa njezin odlazak u vječnost 7. travnja nije bio iznenadenje. Ni mene vijest o smrti s. Vjere nije iznenadila, ali me rastužila. Dugo smo se poznavali, a naša neiscrpna zajednička tema bila je: povijest samostana sv. Martina u Splitu. Voljeli smo pričati o povijesti tog samostana, pa i iznova ponavlјati ono što smo jedno drugome već rekli. Ipak, nikad mi razgovori s njom nisu bili dosadni, a vjerujem da ni njoj nije bilo dosadno razgovarati sa mnjom. Dapače, neću pogriješiti ako ustvrdim da se veselila mojim posjetima i našim razgovorima, jer je povijesti samostana sv. Martina jako voljela.

Još kao studenta teologije, s. Vjera me jednom prigodom pozvala u samostan sv. Martina i izvadila pred mne nekoliko starih samostanskih spisa na latinskom jeziku, zamolivši me da joj protumačim što u njima piše. Rado sam to učinio i upustio se sa s. Vjerom u razgovor iz kojega sam shvatio da dobro poznaje povijest samostana sv. Martina, jer je čitala samostanske kronike i druge spise, ali i zato jer se o tome raspitivala kod nekoliko crkvenih povjesničara, potičući ih da istraže povijest tog samostana. Shvatio sam i da s. Vjeri nije nepoznat sadržaj dokumenata koje je mene pokazala, ali i da me nije pozvala samo zbog tih dokumenata. Slikovito govoreći, oni su bili samo mamac na udici, a ja sam odmah zagrizao. Znajući da se bavim poviješću Dominikanskoga reda u hrvatskim krajevima, s. Vjera me pozvala da istražim povijest samostana sv. Martina.

S. Vjera je pratila moj rad i veselila se kad bih joj donio neki članak iz dominikanske povijesti u hrvatskim krajevima. Kad sam joj 2015.

donio svoju knjigu o povijesti samostana Gospe od Ružarija u Šibeniku, čestitala mi je, ali i napomenula da se sad trebam posvetiti povijesti samostana sv. Martina. Kako je preda mnom bio izbor teme za doktorat, za s. Vjeru nije bilo upitno koju temu trebam izabrat. Ako sam magisterij posvetio povijesti šibenskoga samostana, doktorat moram posvetiti povijesti samostana sv. Martina. To mi je rekla svojstvenim joj imperativnim tonom, ne kao prijedlog ili molbu, nego kao samorazumljiv zaključak. Za s. Vjeru to se podrazumijevalo, a kako ni meni nije bila mrska ta ideja, prihvatio sam inicijativu. Osim toga, tko je poznavao s. Vjeru, taj zna da negativan odgovor nije bio opcija. Kad sam joj donio uvezani doktorat, bila je jako vesela i zahvalna, a i ja sam zahvalan njoj što me potaknula (zapravo obvezala) da proučim povijest samostana sv. Martina i što me pratila molitvama.

Koliko je s. Vjera voljela povijest svoje redovničke zajednice, možda dobro ilustriraju sljedeći primjeri. Dok sam istraživao u samostanskom arhivu, često je bila sa mnom i zanimala se za svaki dokument. Znala je da je u srednjem vijeku postojao još jedan samostan sestara dominikanki u Splitu, ali nije znala gdje se nalazio. Pokušao sam joj to objasniti, ali kako na tom mjestu više nema ni samostana ni crkvice u kojoj su dominikanke molile, nije mogla pronaći točnu

lokaciju. Jednom prigodom sam je susreo na tzv. Mihovilovoj širini, malenom trgu na kojega se ulazi s tzv. Voćnog trga. Pozdravili smo se i predložio sam da joj pokažem gdje se nalazio taj drugi samostan, posvećen sv. Mihovilu. S. Vjera je rado pristala i bilo je dovoljno napraviti samo desetak koraka da se nađemo u crkvici sv. Mihovila, tj. na mjestu gdje se ona nekoć nalazila. S. Vjera je bila iznimno sretna kad je saznala gdje se nalazio taj samostan, a kad je kasnije prolazila Mihovilovom širinom, nije propuštala pomoliti se za sestre koje su tu živjele od srednjega vijeka do početka 19. stoljeća. Slično je reagirala i kad sam joj s prozora koji iz samostana sv. Martina gleda prema spomeniku Grgura Ninskoga pokazao ruševine crkve sv. Arnira i rekao da su se i u toj crkvi nekoć pokapale sestre dominikanke. I za njih se kasnije redovito molila, svraćajući pogled iz samostana na njihovo posljednje počivalište.

Sa s. Vjerom sam pričao i o drugim samostanima i filijalama u kojima je ona živjela. Rado je govorila o životu u Zagrebu, prisjećajući se ozračja koje je 1960. zavladalo u samostanu na vijest o smrti kardinala Alojzija Stepinca i, poslije samo nekoliko mjeseci, majke Andelege

Milinković. Sa simpatijama je govorila o svom boravku u Orebiću i o posjetu samostanu dominikanskih trećoredica na brdu sv. Mihajla kraj Stona, a priče o zgodama i nezgodama sestara dominikanki sa starogradskim župnikom don Frankom Franetovićem bile su gotovo antologische naravi. Godinama je živjela u Splitu, pa je rado pričala o vremenu provedenom u samostanu na Škrupama, o radu s crkvenim zborovima i o dobroj suradnji s braćom dominikancima, prisjećajući se s pjetetom nekih preminulih dominikanaca. Njezina sjećanja na neke sestre pomogla su mi bolje razumjeti i opisati događaje iz novije povijesti sestara u Splitu, ali i šire. Odlaskom u vječnost, i s. Vjera je otišla u povijest. Oprštajući se od nje ovim tekstom, želim joj još jednom zahvaliti na svemu, a osobito na njezinim molitvama. Dok joj tijelo počiva u samostanskoj grobnici, s posmrtnim ostacima brojnih sestara koje su živjele u samostanu sv. Martina, vjerujem da joj je duša u Kraljevstvu Nebeskom, odakle će zagovarati svoju redovničku obitelj, osobito dragi joj samostan sv. Martina. Vjerujem i nadam se da će zagovarati i moje potrebe, osobito rad na proučavanju povijesti sestara dominikanki u Hrvatskoj.

Ivan Armanda

s. MIHAELA MATIĆ

DOMINIKANKA

29. kolovoza 1933. – 1. travnja 2021.

S. Mihaela, krsnim imenom Ivka, rođena je 29. kolovoza 1933. u Kamenskom, župa Tijarica. Od oca Ante i majke Marije rođ. Matić. Kao zreala djevojka sa 17 godina odlučila se za redovnički život u dominikanskoj redu, u koji je ušla 1950. u samostan sestara dominikanki u Korčulu. Prve je zavjete položila 8. prosinca 1953. U zajednici se istakla kao nježna odgojiteljica malenih u dječjem vrtiću, odnosno 'jaslicama', po čemu je i danas mnogi pamte. A kad su potrebe sestara tražile odlazak u Kanadu, javila se i naša s. Mihaela i pošla u nepoznatu avanturu. Nije

joj bilo lako, kao ni drugim sestrama u tuđem svijetu, bez poznавanja jezika, kulture, običaja, ali se uzdala u pomoć Božju i svladala te teškoće koliko je mogla. Svaka je pomoć u novoj sredini sestrama bila dragocjena, tako je i s. Mihaela dala svoj doprinos razvijanju apostolata među djecom i starcima i gdje god je trebalo.

Kad su joj snage počele posustajati, vratila se u domovinu. Uvijek je bila puna lijepih sjećanja na dane provedene u Kanadi. Svi će je pamtitи po nježnom i uvijek nasmiješenom licu. Brzo se znala sprijateljiti s osobama koje bi čak i prvi put vidjela. Hod joj je bio lagan, lepršav. Voljela je ići na sva događanja izvan samostana, bilo u gradu Zagrebu ili izvan njega.

No njezina bolest, dijabetes, imala je svoje posljedice. Kako su godine odmicale, tjelesna je slabost bila sve očiglednija. Njezin životni tijek prekinut je u utorak 1. lipnja u 14.10 minuta, u 88. godini života i 68. godini redovništva.

Vodila je računa o svom duhovnom životu. Trudila se dolaziti na zajedničke molitve dokle god je mogla. Kao i svaki smrtnik imala je svojih težih i sretnih trenutaka. U svom malom notesu ponekad je znala bilježiti neku misao, tako čitamo 12. 04. 2015. „Gospodine, vjerujem da ti je poznato moje trpljenje. Jednom si rekao: pitajte i tražite, dat će vam se. Gospodine, nemoj se oglušiti.“ Drugom prigodom, 21. 04. 2015. kliče: „Bože koja radost u meni! Neka se proslavi u meni moj Isus! Kojom hvalom da uveličam tvoju svetu moć koju si mi iskazao. Hvala ti, moj Gospodine i Oče naš Nebeski. Hvali dušo moja Gospodina!“

Svakoga dana je činila „uru klanjanja“ i to u velikoj kapeli. Tu se dolaze redovito pomoliti i roditelji koji donose djecu u naš vrtić. Tako je došla u kapelu pomoliti se jedna mama koja je bila u visokoj trudnoći. S. Mihaela joj je prišla i spontano rekla: „Vi nosite građanina neba!“ Mlada se mama iznenadila toj izjavi s. Mihaele i nije to mogla nikada zaboraviti.

Želimo vjerovati da je i svaku od nas preporučivala *građanima neba*, a i da to sigurno čini i danas. Hvala vam s. Mihaela na toj zagovornoj molitvi. Ni mi nećemo vas zaboraviti.

s. Sl.

Sprovod sestre Mihaele Matić, propovijed p. Alojza Čubelića

Sprovodne je obrede, u petak 4. lipnja, na Miroševcu vodio o. Alojz Čubelić, OP. Osvrnuvši se na najprije na svetkovinu Tijelova, taj čudesni nebeski kruh što ga je i s. Mihaela svakodnevno primala, o. Čubelić je rekao:

Jučer smo proslavili svetkovinu Tijelova ili presvetog tijela i krvi Kristove. Svi mi ljudi naravno tragamo za kruhom života koji će nas ishranjivati i držati u životu. Za taj kruh ljudi žrtvuju sve. Cijeli život je mnogima samo borba za život, borba za materijalno preživljavanje. Svatko je usmjeren na stjecanje te hrane i ta mu je osjetilno ponuđena. Stjecanje te hrane čovjeku je zajedničko sa životnjama. Ali čovjek je gladan i duhovne hrane. Kad Isus govori da je on kruh života, onda očito ne govori biološki. On govori ‘liturgijski’ a danas bismo rekli, govori simbolično. To je pokojna sestra Mihaela na vrijeme shvatila i pokušala kroz čitav život provoditi u djelo. Kao što je čovjeku potrebna materijalna hrana za uzdržavanje biološkog života, tako mu je potrebna i hrana za uzdržavanje duhovnog. Za postizanje ovog prvog cilja čovjek kao da se ne snalazi. Nije mu utisnuto u narav da zna izabrati pravu hranu. Tu se ljudi vrlo lagano prevaru pa izjednačavaju biološki i duhovni život, materijalnu i duhovnu hranu. Isus se govoreći o sebi zapravo služi rječnikom materijalne ishrane, kruhom i mesom. On je kruh i meso čovjekovog duhovnog života. Sestra Mihaela je takav kruh blagovala čitav život kako ne bi vidjela opreku između duhovnog i biološkog života, jer nače sve postaje neshvatljivo i neprihvatljivo. Onima probuđena duha poput sestre Mihaele to je bilo nešto normalno i razumljivo. On je kruh i meso duha i koji se njime hrane, hrane se vječnom hranom i za vječnost. Kao što se čovjek hrani da bi biološki živio potrebno je također da

se hrani da bi živio duhovno. Taj duhovni život je nešto što ga karakterizira upravo kao čovjeka, kao sliku Božju. Čovjeku je potrebno duhovno se hraniti. To je sestra Mihaela nastojala živjeti, unatoč svim onim slabostima i navadama kojima nitko od smrtnih bića ne izmiče. Tko se hranio Isusom koji se nama daje i posredstvom sakramenata živi potpuno i sretno. Nadamo se i molimo da i sestra Mihaela živi vječno.

(fr. Alojz Čubelić)

Sveta misa zadušnica

Svetu misu zadušnicu za pokojnu s. Mihaelu predstavio je u našoj samostanskoj kapeli bl. Ozane o. Domagoj Polanščak u koncelebraciji s još tri dominikanca: fr. Alojzom Čubelićem, fr. Antonom Kazotijem i fr. Karlom Kevo.

Nakon evanđelja je priora, s. Katarina opisala ukratko životni tijek s. Mihaele, kako slijedi:

Riječ, dvije za posljednji ZBOGOM sestri Mihaeli Matić

Rodila se u malom dalmatinskom mjestu Kamensko, Tijarica, od oca Ante i majke Mare, 29. kolovoza 1933. godine. Mala Ivka je odrastala u katoličkoj obitelji sa još 6 sestara: Slavkom, Marijom, Ljubicom, Antonijom, Katicom i Nediljkom. U to vrijeme nitko nije slutio kojim putem će Ivka krenuti. Gospodin je jedini znao i prije nego je začeta. Zašto je Gospodin izabrao Ivku između njenih sestara, ne znamo. Jedno je sigurno: s njom je imao svoj plan i zadaću njoj namijenjenu.

Ne znam kako je Ivka provodila svoje prve dane u samostanskoj korčulanskoj zajednici. Pretpostavljam da joj nije bila prevelika promjena, jer je samostanskim životom već kod kuće živjela. Jednu zajednicu je zamijenila drugom, iz svoje velike obiteljske zajednice je prešla u

zajednicu sestara dominikanki. Nakon kandidature i novicijata položila je svoje prve zavjete 8. 12. godine 1953., na blagdan Bezgrešnog začeća Marijina. Gospo se rado utjecala i za pomoć je molila. Bila joj je majka i učiteljica, primjer življenja i utočište u životnim burama i olujama.

Svoje redovničke dane je živjela u našim zajednicama od Korčule, preko Samostana sv. Martina u Splitu, Zagreba, Sherbrooka u Canadi i ponovno Zagreba gdje je i završila svoju životnu misiju i svoje redovničke dane.

O sestri Mihaeli se neće pisati knjige ni snimati filmovi, neće dobiti ni posmrtno priznanje od ljudi. Tim dublje je njeno ime upisano u dlanu Očeve ruke. Njen tihi redovnički život, obični svakodnevni ljudski poslovi, njen molitveni i žrtveni doprinos svetosti zajednice govore o njoj. Obavljala je sve kućne poslove, radila s malom djecom u jaslicama i kasnije sa starijim osobama u Domu za starije i nemoćne u Canadi. Davala je sebe i svoju ljubav ljudima za koje je, i s kojima je radila. Snagu je crpila na koljenima pred Presvetim u svetohraništu i blagovanja tijela i krvi Kristove u Euharistiji. Krunica joj je uvijek bila u rukama. Imala je veliko pouzdanje u Majku Mariju i Srce Isusovo. Nije slučajno da smo njen tijelo predali majci zemlji baš danas, na Prvi Petak. I sama je za života voljela i prakticirala pobožnost Prvih petaka.

Gospodin je trebao sestraru Mihaelu ovdje na zemlji u dominikanskom redu. Ne znam točno što je od nje očekivao, ali vjerujem da je ona Gospodinovo očekivanje ispunila.

Neka sada počiva u društvu onih koji su prije nje otišli u vječnost, članova njene obitelji i sestara i braće iz dominikanske obitelji.

U svijetu se zvala Ivka, u Redu sestra Mihaela, a Nebeski Otac je prepoznaje kao ljubljeno dijete. Neka počiva u miru Božjem!

s. Katarina Maglica

Fr. REGINALD KLAPEŽ

DOMINIKANAC

11. studenoga 1936. – 3. travnja 2021.

Usubotu 3. travnja 2021. godine u Zagrebu je, u 85. godini života, 64. godini redovništva i 57. godini svećeništva, okrijepljen svetim sakramentima, blago u Gospodinu preminuo fr. Reginald Klapež, OP, član Hrvatske dominikanske provincije Navještenja Blažene Djevice Marije i Samostana Kraljice sv. Krunice u Zagrebu.

Fr. Reginald Ivan Klapež rođen je 11. studenoga 1936. u Košutama pokraj Sinja od oca Jozeta i majke Mare, rođene Mateljan. Jednostavne zavjete u dominikanskom redu položio je 16. kolovoza 1957., a svečane 12. studenoga 1962.

Za svećenika je zaređen na svetkovinu sv. Petra i Pavla 1964. u zagrebačkoj katedrali po

rukama tadašnjega zagrebačkog nadbiskupa Franje Šepera.

Sprovod fr. Reginalda

U četvrtak 8. travnja na zagrebačkom groblju Mirogoju pokopan je fr. Reginald Klapež, član Hrvatske dominikanske provincije i Samostana Kraljice sv. Krunice u Zagrebu.

Sprovodne obrede vodio je fr. Slavko Slišković, provincijal Hrvatske dominikanske provincije, dok je misu zadušnicu u crkvi Kraljice sv. Krunice predslavio nećak fr. Reginalda – don Josip Dukić, svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije i ravnatelj Nadbiskupske klasične gimnazije „Don Frane Bulić“ u Splitu.

Od fr. Reginalda se oprostio o. Slavko Slišković, provincijal, ovim riječima:

Na Veliku subotu, 3. travnja 2021. godine u 85. godini života, 65. redovništva i 57. svećeništva preminuo je naš subrat fr. Reginald Ivan Klapež.

Rođen je 11. studenoga 1936. u Košutama od oca Jozeta i majke Mare Mateljan. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu, a Dominikansku klasičnu gimnaziju u Bolu na Braču. Nakon mature 1956. godine, na svetkovinu Velike Gospe 15. kolovoza, stupio je u dominikanski novicijat u Dubrovniku. Prve zavjete položio je 16. kolovoza 1957. godine, a svećane 12. studenoga 1962. također u Dubrovniku. Od 1957. do 1965., uz prekid radi odsluženja vojnog roka, filozofsko-teološki studij pohađao je na dominikanskoj Visokoj bogoslovnoj školi u Dubrovniku i Rimokatoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1964. godine.

Nakon studija asigniran je u Samostan svete Marije Milosne u Bolu na Braču gdje je živio i djelovao od listopada 1965. do listopada 1990. godine. Vršio je razne službe. Sjemeništarcima je predavao vjerouauk, državni Ustav, glazbeni i tjelesni odgoj. Osim obrazovne obnašao je i odgajne službe prefekta, podučitelja i učitelja sjemeništara. Unutar samostanske zajednice imao je iznimno važnu ulogu ekonoma, posebice u razdoblju kada se samostan bavio turističkom djelatnošću. Iskazao se kao marljiv i vrstan gospodarstvenik i ugodan domaćin pa je sklopio brojna prijateljstva koja su trajala cijelog života. Njegov trud prepoznala su i braća pa je od kolovoza 1987. do kolovoza 1990. obavlja

službu priora ovoga samostana, dok je od srpnja 1979. do srpnja 1983. godine bio član Provincijskoga vijeća. Budući da je bio glazbeno talentiran vodio je zbor sjemeništara od 1967. do 1985., a od 1967. do 1990. bio je i orguljaš u Bolu i voditelj zbora. Odgojna djelatnost mu nije prestala ni nakon dolaska u Zagreb 1990. godine. Novake i bogoslove upućivao je u osnovne glazbe, a od 1995. do 1999. bio je učitelj braće suradnika. Dugogodišnji odgojni rad donio mu je iskustvo gotovo nepogrešivog prepoznavanja prikladnosti kandidata za redovnički i svećenički život. Vrijeme je najčešće potvrđivalo njegove sudove.

U Samostanu Kraljice sv. Krunice je od 1991. do 2007. godine vršio službu ekonoma i sakristana. Svojom osobnošću uzdigao ih je na višu razinu te je od obične djelatnosti znao učiniti svečanost, što se odražavalo i u njegovu dostojanstvenom načinu odijevanja i pisanja. Suradnike nije zaboravljao nagraditi, a braću obradovati onim što su voljeli, dok bi zauzvrat primio jednostavni znak priznanja kroz rečenicu izrečenu u polušali: „Ređo, svaka ti čast!“.

Psalmist nas poučava da je zbroj naše dobi sedamdeset, a ako smo snažni i osamdeset godina. Naš se pokojni p. Reginald pokazao snažnim. Unatoč tome ostala je mu je jedna rana koja ga je pratila od djetinjstva. S četiri godine izgubio je majku, a s osam i oca. Ljubeci glazbu svoju je sudbinu naš p. Reginald prepoznao u narodnoj pjesmi „Vrati se mili čale“. U svakoj veselijoj prigodi naše zajednice za Ređu smo je pjevali. Njegov inače tih glas u tim bi trenucima popri-mao potpuno drugu boju i visinu. Kao da je bio

krik ranjenog srca i duše. U posljedne vrijeme, kad su mu snage oslabile te više nije bilo pjesme, sa sjetom bi ponekad kazao kako je u mladosti ostao sam, a da ga sada i mi znamo zaboraviti.

Dragi naš Redo,

Hvala ti za život darovan Bogu preko Reda propovjednika u Hrvatskoj dominikanskoj provinciji. Iako na prvi pogled može izgledati kako se „lađa nasukala“ te da „vitar sviri“ „kroz buže o madiru“ tvoga života, prijelaz s ovoga svijeta na drugi upravo na Veliku subotu šalje nam jasnú poruku. Onaj koji nikoga na ostavlja samoga, a kojemu si ti darovao svoj život pod „bilim jidrom“ dominikanskoga habita, pridružuje te svojoj smrti i grobu, kako bi te učinio dionikom i svoga uskršnua. Vjerujemo da si već susreo one koji su prije tebe pošli ostavljajući te samoga, a Bog neka ti udijeli vječno zajedništvo s njima i sa sobom.

fr. Slavko Slišković, provincial

Sveta misa zadušnica

Odmah nakon sprovodnih obreda svetu misu zadušnicu u crkvi Kraljice sv. Krunice predstavio je don Josip Dukić. U prigodnom govoru na početku svete mise istaknuo je kako je fr. Reginald umro baš u vazmenom trodnevlu kad se prisjećamo kako je Isus svojom mukom i uskršnūm ponudio spasenje svima – kao jedini i univerzalni spasitelj. Istaknuo je i kako je fr. Reginald imao ukupno 29 nećaka i nećakinja te da ih je sve jednakom prihvaćao i bio pun razumijevanja. Prihvaćanje drugoga fr. Redo pokazao

je tijekom svojega života družeći se i s nekršćanima i nekatolicima, naglasio je don Dukić. Na kraju je zahvalio fr. Reginaldu na ljubavi i blizini koju je pružao tijekom svoga života, kao i na milosrdju koje je iskazivao prema ljudima kao isповjednik. U završnome dijelu govora don Josip Dukić izrazio je molbu da Bog bude milosrdan prema pokojniku i svima okupljenima oko stola Gospodnjeg.

Na kraju misnoga slavlja prisutnima se obratio fr. Ivan Mateljan, prior Samostana Kraljice sv. Krunice, zahvalivši fr. Ređi na svemu što je učinio za zagrebačku samostansku zajednicu. Posebno je zahvalio fr. Karlu Posavcu, bratu suradniku, koji je bio duhovna i fizička potpora fr. Reginaldu, kao i braći studentima, na čelu s njihovim učiteljem, koji su mu bili na raspaganju. (www.dominikanci.hr)

MARA MATIĆ

25. travnja 1922. – 9. travnja 2021.

- majka s. Antonije -

UKamenskom, točnije na groblju i u crkvi sv. Petra, ispraćena je majka s. Antonije, Mara Matić na vječni počinak. Sprovodni obred predvodio je mjesni župnik župe Tijarica, Kamensko don Mate Lekić, a svetu misu predvodio je p. Jozo Čirko OP, u koncelebraciji sa p. Zvonkom Džankićem OP, don Lekićem i župnikom župe Krista Kralja vlč. Ivanom Filipčićem. Pater Jozo je naglasio da smo se okupili zahvaliti Bogu na daru Marinog života i svemu dobrome što je ostavila iza sebe, ali i moliti za njen vječni počoj u Gospodinu. Homiliju je održao vlč. Ivan Filipčić koji je progovorio o značenju majke u našim životima. Ona obilježava naš život od koljevke pa do groba. Majka nam je dala život. Uz nju smo vezani. Svaka bora ispisana na njenom čelu traži našu zahvalnost. Nitko se ne žrtvuje kao majka. Ona je uvijek prisutna, sve nosi, sve podnosi. Uistinu dirljiva propovijed kojom je naglasio i ulogu Mare Matić kao majke svoje mnogobrojne djece i bake svoje unučadi. Svetu misu pjevanjem i čitanjem animirale su sestre dominikanke uz prisustvo obitelji i rodbine.

Propovijed vlč. Filipčića na misi zadušnici

Majka je duša obitelji. Mama okuplja obitelj od koljevke do groba. Oko majke Mare svilo se, kao živi vijenac, desetero djece, šesnaestero unučadi i dvadeset dvoje praunučadi, U oproštaju s dragom osobom – majkom od koje smo život

primili, bakom u čijem smo krilu tolike blagosti zadobili – u oproštaju s dragom osobom – riječi su slabe da bi izrekle ono što srce djeteta osjeća. Sva tuga u suzu se zgusne, naniže u vijenac zahvalnosti jednom životu. Osjećamo to i u ovom oproštaju s majkom Marom. Tužni, ali poduprti nadom ponovnoga susreta, susreta u Bogu.

Zivot je dar Božji čovjeku ne za godinu, osam ili devedeset osam, nego za čitavu vječnost. I ne samo da smo životom obdareni, već smo Isusovom žrtvom otkupljeni. Podnosi On za nas muku križa da bi nas zagrlio s Ocem izmirio, vrata vječnosti otvorio, blaženstvom obradio. To je nada koja i u tuzi rastanka s najmilijima krijepi, jača. A majka, majka je najsličnija Isusu u žrtvi, u odricanju, u darivanju. Mama ne pita za boli, teškoće, brige, noći neprospavane, sva je darovana. Poštovana Mara i tvoje je srce bilo takvo: dobro, blago, majčinsko, darovano.

Zapisa pjesnik:

*Oduvijek majko te blage oči
Bile su svjetlo životu mom.
Uvijek si svojom molitvom lila
Blagost i nadu na putu mom.*

*Hvala ti mama za dar života,
tu žrtvu koju ti samo znaš.
I sretne dane mladosti moje,
hvala ti za moj prvi korak.*

*U sjedim vlasima tvojim,
života teškog ostade trag,
i svaka bora na tvome licu
za me je, majko, tvoje ljubavi znak.*

*Hvala ti mama za brige i molitve,
za sve što si pretrpjela.
Za svaki osmijeh i suzu, žrtvu i dar,
za sve... za sve..*

Mama, baka, prabaka, Mara od srca hvala.
Dobri Bog bio ti radost, blaženstvo i nagrada.
Preporučimo je Gospodinu molitvama.

(vlč. Ivan Filipčić, župnik)

Moja baba Mara

Za druge si bila *Vukuša*, za mene si bila '**baba Mara!**' Baka koja je vječna. Od kad znam za sebe, znam i za tebe. Kad sam bila dijete crtaš obitelj, a

na papiru mater, čaća, brat, seká i baba, naravno u crnini, sjedi pored radijatora, grijie kosti.

Kad nema matere ima babe, da nam napravi puru, tjera nas da se prikrstimo kad izlazimo iz kuće; da *šta se imamo tuširat svaki dan, ko je to vidija*; da ne ljestvimo postere po zidu, to je sotonski; da *ne šišam svoju dugu kosu na kratko, šteta je, da mi možeš pletenicu napravit; da se ne šminkam, ko da idem u maškare; da moram jest doručak svaki dan; da se moram molit sv. Anti; da me čula kad sam sinoć došla kući; da di landram tako kasno*; Uza sve to, svaki dan po 3 puta bi rekla *da sam ja njen sunce iza gore, da baba će molit za te, sve će to bit dobro. Sad mi sve to fali.*

Fali mi da joj napravim čaj, kavu, iscijedim voće, da kaže da neće ona kolač, a pojede slasno dva komada, da di sam cijeli dan nisam je došla pozdraviti, da uđe u moju sobu i samo sjedne na krevet i počne pričat o svom životu i ne benda da ja učim i trebam tišinu al' pustim je neka priča. Govori kako cilu noć nije oka sklopila, okretnala se ko riba na gradele, a zapravo je spavala ko beba do devet... Anegdota toliko... za knjigu napisat. E moja baba, sad si ti moje sunce iza gore, napokon si došla na svoje i bez injekcije, vidiš da Bog nije zaboravio na tebe, a nećemo ni mi.

Ana Matić, unuka

JOSIP IVANKOVIĆ

18. lipnja 1957. – 10. travnja 2021.)

- brat s. Nade Ivanković -

U subotu, 10. travnja 2021., od posljedica virusa Covid-19, u Subotici je u šezdesetčetvrtoj godini, preminuo Josip Ivanković, brat s. Nade Ivanković.

Josip je rođen 18. lipnja 1957. godine u brojnoj obitelji oca Grge i majke Kate, rođ. Stantić, među kojima su svećenik Franjo i časna sestra Nada. Osnovnu i srednju školu završio je u rodnom gradu, kao i Ekonomski fakultet, stekavši zvanje diplomirani ekonomist. Zarana se uključio u javni i kulturni život hrvatske zajednice. Nakon uvođenja višestranačja i mogućnosti slobodnih izbora, politički se angažirao, pa je tako bio najmlađim među osnivačima Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Bio je općinskim vijećnikom u jednom mandatu, a danas je vijećnikom u Hrvatskom nacionalnom vijeću Republike Srbije. Dugogodišnji je poljoprivredni proizvođač. Oženjen, otac četvoro djece.

Osnivač je više društveno-političkih institucija važnih za život Hrvata u Republici Srbiji: Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini čiji je ugledni i aktivni član u turbulentnom razdoblju 90-ih godina prošloga stoljeća, Hrvatskog narodnog saveza (1999.) s kojim, u okviru koalicije Demokratska opozicija Srbije, ulazi u Skupštinu Grada Subotice 2000. godine, Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antonović“ i višegodišnji član njegovih upravnih tijela. Bio je član Pučke kasine (u dvaju mandata predsjednik i urednik njezine publikacije Glasnik Pučke kasine), Hrvatskog akademskog društva i Ogranka Matice hrvatske u Subotici.

Posljednji ispraćaj Josipa Ivankovića bio je u utorak, 13. travnja, iz Peić kapele na Bajskom groblju u Subotici.

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini i predsjednik Tomislav Žigmanov izražavaju sućut obitelji pokojnog Josipa Ivankovića.

(usp. Autor: CroExpress, Hina Datum objave: 12.04.2021.; HNV)

Otišao je otac moj polako ...

Josip Ivanković se rodio 18. juna 1957. godine u selu Stari Žednik pokraj Subotice u velikoj, složnoj obitelji Grge i Kate rođ. Stantić koji su svoje desetoro dice odgajali uz rad na njivama i molitvu. Mati Kata je poznata hrvatska pjesnikinja iz Bačke. Iz njihove obitelji ponikli su brojni redovnici i redovnice, pa je tako Josip imao rođenog brata Franju svećenika i sestru Bernardicu redovnicu. Osnovnu školu je završio u rodnom selu, a srednju školu je pohađao u Subotici. U Subotici je studirao na Ekonomskom fakultetu, na kojem je 1982. diplomirao na poljoprivrednom smjeru i stekao zvanje diplomirani ekonomist agro smera. Nakon studija radio je na odgovornim mestima velikih subotičkih preduzeća, Agrokombinat i kasnije u Aurometalu na mestu generalnog direktora. Poslednjih dvadesetak godina se bavio isključivo poljoprivrednom proizvodnjom, ratarstvom i stočarstvom, koje je vodio zajedno sa svojom suprugom i sinom. Oženio je Mariju Babičković i u braku dobio četvoro dice, Josipu, Pavlu, Filipu i Bernardu. Imao je tri unuka Aleksu, Uglješu i Miliju, kojima je bio ponosni dida.

Kao ugledni i aktivni član hrvatske manjinske zajednice u Srbiji, bio je kandidat DSHV-a

na lokalnim i pokrajinskim izborima 1992. godine. Koncem 1990-ih osnivač je Hrvatskog narodnog saveza, čiji je i kandidat za izbore za Skupštinu općine Subotice u okviru koalicije Demokratska opozicija Srbije – DOS-a u rujnu 2000. godine na istima je izabran za vijećnika Skupštine općine Subotica. Kao vijećnik SO Subotica, bio je i elektor na izborima za prvi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća, a kao kandidat liste koju je predvodio Forum hrvatskih institucija i organizacije izabran je i za vijećnika HNV-a (2003. – 2010.)

Osnivač je Katoličkog Instituta „Ivan Antunović“ i višegodišnji član njegovih upravnih tijela, zatim Pučke kasine, čiji je predsjednik bio u dva mandata i glavni urednik *Glasnika Pučke kasine*, bio je član Matice Hrvatske Subotica, te član Hrvatskog akademskog društva.

Josip je bio čovek blage naravi, ali snažnog karaktera. Ni u najtežim vremenima nije se odričao svoje vjere, svoje obitelji i svog naroda. Naučio nas je da je u životu važno raditi i moliti. Svojim primerom nam je pokazivao koliko je obitelj važna, njegova ljubav prema roditeljima i braći i sestrama je bila nešto čemu smo svakodnevno svjedočili kao djeca i kasnije kao odrasli ljudi. Naučio nas je da je u životu važno boriti se za svoja uvjerenja i ne odstupati od istih. Preneo je na nas jak osećaj pripadnosti zajednici hrvatske nacionalne manjine i ponos na pripadnost istoj. Znao je koliko je važno svojim trudom i radom pomagati gradu i zajednici u kojoj

živimo, pa smo zato mi njegova deca uključeni u mnoga projekta zajednice.

Napustio nas je u Gospodinu 10. aprila 2021. od posledica virusa Covid 19, prerano u 64-oj godini. U našim srcima će sećanje na njegov blagi pogled i uvek mudre reči ostati dokle god dišemo. Nedostaje nam i nedostajaće nam, ali smo utešeni i ojačani njegovim zagovorom kod dragog Boga i ljubavlju koju osjećamo.

Josipa Svorcan

Nema više moga brata Josipa

Teško mi je bilo što još nadodati ovome što su o mome bratu iskazali iz Demokratskog saveza Hrvata. Josip je bio zaista svestrano angažiran. Volio je svoj hrvatski narod zato se i uključio u razne državne i društvene institucije da mu pomogne. No, želim istaknuti da je Josip prije svega bio obiteljski čovjek, otac četvero djece, čovjek duboke vjere. Skrbio je, zajedno sa suprugom, brižno za svoju obitelj, nije mario za trud. Volio je zemlju, stručno je i s ljubavlju

obrađivao, a ona mu je stostruko uzvraćala. Ali uza sav posao nije zanemario svoj vjerski život. To se osobito osjetilo za vrijeme njegove bolesti. Cijela se obitelj svakodnevno okupljala na molitvu za njegovo ozdravljenje, a kad je Gospodin drugačije odredio i pozvao ga k sebi, molili su i mole za pokoj njegove duše. Neka mu Bog bude milosrdan i udijeli mu nagradu vječnog života.

Koristim priliku i ovim putem zahvaljujem svim sestrama koje su izrazile sućut meni

osobno i mojoj obitelji. Lijepo je osjećati se dio velike dominikanske obitelji koja misli na svakoga svoga člana, osobito u trenucima kušnje. Posebno želim zahvaliti č. majci Jaki i s. Antoniji koje su došle na ispraćaj moga brata. Bila je to velika podrška cijeloj ožalošćenoj obitelji.

Hvala i svima onima koji će se pomoliti za pokoj Josipove duše.

s. Nada Ivanković

Marjan Peričić rođen je 20. ožujka 1947. u zagrebačkom Trnju, od oca Marijana i majke Josipe. Imao je još sestruru Vesnu.

U braku sa suprugom Božicom imao je tri kćeri: Anu, Marinu (s. Mirjam) i Tinu. Nakon tuge i teške bolesti koju je strpljivo nosio i podnosio, zahvaljujući brižnoj skrbi supruge Božice i kćeri, preminuo je u subotu 8. svibnja, na blagdan Gospe Pompejske, Posrednice svih milosti.

Sprovod Marijana Peričića

Sprovod Marijana Peričića bio je u srijedu 12. svibnja, na Miroševcu. Sprovodne je obrede vodio vlč. Ivan Filipčić, župnik župe Krista Kralja.

MARIJAN PERIČIĆ

20. ožujka 1947. – 8. svibnja 2021.

- otac s. Mirjam -

On je na početku podsjetio sve nazočne kako je „ovaj oproštaj što ga sada posljednji put upućujemo, znak naše pažnje i zahvalnosti za svu dobrotu srca kojom nas je Marijan za života dario, ali i znak nade da ćemo ga jednom, kao i sve naše drage, zagrliti ondje gdje će Kristova ljubav, koja sve pobjeđuje, i samu smrt nadvladati. Preporučimo ga dobroti i milosrdju Nebeskog Oca.“

Nakon pročitane Božje riječi, vlč. Filipčić se u kratkim crtama osvrnuo na pokojnikov život, te njegovim najmilijima uputio riječi utjehe i nade:

U oproštaju s dragom osobom, ocem obitelji, riječi su slabe da bi izrekle ono što srce osjeća. Sva tuga u suzu se zgusne, naniže na vjenac zahvalnosti jednom životu. Osjećamo to i kod ovog oproštaja s ocem Marijanom. Tužni, ali poduprти nadom ponovnoga susreta, susreta u Bogu. Govori nam Isus riječima liturgije: *Život se čovjeku mijenja, ali se ne oduzima. I pošto se raspadne dom ovozemnog boravka, stjeće se vječno prebivalište na nebesima.* Ne samo da nas Isus riječima tješi, podnosi žrtvu križa da bi nas zagrlio, s Ocem izmirio, vrata vječnosti otvorio, blaženstvom obdario. To je nada koja i u tuzi rastanka s najmilijima krijepi, jača. Zapisa pjesnik: „Život naš staza je uspona od gnijezda do zvijezda!“

Poštovani Marijane, ta staza tvoga života ovde među nama strma je, teška, trnovita, ali na njoj puno dobrote, blagosti srca, svjedoče to ovi danas oko tebe. I nastavlja pjesnik: „Otac moj imao je bogato srce kao kalež neba zvijezdama ispunjen, kao škrinja blaga najljepšega, darujući ga svima. Otac moj imao je nježno srce, puno toplih suza, uvijek skrivenih, kao da ih čuva za radosti života. A svi su mislili da on ne zna plakati. Otac moj dobri!“ Zajedno s najmilijima, u ovom oproštaju željeli bi reći, za susret i riječi, za osmijeh i suzu, za žrtvu i dar, za sve, za sve, oče, dijete, Marijane, od srca hvala. Hvala i za dar kćeri darovanoj Crkvi. Gospodin ti bio radost, blaženstvo i nagrada. Pa, preporučimo ga molitvama.

Primi Gospodine dušu Marijana kojega si s ovoga svijeta pozvao k sebi ...

IVO JOVANOVIĆ

6. ožujka 1945. – 26. ožujka 2021.

- brat s. Zdravke -

U ponedjeljak 26. ožujka preminuo je naš dragi brat, suprug, otac i dida Ivo Jovanović u 76. godini života.

Ivo je rođen 6. ožujka 1945. g. u Podstrani kod Splita od oca Ante i majke Darinke rođ. Slavodić. Imao je četiri sestre: Antula - s. Zdravka, Marica, Ruzarija (Ružica) i Mladenka. On je bio jedini sin. Već je u djetinjstvu bio dosta nježan, slabunjav, skroman. Dobro

je, inače, učio, pa je završio za automehaničara i zaposlio se. Međutim, kad je video da je roditeljima potrebna njegova pomoć i da će im biti korisniji ako ostane s njima u poljoprivredi, napušta automehaničarski posao i ostaje kod kuće.

Kao zreo mladić upoznaje djevojku, svoju mještanku, Dragicu Mikuličić s kojom sklapa kršćanski brak. Imali su šestero djece. No, prvo im je dijete, nepažnjom medicinskog osoblja, umrlo odmah nakon poroda, u bolnici. Ipak, nisu zbog toga klonuli, pa ih dragi Bog nagrađuje sa još petero zdrave i sretne djece, kao i s dvanaest unučadi i troje praunučadi. Ivo se radovao svakom novom životu i Bogu zahvaljivao za njih. Znao je reći: „*Bože hvala ti da sam dočekao i praunučad.*“ Svi su unuci i praunuci osjetili njegovu ljubav, zato su ga rado posjećivali i s njim se družili. To se posebno vidjelo za vrijeme njegove bolesti i nemoći. Nisu mogli, a niti htjeli sakrivati svoju tugu, pa i suzu u očima kad su vidiđeli da će ga brzo izgubiti. Otvoreno su govorili da im je on puno značio u životu. Dida Ivo je za njih bio pojam. Spontano im je, bez puno riječi, usađivao u srca ljubav prema Bogu, prema čovjeku i prema prirodi. Od njega su učili raditi i trpjeti, radovati se i Bogu na svemu zahvaljivati. Takvi se ljudi ne zaboravljaju. Uspomena je na njih trajna. Njegova se plemenitost preko djece prenosila i na unuke i praunuke.

Ako je trebalo za dobar odgoj, znao je ponekad biti strog, ali je ipak posebno ostao zapamćen po svojoj blagosti, pažljivosti i samozatajnosti. Za svakoga je imao srce puno osjećaja. Djeca su mu posebno zahvalna što ih je odgajao u strahu Božjem i poštenju. Znala su prepoznati Božju Providnost koja je bdjela nad cijelom obitelji.

Ivinu su dobrotu i bratsku ljubav osjetile i njegove sestre, zato je njihova međusobna vezanost ostala trajna i nezaboravna, premda ih je život raštrkao na razne strane svijeta. Divno je bilo okupiti se, barem ponekad, opet zajedno i u radosti obnavljati uspomene iz djetinjstva.

No, svemu jednom dođe kraj. Ivo je posljednjih godina često poboljevao. Razne životne teškoće, posebno kad mu se sin Točni vratio teško ranjen iz Domovinskog rata, ostavile su tragove na njegovo zdravlje. Posljednji udarac dao mu je korona virus. Posljednjih šest dana bio je kod kuće, nije mogao govoriti, ali sve je razumio. Uza sve to, sve nas je izgrađivao svojom

strpljivošću. Supruga Dragica ga je vjerno pazila i njegovala, a i sva su ga djeca i unuci često posjećivali. To ga je, na neki način tješilo. Čini se da je još čekao i najstariju unuku, Ivonu, koja je u večernjim satima stigla iz Mostara. Samo pola sata nakon njezina dolaska predao je svoju plemenitu dušu Gospodinu, u petak 26. ožujka 2021.

Sahrana dragog pokojnika je bila u ponedjeljak 29. ožujka na mjesnom groblju. Usprkos koroni sprovod je bio neočekivano dostojanstven i velik. Ništa nije moglo spriječiti mještane, prijatelje i znance da dođu i odaju posljednju počast voljenom Ivi.

Sprovodne je obrede vodio domaći župnik vlč. Nikola Mikačić uz asistenciju p. Kristijana Raića OP, te vlč. Ivana Čotića, župnika župe sv. Andrije, u Splitu, gdje živi Ivina kćerka Damira. Nakon sahrane bila je sveta misa zadušnica u župnoj crkvi Gospe od zdravlja.

Ps. Ovim putem želim izreći zahvalnost svima koji su došli ispratiti moga brata na vječni počinak. Posebno se zahvaljujem vlč. Mikačiću koji nam je bio kao kućni prijatelj. Često je posjećivao Ivu dok je bio u bolnici, a pogotovo kad se vratio iz bolnice. Svima nam je to bila velika utjeha, a mislim da mu se Ivo najviše radovao premda to nije mogao izgovoriti. Hvala vlč. Čotiću i p. Kristijanu. Zahvaljujem č. majci. Jakici, te zagrebačkoj priori č. Katarini, kao i svim sestrama koje su bile prisutne. Hvala i onima koje su željele, a nisu mogle doći. Hvala svima koji su mi slali sućut putem teleograma i mobitela. Svi, znani i neznani osobama, svima veliko hvala za molitve i sućuti. Posebnu zahvalnost dugujem svojoj zajednici sv. Martina u Splitu za sestrinsku blizinu i razumijevanje.

Odlaskom Ive ostaje svima nama, osobito najmlađim članovima obitelji, velika praznina. Naš dragi Ivo, suprug, brat, otac i dida bio je ljubljen, omiljen i oplakan. Neka ga Gospodin nagradi za svako dobro djelo, za svaku riječ i osmijeh, i neka mu bude milosrdan za eventualne slabosti. Uživao za svu vječnost u Očevu zagrljaju.

s. Zdravka Jovanović

IVO GUJIĆ

28. kolovoza 1942. - 12. svibnja 2021.
- šogor s. Zdravke -

Ivo je rođen 28. kolovoza 1942. u Milni, na otoku Braču. Kad je završio građevinski fakultet oženio se Mladenkom Jovanović, mojom sestrom. Tražeći bolje uvjete života i rada cijela se obitelj preselila u Njemačku, u Offenbach na Majni. Tu je, eto, Ivo završio svoj životni put u srijedu 12. svibnja 2021. Preminuo je samo mjesec dana kasnije od mog brata Ive, od istog, korona virusa. Bio je vesele naravi, uvijek je volio pjevati, pa je zaželio da mu se pjeva i na sprovodu. Poštivali su njegovu posljednju želju. Pokopan je u Podstrani u obiteljskoj grobnici. Neka nađe svoje mjesto u krilu beskrajnog Božjeg milosrđa. Počivao u miru!

s. Zdravka J.

ANĐA JOLIĆ

1938. – 2021.
- šogorica s. Ivice Jolić -

U nedjelju 6. lipnja 2021. predala je svoju plamenitu dušu Bogu naša draga šogorica, supruga, majka, baka Andja Jolić, u 83. godini života i 58 godini sretnog braka. Rođena je 1938. od oca Ivana i majke Ive rođ. Galić. Kao zrela djevojka udala se 1963. za mog brata Bogumira koji ju je doveo u našu kuću, u Kongari, kod Tomislavgrada. U sretnom su braku imali četvero djece. Mogu reći da je ona bila blagoslov za našu kuću. Naši su je roditelji primili kao svoju kćerku, a ona se s najvećim poštovanjem i ljubavlju odnosila prema njima. Razumjela se i rado se prihvatala svakog posla bilo u polju bilo u kući i gdje god je trebalo. Bila je tiha, vrijedna žena, nikada je nisam čula da o nekome loše govori. Teško je naći mladu nevjестu koja se tako dobro slaže sa svekrom i svekrvom. Trideset je godina živjela s njima, dohranila i svekrvu i svekra. Kad je moj otac, njezin svekar umirao blagoslivljao ju je za sve dobro što je učinila i koliko se za njih u starnosti brinula. Zvao ju je neka dođe s njim moliti krunicu.

Mi smo uvijek mogli s radošću doći u kuću, sve nas je srdačno dočekivala i pravo nam se radovala kao rođena majka. I učinila bi nam bilo koju uslugu, oprala i ispeglala robu i slično.

Ovako brižne i vrijedne žene teško je naći. Uza sav posao nikada nije izostavljala redovite kršćanske molitve. Često je molila krunicu i vršila sve svoje kršćanske dužnosti. Kad se i njezin suprug, moj brat Bogumir razbolio, njegovala ga je s najvećom ljubavlju.

Ali ta njezina brižna ljubav imala je svoju cijenu. Svladala ju je bolest i nemoć. Potužila se bratu da joj nešto nije dobro. Skuhao joj je čak, ali kad je video da joj to ne pomaže, odmah je pozvao Hitnu. Međutim, *Hitna* nije bila toliko 'hitna' da bi joj mogla spasiti život. Andja je preminula prije nego je došao liječnik Posljednje su joj riječi bile: „Bože, hvala ti, neka bude volja tvoja, kako ti hoćeš!“ Nakon tih riječi blago je usnula u Gospodinu.

Sprovod drage pokojnice bio je u utorak 8. lipnja na mjesnom groblju u Kongori. Sprovodne

je obrede vodio naš rođak, fra Robert Jolić. Sudjelovala su još četvorica svećenika. Fra Robert je o njoj govorio kao o jednoj rijetkoj biblijskoj ženi koja se dokazivala svojom ljubavlju, radišnošću i pobožnošću. Neka joj Gospodin u svojoj dobroti sve to naplati u lijepome raju.

P. s. Ovom prigodom želim zahvaliti svima koji su došli ispratiti našu dragu Andju na vječni počinak. Hvala posebno svećenicama, č. majci Jaki, priori Katarini kao i svim sestrama na blizini i duhovnoj potpori meni i mojoj obitelji.

s. Ivica Jolić

KOMEMORATIVNI SKUP U SPOMEN NA AKADEMIKA FRANJU ŠANJEKA

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti održala je u utorak 29. lipnja 2021. komemorativni sastanak u spomen na akademika Franju Šanjeka, svećenika dominikanca, istaknutog hrvatskog povjesničara, koji je umro 27. srpnja 2019. O njegovom životu i djelu govorili su tajnik Razreda društvene znanosti akademik Goran Družić, akademik Dragutin Feletar i dr. sc. Branka Grbavac.

Na komemorativnom sastanku uz predsjednika HAZU akademika Velimira Neidhardt-a, potpredsjednika akademika Franu Paraća i glavnog tajnika akademika Darija Vretenara nazočan je bio i provincial Hrvatske dominikanske provincije prof. dr. sc. Slavko Slišković te prodekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu doc. dr. sc. Branko Murić.

Vjera nikad nije bez teških posljedica

Povjeriti se nekome, otvoriti se drugoj osobi, čin je izuzetne hrabrosti. Otkriti drugome svoje planove, nade i snove znači dati mu mogućnost da utječe na nas, da svoje planove, nade i snove promijenimo, da od njih odustanemo, da ih se odreknemo.

Povjeravanjem drugoj osobi izlažemo se riziku da budemo izdani, iznevjereni, ranjeni, ali i da se ta osoba tako snažno i duboko uplete u naš život da on bez nje postane gotovo nezamisliv, neostvariv, kao što se to događa u prijateljstvu, ljubavi, braku, vjeri. Jednostavno govoreći, povjerenje je znak ljubavi, prijateljstva, vjere.

U pustolovinu povjerenja i vjere Bog je prije 3800 godina pozvao jednog stanovnika Ura Kaldejskog, tada većini ljudi vjerojatno nepoznatog čovjeka. Pozivajući Abrahama Bog ga je lišio takoreći svega: "Idi iz zemlje svoje, iz zavičaja i doma očinskog, u zemlju koju će ti pokazati".

Abraham kreće na put sa ženom koja je neplodna, bez potomstva, bez ikakva oslonca. Da bi živio i preživio oslanja se jedino na vjeru u Božja obećanja, pa čak i onda kad ova obećanja dovode do neshvatljivog zahtjeva da žrtvuje i ono najmilije, vlastitog sina.

Abrahamov odaziv na Božji poziv primjer je uspjelog odgovora na Božju ponudu i zato je Abraham praočac naše vjere. Tako se to dogodilo njemu, tako će se to događati kroz čitavu povijest spasenja pojedincima kojima je Bog progovorio i pozvao ih da učine novi i neočekivani iskorak, da okrenu novu stranicu u svojem životu, stranicu koju nisu niti sanjali niti planirali.

Kad Bog poziva, On nije glasan i nametljiv, ne nadvikuje se s nama, kao što mi to nerijetko činimo jedni s drugima. Naime, Bog ne govori našim ušima, nego nas odvlači u osamu i tišinu kako bi progovorio našem srcu.

Nije li možda buka koju stvaramo na takoreći

svakom koraku, kao i potreba da uvijek budemo u nečijem društvu, stvarnom ili virtualnom, znak da se možda pribojavamo da nam Gospodin ne bi progovorio - uzdrmao nas, upozorio nas, povjerio nam neki zadatak, pozvao nas da učinimo novi korak u svojem životu, kao što je to učinio s Abrahamom, apostolima i tolikim drugim ljudima.

Evo zašto vjera nije samo melem za životne rane ili utjeha nad razočaranjima. Ona je prije svega poziv na odgovoran život, na mijenjanje stavova i odluka koje su nam tako prirasle srcu, na promjenu snova čije ostvarenje tako željno iščekujemo.

Vjera nikad nije bez teških posljedica, ali na kraju putovanja i poslije svih iskušenja ona se potvrđuje i opravdava - Abrahamov put vjere, poslije svega što je prošao, neće ostati neplodan, nego će postati blagoslov za mnoge, milijune i milijarde ljudi.

Slično kao što Gospodin čini s Abrahamom, čini i Isus sa trojicom svojih učenika - poziva ih u osamu, povjerava im svoje najdublje tajne, poziva ih da promjene svoje snove o Spasitelju, snove koji su skrojeni prema ljudskim mjerilima.

“Ovo je Sin moj ljubljeni! Slušajte ga!” ne znači drugo nego shvatiti da je pobjeda u njegovoј smrti koje se toliko bojimo, vjerovati da je on Spasitelj i onda kad je izobličen na križu, jer on nije Spasitelj unatoč križu, nego upravo snagom križa.

Bog nas danas, ali ne samo danas, poziva da krenemo za njim i upustimo se u pustolovinuvjere. Na tome putovanju nećemo biti poštedeni posrtaja, padova i tame kroz koju nam je proći, prije ili kasnije. Bit će trenutaka u kojima ćemo, umorni od svega, kao prorok Ilijapoželjeti umrijeti, ili ćemo dotučeni bezvoljno kazati, poput učenika na putu u Emaus, “A mi smo se nadali...”

Ipak, ni tada se ne trebamo bojati zato što i u najdubljoj tami naše (ne)vjere svijetli lik kojeg nam je oponašati, Abraham, i cilj koji nam je dostići, uskrsnuli Isus Krist. Ustrajati u tome hodu, u pustolovini s Gospodinom, nemoguće je bez molitve. Amen!

Fr. Domagoj Augustin Polanščak, OP
(27. veljače 2021.)

ZELENI KUTIĆ

SMOKVA

Smokva je jedna od najstarijih kultiviranih voćaka na svijetu i pripada porodici dudova (Moraceae). Otpornost smokvinih stabala na hladnoću u većoj mjeri ovisi od zrelosti njezina drveta. Budući da ima vrlo dobro razvijen korijenov sistem, relativno dobro podnosi sušu i uzgoj na nekultiviranim terenima.

Smatra se da je smokva bila jedna od prvih biljaka koje su bile kultivirane za ljudsku ishranu. Prema pronađenim fosilnim ostacima, zaključeno je da se smokva uzgajala mnogo prije pšenice i ječma i time predstavlja prvi primjer organizirane poljoprivredne proizvodnje. Potječe iz Male Azije, između istočne Turske i sjeverne Indije. Životni vijek stabla kreće se od 50 do 70 godina.

Naraste 3 - 10 m visoko, ali u širinu ide više nego u visinu (4 - 9 m). Ima glatku sivu koru, a listovi su dugi 12 - 25 cm i 10 - 18 cm široki. Postoje i muški rod i ženski rod u ovoj vrsti, no muško stablo daje samo nejestive plodove (po čemu je prozvan divljom smokvom) i rijetko je usađeno u voćnjaku.

Što se tiče kozmetičke upotrebe postoje podaci da se i Kleopatra koristila različitim pravcima od smokve kako bi joj koža uvijek bila mekana...

Narodni su joj nazivi: smokvenica, smokvina, smoka, figa, glušac, sikomora... Danas se najviše užgaja u zemljama mediteranskog pojasa, pa tako i duž naše obale. Zahvalna je za uzgoj, uspijeva i na krševitom tlu. Dosta je rasprostranjena i uspijeva i u uvjetima umjerenog kontinentalne klime. Vrijednost smokve kao hrane i lijeka spominje se još u staroegipatskim medicinskim spisima. U staroj Grčkoj bila je jedna od glavnih namirnica u prehrani, dok su je u Rimu smatrali svetim voćem.

Vitaminsko-mineralnom kartom smokava dominira mineral kalij kojeg ima oko 270 mg u 100 grama svježeg ploda.

Smokva je bogata kalcijem, magnezijem i fosforom, mineralima koji ulaze u sastav koštanog tkiva u našem organizmu. Tako primjerice svježi plod sadrži oko 46 mg kalcija i oko 21 mg magnezija. Omjer kalcija i magnezija od približno 2:1, upravo je proporcionalan omjeru ovih minerala u našem organizmu, poglavito kostima, što osigurava njihovu bolju resorpciju i iskoristivost budući da djeluju u sinergizmu. Naime preko 98% kalcija, oko 85% fosfora i preko 50% magnezija u našem organizmu nalazi se u kostima. Pored toga što izgrađuju koštano tkivo, ovi elementi igraju značajnu ulogu u metabolizmu stanične i izvanstanične tekućine, pa se stoga njihova koncentracija (osobito kalcija) u ovim tekućinama održava u vrlo uskim granicama.

Uz grožđice i suhe šljive, sušene smokve su bogate mikroelementom bakrom koji je važan za stvaranje eritrocita (crvenih stanica krvi) i sintezu krvnog pigmenta hemoglobina. Stoga se savjetuju kod slabokrvnosti i umora.

Smokva se sa svojim nutritivnim sastavom i ljekovitim svojstvima izdiže iznad mnogih vrsta voća. Bolji je izvor vlakana od većine voća. 28% vlakna iz smokve su topljiva. Ovaj oblik vlakana pomaže u kontroli razine šećera u krvi te snižava razinu kolesterola vežući ga u probavnom traktu. Zbog visokog sadržaja magnezija, smokva se

preporučuje protiv PMS-a. Magnezij iz smokve liječi brojne bolesti, potiče vitalnost i zdravlje i usporava proces starenja. Sušene smokve imaju trostruko više magnezija nego obične.

Suhe smokve mogu se puniti bademima ili orasima i tako biti prirodna zamjena za energetske pločice. Nanizane na vjenčiće sa lovoroškim listom prepoznatljive su i omiljene kao jestivi suvenir. U nekim dalmatinskim krajevima suhe smokve i lozovača predstavljaju tradicionalni znak dobrodošlice.

Berba

Berba se obavlja od lipnja do listopada i to u nekoliko navrata zbog neravnomjernog dozrijevanja plodova. Plodovi se beru s peteljkom i nemaju sposobnost dozrijevanja nakon branja. Berba se obavlja u rukavicama kako bi se spriječio kontakt ruke sa smokvinim mlijekom (bijeli sok u peteljkama plodova i listova) koje iritira kožu. Najbolje je brati u ranim jutarnjim satima kada nema rose.

Smokve se slažu u plitke gajbe u kojima se nalaze ulošci s mjestima za svaki plod odvojeno, tako da se onemogući njihovo dodirivanje, a time i kvarenje. Čuvaju se u hladnjачama na temperaturi od 0-4 °C i relativnoj vlažnosti zraka od 85 %. U takvima uvjetima uspješno se mogu očuvati 15-21 dan.

Plodovi smokava koji će biti korišteni za sušenje moraju biti potpuno zreli jer tada sadržavaju najveću količinu šećera. Mogu se sušiti na suncu ili u sušionicama. Prije sušenja smokve se sumporiće da bi se spriječila pojava pljesni, gljivica, bakterija i ličinki muha ili se uranjaju u morsku vodu.

Smokva je plod biljke odnosno drva kojeg latinskim imenom nazivamo *Ficus carica*. To je prava mediteranska kultura, koja se najčešće jede sirova ili "konzervira" sušenjem, a može predstavljati i ukusan dodatak rakiji lozovači. U sebi sadrži od 10-15% voćnog šećera, a posebno treba istaći da je bogata pigmentom beta-karotenom (oko 90 mcg/100 grama). Beta-karoten je preteča od koje se u našem organizmu stvara toliko potreban vitamin A. Vitamin A važan je u formiranju i održavanju procesa vida. Dobro je poznato da njegovim nedostatkom dolazi do pojave tzv. noćnog ili kokošnjeg sljepila, odnosno nemogućnosti prilagodbe oka u uvjetima smanjene svjetlosti. Nadalje, taj vitamin je važan za zdravlje i ljepotu kože, za održavanje obrambenog sustava organizma, štiti od štetnih utjecaja sunčevih zraka i ponovno, od slobodnih radikala. Istraživanja provedena posljednjih godina govore o pozitivnom utjecaju beta-karotena, te vitamina A u kontroliranim dozama, na procese zaustavljanja rasta pojedinih vrsta tumorskih stanica.

Smokva sadrži dosta prirodnog šećera - i do 60%. Šećer stimulira mozak tako da možemo razmišljati brže i brže doći do potrebne informacije, razmišljamo bistrije i brže. Smokva je izvrsno gorivo za mozak!

Nikako ne smijemo zaboraviti važnu nutritivnu komponentu prisutnu u smokvi. To je mineral magnezij. U 100 grama sirove smokve imamo 17,5 mg magnezija, a jednaka količina sušenih smokava sadrži trostruko toliko magnezija. Podsetimo se, magnezij je jedan od ključnih čimbenika koji naš organizam štite od štetnog utjecaja psihičkog stresa. On je zaista pravi melem za stanice živčanog sustava. Naročito se preporuča uzimanje namirnica bogatih magnezijem u stanjima napetosti, anksioznosti, depresije i kod predmenstrualnog sindroma.

Kada je idealna?

Kušajte je kada je meka na opip, zdrava, puna mesa i ima čvrsti repić. Ona je tada sasvim zrela, mekana, puna i slasna. A o svježini toga voća povjedočit će vam jedna mala bijela kapljica koja se biseri na njenom samom kraju. Ne čuvajte je

predugo. Osim ako nije sasvim zrela, smokva ne može izdržati više od 24 sata. Vrlo je osjetljiva i brzo se kvari. A ne bi je se smjelo stavljati ni u hladnjak, jer time gubi na svojoj aromi. Naprotiv, suha smokva drži se više mjeseci bez kvarenja, ako je hermetički zatvorena. I jedno važno upozorenje: Svi mi kad kupujemo suhe smokve gledamo da budu kao da su posute šećerom u prahu, međutim to su gljivice koje su nastale tijekom sušenja, te takve smokve treba oprati i lagano posušiti, jer konzumirajući ih onako "bijele" možemo imati komplikacije u probavnom traktu!

Napokon, od svježe smokve možemo napraviti kompot, pekmez i fermentirana pića, a jedno takvo piće je poznata tradicionalna tuniska rakija boukha. Suha smokva može se jesti jednostavno u prirodnom obliku ili punjena bademima i orasima. Možemo je dodati raznim kompotima, ili je kuhati u vinu. Poslužuje se često s jelima pripremanima od zeca, fazana ili jelima od peradi. Natapana u rakiji od vinove loze, dobiva se piće koje nazivamo smokovača.

Običaj je jutrom popiti rakijicu travaricu i uz nju pojesti 2 – 3 smokve. Dobro je i „ubosti“ jedan bajam (mindol) u sredinu smokve, a može i orah. Isto tako kad se peče rakija «drofu» se dodaju razne aromatske trave ali i suhe smokve kako bi rakija dobila što bolji okus. U slast!

N. Fazinić, i s. S. Sente

RAZBIBRICA

Šale

Nasmijane ljude čuvajte blizu sebe.
Malo ih je a puno vrijede.

Recept

Došla baba Mara doktoru i tuži se:

- Moj muž po cijele noći govoru u snu i viče.
Ima li kakav lijek za to?
- Ima, ima. Dopustite mu jedom da i po danu govor!

Kišobrani

Muž kaže ženi:

- Draga, skloni sve kišobrane iz predvorja.
Dolazi nam večeras veće društvo.
- Zar se bojiš da nam ih ne ukradu?
- Ne, bojim se da ih ne prepoznaju!

Drugo mišljenje

Napijem se sinoć i kažem sam sebi:
E, nećeš više piti!... Poslije mislim:
Pa što će meni pijan čovjek govoriti
što će ja raditi!

Epidemiološke mjere

Udruženje džeparaša uložilo žalbu vladu jer im
distanca od 2 metra onemogućava normalnu
djelatnost u gradskom prijevozu!

Dode mu na isto

- Priča se da ti je tata završio u zatvoru.
- A, je...
- Jadan, sigurno mu je teško.
- Ma ne, nije.
- Kako to?
- Kaže da mu je isto kao i kod kuće:
hrana je neukusna, odjeća neizglačana
i ne smije izlaziti van!

Informacija

- Babo, što je to šamar?
- Sine, to ti je informacija
iz prve ruke...

Vozilo koje potroši 100€
na 10 metara.

Pčela

Ivana se žali susjedu pčelaru:

- Striček, jutros me je ubola
jedna vaša pčela!
- Dobro, Ivana, samo mi pokaži
koja pa će je kazniti.

Smjernice

Svjetska zdravstvena organizacija je usvojila je
nove smjernice po pitanju socijalne distance:
Razmak između dva čovjeka: 2 metra
Između muža i žene: 10 metara
Između svekrve i snahe: 15 kilometara
Između zeta i punice: još uvijek mjere